Jaarstukken 2019

Opmaakdatum 17 juni 2019

Inhoudsopgave jaarstukken 2019

JAARVERSLAG **Blz.**

Hoofdstuk 1 - Inleiding
Aanbiedingsbrief 03
Algemene beschouwingen 04
Financiële beschouwingen 06

Hoofdstuk 2 - Thema's
Klimaat en duurzaamheid 11
Kerngericht werken 13
Samen sterk in de regio 15

Hoofdstuk 3 - Programmaverantwoording
Inwonerszaken 17
Ruimte 22
Bedrijfsvoering 28

Hoofdstuk 4 - Taakvelden 33
Taakvelden programma Inwonerszaken 34
Taakvelden programma Ruimte 69
Taakvelden programma Bedrijfsvoering 111

Hoofdstuk 5 - Paragrafen
Lokale heffingen 136
Weerstandsvermogen en risicobeheersing 142
Onderhoud kapitaalgoederen 151
Financiering 160
Bedrijfsvoering 168
Verbonden partijen 172
Grondbeleid 198
InterBestuurlijk Programma 203

JAARREKENING

Hoofdstuk 6 - Jaarrekening
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 204
Balans per 31-12-2019 209
Toelichting op de balans 210
Overzicht van baten en lasten 235
Algemene dekkingsmiddelen 236
Overzicht overhead 237
Overzicht van incidentele baten en lasten 241
Overzicht verschillenanalyse baten en lasten 244
Verschillenanalyse financiële rechtmatigheid 246
Verschillenanalyse investeringen 248
Wet Normering Topinkomens 249
Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen (SiSa-bijlage) 251

Controleverklaringen
Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2019 253
Controle verklaring rechtmatigheid 256
Controle verklaring conform Ensia 257

Bijlagen
- Totaaloverzicht overheveling budgetten naar 2020 259
- Totaaloverzicht resultaatbestemming 2019 267

Inleiding

Aanbiedingsbrief

Aan de gemeenteraad,

Inleiding
Voor u liggen de jaarstukken 2019 van de gemeente Buren. Via de jaarstukken leggen we verantwoording af over de realisering van het voorgenomen beleid en de daarvoor ingezette middelen. De jaarstukken zijn daarom van belang voor bestuurders, inwoners, maatschappelijke organisaties, bedrijven en andere overheden.

Onze jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. In de jaarstukken leggen we verantwoording af over het gevoerde beleid. Dit doen we per thema, programma, taakveld en paragraaf. Per taakveld nemen we ook een verschillenanalyse op.

In juni 2019 besloot de gemeenteraad om te gaan werken met zes strategische opgaven. Hiervoor werkten we nog met drie thema's: kerngericht werken, duurzaamheid en samen sterk in de regio. Deze komen in de jaarrekening 2019 voor de laatste keer op deze manier terug, omdat deze indeling in de begroting van 2019 ook werd gehanteerd.

In de jaarrekening vindt u de financiële verantwoording.

Saldo jaarrekening 2019
Het resultaat van de jaarrekening is € 6.043.000 positief. Dit positieve resultaat wordt veroorzaakt, doordat het bedrijventerrein Doejenburg II in 2019 weer volledig in exploitatie is genomen.
We stellen u voor om ten laste van dit positieve saldo € 5.315.000 te storten in de reserve risico bouwgrondcomplexen en € 671.000 mee te nemen naar 2020. Na verwerking van het resultaat 2019 stijgt de Algemene Reserve met € 57.000 naar € 1.565.000.

In de financiële beschouwingen lichten we het rekeningresultaat verder toe.

Opzet van de jaarstukken
Het jaar 2019 was een roerig jaar. In hoofdstuk 1 leest u in de algemene beschouwingen meer over de meest in het oog springende ontwikkelingen en aandachtspunten waar we ons in 2019 voor hebben ingezet.
In de financiële beschouwingen lichten we op hoofdlijnen het resultaat toe. In hoofdstuk 2 en 3 van het jaarverslag vindt u respectievelijk de programmaverantwoording en paragrafen. De jaarrekening met balans vindt u in hoofdstuk 4.

Corona-crisis
De uitbraak van COVID-19 (Corona) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Voor de aanpak van COVID-19 kijken wij wat we, aanvullend op de landelijk maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Dit raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming en hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen.
Wij hebben een impact-analyse gemaakt met de effecten van de Corona-crisis voor gemeente Buren op basis van de kennis die op dat moment beschikbaar was. Deze analyse wordt in juni 2020 aan u aangeboden.

Algemene beschouwingen

Algemene beschouwingen jaarverslag 2019

Het zijn bewogen tijden geweest voor de gemeente Buren in 2019. Tekorten op het budget voor Wmo en Jeugd, het Sporthaldossier, algemene financiële dekkingsproblematiek rondom de Kadernota en de begroting, de politiek bestuurlijke onrust met een coalitiebreuk, terugtredende wethouders en een nieuw college tot gevolg. Dit heeft natuurlijk ook effect op de organisatie. Onze aandacht en beschikbare capaciteit is voor een deel naar veel andere zaken gegaan dan verwacht in de begroting van 2019. Eind 2019 is de nieuwe coalitie druk bezig geweest om een nieuw coalitieakkoord op te stellen en de politiek-bestuurlijke verhoudingen te verbeteren. De Burense samenleving willen we een effectief en daadkrachtig bestuur geven dat de opgaven en uitdagingen van deze tijd aankan.

De gemeente Buren ontwikkelt zich de komende jaren tot een sterke, zelfstandige gemeente met diverse kernen. We moeten alle zeilen bijzetten om een robuuste en zelfstandige gemeente te blijven die de belangrijke opgaven van deze tijd aankan. In juni 2019 zijn daarom de strategische opgaven vastgesteld door de raad:

1. Samen sterk in de regio.
2. Kerngericht werken
3. Duurzaamheid
4. Visie op transformatie sociaal domein
5. De omgevingswet
6. Visie op dienstverlening

Hiervoor werkten we nog met drie thema's: kerngericht werken, duurzaamheid en samen sterk in de regio (voorheen 'regionale economie'). Deze komen in de Jaarrekening 2019 voor de laatste keer op deze manier terug. Onze strategische opgaven (en eerder de thema's) vormen de focus van onze gemeente. Naast al ons reguliere werk, willen we als college deze maatschappelijke opgaven met u als raad oppakken en op een goede manier hier invulling aan geven. De bestuurlijke situatie van het afgelopen najaar heeft niet betekend dat we stil hebben gezeten rondom de strategische opgaven. Dit laten we in de jaarrekening op diverse plekken zien. We merken dat we door de opgaven meer integraal gaan werken en afstemmen op inhoud en proces.

Kerngericht werken; onze inwoners worden gehoord en gezien
Inwoners hebben de ruimte om initiatief te nemen. De gemeente faciliteert dit en staat naast inwoners om de kernen leefbaar te houden. De gemeente werkt samen met inwoners, als partners. Inwoners krijgen ruimte en zeggenschap, zonder dat we het algemeen belang uit het oog verliezen. Deze ruimte voor inwoners vraagt maatwerk, transparantie en duidelijke communicatie. Iedere kern, iedere situatie en ieder onderwerp is uniek. We werken steeds aan de beste oplossing. Niet de regel staat centraal, maar de Burense samenleving. In 2019 voerden we onder andere pilots uit in drie kernen (Ingen, Zoelen en Ravenswaaij) om te zien hoe we dat het beste kunnen invullen.

Samen Sterk in de regio
Solidariteit is een belangrijk goed voor ons als gemeente Buren. We komen verder als we niet alleen naar ons eigen belang kijken, maar ook naar wat anderen van ons nodig hebben. Dan denken we aan zowel onze buurtgemeenten als partners, inwoners, bedrijven en organisaties. Het afgelopen jaar zijn we met alle colleges in de regio bij elkaar gekomen om verdere stappen te nemen in deze grondhouding. Want we werken allemaal voor onze inwoners en willen de leefbaarheid goed houden.

De afgelopen jaren hebben we gezien dat gemeenten steeds meer veranderen. Van een grotendeels operationeel georiënteerde organisatie naar een organisatie waarvan steeds meer strategie en visie wordt verwacht. Door de budgettaire kortingen vanuit het Rijk waarmee opgaven zijn gekomen, vraagt het nog meer van onze bestuurskracht en is het politieke speelveld complexer geworden

Duurzaamheid en klimaat
We willen de gemeente zo inrichten dat deze vanuit economisch, ecologisch en menselijk oogpunt gezond, aantrekkelijk en toekomstbestendig is. Regionale samenwerking hierin is een noodzaak om de doelstellingen te kunnen behalen. Zowel regionaal als lokaal hebben we de eerste stappen hierin gemaakt.

Sociaal domein
Het afgelopen jaar hebben we meer grip en inzicht gekregen op de kosten binnen het sociaal domein. Met onder andere hulp van het onderzoek van Van Montfoort over de jeugdzorg en de herinrichting van wijkteam Sterk in de buurt (Stib) hebben we stappen in de goede richting gezet.. We willen betere afstemming en samenwerking in de zorg- en hulpverleningsketen en richten ons op kerngericht zorg. Dit ontwikkelen we in 2020 nog verder.

Bedrijventerrein Doejenburg II
De huidige status op bedrijventerrein Doejenburg II is veranderd ten opzichte van de status bij de jaarrekening 2017 en 2018. Op advies van het speerpuntberaad Economie en Logistiek van de Regio Rivierenland van 8 oktober 2019 heeft het Algemeen Bestuur van Regio Rivierenland op 12 november 2019 besloten om de uitgifte-status van het on-hold gedeelte van Doejenburg II op groen te zetten. Hierop volgend is gemeente Buren in 2019 gestart met de verkoop van het resterende gedeelte van Doejenburg II. Het besluit van het Algemeen Bestuur van Regio Rivierenland is door alle betreffende gemeenteraden van de deelnemende gemeenten in mei 2020 bekrachtigd bij de vaststelling van het nieuwe RPW 2019-2024. De gemeenteraad van de gemeente Buren heeft op 20 mei 2020 ingestemd met het RPW 2019-2024. Dit heeft ertoe geleid dat het opheffen van het ‘on hold’ gedeelte in de grondexploitatie en de jaarrekening 2019 reeds is verwerkt.

Een financieel robuuste gemeente
Om de goede en noodzakelijke dingen te kunnen blijven doen, moet de gemeente financieel stabiel zijn. Met het coalitieakkoord 2020-2022 hebben we stappen gezet om de financiële situatie van de gemeente Buren op de lange termijn gezond te houden. Hier moeten we aandacht aan blijven geven.

Net als vorig jaar staan we dus voor een flink pakket aan uitdagingen. De coronacrisis heeft de uitdagingen veel groter gemaakt. De noodzaak tot samenwerking en saamhorigheid is nog sterker geworden. Het nieuwe elan dat we eind 2019 hebben bereikt, willen we vasthouden. We hebben er vertrouwen in dat we met elkaar de komende jaren belangrijke stappen kunnen zetten voor de inwoners van Buren en voor een stabiele gemeente. Hierbij staan een financieel robuuste gemeente, het herstel van het vertrouwen in het bestuur, maatwerk naar de kernen en ruimte voor inwoners en ondernemers centraal.

Maurik, mei 2020,
College van burgemeester en wethouders van Buren

Financiële beschouwingen

Inleiding
In dit hoofdstuk vindt u informatie over de financiële positie van onze gemeente na verwerking van de uitkomst van de jaarrekening 2019. Dit als een samenvatting van de ontwikkelingen in de exploitatie en de consequenties daarvan voor onze vermogenspositie. Achtereenvolgens gaan we in op:

- het resultaat van de jaarrekening 2019;
- mutaties reserves, overhevelingsvoorstellen en resultaatbestemming;
- de ontwikkeling van de reserve sociaal domein;
- de reserve weerstandsvermogen;
- de ontwikkeling van de algemene reserve;
- een toelichting van het resultaat, inclusief een toelichting op de verschillen;
- een toelichting op de financiële positie: hoe staat de gemeente Buren er voor?

Resultaat jaarrekening 2019
Het resultaat van de jaarrekening is afgerond € 6.043.000 positief.

Hieronder worden de belangrijkste oorzaken (bedragen > € 1 miljoen) genoemd.

Omschrijving	Bedrag
1. Bedrijventerrein Doejenburg II Het bedrijventerrein Doejenburg II is in 2019 weer volledig in exploitatie is genomen. Hierdoor is de voorziening van 10,1 miljoen vrijgevallen. Van deze vrijgevallen voorziening is afgerond € 3,1 miljoen weer direct ingezet voor het toegenomen verwachte verlies van dit bedrijventerrein. Dit levert per saldo een voordeel op van € 7 miljoen. *Deze aanpassing is in overleg met de accountant al in de jaarrekening 2019 doorgevoerd. Dit lijkt een enorm voordeel, maar van dit bedrag moeten we direct bij de bestemming van het resultaat weer € 5.668.000 storten in de reserve risico grexen.*	7.000.000 V
2. Sociaal domein WMO/Jeugd De kosten van het sociaal domein zijn € 1.265.000 hoger dan begroot. Verderop in de financiële beschouwingen wordt dit nadeel verder gespecificeerd.	1.265.000 N
3. Taakveld Bestuur. De kosten van het taakveld Bestuur zijn € 1.020.000 hoger dan begroot.	1.020.000 N
4. Overhevelingsvoorstellen/resultaatbestemming Op diverse taakvelden hebben we geld overgehouden, dat we willen meenemen naar 2020 (overhevelingsvoorstellen): € 434.000 Een gedeelte van het resultaat 2019 willen we bestemmen voor onvermijdelijke uitgaven in 2020: € 237.000	671.000 V
Saldo overige verschillen	657.000 V
Rekeningresultaat 2019	**6.043.000 V**

Mutaties reserves, overhevelingsvoorstellen en resultaatbestemming

<u>Nieuw te vormen bestemmingsreserve risico grondexploitaties</u>
In 2019 is € 10.100.000 vrijgevallen uit de voorziening Doejenburg II on hold. In 2019 is hiervan direct € 3.100.000 ingezet voor een hoger verwacht verlies voor Doejenburg II. Dit bedrag is al verwerkt in de jaarrekening 2019.
De komende jaren zien wij nog risico's voor de verdere uitgifte van Doejenburg II. Denk bijvoorbeeld aan de gevolgen van de Corona-crisis. Als door deze crisis de verkoop van Doejenburg II stagneert en de kavels niet binnen 10 jaar worden verkocht dan moet een deel worden afgewaardeerd.
Dit risico wordt afgedekt door het vormen van de bestemmingsreserve risico grondexploitaties.
De berekende omvang van deze reserve is € 5.310.000. Als de uitgifte de komende jaren vlot loopt, kan deze bestemmingsreserve geleidelijk vrijvallen t.g.v. de algemene reserve.

Overhevelingsvoorstellen en resultaatbestemming
We stellen voor een budget van € 434.000 over te hevelen van 2019 naar 2020 en om € 237.000 van het resultaat te bestemmen om incidenteel in te zetten in 2020.
In de bijlagen bij de jaarrekening zijn deze bedragen gespecificeerd en toegelicht.

Hieronder is de resultaatbestemming in beeld gebracht:

Toelichting resultaatbestemming	
Saldo jaarrekening	**+ 6.043.000**
Storting in bestemmingsreserve risico grondexploitatie (minimale omvang) *	- 5.315.000
Overhevelingsvoorstellen	- 434.000
Incidentele inzet gelden vanuit 2019 in 2020	- 237.000
Toevoeging aan algemene reserve	+ 57.000
Totaal	**0**

** In 2020 wordt nog € 750.000 onttrokken uit de bestemmingsreserve risico grondexploitatie. Deze onttrekking is in 2020 geraamd ten laste van de voorziening Doejenburg II. Omdat deze voorziening is opgeheven in 2019 wordt dit bedrag nu onttrokken uit deze nieuw gevormde reserve (€ 5.315.000 - € 750.000 = € 4.565.000)*

Ontwikkeling Reserve Sociaal Domein
Hieronder is de ontwikkeling van de Reserve Sociaal Domein in beeld gebracht:

Ontwikkeling reserve deelfonds sociaal domein	
Saldo Reserve Sociaal Domein per 31-12-2019	+ 844.000
Onttrekking nadelig saldo 2019	0
Geraamde toevoeging in 2020	+ 214.000
Geraamde onttrekking begroting 2020	- 329.000
Geraamde onttrekking begroting 2021	- 75.000
Overschot reserve sociaal domein	**654.000**

De toegenomen uitgaven op het sociaal domein voor de uitvoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en de Jeugdwet zijn niet in evenwicht met de rijksbijdrage. Gelet op de werkelijke kosten van de WMO en de Jeugdwet lijkt het ons niet reëel om een gedeelte van de extra kosten van het WMO ten laste van de reserve deelfonds sociaal domein te brengen. Als we daar geld uithalen, moeten we het later weer toevoegen, omdat we in 2022 en 2023 rekening houden met een extra bijdrage uit de algemene uitkering. Om dit mogelijk te maken moesten we een extra buffer opnemen van € 654.00

Naast de reserve deelfonds sociaal domein zit er op basis van de risico-inventarisatie in de Reserve Weerstandsvermogen € 440.000,- voor de uitvoering van de WMO en de Jeugdwet.

De Reserve Weerstandsvermogen
Op basis van de risico-inventarisatie berekend bij deze jaarrekening is het benodigde weerstandsvermogen € 3.410.000 (exclusief sociaal domein). Dit stemt overeen met het beschikbare saldo in 2020.

Ontwikkeling Algemene Reserve		
Stand Algemene Reserve per 31-12-2019		**1.881.000**
Geraamde onttrekkingen in begroting 2020 en later	- 1.774.000	
Geraamde toevoegingen begroting 2020 en later	1.401.000	
		- 373.000
Subtotaal Algemene Reserve voor financiële effecten jaarrekening 2019		**1.508.000**
Saldo jaarrekening 2019 voor bestemming	+ 6.043.000	
Storten reserve risico bouwgrondcomplexen	- 5.315.000	
Overhevelingsvoorstellen	- 434.000	
Voorstellen resultaatbestemming	- 237.000	
Afname Algemene Reserve bij de jaarrekening 2019		+ 57.000
Batig saldo algemene reserve na verwerking jaarrekening 2019		**+1.565.000**

Toelichting resultaat op hoofdlijnen	
Batig saldo jaarrekening	**6.043.000**
Specificatie saldo jaarrekening per taakveld (TV). Afwijking > € 100.000**:**	
Batig saldo TV Fysieke bedrijfsinfrastructuur	+ 7.074.000
Nadelig saldo TV sociaal domein WMO/Jeugd	- 1.264.000
Nadelig saldo TV Bestuur	- 1.020.000
Nadelig saldo TV Treasury	- 217.000
Batig saldo TV Participatiewet	+ 194.000
Batig saldo TV Sportaccommodaties	+ 232.000
Batig saldo TV Overhead	+ 186.000
Batig saldo TV Algemene uitkering	+ 166.000
Batig saldo TV Ruimtelijke ordening	+ 130.000
batig saldo TV Reserves	+ 120.000
Saldo overige taakvelden met saldo < € 100.000	+ 442.000
Specificatie op hoofdlijnen per taakveld	**6.043.000**

Hieronder vindt u de analyse voor het Sociaal Domein en het taakveld Bestuur. Voor de overige verschillen wordt verwezen naar de analyse bij de taakvelden.

Resultaat sociaal domein taakvelden Jeugd/WMO:

Taakveld Samenkracht en burgerparticipatie	- 147.000
Taakveld Wijkteams	+ 187.000
Taakveld Maatwerkvoorzieningen (WMO)	- 44.000
Taakveld Maatwerkdienstverlening 18+	- 604.000
Taakveld Maatwerkdienstverlening 18-	- 592.000
Taakveld Geëscaleerde zorg 18+	+ 43.000
Taakveld Geëscaleerde zorg 18-	-108.000
Totaal sociaal domein WMO/Jeugd	**- 1.265.000**

Het bovenstaande levert een negatief saldo op voor 2019 van € 1.265.000.

Resultaat taakveld Bestuur:

Pensioenen wethouders

Jaarlijks wordt aan het eind van het jaar een berekening gemaakt van het bedrag dat in de voorziening pensioenen wethouders moet zitten. Dit bedrag moet toereikend zijn om in de toekomst de pensioenen van de wethouders te kunnen betalen. Uit deze berekening blijkt dat er in 2019 een behoorlijke extra storting nodig € 494.000 nodig is.

Deze extra storting wordt veroorzaakt door de volgende 3 oorzaken:

1. Aanpassing van de rekenrente, waardoor de pensioenpot minder snel groeit. Dit is de hoofdoorzaak van de extra storting.
2. Toepassing van een nieuwe sterftetabel, waaruit blijkt dat we wat ouder worden.
3. Wijzigen van de AOW-leeftijden bij de meeste wethouders.

Wachtgeldverplichtingen wethouders

In 2019 is het college gevallen. De vertrokken wethouders hebben recht op wachtgeld. Conform onze voorschriften (BBV) zijn we verplicht om in 2019 al een voorziening te vormen voor het totaalbedrag van de verplichting. Dus ook voor de lasten in 2020 en later. De totale verplichting van € 508.000 is in 2019 gestort in een voorziening

Overige kleine afwijkingen € 18.000

Deze kleine afwijkingen worden hier verder niet toegelicht.

Structurele effecten jaarrekening 2019
In de jaarrekening 2019 zitten geen structurele effecten die doorwerken in de meerjarenbegroting 2020-2023.

Hieronder is per Programma in een beknopt overzicht de totalen in beeld gebracht. Onder de verschillenanalyse baten en lasten is een uitgebreidere analyse opgenomen.

Omschrijving	Voordeel	Nadeel
Programma Inwonerszaken		- 988.000
Programma Ruimte	7.782.000	
Programma Bedrijfsvoering		751.000
Totaal	**6.043.000**	

Toelichting financiële positie
De vermogenspositie laat, na resultaatbestemming, het volgende beeld zien:

	01-01-2019	31-12-2019
Eigen vermogen	12.367.000	16.303.000
Vreemd vermogen	32.594.000	32.447.000
Totaal	**44.961.000**	**48.570.000**
Solvabiliteit	**28%**	**33%**

De solvabiliteit van de gemeente Buren is met 5% gestegen ten opzichte van vorig jaar. Deze stijging wordt veroorzaakt door de administratieve correctie van bedrijventerrein Doejenburg II. Omdat dit complex weer helemaal in exploitatie is genomen is het afgedekte risico van een voorziening overgeboekt naar een risicoreserve.

In de paragraaf Weerstandsvermogen & risicobeheersing vindt u meer informatie over de financiële kengetallen van de gemeente Buren.

Thema's

Wat is een thema?

Een thema is een grote maatschappelijke ontwikkeling. Deze ontwikkelingen kan onze gemeente vaak niet zelfstandig beïnvloeden. De effecten van de ontwikkeling vaak wel. Om dit inzichtelijk te maken, werkt de gemeente met thema's. De raad besloot bij de behandeling van de Kadernota in juli 2016 te werken met de thema's:

- Klimaat en duurzaamheid
- Kerngericht werken
- Samen Sterk in de regio (voorheen Regionale economie)

U hebt in juni 2019 bij de behandeling van de Kadernota 2020 besloten om over te gaan op het werken met zes strategische opgaven. Dit geldt met ingang van de begroting 2020. Voor de jaarstukken 2019 werken wij dus voor de laatste keer met bovengenoemde drie thema's.

Wij willen bijdragen aan een aantrekkelijke, leefbare wereld. Nu en ook voor toekomstige generaties. We gaan aan de slag met duurzaamheid en klimaat. Dit doen we door schone energie uit onze gemeente op te wekken en het besparen van energie te stimuleren. Ook willen we zorgen dat onze gemeente klaar is voor de veranderende weersomstandigheden. Als gemeente willen we daarbij zelf het goede voorbeeld geven. Ook willen we meer bewustzijn creëren bij onze inwoners.

Thema klimaat en duurzaamheid

Wat wilden we bereiken en wat hebben we bereikt?

1. Energie

Wij willen energie neutraal zijn in 2050. We willen de visie op klimaat en duurzaamheid vaststellen. De doelen die we in het Gelders Energie Akkoord hebben afgesproken zijn hierbij leidend.

Wat hebben we bereikt?

Samen met gemeenten in de regio werkten we aan het concept bod voor de Regionale Energie Strategie voor zon en wind (RES-bod). Het RES-bod is door u vastgesteld.
Met de lokale energiecoöperatie eCoBuren en het Energieloket Rivierenland werkten we aan een plan voor energiebesparing en isolatie van woningen en bedrijfspanden. Het Energieloket Rivierland is naar onze gemeente gehaald en gevestigd in het gemeentehuis. We voeren met initiatiefnemers voor zonnevelden en windmolens gesprekken over de mogelijkheden en plannen in onze gemeente. Na vaststelling van de beleidskaders rond zonnevelden in 2020, nemen we deze aanvragen in behandeling.

In de Klimaatvisie bepaalt u op hoofdlijnen de kaders van het beleid voor klimaat en duurzaamheid. In 2020 moet deze klimaatvisie vastgesteld worden. In 2019 hebt u de volgende doelstelling bepaald voor onze gemeente. Inwoners, bedrijven en uw raadswerkgroep Klimaat zijn hierbij betrokken.

Doelstelling gemeente Buren:
- 2030 CO_2 reductie uitstoot 55% (GEA akkoord)
- 2030 doelstelling voor Buren zon en wind (0,17 Twh)
- 17 windmolens van 3Mwh* en 67 ha zonnevelden

Voor 2020 is er budget vrij gemaakt voor de formatie van deze strategische opgave, om onder andere het plan van aanpak warmtevisie te ontwikkelen.

2. Klimaatadaptatie

De gevolgen van klimaatverandering zijn ook in Buren merkbaar. Extreme weersomstandigheden komen steeds vaker voor. In 2019 onderzoeken we welke gevolgen deze extremen hebben voor ons gebied en welke maatregelen nodig zijn.

<u>Wat hebben we bereikt?</u>

Er zijn in 2019 regionale stresstesten uitgevoerd. Daarbij is op regionaal niveau gekeken naar de vier thema's: wateroverlast, waterveiligheid, droogte en hitte. We werken samen met andere gemeenten in de regio aan de Regionale Adaptatie Strategie (RAS) waarin de thema's nader zijn/worden uitgewerkt. De RAS leggen wij u in 2020 voor.

3. Verduurzaming van gemeentelijke vastgoed en de interne bedrijfsvoering

In 2019 willen we bij onderhoud van gemeentelijke gebouwen vanuit onze eigenaars rol duurzaamheid als kwaliteitscriterium toevoegen. Ook in onze interne bedrijfsvoering willen we duurzaamheid mee laten wegen bij het maken van keuzes.

<u>Wat hebben we bereikt</u>

In 2019 voerden wij gesprekken in verschillende teams en met externen over de mogelijkheden. Er zijn een aantal maatregelen besproken en/of gerealiseerd:
- Er zijn 2 elektrische fietsen voor medewerkers van het team Stib gekocht;
- De proef met afval scheiden was succesvol. Dit is doorgevoerd in de hele organisatie;

- Gesprekken over mobiliteit van medewerkers in kader van woon-werkverkeer (er rijden meer medewerkers met elkaar mee) zijn gevoerd;
- In 2019 zijn energiescans uitgevoerd in de gemeentelijke panden. De uitkomsten van deze scans nemen we mee in het nieuw op te stellen Duurzaam Meer Jaren Onderhoud Programma (DMJOP) in 2021, waarvan de voorbereiding start in 2020.
- Eerste gesprekken over verduurzamingsplannen woningbouw. Zowel intern (projecten) met projectleiders en extern met corporaties (huursector).

De volgende taakvelden leveren een bijdrage aan dit thema:

Hoofdtaken
- Milieubeheer
- Wonen en bouwen
- Riolering

Relatie met de taakvelden:
- Verkeer en vervoer
- Openbaar groen en (openlucht)recreatie
- Beheer overige gebouwen en gronden
- Afval
- Sportaccommodaties
- Samenkracht en burgerparticipatie
- Overhead
- Economische ontwikkeling

Welke prestaties horen bij dit thema?
Bestuurlijke prestaties
- Startnotitie Klimaat en Duurzaamheid is vastgesteld;
- Raadswerkgroep Klimaatvisie is ingesteld;
- Klimaatvisie is vastgesteld;
- RES-bod is vastgesteld;
- Regionale Stuurgroep Duurzaamheid ingesteld.

Operationele prestaties
- Jaarprogramma Klimaatvisie is opgesteld;

1. Plan van aanpak Warmtevisie is opgesteld;
2. Scan/Onderzoek naar verduurzaming gemeentelijk vastgoed is in gang gezet.

We willen samen met onze inwoners werken aan de leefbaarheid in de verschillende kernen. Dat doen we al een aantal jaren en we bereiken mooie resultaten. We willen hier verder aan bouwen. Kerngericht werken vraagt om een open houding van de gemeente en om goede communicatie. De komende jaren willen we ons hierin verder ontwikkelen.

Thema kerngericht werken

Wat wilden we bereiken en wat hebben we bereikt?

1. Actief en betrokken gemeente

We willen een uitnodigende, actieve, betrokken en open organisatie zijn, waar inwoners zich gehoord, gezien en erkend voelen.

Wat hebben we bereikt?

In 2019 zijn we gestart met het project Kerngericht werken. De kernen zijn Zoelmond, Zoelen, Asch, Beusichem, Buren, Eck en Wiel, Erichem, Ravenswaaij, Ingen, Kerk-Avezaath, Maurik, Ommeren, Lienden en Lingemeer. Onderdeel hiervan is het experimenteren met kerngericht werken via pilots in Ingen, Ravenswaaij en Zoelen. Daarnaast spraken we met de gemeentelijke organisatie over de gevolgen van kerngericht werken voor de manier van werken. De ervaringen van het project verwerken we in een visie op kerngericht werken.

2. Maatwerk in de verschillende kernen

We willen maatwerk in de verschillende kernen leveren. Samen met inwoners denken we na over veranderingen en ontwikkelingen in hun directe omgeving.

Wat hebben we bereikt?

Via de pilots in Ingen, Ravenswaaij en Zoelen zoeken we naar de beste manier om kerngericht te werken die past bij de eigenheid van kernen. We gingen hierbij in gesprek met inwoners over het verbeteren van hun leefomgeving. Dit deden we mede in combinatie met gesprekken over de invoering van de Omgevingswet. We experimenteren ook met kernambtenaren. Zij vormen de verbinding tussen onze gemeente en inwoners. Daarnaast zijn we gestart met het leefbaarheidsbudget, waarmee initiatieven uit kernen mogelijk gemaakt kunnen worden.

3. Lerende organisatie

We halen informatie op uit de samenleving om de dienstverlening te verbeteren. We onderzoeken behoeften van onze burgers en passen de dienstverlening daar op aan. We denken van buiten naar binnen.

Wat hebben we bereikt?

In het voorjaar van 2019 voerde Spectrum namens ons een onderzoek uit naar kerngericht werken in de drie pilotkernen en in drie andere kernen (Kerk-Avezaath, Maurik en Ommeren). We vroegen inwoners hoe zij betrokken zijn geweest bij ontwikkelingen in hun leefomgeving en hoe ze dat graag in de toekomst zien. De resultaten zijn onder te verdelen in drie onderdelen: de behoefte aan betere samenwerking tussen inwoners en de gemeente, duidelijkheid over het verschil tussen de rollen en verantwoordelijkheden van de gemeente en van inwoners, en actuele onderwerpen per dorp (zoals onderhoud van groen en verkeer). De resultaten hiervan gebruikten we voor het inrichten van de pilots en de gesprekken met inwoners. We gebruiken de resultaten ook als informatie voor de visie op kerngericht werken in 2020.

De volgende taakvelden leveren een bijdrage aan dit thema:

Hoofdtaakveld

- Samenkracht en burgerparticipatie

Relatie met de taakvelden:
- Onderwijsbeleid en leerlingenzaken
- Wijkteams
- Verkeer en vervoer
- Beheer overige gebouwen en gronden
- Openbaar groen en (openlucht) recreatie
- Economische ontwikkeling
- Milieubeheer
- Afval
- Ruimtelijke ordening
- Openbare orde en veiligheid
- Wonen en bouwen
- Overhead
- Bestuur

Welke prestaties horen bij dit thema?

Bestuurlijke prestaties

1. Visie kerngericht werken en inwonersparticipatie is vastgesteld.

Operationele prestaties

1. Start pilot kerngericht werken in drie kernen om werkwijzen kerngericht werken en inwonersparticipatie in de praktijk te onderzoeken;
2. Invoering leefbaarheidsbudget voor inwonersinitiatieven;
3. Helderheid over de verwachtingen en wensen van u op het gebied van kerngericht werken en inwonersparticipatie (door verdiepend gesprek).

We kijken dit jaar nog naar de onderdelen uit het 'oude' thema Regionale economie. Ondernemers en inwoners reiken met hun (bedrijfs)activiteiten verder dan de gemeentegrens. Zij leveren een belangrijke bijdrage aan de regio. In dat licht ziet onze gemeente de regionale economie als versneller van de eigen economie. We faciliteren de regionale speerpunten Economie en Logistiek, Agribusiness, Recreatie en Toerisme en maken zo groei, ontwikkeling en innovatie mogelijk.

Thema Samen Sterk in de Regio

Wat wilden we bereiken en wat hebben we bereikt?

1. Economie en Logistiek

We blijven binnen de top 5 van logistieke hotspots. Wij zetten gericht capaciteit in om de promotie en marketing voor gemeente Buren te realiseren en sluiten actief aan bij de regionale overleggen over economie en logistiek.

Wat hebben we bereikt?

Als regio Rivierenland hebben we de doelstelling gehaald in de top 5 van de logistieke hotspots in Nederland te blijven. We hebben actief deelgenomen aan regionale overleggen over economie en logistiek en glasvezel. Er is een start gemaakt met een procesvoorstel voor het Ambitiedocument 2020-2024. Hierin worden meer concrete doelstellingen opgenomen.

2. Agribusiness

Onze tuinbouw wordt nóg meer toonaangevend in Europa. De tuinbouw in Rivierenland met fruitteelt, paddenstoelteelt, glastuinbouw en boomteelt ontwikkelt en vernieuwt zich voortdurend. We zetten daarbij in op duurzaam gebruik van het Rivierengebied en de ruimte.

Wat hebben we bereikt?

De samenwerkende gemeenten in het Rivierenland hebben een regiodeal ingediend bij het Rijk. Watermanagement in de toekomst binnen de tuinbouw is daar een belangrijk onderdeel van. Daarnaast is er een start gemaakt met een procesvoorstel voor een nieuwe Regionaal Economisch Ambitiedocument 2020-2024. Hierin worden meer concrete doelstellingen opgenomen. Tot slot is er een eerste verkenning geweest voor een regionale ruilverkaveling ten behoeve van agrarische bedrijfsvoeringen, opgedeeld in kleinere deelgebieden.

3. Recreatie en Toerisme

Binnen het beleid van onze ruimtelijke ontwikkelingen zetten wij in op het aantrekkelijk maken van onze gemeente en dragen wij bij aan de omzetgroei van 5%.

Wat hebben we bereikt?

Het fietsroutenetwerk is geopend. Binnen het Regionaal Economisch Ambitiedocument 2020-2024 wordt nader vormgegeven hoe we onze gemeente aantrekkelijker kunnen maken, ook in samenwerking met en in relatie tot de regio. Door onze nieuwe coalitie is besloten om niet alleen voor de stad Buren een recreatief-toeristische visie te maken, maar voor de hele gemeente. Hiermee wordt in 2020 gestart.

De volgende taakvelden leveren een bijdrage aan dit thema:

Hoofdtaken

- Bestuur
- Economische ontwikkeling
- Economische promotie (vrijetijdseconomie, recreatie & toerisme)
- Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Relatie met de taakvelden

- Ruimtelijke ontwikkeling
- Musea
- Cultureel erfgoed
- Openbaar vervoer
- Openbare orde en veiligheid
- Milieubeheer
- Overhead

Welke prestaties horen bij dit thema?

Bestuurlijke prestaties

1. De informatie(plicht) bij samenwerkingsverbanden hebben we structureel vorm gegeven door in politieke vergaderingen een vast agendapunt op te nemen voor het gesprek over de samenwerkingsvorm;
2. In 2019 zijn vier moties door u aangenomen gericht op verbetering van de grip op gemeenschappelijke regelingen. Die moties hebben mede tot doel de rolverdeling tussen college en raad helder te maken. De uitwerking vindt onder andere plaats door een nota vast stellen hoe onze gemeente zowel intern als extern grip op de GR-en houdt.

Operationele prestaties

1. Tweejaarlijks stellen we de monitor ontwikkeling vrijetijdseconomie Rivierenland op;
2. Tweejaarlijks herijken we de Regionale Programmering Bedrijventerreinen;
3. We richten een regionaal ontwikkelbedrijf op;
4. We heroverwegen van de positionering van het Regionaal Acquisitie Punt uitgifte bedrijventerrein;
5. We verlenen budget voor de doorontwikkeling van het Fietsroutenetwerk Rivierenland.

Programma's

Wat is een programma?
Een programma is een samenhangend geheel van taakvelden. In de begroting is het programma het niveau waarop de raad de budgetten autoriseert.

De raad bepaalt het aantal programma's en hoe de activiteiten onder een programma worden samengevoegd in de verplichte taakvelden.

Inwonerszaken

Inleiding
Het programma Inwonerszaken gaat over dienstverlening aan individuele inwoners en alles wat te maken heeft met de sociale aspecten van wonen, werken en leven in onze gemeente. We leggen hierbij ook de verbinding tussen wonen en zorg. Zie hiervoor ook het taakveld Wonen en bouwen.
Elke inwoner heeft af en toe de gemeente nodig. Bijvoorbeeld voor een paspoort, huwelijksvoltrekking of aangifte van geboorte. Dat zijn belangrijke vormen van gemeentelijke dienstverlening.
Dit programma gaat ook over de manier waarop wij bijdragen aan de zelfredzaamheid van onze inwoners, namelijk door (tijdelijk) te ondersteunen waar dat nodig is. We bieden ondersteuning bij opgroeien en opvoeden, wonen, werken, gezond leven, huishouden voeren, rondkomen, leren, zorgen en sociale contacten onderhouden. Daarnaast vinden we het belangrijk dat iedereen kan meepraten, meedenken en meedoen.

Doelen en prestaties

Wat wilden we bereiken en wat hebben we bereikt?

Wat wilden we bereiken?
1. Bij beleid, uitvoering en in projecten sluiten we aan bij de behoeften en mogelijkheden van inwoners. We laten ze participeren. We houden rekening met verschillen tussen de kernen en kijken wat er nodig is om (kwetsbare) inwoners te ondersteunen.

Toelichting:
Om inzicht te krijgen in rollen en verantwoordelijkheden tussen de gemeente, inwoners, maatschappelijke organisaties en de markt voeren we in 2019 pilots uit in drie kernen. Ook kijken we hoe we maatwerk kunnen leveren per kern.
Om zorg en ondersteuning beter vorm te geven voor onze inwoners versterken we de regiefunctie van Stib. De organisatie en samenwerking binnen Stib passen we hierop aan.

Wat hebben we bereikt?
In 2019 zijn we gestart met het project Kerngericht werken. Daarin onderzoeken we in praktijk hoe we het beste kerngericht kunnen werken, zodat inwoners gezien, gehoord en erkend worden. Onderdeel van het project zijn drie pilots in Ingen, Ravenswaaij en Zoelen. Hierbij werken we samen met inwoners en maatschappelijke organisaties, afhankelijk van de onderwerpen die voorbij k0men. Het project loopt door in het eerste deel van 2020. De ervaringen die we in de praktijk opdoen, nemen we mee in de visie op kerngericht werken waarover u naar verwachting voor de zomer van 2020 een besluit kan nemen.

In onderstaande taakvelden leest u wat we hiervoor in 2019 deden:
- Samenkracht en burgerparticipatie
- Wijkteams

Wat wilden we bereiken?
2. Inwoners zijn - en voelen zich - betrokken bij hun sociale- en fysieke leefomgeving.

Toelichting:
We gebruiken een afwegingskader om te bepalen welke maatschappelijke functies en -accommodaties in een kern gewenst zijn. In 2019 kijken we of het afwegingskader nog voldoet. Als het nodig is passen we het aan.

Wat hebben we bereikt?
In juni 2019 was er een informatiebijeenkomst over het accommodatiebeleid. Later in 2019 zou een BOT-sessie met u worden gehouden over het accommodatiebeleid. Door de bestuurlijke situatie is die sessie niet doorgegaan. Wij pakken dit in 2020 weer op.

In onderstaande taakvelden leest u wat we hiervoor in 2019 deden.
- Samenkracht en burgerparticipatie

Wat wilden we bereiken?
3. Inwoners zijn zo veel mogelijk economisch zelfstandig en benutten hun eigen kracht.

Toelichting:
We vinden het belangrijk dat onze inwoners regie hebben over hun eigen leven en daar hun eigen beslissingen in (kunnen) nemen. Als zij daar (tijdelijk) niet toe in staat zijn, dan ondersteunen we ze daarbij. We helpen mensen hun eigen netwerk te benutten, we streven naar zelfstandigheid en stimuleren daarbij 'eigenaarschap'.

Wat hebben we bereikt?
We dragen er zorg voor dat mensen waar mogelijk zelfredzaam en economisch zelfstandig zijn. We benutten hierbij de eigen kracht die mensen bezitten. Dit hebben we gedaan door de mogelijkheden, die de wettelijke regels scheppen, effectief toe te passen. We hebben de inwoners die het nodig hadden ondersteund bij het vinden van werk. Wanneer werk (nog) niet mogelijk is ondersteunen we bij deelname aan de maatschappij. Onze gemeente heeft al jaren een constant laag aantal uitkeringen. Beduidend lager dan het landelijke gemiddelde. Dit ondanks dat we ook te maken hebben met de instroom van voormalig Wajonggerechtigden en statushouders.

In onderstaande taakvelden leest u wat we hiervoor in 2019 deden.
- Arbeidsparticipatie
- Inkomensregelingen
- Begeleide participatie
- Wijkteams

<u>Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen geweest?</u>

Zorg en veiligheid
Iedere gemeente staat voor de opgave een sluitend vangnet te realiseren. Ieder mogelijk probleem op het snijvlak van zorg en veiligheid moeten we als gemeente oplossen. Samen met onze (zorg) partners moeten we werken aan integrale oplossingen. We investeren in het maken van goede en soms nieuwe verbindingen. Op ambtelijk niveau hebben we de afgelopen jaren de eerste stappen gezet in de samenwerking. In 2019 bedden we dit in de ambtelijke organisatie.

Wat is de status van deze ontwikkeling?
In het afgelopen jaar hebben we intensief samengewerkt wanneer er sprake was van complexe problematiek op het snijvlak van zorg/leefbaarheid en veiligheid. Zowel op casusniveau als waar het bredere vraagstukken betreft. Bij vraagstukken waar niet direct een oplossing voorhanden was, hebben we zogenoemde multidisciplinaire overleggen georganiseerd met partners in zowel het zorg- als het veiligheidsdomein. Er is meer kennis van en begrip voor ieders mogelijkheden en beperkingen gekomen, we hebben nieuwe werkwijzen getest en gezocht naar manieren om impasses te doorbreken. De volgende stap is om te komen tot structurele werkafspraken en voorwaarden voor een succesvolle en efficiënte samenwerking.

Transformatie sociaal domein
De transities in het sociaal domein zijn achter de rug. Dat was de eerste stap in het proces. De grote uitdaging is nu om het werk daadwerkelijk anders te gaan doen dan voorheen. De bedoeling was immers dat zorg en dienstverlening dichtbij, passend en betaalbaar uitgevoerd zou worden. Daarin zijn nog de nodige stappen te zetten.

Wat is de status van deze ontwikkeling?
Er is een projectgroep gestart met de opgave 'transformatie sociaal domein'. Deze projectgroep heeft als doel een visie op de transformatie te geven en daarnaast een uitvoeringsplan op te stellen om de transformatie in de praktijk vorm te geven. Gezien de omvang van het project kost het tijd om de benodigde stappen te concretiseren en uit te voeren. De visie is in mei 2019 vastgesteld.

Omgevingswet
De nieuwe Omgevingswet en de manier van werken die daarbij hoort, heeft impact op de processen en de communicatie met de omgeving. Inwonersparticipatie speelt hierbij een belangrijke rol. Door de Omgevingswet is er meer aandacht voor het thema gezondheid bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Wat is de status van deze ontwikkeling?
Inwoners zijn via een participatieronde langs de dorpen betrokken geweest bij het nadenken over toekomstige ontwikkeling in hun eigen leefomgeving. De wijze waarop de leefomgeving meer dan nu kan bijdragen aan de gezondheid van inwoners is daarbij een terugkerend thema geweest. Bij het opstellen van de omgevingsvisie willen we deze wensen terug laten komen in de visie en het beleid van onze gemeente. Daarnaast zijn wij gestart met een traject om procedures voor vergunningen en processen rondom initiatieven te vereenvoudigen. In 2019 is de basis gelegd om in 2020 over deze processen besluiten te laten nemen.

Wat heeft het gekost?
Hieronder vindt u het financieel overzicht voor dit programma. U vindt hier de totale uitgaven en inkomsten van het programma in een meerjarig perspectief. Ook kunt u de uitgaven en inkomsten van de taakvelden openen. Verder vindt u de incidentele uitgaven en inkomsten horende bij dit programma en een overzicht van de reserves die aan dit programma zijn gekoppeld.

Tabel 1: de inkomsten / uitgaven van het programma

(x € 1.000,-)

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	23.336	**22.921**	**23.822**	**-901**	24.169	22.949	23.011
Baten	-5.896	**-5.905**	**-5.818**	**-87**	-5.455	-5.465	-5.420
Saldo programma	17.440	**17.016**	**18.004**	**-988**	18.714	17.484	17.591

Tabel 1: de uitgaven per taakveld van het programma

(x € 1.000,-)

Lasten	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Burgerzaken	678	**915**	**936**	**-20**	526	567	543
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	800	**1.275**	**1.038**	**237**	1.339	1.316	1.339
Sportbeleid en activering	0	**23**	**24**	**-1**	17	0	0
Cultuurpresentatie -prod. - participatie	14	**22**	**12**	**10**	21	21	21
Media	174	**148**	**152**	**-4**	150	148	148
Samenkracht en burgerparticipatie	1.259	**1.519**	**1.698**	**-179**	1.608	1.418	1.416
Wijkteams	1.003	**1.119**	**932**	**187**	1.137	1.123	1.121
Inkomensregelingen	4.711	**5.079**	**5.094**	**-15**	5.235	5.218	5.218
Begeleide participatie	2.918	**2.523**	**2.511**	**12**	2.363	2.403	2.447
Arbeidsparticipatie	397	**375**	**352**	**23**	478	418	438
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	739	**625**	**679**	**-54**	792	789	789
Maatwerkdienstverlening 18+	2.842	**2.460**	**2.983**	**-523**	2.670	2.654	2.653
Maatwerkdienstverlening 18-	5.749	**4.885**	**5.477**	**-592**	5.879	4.938	4.942
Geëscaleerde zorg 18+	310	**347**	**304**	**43**	356	348	347
Geëscaleerde zorg 18-	599	**442**	**549**	**-108**	466	461	460
Volksgezondheid	1.143	**1.165**	**1.083**	**82**	1.133	1.127	1.127
Saldo taakvelden - Lasten	23.336	**22.921**	**23.822**	**-901**	24.169	22.949	23.011

Tabel 1: de inkomsten per taakveld van het programma

(x € 1.000,-)

Baten	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Burgerzaken	-482	**-335**	**-358**	**23**	-290	-312	-242
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	12	**-470**	**-224**	**-245**	-533	-521	-545
Cultuurpresentatie -prod. - participatie	-1	**0**	**0**		0	0	0
Media	0	**0**	**0**		0	0	0
Samenkracht en burgerparticipatie	0	**0**	**-32**	**32**	0	0	0
Wijkteams	0	**0**	**0**		0	0	0
Inkomensregelingen	-4.687	**-4.485**	**-4.583**	**98**	-4.337	-4.337	-4.337
Begeleide participatie	-353	**-342**	**-418**	**76**	0	0	0
Arbeidsparticipatie	-92	**0**	**0**		0	0	0
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-24	**0**	**-10**	**10**	0	0	0
Maatwerkdienstverlening 18+	-270	**-273**	**-193**	**-80**	-295	-295	-295
Maatwerkdienstverlening 18-	0	**0**	**0**		0	0	0
Geëscaleerde zorg 18+	0	**0**	**0**		0	0	0
Geëscaleerde zorg 18-	0	**0**	**0**		0	0	0
Volksgezondheid	0	**1**	**0**	**1**	0	0	0
Sportbeleid en activering	0	**0**	**0**		0	0	0
Saldo taakvelden - Baten	-5.896	**-5.905**	**-5.818**	**-87**	-5.455	-5.465	-5.420
Saldo taakvelden	-5.896	**-5.905**	**-5.818**	**-988**	-5.455	-5.465	-5.420

Tabel 2: de incidentele inkomsten en uitgaven van het programma

(€ x 1.000,-)

Toelichting	Begroot 2019		**Werkelijk 2019**	
	Structureel	Incidenteel	**Structureel**	**Incidenteel**
Diverse incidentele posten		123		**145**
Saldo uitgaven programma	**22.798**	123	**23.677**	**145**
Diverse incidentele posten		- 456		**- 555**
Saldo inkomsten programma	**- 5.449**	- 456	**- 5.263**	**- 555**

Voor een nadere toelichting op de incidentele posten verwijzen we naar het Overzicht van incidentele baten en lasten.

Tabel 3: de reserves die horen bij het programma

(€ x 1.000,-)

Stand reserves per 31/12	Werkelijk 2018	**Werkelijk 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
Maatschappelijke investeringen	110	**0**	0	0	0	0
Deelfonds sociaal domein	2.581	**844**	729	654	654	654

Ruimte

Inleiding
Het programma Ruimte richt zich op de fysieke leefomgeving van onze inwoners. Daarbij proberen we zoveel mogelijk tegemoet te komen aan de individuele wensen van bedrijven en inwoners. Waar nodig zorgen we voor een goede afweging tussen individuele en collectieve belangen.

De fysieke leefomgeving betreft zowel de gebouwde omgeving, zoals wegen, woningen, voorzieningen en bedrijven als de groene leefomgeving. Samen met onze inwoners en maatschappelijke partners, zijn we verantwoordelijk voor een goede inrichting van de leefomgeving. Dit programma gaat dus niet alleen over de gemeentelijke keuzes die we nemen bij de inrichting van de leefomgeving, maar ook over de manier waarop we onze inwoners en maatschappelijke partners daarbij betrekken en ondersteunen.
Binnen het programma werken we de thema's: Ontgroening en Vergrijzing, Versterking Eigen Kracht en Duurzaamheid verder uit. Daarmee geven we invulling aan de wens om voor nu en in de toekomst te zorgen voor een gemeente waarin het prettig wonen, werken en recreëren is.
De door u benoemde thema's Ontgroening & Vergrijzing, Versterking Eigen Kracht en Duurzaamheid worden binnen deze thema's verder uitgewerkt. De voorgenomen prestaties voor 2019 komen per doelstelling aan bod.

Doelen en prestaties

Wat wilden we bereiken en wat hebben we bereikt?

Wat wilden we bereiken?
1. We bepalen in 2019 hoe we de doelen uit het energieakkoord om kunnen zetten naar een visie en beleid. Hieruit volgen de maatregelen die we nemen om de doelen te halen.

Toelichting:
Het klimaat verandert. In 2019 vertalen we het Energieakkoord naar ambities, een visie en een beleid op lokaal niveau. In het tweede kwartaal leggen we de raad een ambitiedocument voor. In het vierde kwartaal leggen we een visie- en beleidsdocument voor.

Wat hebben we bereikt?
In het voorjaar 2019 is de Startnotitie voor de Klimaatvisie van onze gemeente geformuleerd en dat was het startpunt voor het opstellen van de Burense klimaatvisie. Daarbij is een raadswerkgroep nauw betrokken geweest en was er ook sprake van participatie van inwoners. Het resultaat van dat proces is de Burense klimaatvisie. Deze is 2020 aan u voorgelegd ter vaststelling.

In onderstaande taakvelden leest u wat we hiervoor in 2019 deden:
- Milieubeheer
- Wonen en bouwen
- Beheer overige gebouwen en gronden

Wat wilden we bereiken?
2. In 2019 brengen we in beeld hoe de inrichting en het gebruik van de openbare ruimte kan bijdragen aan klimaat en duurzaamheidsdoelstellingen.

Toelichting:
Om de vier jaar stellen we het beleid voor de openbare ruimte vast. Hierin nemen we het aspect duurzaamheid expliciet mee. In het vierde kwartaal 2019 leggen we de raad het Integraal Beleid Openbare Ruimte voor waarin de uitgangspunten van klimaat/duurzaamheid zijn opgenomen.

Wat hebben we bereikt?
Aangezien de klimaatvisie niet in 2019 is vastgesteld en wij bezig zijn met de omgevingsvisie is besloten om vanuit het huidige beleid openbare ruimte de integrale beheerplannen openbare ruimte op te stellen. Deze integrale beheerplannen hebben wij u in de eerste helft van 2020 ter besluitvorming aangeboden.
De beheerplannen geven inzicht in de verschillende onderdelen van het beheerproces. De beheerplannen vertalen ambities (strategisch niveau) in concrete beheerrichtingen en -acties (tactisch niveau) om deze te kunnen implementeren. De beheerplannen vormen hiermee de basis voor de operationele plannen (onderhoudsmaatregelen en uitvoeringsplanningen) voor de komende jaren. Daarnaast geven de beheerplannen inzicht in de financiële consequenties van de gemaakte afwegingen.
In een beheerplan wordt weergegeven hoe het beheer van het betreffende kapitaalgoed in de planperiode wordt vormgegeven. Onder beheer wordt hier verstaan: Alle onderhouds- en vervangingsmaatregelen die nodig zijn voor het duurzaam in stand houden van de bestaande objecten en voorzieningen in de openbare ruimte en de gemeentelijke gebouwen. Binnen beheer en onderhoud wordt verder een onderscheid gemaakt tussen de dagelijkse verzorgende maatregelen, groot onderhoudsmaatregelen (om de technische en functionele staat te behouden) en het vervangen van objecten. Het resultaat is een schone, hele en veilige leefomgeving die voldoet aan vastgestelde kwaliteitsniveaus en functies zoals bereikbaarheid en toegankelijkheid.

In onderstaande taakvelden leest u wat we hiervoor in 2019 deden:
- Openbaar groen en (openlucht)recreatie
- Verkeer en vervoer
- Riolering
- Beheer overige gebouwen en gronden
- Wonen en bouwen

Wat wilden we bereiken?
3. We behoren tot de top 5 van de landelijke logistieke hotspots in 2019.

Toelichting:
We stimuleren en faciliteren de lokale (vrijetijds)economie door aan te sluiten bij regionale ontwikkelingen. We willen voor de vrijetijdseconomie een jaarlijkse omzetgroei van 5% realiseren. Hiervoor werken we plaatselijk en regionaal plannen uit die aansluiten op de regionale speerpunten.

Wat hebben we bereikt?
Als regio hebben we de doelstelling gehaald in de top 5 van de Logistieke Hotspots in Nederland te blijven.
Uit de voorlopige cijfers (half maart 2020) van de Monitor Vrijetijdseconomie 2018 blijkt dat die groei van minimaal 5% in de regio Rivierenland ruimschoots is gerealiseerd.
De uitwerking van en de samenwerking binnen de drie regionale Speerpunten werpt z'n vruchten af.

In onderstaande taakvelden leest u wat we hiervoor in 2019 deden:
- Fysieke bedrijfsinfrastructuur (Bedrijventerrein Doejenburg II)
- Economische ontwikkeling

<u>Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen geweest?</u>

Omgevingswet
Op 1 januari 2021 wordt de Omgevingswet ingevoerd. De Omgevingswet bundelt en vereenvoudigt de regelgeving op het gebied van de fysieke leefomgeving en het omgevingsrecht. In het coalitieakkoord is in de meerjarenbegroting tot en met 2021 € 1.030.000 opgenomen voor de implementatie van de Omgevingswet.

Wat is de status van deze ontwikkeling?
Om zicht te krijgen op de doelen die we belangrijk vinden in de fysieke leefomgeving hebben we in 2019 een start gemaakt met het opstellen van de omgevingsvisie. Daartoe hebben we zowel intern als

extern (via een dorpenronde) de vraagstukken opgehaald die we in de omgevingsvisie willen oplossen. De omgevingsvisie zal in 2020 ter besluitvorming aan u worden voorgelegd. Ook heeft een inventarisatie plaatsgevonden van alle verordeningen en beleidsdocumenten binnen onze gemeente die regels bevatten voor de fysieke leefomgeving, zodat we komend jaar onze regelgeving kunnen vereenvoudigen. Deze inventarisatie vormt de basis om in het voorjaar van 2020 een pilot omgevingsplan op te kunnen starten.

Op het vlak van digitalisering zijn we in 2019 een pilot gestart over hoe we informatie en beleidsdocumenten eenvoudiger toegankelijk kunnen maken. Ook heeft een eerste oriëntatie plaatsgevonden naar leveranciers die ons met software kunnen koppelen aan het Digitaal Stelsel Omgevingswet, een verplichting onder de Omgevingswet. Ook zijn wij een onderzoek gestart in hoeverre we digitalisering binnen de regio en met de ODR samen kunnen oppakken. Al deze sporen leiden tot voorstellen voor besluitvorming die wij in 2020 aan u voorleggen.

Invloed klimaat op de openbare ruimte
Het klimaat verandert. Dat vraagt om aanpassingen. We maken inzichtelijk wat we redelijkerwijs in de openbare ruimte kunnen doen om schade die hevige regen kan veroorzaken zoveel mogelijk te beperken. We moeten weten wat er op ons afkomt. Een van de richtlijnen daarbij is het nationale Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie. In het kader daarvan brengen we globaal de zwakke punten op het gebied van Hitte, Droogte, Hoogwater en Wateroverlast in de gemeente in beeld.

Wat is de status van deze ontwikkeling?
In 2019 hebben we een regionale stresstest uitgevoerd. In 2020 wordt verder gewerkt aan een regionale adaptatie strategie.

Wat heeft het gekost?
Hieronder vindt u het financieel overzicht voor dit programma. U vindt hier de totale uitgaven en inkomsten van het programma in een meerjarig perspectief. Ook kunt u de uitgaven en inkomsten van de taakvelden openen. Verder vindt u de incidentele uitgaven en inkomsten horende bij dit programma en een overzicht van de reserves die aan dit programma zijn gekoppeld.

Tabel 1: de inkomsten / uitgaven van het programma

(x € 1.000,-)

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	25.627	**25.724**	**35.597**	**-9.873**	24.778	21.111	21.344
Baten	-13.108	**-11.667**	**-29.321**	**17.655**	-11.421	-7.842	-8.489
Saldo programma	12.519	**14.058**	**6.276**	**7.781**	13.357	13.269	12.855

Tabel 1: de uitgaven per taakveld van het programma

(x € 1.000,-)

Lasten	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Beheer ov.gebouwen/gronden	895	**810**	**833**	**-23**	964	674	674
Crisisbeheersing en Brandweer	2.039	**2.043**	**2.038**	**5**	2.135	2.163	2.163
Openbare orde en veiligheid	254	**287**	**280**	**6**	363	362	361
Verkeer en vervoer	4.996	**5.149**	**5.146**	**3**	5.047	4.659	4.681
Parkeren	1	**26**	**0**	**26**	1	1	1
Openbaar vervoer	4	**3**	**3**		6	6	6
Economische ontwikkeling	219	**194**	**192**	**2**	214	202	200
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.988	**3.587**	**14.254**	**-10.667**	1.460	111	111
Economische promotie	80	**144**	**145**	**-2**	140	108	107
Onderwijshuisvesting	1.003	**984**	**964**	**20**	1.034	988	980
Sportaccommodaties	226	**605**	**410**	**196**	325	318	304
Musea	12	**12**	**12**		12	12	12
Cultureel erfgoed	199	**191**	**199**	**-8**	182	172	172
Openb. groen en (openlucht) recreatie	1.963	**2.311**	**2.394**	**-83**	2.532	2.051	2.034
Riolering	2.306	**2.373**	**2.395**	**-22**	2.464	2.770	2.772
Afval	1.734	**1.964**	**1.865**	**99**	2.091	2.086	2.085
Milieubeheer	171	**201**	**190**	**11**	161	149	147
Begraafplaatsen	372	**347**	**382**	**-36**	331	331	329
Ruimtelijke Ordening	1.004	**959**	**920**	**39**	2.061	1.308	904
Grondexploitaties (niet bedrijven)	3.590	**856**	**189**	**667**	707	114	777
Wonen en bouwen	2.572	**2.679**	**2.786**	**-107**	2.548	2.525	2.523
Saldo taakvelden - Lasten	25.627	**25.724**	**35.597**	**-9.873**	24.778	21.111	21.344

Tabel 1: de inkomsten per taakveld van het programma

(x € 1.000,-)

Baten	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Beheer ov.gebouwen/gronden	-277	**-201**	**-277**	**77**	-177	-177	-177
Crisisbeheersing en Brandweer	0	**0**	**0**		-20	-20	-20
Openbare orde en veiligheid	-27	**-55**	**-58**	**3**	-29	-29	-29
Verkeer en vervoer	-198	**-131**	**-201**	**70**	-1.277	-138	-138
Openbaar vervoer	-17	**-17**	**-17**		-17	-17	-17
Economische ontwikkeling	0	**0**	**0**		0	0	0
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-1.681	**-3.443**	**-21.184**	**17.741**	-2.150	-55	-55
Economische promotie	-231	**-188**	**-257**	**69**	-220	-220	-220
Onderwijshuisvesting	-94	**-521**	**-559**	**39**	-33	-33	-33
Sportaccommodaties	-1	**0**	**-36**	**36**	0	0	0
Musea	-1	**0**	**-1**	**1**	0	0	0
Cultureel erfgoed	-77	**-67**	**-74**	**7**	-73	-73	-73
Openb. groen en (openlucht) recreatie	-10	**-22**	**-193**	**171**	-80	-38	-38
Riolering	-2.653	**-2.723**	**-2.727**	**5**	-2.819	-3.125	-3.127
Afval	-1.964	**-2.211**	**-2.106**	**-105**	-2.335	-2.335	-2.335
Milieubeheer	-73	**-5**	**-45**	**40**	-5	-5	-5
Begraafplaatsen	-386	**-389**	**-382**	**-7**	-365	-364	-363
Ruimtelijke Ordening	-597	**-146**	**-237**	**91**	-138	-136	-125
Grondexploitaties (niet bedrijven)	-3.536	**-719**	**-61**	**-658**	-666	-72	-739
Wonen en bouwen	-1.287	**-830**	**-906**	**76**	-1.017	-1.007	-997
Parkeren	0	**0**	**0**		0	0	0
Saldo taakvelden - Baten	-13.108	**-11.667**	**-29.321**	**17.655**	-11.421	-7.842	-8.489
Saldo taakvelden	-13.108	**-11.667**	**-29.321**	**7.781**	-11.421	-7.842	-8.489

Tabel 2: de incidentele inkomsten en uitgaven van het programma

(€ x 1.000,-)

Toelichting	Begroot 2019		**Werkelijk 2019**	
	Structureel	Incidenteel	**Structureel**	**Incidenteel**
Diverse incidentele posten		1.186		**14.922**
Saldo uitgaven programma	**24.538**	**1.186**	**20.675**	**14.922**
Diverse incidentele posten		- 586		**- 11.555**
Saldo inkomsten programma	**- 11.081**	**- 586**	**-17.766**	**- 11.555**

Voor een nadere toelichting op de incidentele posten verwijzen we naar het Overzicht van incidentele baten en lasten.

Tabel 3: de reserves die horen bij het programma

(€ x 1.000,-)

Stand reserves per 31/12	Werkelijk 2018	**Werkelijk 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
Omgevingsgerichte uitgaven & bovenplanse verevening	537	**615**	615	615	615	615
Beheer en onderhoud Tollewaard	1.347	**60**	30	10	0	0
Kapitaalgoederen beheer [1]	0	**598**	598	598	598	598
Heractivering riolering [2]	1.043	**929**	816	704	592	480
Afbouw verplichtingen sport & dorpshuizen [2]	60	**42**	25	8	4	0
Kapitaallasten IHP 2007-2016 [2]	650	**625**	600	576	551	526
Onderdreef Buren [2]	355	**349**	331	314	296	278

[1] Nieuw ingestelde reserve na besluitvorming gemeenteraad in mei 2020 over Integraal beheerplan Openbare Ruimte.
[2] Betreft een reserve ter dekking van afschrijvingslasten. De omvang van de reserve is gelijk aan alle toekomstige afschrijvingen.

Bedrijfsvoering

Inleiding
Met het programma Bedrijfsvoering ondersteunen we bestuur en organisatie. Daarnaast bedient Bedrijfsvoering inwoners en ondernemers vanuit Juridische Zaken en Communicatie. Bedrijfsvoering verleent ook ICT-diensten aan de Omgevingsdienst Rivierenland.

De doelstelling is om een volwaardige partner voor bestuur en organisatie te zijn. Bedrijfsvoering levert toegevoegde waarde aan het primaire proces. In 2017 is een duidelijke uitspraak gedaan over de toekomst van onze gemeente: De gemeente ontwikkelt zich vanuit het perspectief van een zelfstandige gemeente. De organisatie ontwikkelt zich door, vooral op de aspecten kwaliteit, kwetsbaarheid en kosten. Deze drie k's vormen het uitgangspunt bij gemeentelijke samenwerking in de regio.
De vergaande digitalisering van de samenleving vraagt ook om een andere rol van onze gemeente in de klantbenadering. Bedrijfsvoering faciliteert hierin met als doel om zo veel mogelijk en veilig digitaal diensten te verlenen en te werken.

Doelen en prestaties

Wat wilden we bereiken en wat hebben we bereikt?

Wat wilden we bereiken?
1. In 2019 willen we de samenwerking tussen interne- en externe partijen verbeteren.

Toelichting:
Door samen te werken bereik je vaak meer. De basis voor samenwerking kan liggen in politiek/maatschappelijke motieven. Samenwerking is ook nodig met het oog op financiële belangen en om mogelijke risico's te beperken bij de uitvoering van onze taken. Samenwerking gaat ook over samenwerking tussen de raad, het college en de ambtelijke organisatie.

We verbeteren de samenwerking op drie gebieden:
1. Raad, college en organisatie;
2. Participatie;
3. Samenwerkingsvormen.

Wat hebben we bereikt?
1. Samen met u hebben wij diverse bijeenkomsten gewijd aan de manier waarop de gemeenteraad, het college en de organisatie kunnen samenwerken. In de periode rondom de vorming van ons huidige college is daar expliciet aandacht aan besteed. Het is een permanent ontwikkelproces;
2. Participatie heeft in 2019 meer vorm gekregen onder andere door de inbreng van inwoners bij projecten. Door de collegewisseling is het proces enigszins vertraagd. In 2020 wordt dit verder uitgewerkt;
3. In 2019 hebben wij veel aandacht besteed aan samenwerkingsvormen. Door u zijn vier moties aangenomen die deels al zijn uitgewerkt en deels in 2020 verder vorm krijgen. In 2020 besteden wij bijzondere aandacht aan de sturing op de GR-en ODR en Avri. Ook wordt een algemeen beoordelingskader ontworpen.

In onderstaande taakvelden leest u wat we hiervoor in 2019 deden.
- Bestuur

Wat wilden we bereiken?
2. In 2019 nemen we als gemeente een voorbeeldfunctie op het gebied van klimaat en duurzaamheid.

Toelichting:
In 2019 kopen we in op basis van de kaders die we opgenomen hebben in het inkoop- en aanbestedingsbeleid 2018. Bij het taakveld overhead benoemen we drie concrete voorbeelden.

Wat hebben we bereikt?
- We kopen als organisatie zoveel mogelijk duurzaam in;
- We werken duurzaam door middel van flexwerken en digitaal werken ;
- We stimuleren bewustwording bij ons personeel.

In onderstaande taakvelden leest u wat we hiervoor in 2019 deden.
- Overhead

Wat wilden we bereiken?
3. We brengen de dialoog tussen de gemeente en inwoners op gang door actief in gesprek te gaan over beslissingen in de directe omgeving van inwoners.

Toelichting:
In het laatste kwartaal van 2018 stellen wij het Strategisch communicatiebeleid vast. Onderdeel hierin is participatie met onze inwoners. Bij de ontwikkeling van visies, beleid, projecten en werkzaamheden bepalen we op welke manier inwoners en andere partijen kunnen participeren. Iedereen in de organisatie heeft hierin een belangrijke en actieve rol. De communicatie adviseurs ondersteunen hierbij. Dit is een belangrijke basis voor kerngericht werken.

Wat hebben we bereikt?
- In 2019 hebben wij veel bijgedragen aan de communicatie in de pilots kerngericht werken
- In 2019 hebben we intern trainingen Omgevingsgericht werken (Factor C-methode) georganiseerd voor projectleiders en beleidsmedewerkers. Ook hebben we de Factor C-methode toegepast bij de strategische opgaven Kerngericht werken, Omgevingswet, Duurzaamheid en Visie transformatie sociaal domein
- Eind 2019 hebben we ons Strategische communicatiebeleid 2018-2022 geëvalueerd. De uitkomsten daarvan gebruiken we voor het uitvoeringsprogramma 2020.

In onderstaande taakvelden leest u wat we hiervoor in 2019 deden.
- Overhead

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen geweest?

Verdergaande digitalisering
Digitalisering gaat over dienstverlening aan onze externe klanten en interne dienstverlening.

Externe dienstverlening
Inwoners hebben 24/7 en via diverse kanalen contact met de gemeente. ICT en innovatie spelen in de dienstverlening een steeds belangrijke rol want steeds meer diensten kunnen online gedaan worden. In 2019 stellen we een dienstverleningsvisie vast. Met deze visie vertellen we inwoners en bedrijven wat ze van ons mogen verwachten. Verbeteren van de dienstverlening zorgt voor tevreden inwoners én draagt bij aan een betere beeldvorming van de gemeente.

Interne dienstverlening
We genereren digitale sturingsinformatie. Denk hierbij aan documenten uit de Planning & Control cyclus. Doordat we onze processen digitaal vastleggen zijn ze inzichtelijk voor onder andere het bestuur en de accountant.

Wat is de status van deze ontwikkeling?
In een tijd waarin digitale ontwikkelingen razend snel gaan, komt er veel op ons af. Zo zijn we in 2019 bezig geweest met de nieuwe visie op (digitale) dienstverlening van onze gemeente, welke de basis vormt voor onze informatievoorziening. Daarnaast zijn er vanuit de VNG en de Rijksoverheid inmiddels vergaande plannen om de digitalisering van de overheid gezamenlijk op te pakken. De VNG heeft hiervoor een college van dienstverleningszaken ingericht met een taskforce die zich bezig houdt

met het 'samen organiseren'. Als gemeenten investeren we gezamenlijk in deze landelijke ontwikkelingen middels het Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (Fonds-GGU) en dragen we bij aan het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Aansluiten op deze ontwikkelingen hebben de komende jaren dan ook een hoge prioriteit en zullen veel van onze organisatie vragen. De informatievoorziening wordt dus een steeds belangrijker strategisch bedrijfsmiddel. Een projectmatige aanpak van de omschakeling naar nieuwe architectuur en het inbedden van het strategische informatiemanagement vragen de komende jaren veel aandacht.

Al met al loopt de houdbaarheid van het I&A-beleidsplan hierdoor op zijn einde en gaan we, mede op uw verzoek, in 2020 een nieuw I&A beleidsplan 2020-2024 opstellen waarmee we kunnen inspelen op de laatste ontwikkelingen in de snel veranderende maatschappij.

In 2019 is een applicatie voor callregistratie bij het Telefonisch Informatie Centrum (TIC) ontwikkeld en in gebruik genomen. Hiermee kunnen we proactief inspelen op inwonersbehoefte op het gebied van dienstverlening.

Privacy

Baseline Informatieveiligheid Overheden (BIO)

BIO is de opvolger van de Baseline Informatieveiligheid Gemeente (BIG) en is per 1 januari 2020 verplicht. De gedachte achter de BIO is dat gemeenten meer vanuit risicomanagement gaan werken. De BIO onderstreept het belang van een actuele en complete procesinrichting en –registratie.

Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA)

Het landelijke rapportage instrument ENSIA is in 2017-2018 voor het eerst gebruikt. Voor 2018-2019 is het grotendeels vernieuwd. Het bevat wederom een externe audit op informatieveiligheid van onze kernapplicaties en een rapportage aan de raad in het tweede kwartaal van 2019.

Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

De AVG vervangt sinds mei 2018 de Wet Bescherming Persoonsgegevens. Binnen het jaar voldoen we aan de belangrijkste eisen. Een belangrijk aandachtsgebied is het sociaal domein. Om goede zorg te bieden, willen we integraal werken. De privacywetgeving bemoeilijkt dit. We zoeken naar de beste manier om daar mee om te gaan. Bij het actualiseren van processen in het sociaal domein kijken we gericht naar de AVG vereisten.
In 2019 maken we alle medewerkers (verder) bewust van de (on-) mogelijkheden van de AVG. De Functionaris Gegevensbeheer (FG) heeft een controlerende en adviserende rol.

Wat is de status van deze ontwikkeling?

Baseline Informatieveiligheid Overheden (BIO)

Het jaar 2019 is een overgangsjaar tussen de Baseline informatiebeveiliging Gemeenten (BIG) en de BIO. Het informatiebeveiligingsbeleid (vastgesteld oktober 2019) is gebaseerd op de BIO. De BIO is, net als de BIG hiervoor, een doorlopend proces van implementatie, evaluatie en verbeteren.

Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA)

We hebben een ENSIA-audit uitgevoerd. Op basis daarvan hebben we een positief rapport van de auditor ontvangen. Dit rapport is opgenomen in de jaarstukken.

Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

Voor het monitoren van de AVG hanteren we het model van de VNG/IBD. We hebben in 2019 een verwerkingsregister geïmplementeerd en een eerste analyse op basis van het VNG/IBD-model gemaakt. Dit model vormt verder de basis voor de verdere implementatie en verbetering van de AVG-maatregelen.

Informatievoorziening

Aansluiting op het VNG programma "Samen organiseren"

In 2017 is het nieuwe I&A-beleid vastgesteld. Een meer open architectuur vormt de basis van dit nieuwe beleid. Landelijk krijgt dit ook steeds meer aandacht en het VNG programma "Samen organiseren" is hier op gericht. Op het VNG-congres in 2018 is dan ook besloten om via het Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (Fonds-GGU) in 2019 ruim 60 miljoen te investeren in een gezamenlijke aanpak.

Voor de gemeente Buren staat 2019 dan ook in het teken van de aansluiting op deze landelijke ontwikkelingen. In 2018 hebben we de samenwerking opgezocht bij het doorontwikkelen van het Open Webconcept (onze website en intranet). In 2019 verbreden we dit naar deze landelijke ontwikkelingen binnen de VNG.

Wat is de status van deze ontwikkeling?
In 2019 hebben we de samenwerking rond het OpenWebconcept verder uitgebreid van vier naar acht gemeenten. Hierdoor worden we als gemeenten minder afhankelijk van grote (ICT) leveranciers, hoe meer gemeenten mee doen, hoe kleiner de afhankelijkheid wordt. Daarnaast ondersteunt de VNG vanuit het Fonds-GGU het initiatief van deze acht gemeenten. Door als gemeente Buren actief aan te sluiten op de door de VNG ingerichte basisarchitectuur (Common Ground) maken we optimaal gebruik van het 'Samen Organiseren' programma en de financiële middelen uit het Fonds-GGU hiervoor. Verder breidt de scope van het project zich steeds verder uit naar veilige en AVG-proof dienstverlening. Zo zetten we in 2019 de eerste stappen naar een Open Portal Digitale Diensten waarmee we in 2020 onze digitale diensten via DigiD en e-Herkenning gaan uitbreiden en optimaliseren.

Wat heeft het gekost?

Hieronder vindt u het financieel overzicht voor dit programma. U vindt hier de totale uitgaven en inkomsten van het programma in een meerjarig perspectief. Ook kunt u de uitgaven en inkomsten van de taakvelden openen. Verder vindt u de incidentele uitgaven en inkomsten horende bij dit programma en een overzicht van de reserves die aan dit programma zijn gekoppeld.

Tabel 1: de inkomsten / uitgaven van het programma

(x € 1.000,-)

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	14.160	**16.647**	**23.927**	**-7.280**	15.557	12.679	11.818
Baten	-44.120	**-47.721**	**-48.207**	**486**	-47.627	-43.432	-42.263
Saldo programma	-29.959	**-31.074**	**-24.280**	**-6.794**	-32.071	-30.753	-30.446

Tabel 1: de uitgaven per taakveld van het programma

(x € 1.000,-)

Lasten	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Bestuur	1.766	**1.704**	**2.721**	**-1.017**	1.830	1.771	1.737
Mutaties reserves	2.748	**4.849**	**4.928**	**-78**	2.524	480	20
Resultaat v.d. rekening baten en lasten	0	**3**	**6.043**	**-6.040**	765	584	202
Overhead	8.605	**9.452**	**9.356**	**95**	9.503	9.169	9.184
Treasury	-26	**-197**	**19**	**-216**	-84	-92	-93
OZB Woningen	343	**389**	**415**	**-26**	337	337	337
OZB niet-woningen	47	**50**	**50**		33	33	33
Belastingen overig	60	**70**	**70**	**1**	127	125	125
Alg.uitk. en ov. uitk. gemeentefonds	2	**3**	**3**		3	3	3
Overige baten en lasten	615	**324**	**322**	**2**	520	270	270
Saldo taakvelden - Lasten	14.160	**16.647**	**23.927**	**-7.280**	15.557	12.679	11.818

Tabel 1: de inkomsten per taakveld van het programma

(x € 1.000,-)

Baten	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Overhead	-998	**-691**	**-781**	**91**	-957	-943	-943
Bestuur	-194	**-140**	**-137**	**-2**	-99	-99	-99
Mutaties reserves	-4.834	**-6.836**	**-7.034**	**198**	-4.130	-433	-235
Resultaat v.d. rekening baten en lasten	-407	**0**	**0**		0	0	0
Treasury	-158	**-108**	**-106**	**-1**	-102	-97	-93
OZB Woningen	-3.868	**-4.021**	**-4.054**	**33**	-4.786	-4.159	-4.159
OZB niet-woningen	-1.699	**-1.754**	**-1.739**	**-14**	-2.023	-1.750	-1.750
Belastingen overig	-1.421	**-1.421**	**-1.439**	**18**	-1.437	-1.437	-204
Alg.uitk. en ov. uitk. gemeentefonds	-30.527	**-32.739**	**-32.900**	**161**	-34.092	-34.513	-34.780
Overige baten en lasten	-14	**-12**	**-15**	**3**	0	0	0
Saldo taakvelden - Baten	-44.120	**-47.721**	**-48.207**	**486**	-47.627	-43.432	-42.263
Saldo taakvelden	-44.120	**-47.721**	**-48.207**	**-6.794**	-47.627	-43.432	-42.263

Tabel 2: de incidentele inkomsten en uitgaven van het programma

(€ x 1.000,-)

Toelichting	Begroot 2019		**Werkelijk 2019**	
	Struc-tureel	Inciden-teel	**Struc-tureel**	**Inciden-teel**
Diverse incidentele posten	10.923	872		**1.935**
Incidentele stortingen reserves	0	4.849		**4.928**
Saldo uitgaven programma	**10.923**	**5.721**	**11.021**	**6.863**
Diverse incidentele posten	-40.270	- 615	**-40.436**	**- 737**
Incidentele onttrekkingen reserves	- 204	- 6.632	**- 192**	**- 6.842**
Saldo inkomsten programma (excl. batig saldo € 6.044)	**40.474**	**- 7.247**	**-40.628**	**- 7.579**

Voor een nadere toelichting op de incidentele posten verwijzen we naar het Overzicht van incidentele baten en lasten.

Tabel 3: de reserves die horen bij het programma

(€ x 1.000,-)

Stand reserves per 31/12	Werkelijk 2018	**Werkelijk 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
Algemene reserve	704	**1.881**	1.048	1.508	1.508	1.508
Algemene reserve (geblokkeerde gedeelte weerstandsvermogen)	2.750	**2.719**	3.410	3.410	3.410	3.410
Informatie- & automatiseringsplan 2017 - 2021	470	**196**	44	0	0	0
Frictiekosten organisatie	0	**269**	0	0	0	0
Overlopende posten	1.570	**1.569**	216	137	157	177
Gemeentehuis [1]	191	**160**	144	128	112	96

[1] Betreft een reserve ter dekking van afschrijvingslasten. De omvang van de reserve is gelijk aan alle toekomstige afschrijvingen.

Taakvelden

Toelichting invloed-ambitie-matrix

De begroting van onze gemeente bestaat uit drie programma's en bijna 50 taakvelden. U wilde aan kunnen geven bij welke taakvelden u 'vinger aan de pols' wenste te houden. Zo kunt u beter sturen op taakvelden waar u dat belangrijk vindt.

Daarvoor ontwikkelden wij de invloed-ambitie-matrix. Daarin wij aan hoeveel (wettelijke) speelruimte onze gemeente binnen dit taakveld heeft. U geeft aan hoeveel ambitie u heeft op elk taakveld; en dus, hoeveel informatie u over dat taakveld wenst te ontvangen.

De positie van een taakveld in de matrix bepaalt de hoeveelheid (sturings)informatie die u krijgt. Wanneer een taakveld hoog scoort op zowel ambitie als invloed krijgt u meer informatie, dan bij een taakveld dat laag scoort op zowel ambitie als invloed.

Wat is een taakveld?

Een taakveld is een samenhangend geheel van activiteiten en taken. Het hangt onder een programma. Een taakveld kan verbonden zijn aan een thema. Dat betekent dat het budget voor de activiteiten, die nodig zijn om het thema uit te voeren, daar te vinden zijn.
Om te zorgen dat de uitgaven van gemeenten samengevoegd én vergeleken kunnen worden, is er een aantal wettelijk verplichte taakvelden gedefinieerd. Onze gemeente volgt deze verplichte indeling.

Wij verstrekken de uitgaven en inkomsten van onze gemeente per verplicht taakveld aan het CBS. Hiermee beogen we transparantie van onze taken. Ook bevorderen we dat onze uitgaven en inkomsten helder en vergelijkbaar zijn met andere gemeenten.

Taakvelden programma Inwonerszaken

Taakveld Samenkracht en burgerparticipatie

Portefeuillehouder: H.N.G. Wiendels

Prestaties

Prestatie
1. We starten in 2019 pilots in drie verschillende kernen om participatie en kerngericht werken in de praktijk te brengen en te onderzoeken.

Toelichting:
We gaan daarbij werken met kernteams op locatie. Deze bestaan uit tenminste één (contact)ambtenaar per kern. De ervaring die we opdoen verwerken we in werkwijzen om kerngericht werken mogelijk te maken in alle kernen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
In 2019 zijn we gestart met het project Kerngericht werken. We begonnen met pilots in Ingen, Ravenswaaij en Zoelen. Daarbij experimenteerden we ook met kernambtenaren. Kernambtenaren vormen de verbinding tussen inwoners en onze gemeente. Zodat de communicatie tussen inwoners en gemeente beter wordt. De ervaringen die we in het project opdoen verwerken we in 2020 in een visie op kerngericht werken. Hierover kunt u in 2020 een besluit nemen.

Prestatie
2. We benaderen het voorzieningenbeleid voor maatschappelijke functies en -accommodaties kerngericht.

Toelichting:
We bepalen in hoeverre de functiecirkel past bij de kerngerichte werkwijze. Hierbij sluiten we aan bij de pilots kerngericht werken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
In juni 2019 is er een informatiebijeenkomst met u georganiseerd. De stand van zaken rondom accommodaties/beleid is toen besproken. Eind 2019 zou nog een BOT-sessie volgen, die is uitgesteld naar 2020. De functiecirkel en de methodiek is nog actueel. We onderzoeken of we dit per gebied of per kern willen gaan in zetten.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
Er zijn geen risico's of belangrijke ontwikkelingen te melden.

Kengetallen en indicatoren
Er zijn geen kengetallen en indicatoren weer te geven.

Achtergrondinformatie
- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Samenkracht en burgerparticipatie

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	1.259	**1.519**	**1.698**	**-179**	1.608	1.418	1.416
Baten	0	**0**	**-32**	**32**	0	0	0
Saldo taakveld	1.259	**1.519**	**1.666**	**-147**	1.608	1.418	1.416

Toelichting verschillen

Taakveld Samenkracht en burgerparticipatie	**Bedrag (x € 1.000)**	**Voordeel/ Nadeel**
Nieuwkomers De huisvestingskosten van nieuwkomers stegen vanwege hogere aantallen. De kosten van Versis vervoer, ICT en preventie kindermishandeling nemen toe.	-147	Nadeel
Totaal verschillen taakveld	**-147**	**Nadeel**

Saldo taakveld Samenkracht en burgerparticipatie (x € 1.000,-)

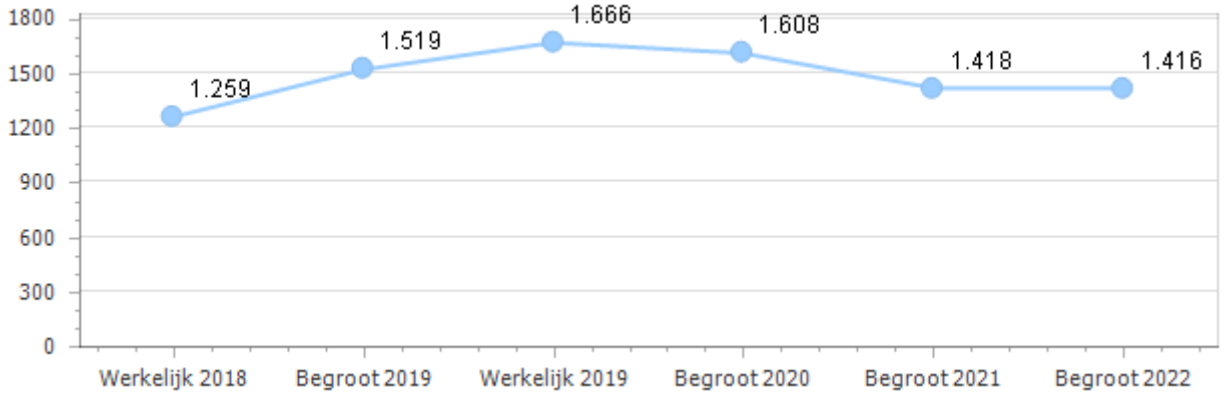

Taakveld Wijkteams

Portefeuillehouder: H.N.G. Wiendels

Prestaties

Prestatie
1. We verbeteren de laagdrempelige toegang voor zorg- en dienstverlening.

Toelichting:
Inwoners van onze gemeente weten van het bestaan van Stib. Ook weten ze welke vragen ze daar kunnen stellen. Ze weten Stib te vinden wanneer dat nodig is. Medewerkers van Stib zijn ook buiten het gemeentehuis (meer) zichtbaar. We zoeken naar nieuwe manieren om daar invulling aan te geven. Waar mogelijk sluiten we aan bij de pilots kerngericht werken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Samenwerking jeugd en onderwijs: In 2019 is er met betrekking tot onze samenwerking met de basisscholen gestart met de jeugdmedewerkers die wekelijks op een school zitten voor laagdrempelige toegang voor schoolmedewerkers of ouders. Hierdoor is de samenwerking met scholen verbeterd en kunnen ouders eenvoudig (laagdrempelig) met vragen terecht bij een van onze medewerkers. Ouders kunnen sneller met vragen terecht bij een medewerker van onze gemeente en schoolmedewerkers kunnen sneller signalen doorgeven aan de jeugdmedewerkers.

We hebben het jongerenwerk uitgebreid met individuele jongerencoaching. Wij kunnen jongeren eenvoudig doorverwijzen naar een jongerenwerker die op een laagdrempelige wijze met de jongere in gesprek gaat en werkt aan een vertrouwensrelatie. Hieruit bekijkt de jongerenwerker de motivatie van de jongere en ondersteunt hem bij vragen en het realiseren van doelen. De eerste ervaringen zijn positief.

Prestatie
2. We verbeteren de samenwerking binnen de keten van zorg- en dienstverlening (kerngerichte ketenzorg).

Toelichting:
Stib werkt nauw samen met andere professionals en organisaties binnen het sociaal domein. Er zijn korte lijnen met huisartsen en praktijkondersteuners, maar ook met leerkrachten, vrijwilligersorganisaties, jeugdverpleegkundigen, dorpsverenigingen etc. Hulpverleners verwijzen niet naar elkaar door, maar stemmen samen af. Stib vervult de rol van casusregisseur.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Samenwerking jeugd en onderwijs: Sinds 2019 zit er periodiek een jeugdmedewerker op een basisschool. Hierdoor is onze samenwerking met de scholen verbeterd: er zijn kortere lijnen ontstaan voor schoolmedewerkers.

We hebben twee bijeenkomsten met netwerkpartners georganiseerd om op te halen welke behoefte er binnen de keten is. Daarnaast zijn er gesprekken geweest binnen verschillende dorpskernen met verenigingen, kerken, vrijwilligers etc. Hieruit is onder andere gebleken dat er behoefte is aan een overlegvorm waar de verschillende disciplines, zoals huisartsen, professionals gemeente, zorgaanbieders elkaar kunnen treffen. Dit werken wij in de loop van 2020 verder uit. Hiervoor worden in het eerste kwartaal van 2020 werkgroepen gevormd waarin partners uit de keten deelnemen.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
De maatschappij wordt steeds ingewikkelder en er wordt steeds meer van mensen verwacht. Daardoor hebben sommige inwoners moeite om zich staande te houden en/of behoefte aan (tijdelijke) ondersteuning. Daarvoor kunnen zij terecht bij ons gebiedsteam Stib. We zien dat steeds meer mensen Stib weten te vinden, en hun vragen aan Stib zijn steeds complexer. Er is behoefte aan

vernieuwing van het zorg- en ondersteuningsaanbod. Dat vraagt om verdere ontwikkeling van Stib. Dit wordt verder vorm en inhoud gegeven in transformatie van het sociaal domein.

Kengetallen en indicatoren
Er zijn geen kengetallen en indicatoren weer te geven.

Achtergrondinformatie
- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Wijkteams

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	1.003	**1.119**	**932**	**187**	1.137	1.123	1.121
Baten	0	**0**	**0**	**0**	0	0	0
Saldo taakveld	1.003	**1.119**	**932**	**187**	1.137	1.123	1.121

Toelichting verschillen

Taakveld Wijkteams	**Bedrag (x € 1.000)**	**Voordeel/ Nadeel**
Bovenlokale kosten Het bovenlokale deel van de kosten zijn minder ingezet in afwachting van de transformatie en de inzet van de hulpverleners en medewerkers MEE. De afspraak is dat drie medewerkers van MEE per 1 januari 2021 in dienst komen om zo de kosten terug te dringen. De kosten van Sante zijn nu al lager uitgevallen.	187	Voordeel
Totaal verschillen taakveld	**187**	**Voordeel**

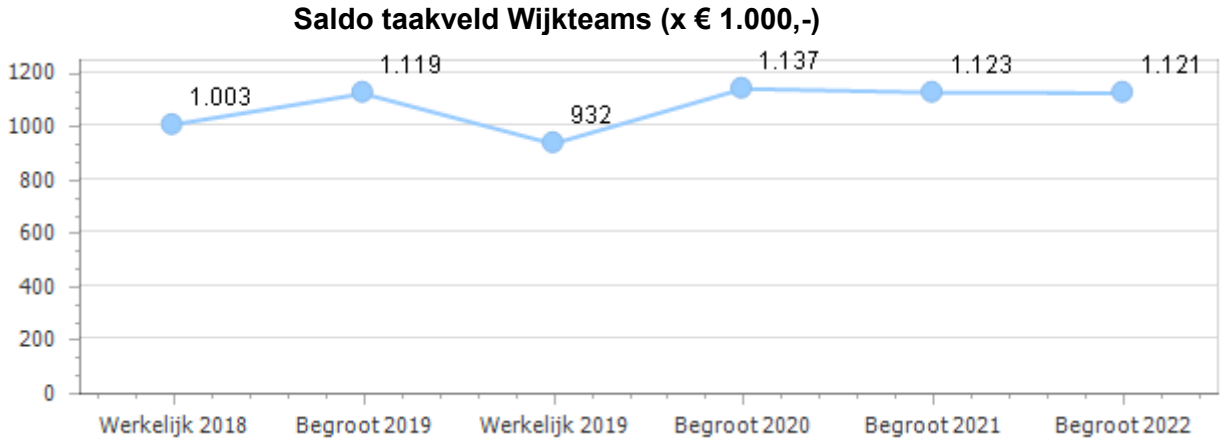

Taakveld Sportbeleid en activering

Portefeuillehouder: H.N.G. Wiendels

Prestaties

Prestatie
Sportverenigingen maken in 2019 een plan om inwoners en scholen actief te betrekken bij bewegingsactiviteiten.

Toelichting:
Vergroten van de betrokkenheid bij bewegingsactiviteiten tussen sportverenigingen en inwoners/ scholen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
In 2019 zijn wij gestart met het opstellen van een lokaal sport- en beweegakkoord. Er is met middelen van het Rijk een sportformateur aangesteld. Medio 2019 was er een bijeenkomst met sportverenigingen. Tijdens die bijeenkomst tekenden de voetbalverenigingen een intentieverklaring Vitaliteit. Hiermee maken zij een start om te komen tot open clubs. Zij willen meer betrokken worden bij bewegingsactiviteiten voor inwoners en stellen hun accommodaties beschikbaar voor anderen. Eind januari 2020 was er een breed sport- en beweegcafé. In mei of juni 2020 sluiten we het sport- en beweegakkoord met (sport)verenigingen en maatschappelijke organisaties.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
Sommige accommodaties zijn gedateerd en/of niet goed onderhouden. Dat beperkt het gebruik en ook de samenwerking (tussen sportverenigingen onderling en tussen verenigingen en onderwijs).

In 2019 startten wij samen met (sport)verenigingen en maatschappelijke organisaties met het opstellen van een lokaal sport- en beweegakkoord. Er is met middelen van het Rijk een sportformateur aangesteld. In april 2019 is het sport- en beweegakkoord getekend en zijn uitvoeringsmiddelen aangevraagd bij het Rijk.

Kengetallen en indicatoren
Het Rijk verplicht gemeenten beleidsindicatoren in de begroting op te nemen. Voor dit taakveld zijn dat: percentage en aantallen Niet-Sporters:
- Landelijk: 48,7% in 2016
- Buren: 57,1% in 2016

Achtergrondinformatie
- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Sportbeleid en activering

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	0	**23**	**24**	**-1**	17	0	0
Baten	0	**0**	**0**	**0**	0	0	0
Saldo taakveld	0	**23**	**24**	**-1**	17	0	0

Toelichting verschillen

Taakveld Sportbeleid en activering	Bedrag (x € 1.000)	Voordeel/ Nadeel
Kleine overige verschillen	-1	Nadeel
Totaal verschillen taakveld	**-1**	**Nadeel**

Saldo taakveld Sportbeleid en activering (x € 1.000,-)

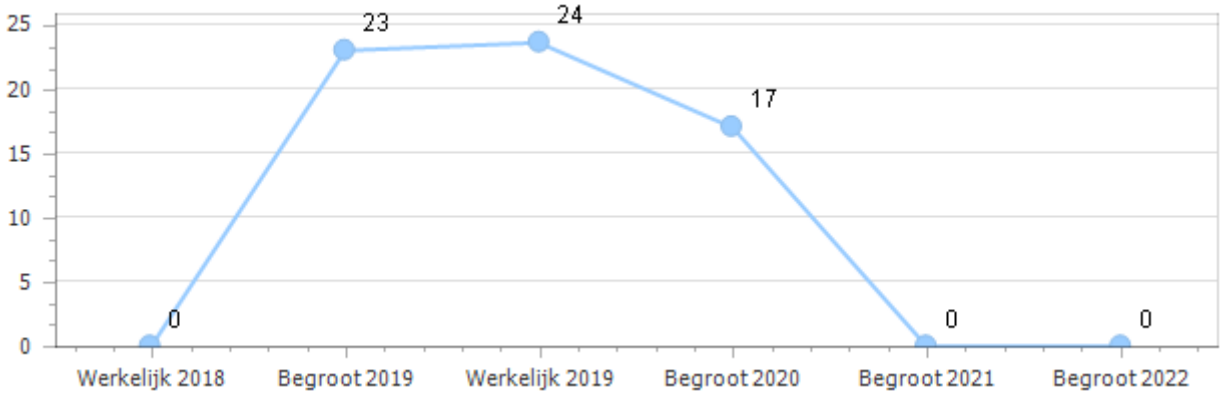

Taakveld Maatwerkvoorzieningen (WMO)

Portefeuillehouder: H.N.G. Wiendels

Prestaties

Prestatie
Inwoners met beperkingen kunnen zo lang mogelijk zelfstandig wonen, zijn zo lang mogelijk mobiel en in staat om sociale contacten te onderhouden.

Toelichting:
- We bieden kwalitatief goede voorzieningen en diensten aan voor inwoners die dit nodig hebben. We leveren zoveel mogelijk maatwerk.
- We investeren in voorlichting en preventie en in het aanbod van algemeen toegankelijke (collectieve) voorzieningen. We werken daarin samen met onze maatschappelijke partners.
- We meten de resultaten van onze prestaties met ervaringsonderzoeken onder cliënten.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Inwoners kunnen bij onze gemeente terecht met vragen over (ondersteuning in) zorg en welzijn. Wij zorgen voor adequate ondersteuning en een samenhangende aanpak van de problemen. We leveren zoveel mogelijk maatwerk. Door woningaanpassingen en inzet op een intensievere samenwerking met het voorliggend veld, hebben we inwoners in staat gesteld om langer zelfstandig thuis te wonen.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
Er is een verbinding met het taakveld 'Samenkracht en burgerparticipatie' als het gaat om de inrichting en ontwikkeling van een collectief aanbod van voorzieningen binnen de kernen. Dit mede vanuit een wens om meer preventief te werk te gaan.

Rondom basismobiliteit zien we bij de gebruikmaking een forse toename. Dit heeft gevolgen voor de kosten. Regionaal wordt samen met de andere betrokken gemeenten onderzoek gedaan naar mogelijkheden om de toename van kosten te beperken.

Kengetallen en indicatoren
Het Rijk verplicht de gemeente beleidsindicatoren op te nemen in de begroting. Deze zijn:

Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo (per 10.000 inwoner)
- Landelijk: 610 in 2019
- Buren: 300 in 2019

Achtergrondinformatie
- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Maatwerkvoorzieningen (WMO)

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	739	**625**	**679**	**-54**	792	789	789
Baten	-24	**0**	**-10**	**10**	0	0	0
Saldo taakveld	715	**625**	**669**	**-44**	792	789	789

Toelichting verschillen

Taakveld Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Bedrag (x € 1.000)	Voordeel/ Nadeel
In lijn met het landelijk beeld is de vraag naar elektrische aangedreven rolstoelen behoorlijk gestegen. Mede ingegeven door de vergrijzing.	-44	Nadeel
Totaal verschillen taakveld	**-44**	**Nadeel**

Saldo taakveld Maatwerkvoorzieningen (WMO) (x € 1.000,-)

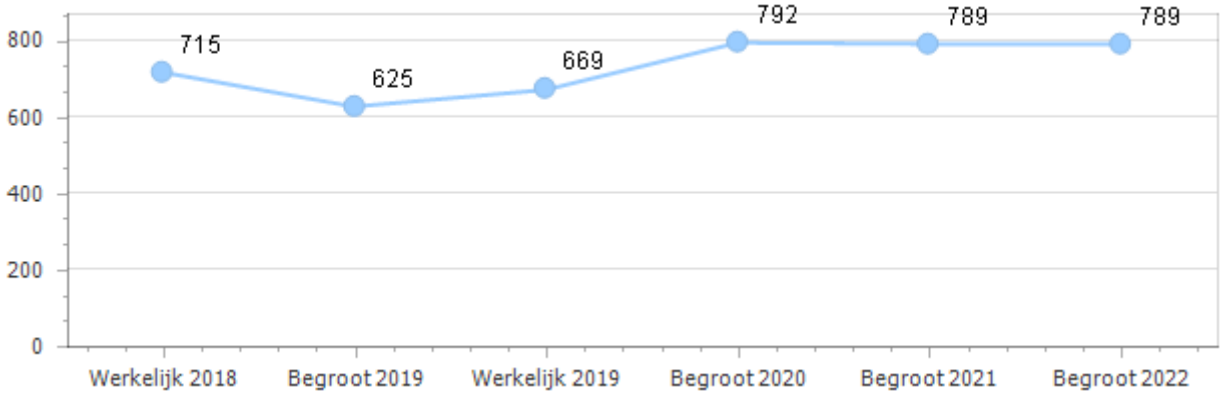

Taakveld Maatwerkdienstverlening 18-

Portefeuillehouder: H.N.G. Wiendels

Prestaties

Prestatie
1. We bieden kinderen ondersteuning op maat en wij organiseren de hulp zo dichtbij als mogelijk.

Toelichting:
Wij organiseren de hulp zo dichtbij als mogelijk, door onder andere de inzet van Praktijkondersteuner Huisarts Jeugd op de huisartspraktijken en jongerencoaching.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
POH-jeugd: In 2019 zijn wij gestart met een praktijkondersteuner jeugd bij de huisartspraktijken. Er volgt een evaluatie in 2020. De eerste resultaten na zes maanden waren positief. POH jeugd sprak 55 gezinnen/jeugdigen, slechts acht ervan werden doorverwezen naar jeugdhulpaanbieders. De overige gezinnen/jeugdigen konden via gesprekken met de POH worden geholpen.

Jongerencoaching: Het jongerenwerk is uitgebreid met individuele coachingstrajecten. Hierdoor kunnen jongeren eenvoudig gebruikmaken van de laagdrempelige inzet vanuit het jongerenwerk. De jongerenwerker is onafhankelijk en werkt vanuit een vertrouwensband met de jongere aan de te behalen doelen.

Samenwerking jeugd en onderwijs: In 2019 zijn wij met betrekking tot de samenwerking met de scholen gestart met de jeugdmedewerkers die per cluster (gelijk aan de clusters van de GGD) en/of kern wekelijks op een school zitten voor de laagdrempelige toegang voor schoolmedewerkers of ouders.

Prestatie
2. We stemmen beter af met verschillende organisaties zoals onderwijs, leerplicht, arbeidstoeleiding, vrijwilligerswerk, Veilig Thuis, gezondheidszorg en schuldhulpverlening.

Toelichting:
Er is geen nadere toelichting.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Wij stemmen op de thema's van bovengenoemde prestatie af op regionaal niveau (Regio Rivierenland) en indien van toepassing met maatschappelijke partners. Veel van deze overleggen zijn inhoudelijk van aard, maar daarnaast gericht op het versterken van de onderlinge relaties en het verbeteren van de samenwerking. Zo kwam in 2019 het Netwerk Geriatrie verschillende keren bijeen. In dit netwerk participeren organisaties die zich bezighouden met (de zorg voor) oudere mensen, zoals huisartsen en POH's, de GGD, fysiotherapeuten, welzijnsorganisaties en onze gemeente. Er functioneert bijvoorbeeld ook een Netwerk Leefbaarheid (voor vraagstukken over de leefbaarheid in onze kernen) in Buren en er is een overlegstructuur met de welzijnsorganisaties in onze gemeente.

Op casusniveau vinden regelmatig multidisciplinaire overleggen plaats, waartoe wij met regelmaat het initiatief nemen. Met name wanneer het jeugdproblematiek betreft hechten we veel waarde aan de inbreng van partners (leerplicht, Veilig Thuis etc.) om gezamenlijk de koers of aanpak te bepalen. Intern werken wij hierbij ook steeds nadrukkelijker samen. Hiermee hebben we bijgedragen aan een meer samenhangende zorg voor inwoners met problemen op meerdere leefgebieden binnen het sociaal domein.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

Er is een verbinding met het taakveld Samenkracht en burgerparticipatie als het gaat om de inrichting en ontwikkeling van een collectief aanbod van voorzieningen binnen de kernen. Dit mede vanuit een wens om meer preventief te werk te gaan. Hiermee gaan we dit jaar aan de slag. Hierbij stemmen we af en maken we gebruik van input van onder andere maatschappelijke partners.

Huisartsen behouden het recht om bepaalde vormen van jeugdhulp te indiceren. Het is daarom belangrijk dat we goede samenwerkingsafspraken met hen maken. De aankomende periode wordt tijd geïnvesteerd in het opbouwen van een (vertrouwens)relatie met huisartsen. Dit moet ervoor zorgen dat huisartsen inwoners met hulpvragen vaker doorgeleiden naar medewerkers van ons uitvoerend team. Op die manier krijgen we meer grip op het aantal doorverwijzingen naar jeugdhulp.

Het is van belang om het contact met de gecertificeerde instellingen te intensiveren. Gecertificeerde instellingen zijn ook bevoegd om zelfstandig jeugdhulp in te zetten. Er bestaat wel een wettelijke verplichting om vooraf af te stemmen met de gemeente. Van de afstemmingsbevoegdheid maken we als gemeente nog onvoldoende gebruik. Deze taak wordt door het uitvoerend team opgepakt.

Kengetallen en indicatoren

Het Rijk verplicht gemeenten beleidsindicatoren in de begroting op te nemen. Deze zijn:

Het aantal jongeren met jeugdhulp (% van alle jongeren tot 18 jaar):

- Landelijk: 10,0% in het eerste halfjaar van 2019
- Buren: 9,2% in het eerste halfjaar van 2019

Het aantal kinderen in een uitkeringsgezin:

- Landelijk: 7,0% in 2018
- Buren: 3,0% in 2018

Achtergrondinformatie

- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Maatwerkdienstverlening 18-

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	5.749	**4.885**	**5.477**	**-592**	5.879	4.938	4.942
Baten	0	**0**	**0**	**0**	0	0	0
Saldo taakveld	5.749	**4.885**	**5.477**	**-592**	5.879	4.938	4.942

Toelichting verschillen

Taakveld Maatwerkdienstverlening 18-	Bedrag (x € 1.000)	Voordeel/ Nadeel
De kosten van jeugdzorg zijn overschreden met € 592.000. In vergelijking met 2018 zijn er minder kosten gemaakt in 2019. In lijn met het rapport van Montfoort worden diverse maatregelen getroffen met als doel dat er goede zorg wordt geleverd met in achtneming van de beschikbare middelen. Er is meer vraag naar zorg van jongeren. Ook zijn er complexere jeugdzorg aanvragen.	-592	Nadeel
Totaal verschillen taakveld	**-592**	**Nadeel**

Saldo taakveld Maatwerkdienstverlening 18- (x € 1.000,-)

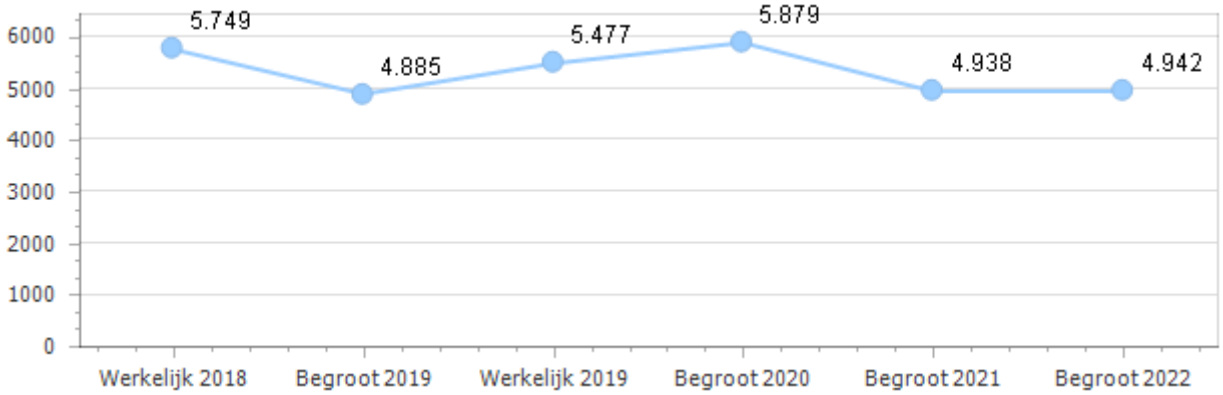

Taakveld Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Portefeuillehouder: K.A. Maier / J.P. Neven (IHP)

Prestaties

Prestatie
Gemeente, scholen en kinderopvangorganisaties (kernpartners) starten met een aanbod voor kinderen op het gebied van talentontwikkeling.

Toelichting:
Er is geen nadere toelichting.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
In samenwerking tussen gemeente, scholen en kinderopvangorganisaties wordt gewerkt aan een goed VVE-aanbod. Wij werken aan een Vroeg en Voorschoolse Educatie (VVE)-aanbod dat voldoet aan alle kwaliteitseisen en richtlijnen van het Rijk. Bijvoorbeeld een gecertificeerd ontwikkelprogramma voor peuters en een goede overdracht tussen kinderopvang en de scholen (doorlopende leerlijn).
Ook zijn er in het kader van 'De Burense Visie op het Kind' initiatieven ontwikkeld voor leesstimulering en het vergroten van het aanbod voor kunst, cultuur en sport op de scholen.
Eind 2019 is er een procesbegeleider ingezet om in 2020 de koffer vol kansen en daarmee het aanbod voor kinderen op het gebied van talentontwikkeling nog verder uit te werken en in te zetten met de betreffende partners.

In 2019 is het proces ingezet van de invoering van het leerlingenvervoer in Versis. Door het leerlingenvervoer bij Versis aan te laten sluiten, in samenwerking met de gemeenten Neder-Betuwe, West Betuwe, Tiel en Culemborg kan het leerlingen- en jeugdvervoer in de regio efficiënter worden ingeregeld. Ook wordt het beter mogelijk om het jeugdvervoer naar behandel- of zorglocaties te combineren met het leerlingenvervoer. Beide vervoerssoorten worden in één aanbestedingsprocedure meegenomen. In 2020 wordt dit proces afgerond. De combinatie tussen leerlingenvervoer en basismobiliteit wordt voorlopig nog uitgesteld, omdat men het proces van het aansluiten van het leerlingenvervoer in Versis eerst goed wil afronden. De kosten voor leerlingenvervoer zijn de laatste jaren toegenomen. Dit komt door meer complexere casussen en het lerarentekort. Hierdoor worden (ook) binnen onze regio de plekken binnen het speciaal onderwijs steeds beperkter. Dit is onderwerp van gesprek binnen de regionale overlegvormen.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

Koffer vol Kansen
Vanuit de visie 'elk kind een koffer vol kansen' dienen de partijen rond het kind zoals kinderopvang, onderwijs, welzijn en zorg in gezamenlijkheid te werken aan kansengelijkheid. Door de verschillende wetten, regelingen en grote diversiteit aan partijen is de samenwerking en samenhang binnen het onderwijs- en jeugdveld nog onvoldoende. Dit maakt dat de kansengelijkheid en mogelijkheden tot talentontwikkeling voor alle Burense kinderen nog niet optimaal benut worden. Op dit moment loopt er een opdracht om te komen tot een plan van aanpak om de samenwerking en afstemming tussen betrokken partijen te verbeteren.

IHP
In 2016 liep het voorgaande IHP van de gemeente Buren af. Omdat de gemeente verantwoordelijk is voor het huisvesten van onderwijs is het noodzakelijk om vast te leggen hoe zij dit wenst vorm te geven voor de komende 15 tot 30 jaar. In het IHP worden niet alleen de scholen maar ook de gymzalen betrokken. De gymzalen zijn primair bedoeld voor het geven van bewegingsonderwijs aan de schoolgaande kinderen.

Risico's hierbij zijn:
- Teruglopende leerlingenaantallen;
- De staat van onderhoud van de scholen;
- Het aantal m2 dat momenteel leegstaat;
- Een aantal scholen dat op of rond de opheffingsnorm zit;
- Geen reserveringen binnen de begroting voor onderwijshuisvesting.

Leerlingenvervoer
In 2019 is het leerlingenvervoer opnieuw aanbesteed en starten we met een nieuwe werkwijze binnen het leerlingen- en jeugdvervoer. Voorheen organiseerden vervoerders zelf de planning van het vervoer en het contact met ouders. Per ingang van 1 augustus 2020 zal een regiecentrale (Versis) deze planning en het contact met ouders op zich nemen. De gemeente blijft verantwoordelijk voor het uitgeven van beschikkingen en beleidsontwikkeling.
Door dit vervoer bij Versis aan te laten sluiten, in samenwerking met de gemeenten Neder-Betuwe en West Betuwe en mogelijk Culemborg, kan het leerlingen- en jeugdvervoer in de regio efficiënter worden ingeregeld. Ook wordt het beter mogelijk om het jeugdvervoer naar behandel- of zorglocaties te combineren met het leerlingenvervoer.
Risico met betrekking tot leerlingenvervoer is dat de post leerlingenvervoer een open einde regeling kent. Voor 2020 is € 527.500 begroot. Door ontwikkelingen binnen de vervoersbranche, het feit dat we nu op een zeer voordelige prijs zitten (vanuit de vorige aanbesteding) en er een toename is van het aantal ingewikkelde casussen binnen het leerlingenvervoer is de verwachting dat dit budget niet toereikend zal zijn.

Kengetallen en indicatoren
Het Rijk verplicht gemeenten om beleidsindicatoren op te nemen in de begroting. Deze zijn:

Het percentage vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie:
- Landelijk: 1,9% in 2018
- Buren: 0,7% in 2018

Relatief verzuim (per 1.000 leerlingen):
- Landelijk: 23 in 2018
- Buren: 13 in 2018

Absoluut verzuim (per 1.000 leerlingen):
- Landelijk: 1,9 in 2018
- Buren: 1,8 in 2018

Achtergrondinformatie
- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	800	**1.275**	**1.038**	**237**	1.339	1.316	1.339
Baten	12	**-470**	**-224**	**-245**	-533	-521	-545
Saldo taakveld	812	**805**	**813**	**-8**	805	795	794

Toelichting verschillen

Taakveld Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	Bedrag (x € 1.000)	Voordeel/ Nadeel
De eigen bijdrage van de verzorgers van de kinderen die gebruik maken van leerlingenvervoer wordt sinds het nieuwe schooljaar verrekend met de vergoeding. Dit verklaart waarom er minder inkomsten en minder kosten worden geboekt. Per saldo zijn de kosten toegenomen. Dit valt te verklaren doordat er meer kinderen zijn die er gebruik van maken en de ritten langer zijn. Ook is de doelgroep complexer geworden, waardoor geen gezamenlijk vervoer kan worden ingezet.	-8	Nadeel
Totaal verschillen taakveld	**-8**	**Nadeel**

Saldo taakveld Onderwijsbeleid en leerlingenzaken (x € 1.000,-)

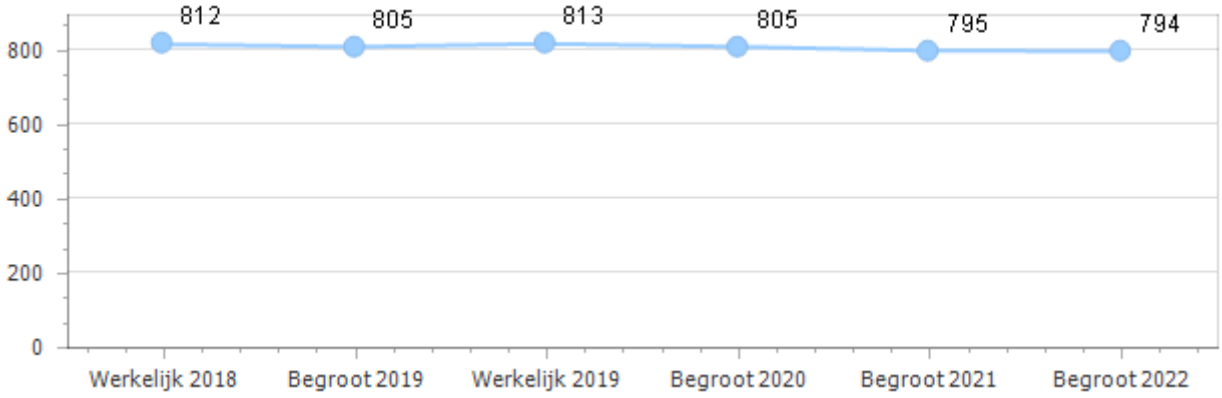

Taakveld Burgerzaken

Portefeuillehouder: K.A. Maier

Prestaties

Prestatie
1. We bieden digitale producten aan inwoners aan.

Toelichting:
We zorgen ervoor dat inwoners zaken als aangifte geboorte, overlijden, huwelijk, verhuizing, verklaringen naamgebruik en geheimhouding, diverse uittreksels, vergunningen en ontheffingen digitaal kunnen regelen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Door meer digitale burgerzaken producten via de website open te zetten is het aantal aanvragen via deze weg toegenomen.

Prestatie
2. We bezorgen reisdocumenten thuis tegen een tarief dat de kosten dekt.

Toelichting:
Het ondertekenen van akten bij geboorte doen we in 2019 aan huis. We bieden actief 'huisbezoeken' aan als inwoners slecht mobiel zijn.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Het thuisbezorgen van reisdocumenten gebeurt sporadisch; in 2019 is twee keer een document aan huis bezorgd. Van de mogelijkheid om volledig digitaal geboorteaangifte te doen is slechts enkele keren gebruikgemaakt. In deze gevallen is een medewerker bij de ouders op kraambezoek geweest voor de zogenoemde 'natte' handtekening. Ook zijn wij een enkele keer bij een inwoner langs geweest die niet in staat was het gemeentehuis te bezoeken. Bijvoorbeeld voor het aanvragen van een reisdocument.

Prestatie
3. We organiseren verkiezingen.

Toelichting:
In maart 2019 zijn er verkiezingen voor de Provinciale Staten en het Waterschap. In mei zijn er verkiezingen voor het Europees parlement.
We zorgen voor een goede organisatie en het vaststellen van correcte uitslagen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
De verkiezingen in 2019 zijn zonder klachten verlopen en de uitslagen zijn op tijd vastgesteld.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
Digitalisering blijft een belangrijke ontwikkeling en biedt onze inwoners meer keuzevrijheid. Dit vraagt wel om blijvende investeringen in apparatuur, nieuwe werkwijzen en communicatie.

De komende vijf jaar heeft iedere gemeente ook te maken met de zogenoemde documentendip. Het aantal aanvragen voor reisdocumenten neemt in deze jaren aanzienlijk af waardoor de inkomsten zullen dalen.

Kengetallen en indicatoren
Er zijn geen kengetallen en indicatoren weer te geven.

Achtergrondinformatie

- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Burgerzaken

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	678	**915**	**936**	**-20**	526	567	543
Baten	-482	**-335**	**-358**	**23**	-290	-312	-242
Saldo taakveld	195	**580**	**578**	**2**	237	256	301

Toelichting verschillen

Taakveld Burgerzaken	**Bedrag (x € 1.000)**	**Voordeel/ Nadeel**
Overige kleine afwijkingen	2	Voordeel
Totaal verschillen taakveld	**2**	**Voordeel**

Saldo taakveld Burgerzaken (x € 1.000,-)

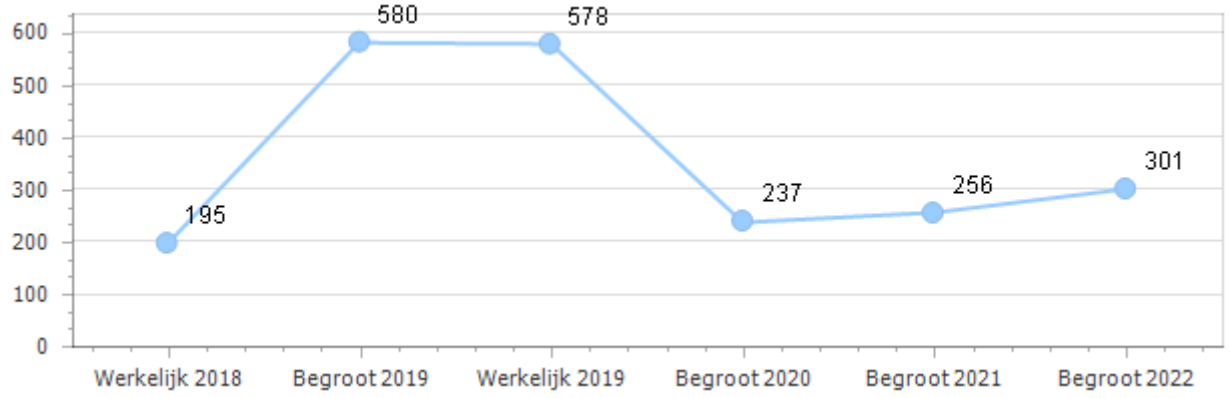

Taakveld Maatwerkdienstverlening 18+

Portefeuillehouder: H.N.G. Wiendels

Prestaties

Prestatie
1. We bieden zorg en ondersteuning aan inwoners die dat nodig hebben en we leveren zoveel mogelijk maatwerk.

Toelichting:
Inwoners kunnen terecht bij Stib met vragen over (ondersteuning in) zorg en welzijn. Stib zorgt voor adequate ondersteuning en een samenhangende aanpak van de problemen. We leveren zoveel mogelijk maatwerk. Inwoners met schulden krijgen begeleiding bij het oplossen van de schuldenproblematiek. We proberen nieuwe betalingsachterstanden te voorkomen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
We leveren zoveel mogelijk maatwerk. Het probleem van de inwoner staat centraal en niet de wetgeving. Dít betekent dat we van onze medewerkers vragen om over hun eigen werkveld heen te kijken. Wij werken hiervoor met verschillende professionals samen (Wmo consulent, jeugdmedewerker, individueel begeleider school, praktijkondersteuner huisarts etc.). Regionaal hebben we de benodigde ondersteuning ingekocht. (Beleids)Medewerkers werken in de regio nauw samen om het aanbod aan voorzieningen te optimaliseren.

Prestatie
2. We investeren in preventie.

Toelichting:
Waar mogelijk signaleren we tijdig en kunnen we met de inzet van lichte zorg voorkomen dat problemen (onbedoeld) groter worden. Zo beperken we de zorgkosten. Als het nodig is zetten we vanzelfsprekend zware en dure zorg in. We verbeteren de zorgketen zodat op- en afschalen soepel(er) verloopt.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
We hebben in 2019 twee keer de training Mental Health First Aid (MHFA) opengesteld voor inwoners van onze gemeente. Daarmee hebben we ingezet op het vergroten van de algemene kennis over psychische problemen en het normaliseren daarvan. Het geeft de deelnemers handvatten om beter om te gaan met mensen die psychische problemen hebben en/of verward gedrag laten zien.
We werken aan de herinrichting van de laagdrempelige (GGZ) inloop. Die is nu nog centraal georganiseerd in Tiel en Culemborg (en Wamel). We beschouwen dit als de meest laagdrempelige vorm van participatie voor mensen met (GGZ) problemen en voorportaal voor eventuele geïndiceerde zorg. We zijn in gesprek om ook lokaal in onze eigen gemeente een inloopmogelijkheid te organiseren.

We subsidiëren trainingen op het gebied van depressiepreventie.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
We willen de ondersteuning aan onze inwoners nog beter organiseren. De doorontwikkeling van Stib is daarbij belangrijk. Daarbij ligt de focus op samenwerking, preventie en het bieden van maatwerk. We gaan kerngericht werken. Dat wil zeggen dat we inspelen op de specifieke problematiek in (een cluster van) kernen. Het verbeteren van de samenwerking met onze maatschappelijke partners is daarbij van groot belang.

Er is een verbinding met het taakveld 'Samenkracht en burgerparticipatie' als het gaat om de inrichting en ontwikkeling van een collectief aanbod van voorzieningen binnen de kernen.

Rondom basismobiliteit zien we bij de gebruikmaking een forse toename. Dit heeft gevolgen voor de kosten. Regionaal wordt samen met de andere betrokken gemeenten onderzoek gedaan naar mogelijkheden om de toename van kosten te beperken.

Kengetallen en indicatoren
Er zijn geen kengetallen en indicatoren weer te geven.

Achtergrondinformatie
- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Maatwerkdienstverlening 18+

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	2.842	**2.460**	**2.983**	**-523**	2.670	2.654	2.653
Baten	-270	**-273**	**-193**	**-80**	-295	-295	-295
Saldo taakveld	2.573	**2.187**	**2.790**	**-604**	2.375	2.359	2.359

Toelichting verschillen

Taakveld Maatwerkdienstverlening 18+	**Bedrag (x € 1.000)**	**Voordeel/ Nadeel**
De eigen bijdrage - die inwoners moeten betalen wanneer ze een Wmo-indicatie hebben - veranderde van onder andere inkomensafhankelijk naar een vast bedrag van € 17,50 per vier weken. Gemeenten zijn hiervoor niet gecompenseerd door het Rijk.	-90	Nadeel
De open eind regeling WMO 18+ de vraag naar huishoudelijke hulp neemt door de vergrijzing toe.	-514	Nadeel
Totaal verschillen taakveld	**-604**	**Nadeel**

Saldo taakveld Maatwerkdienstverlening 18+ (x € 1.000,-)

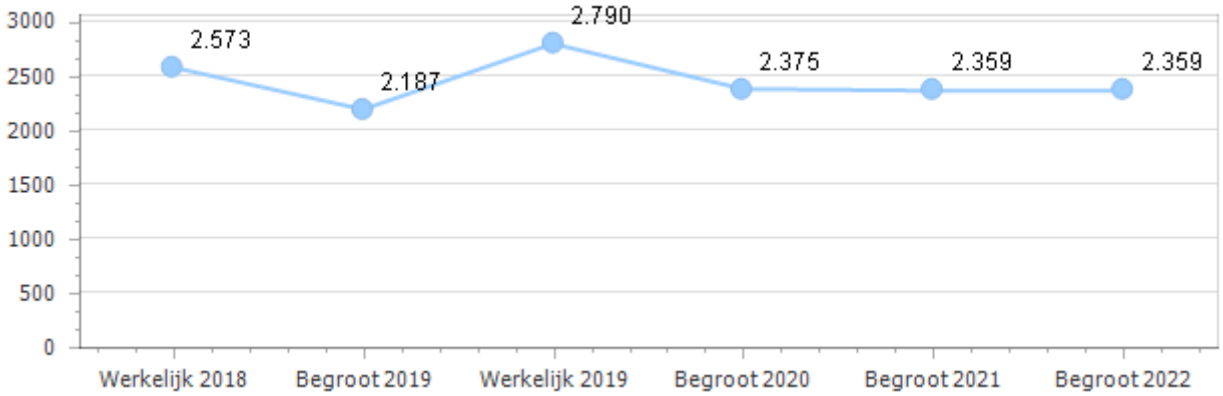

Taakveld Geëscaleerde zorg 18-

Portefeuillehouder: H.N.G. Wiendels

Prestaties

Prestatie
1. We werken nauw samen met partners om te zorgen dat jeugdigen veilig opgroeien en als dat nodig is de juiste zorg en ondersteuning krijgen.

Toelichting:
Er is geen nadere toelichting.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Samenwerken met partners gebeurt op verschillende terreinen. Zo werken we meer samen met de basisscholen binnen onze gemeente, zodat signalen daar beter en sneller worden opgepakt. Hiervoor sluiten jeugdmedewerkers fysiek aan bij basisscholen. Er wordt samengewerkt met jongerenwerkers die vanuit de jeugdmedewerkers worden ingezet en individuele coachingstrajecten uitvoeren. Dit zorgt voor ondersteuning van onze jeugdigen op een laagdrempelige wijze binnen de dorpskernen. Jongerenwerkers weten wat er binnen kernen speelt en leggen contact met jongeren. Op het moment dat zij signaleren dat een jeugdige wellicht meer ondersteuning nodig heeft proberen zij een brug te slaan richting wijkteam/gemeente. Verder werken wij samen met diverse welzijnsorganisaties die binnen onze kernen actief zijn.

Prestatie
2. We helpen kwetsbare jongeren beter op weg naar zelfstandigheid.

Toelichting:
We nemen deel aan een regionaal project Samen werken aan een sluitend vangnet kwetsbare jongeren. Met dit project helpen wij kwetsbare jongeren beter op weg naar zelfstandigheid.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Regionaal zijn we actief binnen het project Transformatiefonds jeugd. Dit project richt zich op de doelgroep van 16 tot 23 jaar. Vanuit dit project wordt door een projectgroep gewerkt aan het verbeteren van de verbinding tussen jeugdzorg en (voortgezet) onderwijs. Hiervoor zijn in 2019 verschillende gesprekken gevoerd met het voorgezet onderwijs binnen de regio. In 2020 wordt uitgewerkt wat bij de overleggen is opgehaald en wordt dit omgezet in concrete (verbeter)acties. Door een andere projectgroep wordt er een plan uitgewerkt om binnen de gehele keten 'toekomstgericht te werken'. Hiervoor wordt als tool een 'toekomstplan' uitgewerkt, die door professionals binnen de keten gebruikt moet gaan worden. Doel is dat de jeugdige centraal komt te staan en dat we allemaal leren om over ons eigen domein te kijken en met elkaar te werken aan het plan van de jeugdige. De jeugdige staat hierbij centraal en met een buddy of toekomstcoach wordt de jeugdige ondersteund in het behalen van zijn doelen.
Tot slot maakt de actietafel onderdeel uit van dit project. Hier worden casussen besproken die vast (dreigen) te lopen. Er wordt vanuit verschillende disciplines naar de casus gekeken om zo (hopelijk) voor een doorbraak te zorgen. Er zijn hierbij ook financiële middelen beschikbaar om deze doorbraak te kunnen financieren.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
In het najaar van 2018 heeft het Rijk vanuit Regio Rivierenland het regionaal projectplan Samen werken aan een sluitend vangnet kwetsbare jongeren ontvangen. Dit plan is goedgekeurd. Vanaf mei 2019 is het project van start gegaan. Het bestaat uit drie onderdelen: jeugd/onderwijs (versterking samenwerking), toekomstgericht werken (richt zich op 16 tot 23 jarigen/werken met een integraal toekomstplan/inzet toekomstcoach) en de actietafels.
Regionaal hebben we de beschermingstafel vormgegeven. Als jeugdconsulenten zorgen hebben over het veilig opgroeien van een jeugdige en het niet lukt om samen met een gezin de situatie te verbeteren, dan kunnen ze met hun zorgen terecht bij de beschermingstafel. Er vindt dan een gesprek plaats met het gezin, waarbij ook de Raad voor de Kinderbescherming en Jeugdbescherming Gelderland aansluit en eventueel Veilig Thuis. Vanuit dit overleg kan direct een raadsonderzoek worden gestart. Dit betekent dat er een onafhankelijk onderzoek vanuit de Raad voor de

Kinderbescherming wordt ingezet. Hieruit kan volgen dat een kinderrechter de jeugdige onder toezicht plaatst.

Kengetallen en indicatoren

Het Rijk verplicht de gemeente beleidsindicatoren op te nemen in de begroting. Deze zijn:

Jongeren met jeugdreclassering (% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar)

- Landelijk: 1,5% in het eerste halfjaar van 2019
- Buren: 0,0% in het eerste halfjaar van 2019

Jongeren met jeugdbescherming (% van alle jongeren tot 18 jaar)
- Landelijk: 1,1% in het eerste halfjaar van 2019
- Buren: 0,9% in het eerste halfjaar van 2019

Jongeren met een delict voor de rechter (% 12 t/m 21-jarigen)
- Landelijk: 1% in 2018
- Buren: 1% in 2018

Achtergrondinformatie
- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Geëscaleerde zorg 18-

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	599	**442**	**549**	**-108**	466	461	460
Baten	0	**0**	**0**	**0**	0	0	0
Saldo taakveld	599	**442**	**549**	**-108**	466	461	460

Toelichting verschillen

Taakveld Geëscaleerde zorg 18-	**Bedrag (x € 1.000)**	**Voordeel/ Nadeel**
De kosten voor jeugd in de jeugdbescherming zijn weliswaar in 2019 afgenomen ten opzichte van 2018 maar zijn hoger dan het beschikbare budget. Reden is dat de zwaardere problematiek binnen de jeugdzorg onverminderd hoog is.	-108	Nadeel
Totaal verschillen taakveld	**-108**	**Nadeel**

Saldo taakveld Geëscaleerde zorg 18- (x € 1.000,-)

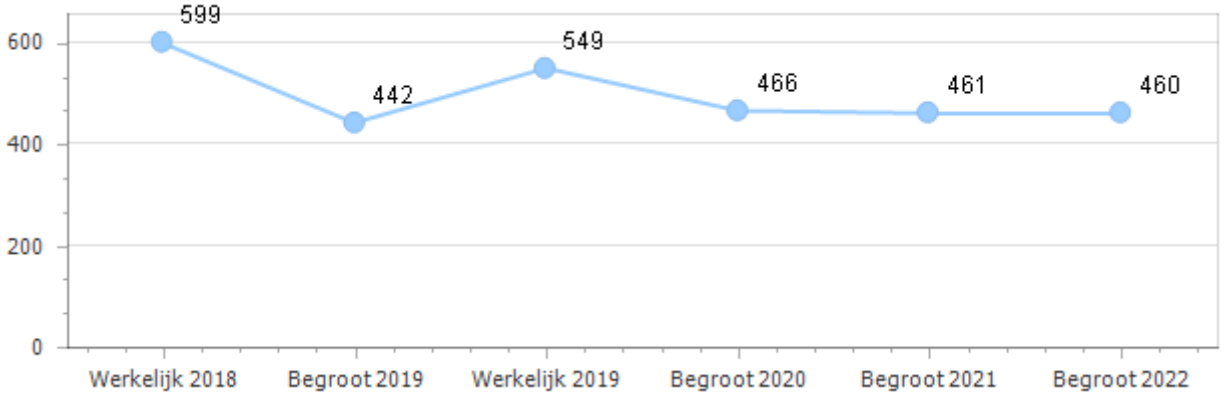

Taakveld Inkomensregelingen

Portefeuillehouder: H.N.G. Wiendels

Prestaties

Prestatie
1. We verstrekken een uitkering aan inwoners die (tijdelijk) niet in staat zijn in hun eigen bestaan te voorzien.

Toelichting:
Inwoners en hun kinderen, die afhankelijk zijn van een laag inkomen kunnen extra geld krijgen voor bijzondere en noodzakelijke kosten.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
We voerden de Participatiewet en aanverwante regelingen uit. We controleren gedurende het jaar de wijze waarop we het uitvoeren. Hier wordt een foutpercentage aangegeven. Het foutpercentage over de uitvoering bleef beneden de (wettelijke) grens van 1%.

Prestatie
2. Aan een beginnende of een gevestigde zelfstandige geven we onder bepaalde voorwaarden bijstand voor levensonderhoud en/of bedrijfskapitaal.

Toelichting:
Er is geen nadere toelichting.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
We voerden het Bijstandsbesluit zelfstandigen (BBZ) uit. Hiermee bieden we onder wettelijke voorwaarden startende ondernemers een mogelijkheid om een bedrijf op te bouwen of aan bestaande ondernemers een mogelijkheid om het bedrijf af te bouwen. We controleren gedurende het jaar de wijze waarop we het uitvoeren. Hier wordt een foutpercentage aangegeven. Het foutpercentage over de uitvoering bleef beneden de (wettelijke) grens van 1%.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

Jongeren met een beperkt arbeidsvermogen worden niet meer toegelaten tot de Wet arbeidsongeschikten jonggehandicapten (Wajong). De Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) is niet meer toegankelijk voor nieuwe deelnemers. Deze twee groepen kunnen in plaats daarvan aanspraak maken op de Participatiewet.
We huisvesten de laatste jaren meer statushouders (vluchtelingen met een verblijfsvergunning) dan daarvoor. Inmiddels bestaat ruim een derde van ons 'klantenbestand' uit statushouders die in de gemeente Buren zijn komen wonen. Binnen het inburgeringstraject is een hoge inzet gericht op participatie nodig om te zorgen dat re-integratie later in het traject kan slagen. Vaak is re-integratie zelfs pas mogelijk nadat het inburgeringstraject is afgerond.

Kengetallen en indicatoren

Het Rijk verplicht de gemeente beleidsindicatoren op te nemen in de begroting. Deze zijn:

Personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners (eerste halfjaar 2019):
- Landelijk: 381,7
- Buren: 136,0

Achtergrondinformatie

- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Inkomensregelingen

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	4.711	**5.079**	**5.094**	**-15**	5.235	5.218	5.218
Baten	-4.687	**-4.485**	**-4.583**	**98**	-4.337	-4.337	-4.337
Saldo taakveld	24	**594**	**511**	**83**	898	881	881

Toelichting verschillen

Taakveld Inkomensregelingen	**Bedrag (x € 1.000)**	**Voordeel/ Nadeel**
Bijstandsverlening zelfstandigen Er is minder bijstand verleend aan zelfstandigen in 2019 voor levensonderhoud en kredietverstrekking dan begroot.	49	Voordeel
Inkomensregelingen De kosten van de inkomensregelingen en het aantal uitkeringen waren in 2019 iets hoger dan begroot.	-14	Nadeel
Inkomensregelingen De rijksbijdrage voor inkomensregelingen en de terugontvangen uitkeringen uit voorgaande jaren waren hoger dan begroot.	65	Nadeel
Regiobijdrage In 2019 zijn meer uren ingezet op de sociale recherche dan begroot.	-50	Nadeel
Rijksbijdrage bijstandsverlening zelfstandigen De rijksbijdrage voor bijstandsverlening aan zelfstandigen was in 2019 hoger dan begroot.	33	Voordeel
Totaal verschillen taakveld	**83**	**Voordeel**

Saldo taakveld Inkomensregelingen (x € 1.000,-)

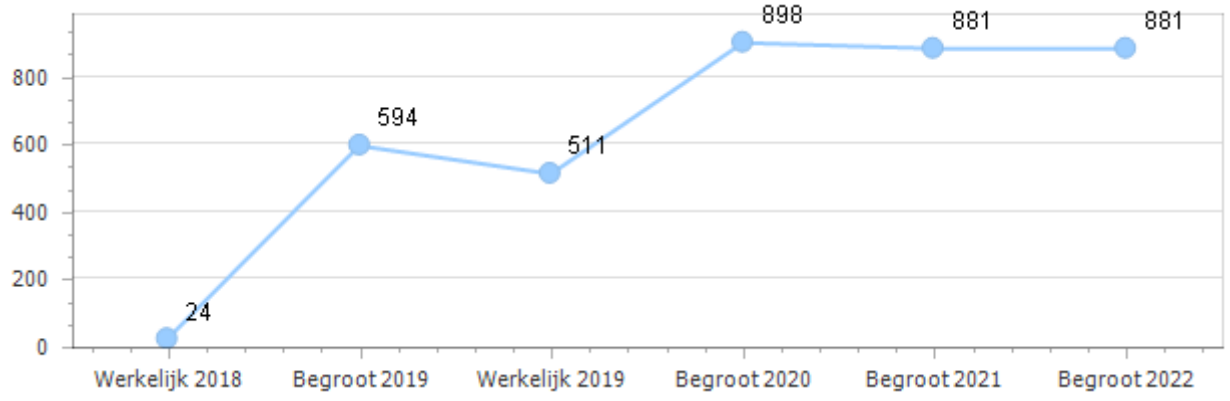

Taakveld Volksgezondheid

Portefeuillehouder: H.N.G. Wiendels

Prestaties

Prestatie
1. We gebruiken data gedreven sturing om risicogroepen op te sporen.

Toelichting:
Op basis van een gerichte probleemanalyse ontwikkelen we een gerichte aanpak. Ook binnen ons gezondheidsbeleid kiezen we voor een kerngerichte werkwijze, die we in 2019 verder invulling geven.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Ons huidig lokaal gezondheidsbeleid loopt tot en met 2020. De resultaten van de monitors van de GGD kunnen we herleiden naar vier gebieden: Beusichem e.o., Buren e.o., Lienden e.o. en Maurik e.o. Uit de resultaten blijkt dat ieder gebied zijn eigen sterke en zwakke punten kent. Hierdoor kunnen we maatwerk bieden per gebied op het gebied van preventie. Zo wordt er in het oosten van onze gemeente meer gerookt en in het westen vaker alcohol gedronken. Naast de reguliere preventieactiviteiten voerden wij in 2019 een anti-rook campagne in een viertal kernen (Fresh Air Walks). In het oosten van onze gemeente, waar meer kinderen overgewicht hebben, volgden acht gezinnen met het programma (Ge)Zin in fit. Dat is een gezinsbrede interventie om kinderen met overgewicht en hun familie een gezondere leefstijl aan te leren.

Prestatie
2. De GGD onderzoekt de gezondheid van jongeren (13-19 jaar).

Toelichting:
In de tweede helft van 2019 onderzoekt de GGD de gezondheid van jongeren (13-19 jaar).

Wat hebben we daarvoor gedaan?
In het najaar 2019 voerde de GGD de jongerenmonitor uit. De resultaten worden in september 2020 gepubliceerd en met u gedeeld.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

- Uit de gezondheidsonderzoeken van de GGD blijkt dat de gemiddelde gezondheid van onze inwoners verbetert. Het aantal mensen dat een chronische ziekte heeft, is wel gestegen;
- We verwachten op lange termijn een stijging van het aantal mensen met dementie en jongeren met psychische klachten;
- Uit onderzoek blijkt dat mensen met een lage opleiding minder oud worden en vaker gezondheidsklachten hebben;
- De meeste gezondheidswinst is te halen in preventiemaatregelen, vooral op het gebied van roken, overmatig alcoholgebruik en overgewicht;
- Kinderen in de Betuwe eten relatief weinig fruit.
- In 2019 heeft de GGD een dorpsprofiel voor onze gemeente opgesteld, gebaseerd op de uitkomsten van de gezondheidsmonitors.
- In het najaar van 2019 is de monitor jongeren (klas 2 en 4 voortgezet onderwijs) uitgevoerd. De resultaten worden rond de zomer 2020 besproken met de portefeuillehouder gezondheid en na de zomer gepubliceerd.

Kengetallen en indicatoren
Er zijn geen kengetallen en indicatoren weer te geven.

Achtergrondinformatie
- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Volksgezondheid

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	1.143	**1.165**	**1.083**	**82**	1.133	1.127	1.127
Baten	0	**1**	**0**	**1**	0	0	0
Saldo taakveld	1.143	**1.166**	**1.083**	**83**	1.133	1.127	1.127

Toelichting verschillen

Taakveld Volksgezondheid	**Bedrag (x € 1.000)**	**Voordeel/ Nadeel**
Budget 2019 is opgehoogd met € 50.000 vanuit extra gelden algemene uitkering voor ambulantisering GGZ en daarnaast waren de kosten iets lager. Het extra bedrag is nog niet bestemd. Zie overhevelingsformulier.	83	Voordeel
Totaal verschillen taakveld	**83**	**Voordeel**

Saldo taakveld Volksgezondheid (x € 1.000,-)

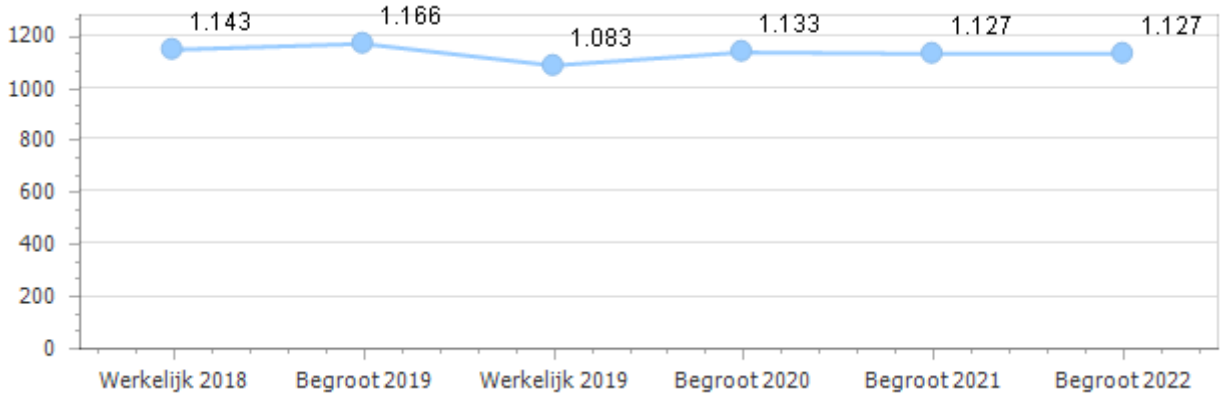

Taakveld Cultuurpresentatie, -productie & -participatie

Portefeuillehouder: H.N.G. Wiendels

Prestaties

Prestatie
Kinderen in armoede doen mee aan activiteiten op het gebied van kunst en cultuur door de inzet van het Jeugdsport- en Cultuurfonds.

Toelichting:
Er is geen nadere toelichting.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
In de eerste helft van 2019 zijn er in onze gemeente 57 kinderen gaan sporten en doen er elf kinderen cultuuractiviteiten via Jeugdfonds Sport & Cultuur. Op deze manier hebben weer een aantal kinderen de kans om hun talenten te ontdekken en plezier te beleven door samen dingen te doen. Er is veel media aandacht aan jeugd-, sport en cultuur gegeven in 2019. Ook zijn er zwemlessen vergoed.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
Verenigingen zijn niet altijd in staat om actief deel te nemen aan het maken en uitvoeren van programma's voor kinderen.

Kengetallen en indicatoren
Er zijn geen kengetallen en indicatoren weer te geven.

Achtergrondinformatie
- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Cultuurpresentatie -prod. -participatie

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	14	**22**	**12**	**10**	21	21	21
Baten	-1	**0**	**0**	**0**	0	0	0
Saldo taakveld	14	**22**	**12**	**10**	21	21	21

Toelichting verschillen

Taakveld Cultuurpresentatie -prod. -participatie	**Bedrag (x € 1.000)**	**Voordeel/ Nadeel**
Bijdrage project Cultuur en erfgoedpact is uitgevoerd. Minder onderhoud (minder schade), minder verzekering en subsidie aan cultuurprojecten.	10	Voordeel
Totaal verschillen taakveld	**10**	**Voordeel**

Saldo taakveld Cultuurpresentatie -prod. -participatie (x € 1.000,-)

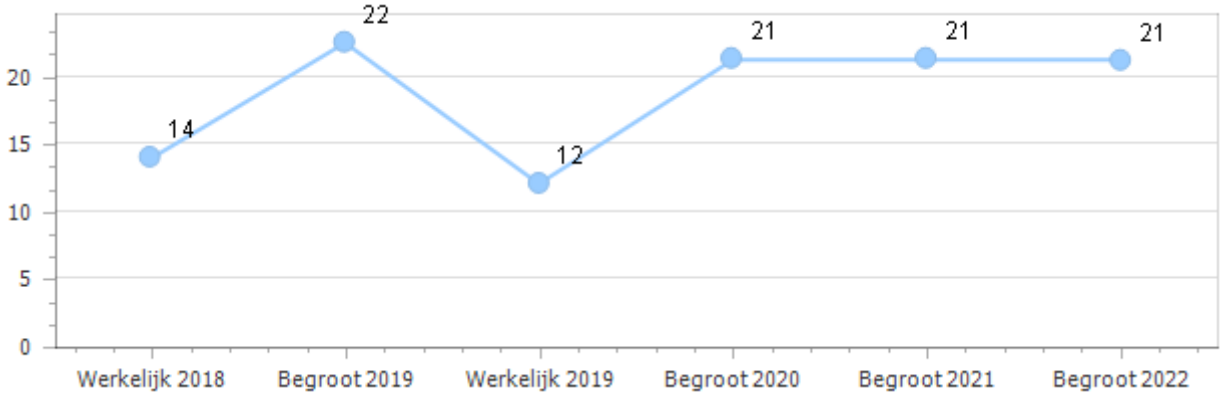

Taakveld Arbeidsparticipatie

Portefeuillehouder: H.N.G. Wiendels

Prestaties

Prestatie
We verkleinen de achterstand op de arbeidsmarkt voor mensen met een arbeidsbeperking.

Toelichting:
Zoveel mogelijk mensen met een arbeidsbeperking en/of een achterstand op de arbeidsmarkt vinden weer werk. Daarnaast ontwikkelen langdurig werkzoekenden hun vaardigheden; wij ondersteunen hen daarbij.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Voor mensen met een arbeidsbeperking en/of een achterstand op de arbeidsmarkt onderhielden we contacten met werkgevers in de regio over beschikbare vacatures en mogelijke matches vanuit ons klantenbestand. Daarbij informeerden we werkgevers over de mogelijkheden en kansen om inwoners met een beperking in dienst te nemen. In dit verband werkten we samen met het Regionaal Werkbedrijf, waarin ook Werkzaak Rivierenland en het UWV deelnemen. Leerlingen die uitstromen uit het Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO) en Praktijkonderwijs (PRO) ondersteunden we daarnaast bij het zoeken naar een passende baan (vaak met behulp van loonkostensubsidie). We hebben regelmatig weten te voorkomen dat jongeren van deze scholen - mede door onze inzet - een uitkering moesten aanvragen.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
Jongeren met een beperkt arbeidsvermogen worden sinds 2015 niet meer toegelaten tot de Wet arbeidsongeschikten jonggehandicapten (Wajong). Ook de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) is niet meer toegankelijk voor nieuwe deelnemers. Deze inwoners maken in plaats daarvan nu aanspraak op de Participatiewet. Het kost daarom mogelijk meer inspanning om inwoners aan het werk te helpen.

Kengetallen en indicatoren

Het Rijk verplicht de gemeente beleidsindicatoren op te nemen in de begroting. Deze zijn:

Netto arbeidsparticipatie (2018):

- Landelijk: 67,8%
- Buren: 68,7%

Banen per 1.000 inwoners van 15-64 jaar (2019):

- Landelijk: 792,1
- Buren: 515,4

Lopende re-integratievoorzieningen (per 10.000 inwoners van 15-64 jaar):

- Landelijk: 100,0 in 2018
- Buren:305,2 in 2018

Achtergrondinformatie
- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Arbeidsparticipatie

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	397	**375**	**352**	**23**	478	418	438
Baten	-92	**0**	**0**	**0**	0	0	0
Saldo taakveld	305	**375**	**352**	**23**	478	418	438

Toelichting verschillen

Taakveld Arbeidsparticipatie	**Bedrag (x € 1.000)**	**Voordeel/ Nadeel**
Re-integratieinstrumenten We hebben nog iets minder kosten gemaakt in 2019 voor re-integratie instrumenten voor een snellere toeleiding van statushouders naar werk dan eerder bij de bestuursrapportage al gemeld is.	23	Voordeel
Totaal verschillen taakveld	**23**	**Voordeel**

Saldo taakveld Arbeidsparticipatie (x € 1.000,-)

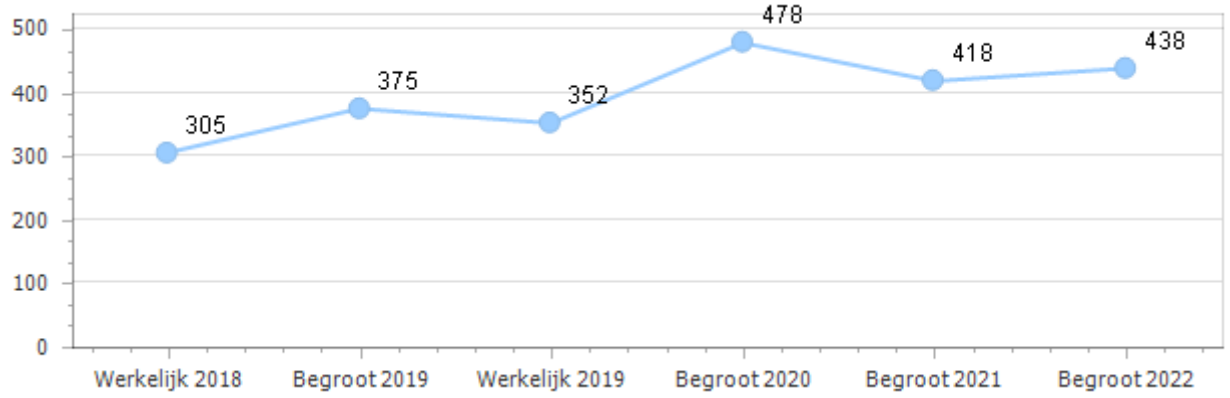

Taakveld Media

Portefeuillehouder: H.N.G. Wiendels / J.P. Neven

Prestaties

Prestatie
We organiseren, met een permanente communicatiecampagne, aandacht voor leesstimulering en laaggeletterdheid en de vier leerpunten.

Toelichting:
Er is geen nadere toelichting.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
In de lokale huis-aan-huiskrant Stad Buren, onze kwartaaluitgave Buren Magazine, op Facebook en via de gemeentelijke website zijn op relevante momenten artikelen, posts en interviews verschenen over leesstimulering, laaggeletterdheid en de (locaties en openingstijden van de) Leerpunten. Ook hangt er een banner met een verwijzing naar de Leerpunten bij de toegangsweg van het gemeentehuis in Maurik. Daarbij sloten wij aan op de landelijke en provinciale campagne en evenementen. Zo kreeg de landelijke Taalheldenwedstrijd begin 2019 veel (pers) aandacht doordat onze taalambassadeur - Jose Brunselaar uit Lienden - TaalHeld van Nederland in de categorie Taalcursist werd.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
Inwoners moeten zelf de keuze maken om gebruik te maken van het aanbod op het gebied van leesstimulering en laaggeletterdheid.
Voor het bereik van laaggeletterden zijn we afhankelijk van onze maatschappelijke partners.

Kengetallen en indicatoren
Er zijn geen kengetallen en indicatoren weer te geven.

Achtergrondinformatie
- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Media

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	174	**148**	**152**	**-4**	150	148	148
Baten	0	**0**	**0**	**0**	0	0	0
Saldo taakveld	174	**148**	**152**	**-4**	150	148	148

Toelichting verschillen

Taakveld Media	**Bedrag (x € 1.000)**	**Voordeel/ Nadeel**
Kleine overige verschillen.	-4	Nadeel
Totaal verschillen taakveld	**-4**	**Nadeel**

Saldo taakveld Media (x € 1.000,-)

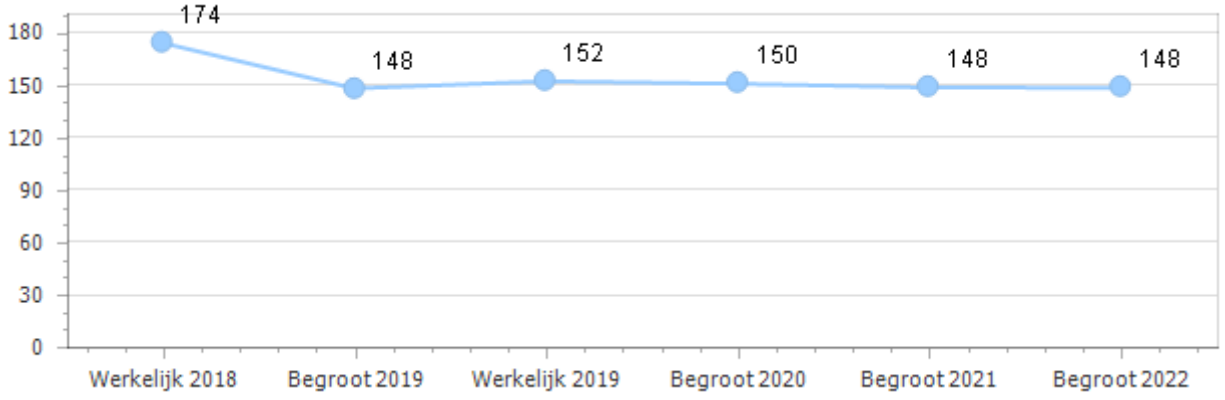

Taakveld Begeleide participatie

Portefeuillehouder: H.N.G. Wiendels

Prestaties

Prestatie
Inwoners met een lichamelijke, psychische of verstandelijke beperking kunnen werken.

Toelichting:
Er is geen nadere toelichting.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Net als bij mensen met een arbeidsbeperking en/of een achterstand op de arbeidsmarkt boden we inwoners mogelijkheden en stimulansen voor participatie in de maatschappij en re-integratie op de arbeidsmarkt. Dit wordt voor ons uitgevoerd door de GR Werkzaak Rivierenland.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
Werkzaak Rivierenland voert de WSW voor ons uit. Als gemeente financieren wij het WSW-subsidietekort en de bedrijfsvoeringskosten van de Werkzaak. Dalingen van de WSW-subsidies die we ontvangen van het Rijk, de prestaties van de Werkzaak en mogelijke landelijke herverdeling in 2019 en volgende jaren van het deelfonds sociaal domein vormen risico's voor ons.
Een incidentele belangrijke ontwikkeling is de verkoop van (Lander-)panden, de eindafrekening van het resultaat 2018 en een teruggaaf uit de startkostenreserve.

Kengetallen en indicatoren
Er zijn geen kengetallen en indicatoren weer te geven.

Achtergrondinformatie
- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Begeleide participatie

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	2.918	**2.523**	**2.511**	**12**	2.363	2.403	2.447
Baten	-353	**-342**	**-418**	**76**	0	0	0
Saldo taakveld	2.565	**2.181**	**2.093**	**88**	2.363	2.403	2.447

Toelichting verschillen

Taakveld Begeleide participatie	Bedrag (x € 1.000)	Voordeel/ Nadeel
Werkzaak baten Hogere incidentele baten door verkoop van (Lander-)panden, het nagekomen jaarresultaat 2018 en een teruggaaf uit de startkostenreserve.	76	Voordeel
Werkzaak Lagere loonkostensubsidies voor de Wsw'ers dan begroot. Daarnaast zijn de bedrijfsvoeringskosten 2019 van Werkzaak Rivierenland nog niet definitief afgerekend.	12	Voordeel
Totaal verschillen taakveld	**88**	**Voordeel**

Saldo taakveld Begeleide participatie (x € 1.000,-)

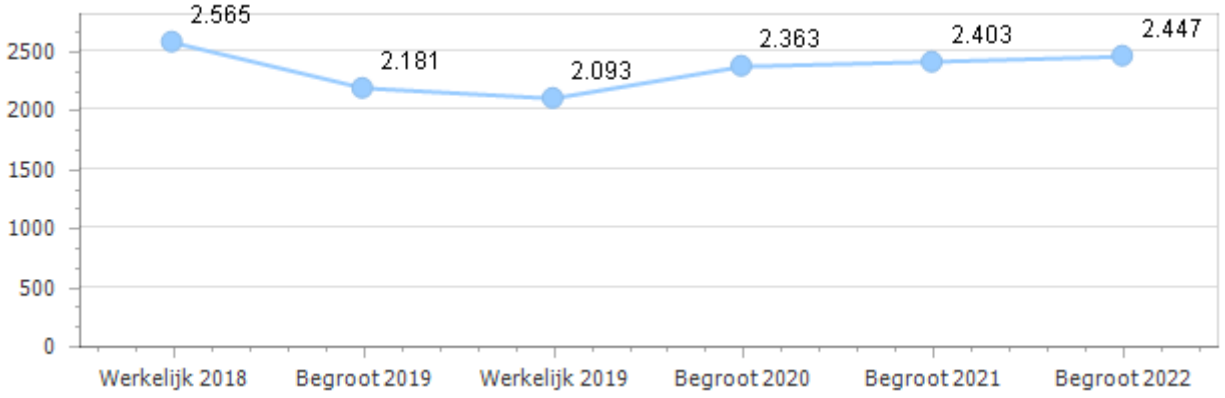

Taakveld Geëscaleerde zorg 18+

Portefeuillehouder: H.N.G. Wiendels

Prestaties

Prestatie
1.We realiseren een sluitend vangnet van zorg en ondersteuning.

Toelichting:
We zorgen ervoor dat ook kwetsbare mensen onderdeel kunnen zijn en blijven van onze maatschappij en dat zij een zo normaal mogelijk leven kunnen leiden. Ze wonen zo lang mogelijk zelfstandig, eventueel met begeleiding en ondersteuning aan huis.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Mensen die zich met een hulp- of zorgvraag melden bij ons gebiedsteam krijgen een uitnodiging voor een huisbezoek. In een gesprek is er in principe aandacht voor alle levensdomeinen, niet alleen voor de concreet gestelde vraag. Op die manier krijgen we een zo compleet mogelijk beeld van de situatie en kunnen we mensen ondersteunen bij hun vragen of in hun dagelijks leven.
Regelmatig melden zich initiatiefnemers met plannen voor woon- en zorginitiatieven in onze gemeente. We gaan met ze in gesprek over hun plannen en faciliteren hen waar we dat kunnen. We hebben daarbij oog voor spreiding, zowel over de kernen van onze gemeente als in doelgroepen die de initiatiefnemers willen bedienen.

Prestatie
2. We investeren in projecten op het snijvlak van zorg en veiligheid.

Toelichting:
We investeren in projecten op het snijvlak van zorg & veiligheid, om complexe (veiligheids)vraagstukken op te lossen. We maken een verbinding tussen het sociale en het veiligheidsdomein.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
We gaven de implementatie van de Wet verplichte GGZ (WvGGZ) per 1 januari 2020 lokaal en regionaal vorm, in samenwerking met de relevante ketenpartners zoals ggz-instellingen, politie en het Openbaar Ministerie.
We werkten in regionaal verband samen aan een zogenoemde Sluitende Aanpak voor Psychisch kwetsbare mensen. In het kader van deze sluitende aanpak is onder meer een crisisbeoordelingskamer gerealiseerd en worden er afspraken gemaakt over passend vervoer van mensen die verward zijn en een zorgbehoefte hebben.
We scherpten de afspraken met Veilig Thuis aan, zodat we beter zicht hebben op kinderen in een onveilige situatie en beter weten wie wanneer welke verantwoordelijkheid heeft.
We organiseerden een lokaal leefbaarheidsoverleg waarin we met onze relevante partners (politie, woningcorporaties en jongerenwerk) zicht houden op ontwikkelingen op zorg- en veiligheidsgebied.
Op casusniveau werkten de adviseur Openbare Orde en Veiligheid, de beleidsmedewerker Zorg en Veiligheid en Stib nauw samen om problemen op te lossen of te voorkomen dat problemen verergeren. Deze nauwe samenwerking heeft geresulteerd in kortere (overleg)lijnen en een beter zicht op het landschap van zorg en veiligheid. Ook heeft het er daarmee voor gezorgd dat we integraler, meer preventief (vroegtijdig) en slagvaardiger (kunnen) optreden.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

- Er zijn veel (psychisch) kwetsbare mensen in onze samenleving. Zij doen soms een beroep op (professionele) ondersteuning of maken gebruik van een vorm van Maatschappelijke Opvang of Beschermd Wonen. Inwoners van de gemeente Buren wonen of verblijven nu nog vaak noodgedwongen buiten onze gemeente, omdat de meeste voorzieningen in Nijmegen en Tiel zijn. Vanaf 2020 verandert dat. We bereiden ons daarop voor door te werken aan een vangnet van zorg en ondersteuning, zodat ook kwetsbare mensen in hun vertrouwde omgeving kunnen blijven

wonen. We hebben daarbij ook oog voor de aspecten huisvesting, een zinvolle daginvulling en sociale contacten en ontmoeting.

- Het belangrijkste risico is dat mensen er ook met zorg en ondersteuning niet in slagen om zich te handhaven in de maatschappij. Dit kan gevolgen hebben als toenemende problematiek, eenzaamheid, vervuiling, overlast etc. Een ander belangrijk risico is dat nog onduidelijk is hoe de financiële middelen voor Beschermd Wonen worden verdeeld.

Kengetallen en indicatoren

Er zijn geen kengetallen en indicatoren weer te geven. In samenhang met deze sluitende aanpak werken we ook in regionaal verband om de decentralisatie van beschermd wonen vorm te geven. De uitgangspunten die in het beleidsplan Samen Dichtbij (2018) werken we verder uit. We willen regionaal afspraken maken over onder andere de financiën, het beperken van de instroom en de spreiding van voorzieningen en cliënten die uitstromen.

Achtergrondinformatie

- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Geëscaleerde zorg 18+

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	310	**347**	**304**	**43**	356	348	347
Baten	0	**0**	**0**	**0**	0	0	0
Saldo taakveld	310	**347**	**304**	**43**	356	348	347

Toelichting verschillen

Taakveld Geëscaleerde zorg 18+	**Bedrag (x € 1.000)**	**Voordeel/ Nadeel**
Deel van de kosten van Veilig Thuis is betaald door de gemeente Nijmegen (overschot doeluitkering vrouwenopvang (DUVO). Het bedrag van Veilig Thuis wordt overgeheveld (zie formulier).	43	Voordeel
Totaal verschillen taakveld	**43**	**Voordeel**

Saldo taakveld Geëscaleerde zorg 18+ (x € 1.000,-)

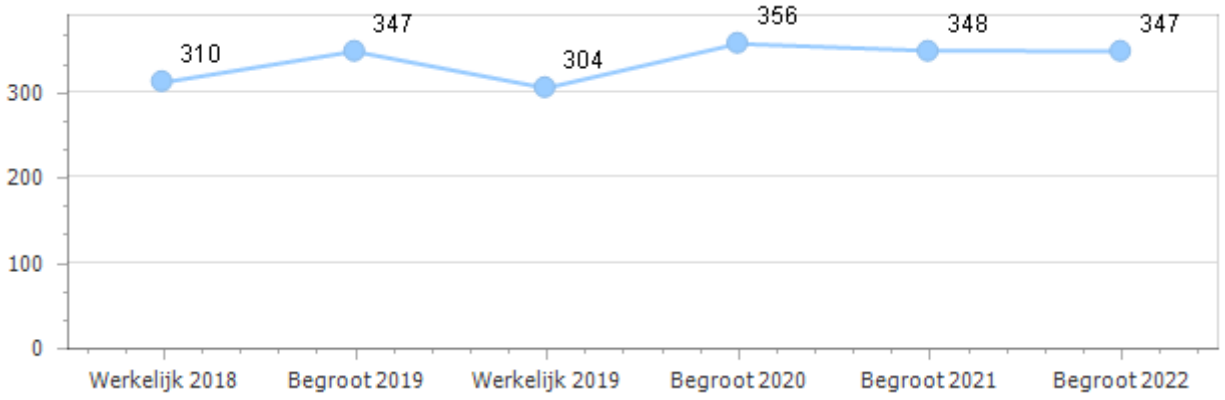

Taakvelden programma Ruimte

Taakveld Grondexploitaties (niet bedrijven)

Portefeuillehouder: J.P. Neven

Prestaties

Prestatie
1. We brengen het bestemmingsplan Teisterbant in procedure. Daarna start de bouw van +/- 40 woningen. Dit is een exploitatie van gemeente Buren.

Toelichting:
Er is geen nadere toelichting.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
In 2019 zijn wij bezig geweest met het uitwerken van het stedenbouwkundige model samen met onder andere de bewoners en betrokken marktpartijen in het gebied. Hierbij is gezocht naar ruimte tussen de bestaande bebouwing en de nieuwe woningen en naar markcourante kavels. Ook is specifieker gekeken naar onder andere de grondslag van het gebied en de daarbij horende civiele uitvoeringskosten. Dit heeft langer geduurd dan gepland. De verwachting is dat rond de zomer 2020 de ontwikkelstrategie wordt vastgesteld.
De planning van het aantal woningen is bijgesteld naar +/- 45 woningen.

Prestatie
2. We nemen klimaat- en duurzaamheidsaspecten mee in al onze woningbouwprojecten die we nieuw opstarten.

Toelichting:
Er is geen nadere toelichting.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Bij de gesprekken die we voeren met initiatiefnemers wordt dit aspect onder de aandacht gebracht. We zijn in afwachting van de visie op de duurzaamheid, daarna kunnen we pas eisen opnemen in de overeenkomsten die we sluiten met initiatiefnemers. In de planvorming wordt in ieder geval uitgegaan van gasloos bouwen.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
De woningbouw voor het plan Teisterbant vindt plaats op grond van de gemeente. De geplande woningen zijn opgenomen in de woningbouwprogrammering. Op basis van het raadsbesluit over de variantenkeuze voeren we het plan uit. We zijn in overleg met partijen om overeenkomsten te sluiten, dit duurt langer dan verwacht.
In 2020 gaan we verder aan de slag met de uitwerking van de door u gestelde kaders en maken we een opzet over de wijze van de invulling van de kaders en realisatie. De raad heeft in februari 2019 een kaderstellend besluit genomen waarbij onder meer is bepaald dat de grondexploitatie een maximaal tekort heeft van € 181.000.

Kengetallen en indicatoren
Er zijn geen kengetallen en indicatoren weer te geven.

Achtergrondinformatie
- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Grondexploitaties (niet bedrijven)

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	3.590	**856**	**189**	**667**	707	114	777
Baten	-3.536	**-719**	**-61**	**-658**	-666	-72	-739
Saldo taakveld	54	**136**	**128**	**8**	41	43	38

Toelichting verschillen

Taakveld Grondexploitaties (niet bedrijven)	**Bedrag (x € 1.000)**	**Voordeel/ Nadeel**
Overige kleine afwijkingen.	8	Voordeel
Totaal verschillen taakveld	**8**	**Voordeel**

Saldo taakveld Grondexploitaties (niet bedrijven) (x € 1.000,-)

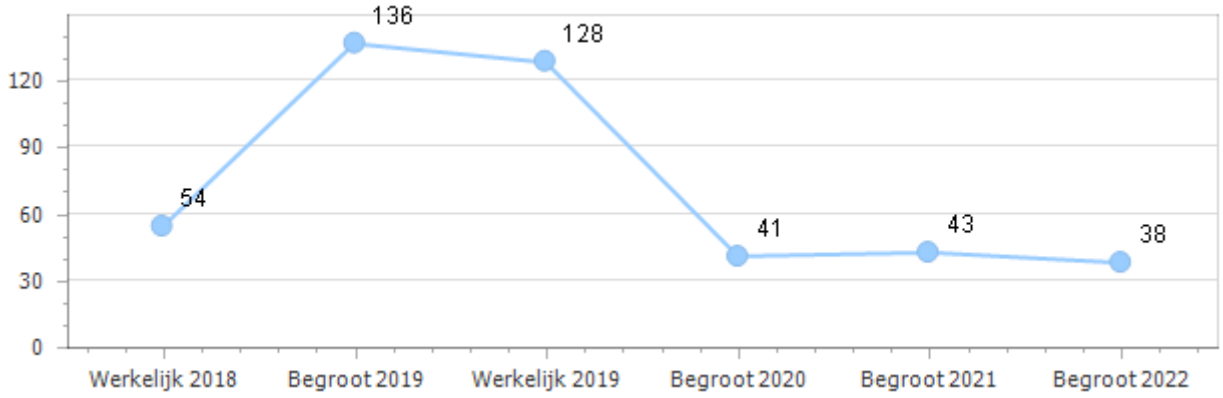

Taakveld Onderwijshuisvesting

Portefeuillehouder: K.A. Maier

Prestaties

Prestatie
We stellen in 2019 een integraal huisvestingsplan (IHP) op.

Toelichting:
Er is geen nadere toelichting.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Het IHP is in 2019 vanwege de politieke gevoeligheid en omstandigheden aangehouden. Begin 2020 is in samenwerking met de schoolbesturen nog een inspectie uitgevoerd naar de huidige bouwkundige staat van de schoolgebouwen en gymzalen. Volgens planning kunnen wij in 2020 een aantal scenario's over de onderwijshuisvesting ter besluitvorming aan u voorleggen.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
Risico's zijn er op het gebied van draagvlak en financiën. Er zijn bij het IHP veel partijen betrokken die soms tegengestelde belangen hebben. Het is niet reëel te veronderstellen dat iedereen het eens zal zijn met de inhoud van het IHP. De financiële consequenties van het IHP zijn op dit moment nog lastig te overzien. Wel is al bekend dat er binnen de meerjarenbegroting geen reserveringen zijn opgenomen voor de onderwijshuisvesting. In het IHP worden niet alleen de scholen maar ook de gymzalen betrokken. De gymzalen zijn primair bedoeld voor het geven van bewegingsonderwijs aan de schoolgaande kinderen.

Kengetallen en indicatoren
Er zijn geen kengetallen en indicatoren weer te geven.

Achtergrondinformatie
- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Onderwijshuisvesting

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	1.003	**984**	**964**	**20**	1.034	988	980
Baten	-94	**-521**	**-559**	**39**	-33	-33	-33
Saldo taakveld	909	**464**	**405**	**59**	1.001	955	948

Toelichting verschillen

Taakveld Onderwijshuisvesting	**Bedrag (x € 1.000)**	**Voordeel/ Nadeel**
Geen toegerekende rentekosten. In de begroting is 0,5% rente toegerekend over de boekwaarde van de scholen en de gymzalen. Bij het samenstellen van de jaarrekening is het rentepercentage bijgesteld naar 0%. Dit komt omdat we in 2019 geen nieuwe langlopende leningen hebben aangetrokken. We rekenen dus geen rentekosten toe naar dit taakveld.	59	Voordeel
Totaal verschillen taakveld	**59**	**Voordeel**

Saldo taakveld Onderwijshuisvesting (x € 1.000,-)

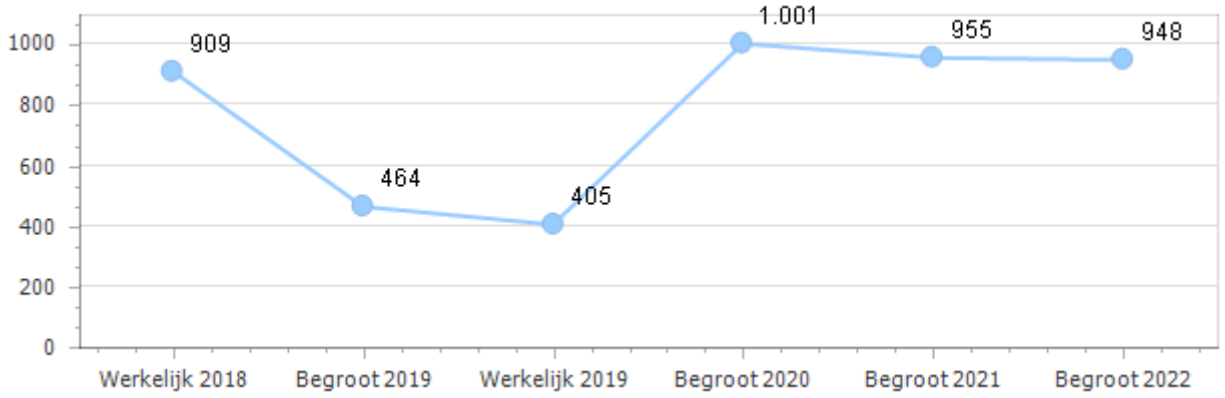

Taakveld Wonen en bouwen

Portefeuillehouder: J.P. Neven

Prestaties

Prestatie
1. We zetten de beschikbare capaciteit aan woningen in voor nieuwe ontwikkelingen die op basis van behoefte, ruimtelijke invulling en financiën een meerwaarde opleveren.

Toelichting:
Voor 2019 zetten we de beschikbare capaciteit aan woningen in voor nieuwe ontwikkelingen die op basis van behoefte, ruimtelijke invulling en financiën een meerwaarde opleveren. Daarnaast werken we verder aan onze ambities op het gebied van duurzaamheid. Met verschillende partijen zoals de corporaties, initiatiefnemers en onze inwoners bekijken we op welke manier we onze ambities om kunnen zetten in acties.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
We reserveerden woningen voor plannen met een ruimtelijke en/of financiële meerwaarde in de deelgebieden Buren, Lienden en Beusichem. Die plannen werken we in 2020 verder uit. Bij de gesprekken die we voeren met initiatiefnemers, wordt het aspect duurzaamheid onder de aandacht gebracht. We zijn in afwachting van de Klimaatvisie, daarna kunnen we pas eisen opnemen in de overeenkomsten die we sluiten met initiatiefnemers.

Prestatie
2. In 2018 zijn we gestart met het beleid van de huisvesting van buitenlandse arbeidskrachten als pilot in het kader van de Omgevingswet.

Toelichting:
In 2018 zijn we gestart met het beleid van de huisvesting van buitenlandse arbeidskrachten. We doen dat als pilot in het kader van de Omgevingswet. In 2019 gaan we in overleg met de agrariërs in de gemeente. We komen tot een aanpak waarin we zorgen voor een veilige en gezonde leefomgeving voor buitenlandse arbeidskrachten.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Met u en de raadswerkgroep Ruimte bespraken we de aanpak. We spraken een aantal agrariërs over de huisvesting van buitenlandse arbeidskrachten en hun wensen voor de toekomst. Daarnaast plaatsten we een enquête op de gemeentelijke website. De informatie die we daaruit haalden gebruiken we voor het Toekomstlab dat we in 2020 organiseren.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

Beperkte invloed op de woningvoorraad
Het grootste deel van de woningvoorraad in de gemeente Buren is van particulieren. De bestaande woningvoorraad beweegt daardoor slechts beperkt mee met de veranderende vraag. In de toekomst zijn er mogelijk onvoldoende woningen die geschikt zijn voor onze oudere inwoners. Daarnaast zijn we voor een deel van onze werkzaamheden afhankelijk van de afspraken die we daarover (kunnen) maken met de regio, de provincie en de corporaties.

Risico's van de ODR
- Het is onmogelijk om met de beschikbare middelen en menskracht alles op het gebied van bouwen en milieu te handhaven. Handhaving brengt altijd risico's met zich mee. In het handhavingsbeleid brachten we de grootste risico's in kaart. Daarop laten we de ODR handhaven. Jaarlijks stellen we met de ODR een werkprogramma vast. Hierin spreken we af wat de ODR voor ons doet. Ook het werkprogramma is risico gestuurd. Dit brengt risico's met zich mee.
- De verrekening op basis van outputfinanciering was in 2018 nieuw. In 2019 evalueerden we de systematiek. In de praktijk blijkt dat de kosten van de ODR stijgen. In 2020 stellen we het bij waar dat nodig is. Redenen voor stijging van de kosten zijn:

1. Meer kleine vergunningen. Naar verhouding worden er meer kleine vergunningen verleend. Dit zorgt voor veel werk en minder legesinkomsten.
2. Steeds strengere kwaliteitseisen vanuit het Rijk. De kwaliteitscriteria waar Omgevingsdiensten aan moeten voldoen zijn veel hoger dan zes jaar geleden toen wij deze taken nog zelf deden (in termen van opleidingen en robuustheid).
3. Incidentele projecten vanuit het Rijk of provincie opgelegd: breedplaatvloeren, brandveiligheid gevels, PAS en PFAS.
4. Ophouden/ veranderen van subsidies. Doordat er minder subsidies zijn, moeten gemeenten 'bijbetalen' voor externe veiligheid en energiebesparende maatregelen.
5. Nieuwe taken. Taken die vroeger nergens waren belegd en die nu wel moeten worden uitgevoerd. Een voorbeeld hiervan is indirecte lozingen. Daarnaast zijn er nieuwe bodemtaken aan de gemeenten overgedragen vanuit de provincie.
6. Inspelen op nieuwe wetgeving: Omgevingswet, Wet natuurbeheer en private kwaliteitsborging.
7. Loonkosten stijging (zie ook bestuursrapportage ODR 2019).

Kengetallen en indicatoren

Het Rijk verplicht de gemeente beleidsindicatoren in de begroting op te nemen. Deze zijn:

Gemiddelde WOZ waarde (x €1.000)
- Landelijk: 248 in 2019
- Buren: 301 in 2019

Nieuw gebouwde woningen (aantal per 1.000 inwoner)
- Landelijk: 7,2 in 2019
- Buren: 8,8 in 2019

Demografische druk
- Landelijk: 69,8% in 2019
- Buren: 73,0% in 2019

Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden
- Landelijk: € 669,- in 2019
- Buren: € 817,- in 2019

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden
- Landelijk: € 739,- in 2019
- Buren: € 852,- in 2019

Achtergrondinformatie

- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Wonen en bouwen

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	2.572	**2.679**	**2.786**	**-107**	2.548	2.525	2.523
Baten	-1.287	**-830**	**-906**	**76**	-1.017	-1.007	-997
Saldo taakveld	1.286	**1.849**	**1.880**	**-31**	1.531	1.519	1.526

Toelichting verschillen

Taakveld Wonen en bouwen	Bedrag (x € 1.000)	Voordeel/ Nadeel
Hogere bijdrage ODR. De kosten van de ODR stijgen voor het tweede jaar op rij. Het afgelopen jaar is de stijging van het aantal afgegeven vergunningen de belangrijkste reden hiervoor. Daarnaast spelen andere redenen een rol, zoals steeds strengere kwaliteitseisen van het Rijk, stijging loonkosten, het wegvallen van subsidies en incidentele projecten (zoals PAS/PFAS).	-105	Nadeel
Hogere opbrengst bouwleges. Bij de laatste tussenrapportage maakten we een inschatting van de opbrengst bouwleges. Deze zou lager worden in verband met de PFAS. We hebben ingeschat dat de opbrengst € 180.000 lager zou zijn. Uiteindelijk blijkt dat het nadeel € 110.000 is, € 70.000 minder negatief dan verwacht bij de laatste tussenrapportage.	70	Voordeel
Overige kleine afwijkingen.	4	Voordeel
Totaal verschillen taakveld	**-31**	**Voordeel**

Saldo taakveld Wonen en bouwen (x € 1.000,-)

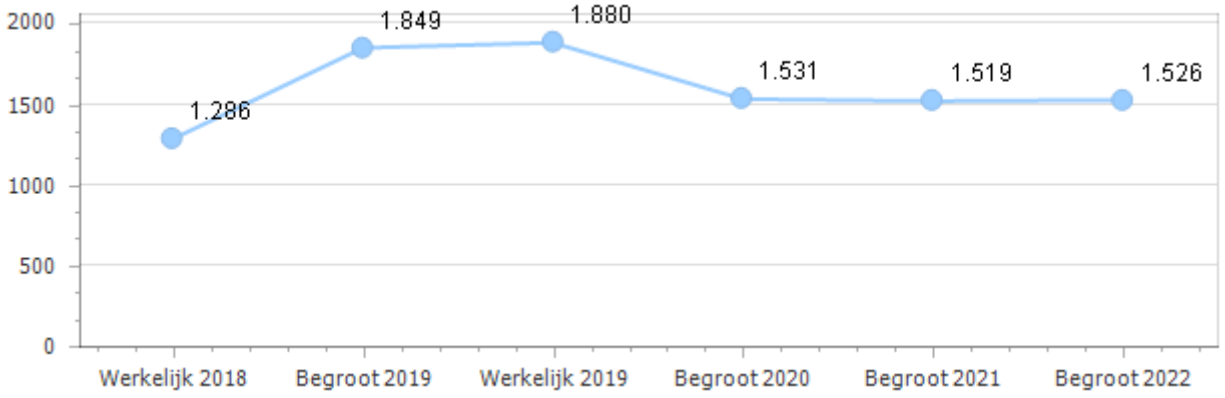

Taakveld Economische ontwikkeling

Portefeuillehouder: K.A. Maier

Prestaties

Prestatie
1. We herijken de Regionale Programmering Bedrijventerreinen (RPB) in regioverband.

Toelichting:
Hierbij zetten wij in op de uitgave van meer lokale bedrijfskavels. Dit heeft een directe relatie met het bedrijventerrein Doejenburg II.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
U hebt in mei 2019 het Regionaal Programma Werklocaties (RPW), het Afsprakenkader verkoop bedrijfspercelen en de werkwijze van het Regionaal Acquisitie Punt vastgesteld. Op basis van deze drie notities kunnen we de kavels op bedrijventerrein Doejenburg II verkopen. Belangrijkste is dat bij de vaststelling van het RPW de tweede zes hectare uit te geven grond op Doejenburg II niet meer 'on-hold' staat. Dit geeft nieuwe kansen voor snelle uitgave van de bedrijfskavels.

Prestatie
2. We geven invulling aan het regionale beleid voor de drie speerpunten Economie & Logistiek, Agribusiness en Recreatie & Toerisme.

Toelichting:
Er is geen nadere toelichting.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
We nemen actief deel (bestuurlijk en ambtelijk) aan de verwezenlijking van de doelstellingen van de drie regionale speerpunten en de acht opgaven die daaruit voortkomen.
Het Ambitiedocument 'loopt' tot en met 2020. In 2020 wordt een nieuw Regionaal Economisch Ambitiedocument 2021-2025 vastgesteld door de raden van de deelnemende gemeenten.

Resultaat 2019 regionaal beleid ten aanzien van de speerpunten:
- Opening fietsroutenetwerk;
- Ambitieplaats binnen de top vijf van logistieke hotspots in Nederland is behaald;
- Na deelname in regionaal verband aanleg glasvezel is het gemeentelijke standpunt ingenomen afzonderlijk via marktaanbieding glasvezel aan te leggen;
- Start gemaakt met een procesvoorstel voor een nieuwe Regionaal Economisch Ambitiedocument 2020-2024. Hierin worden meer concrete doelstellingen opgenomen;
- Een eerste verkenning voor een regionale ruilverkaveling ten behoeve van agrarische bedrijfsvoeringen, opgedeeld in kleinere deelgebieden.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
In alle acht de gemeenteraden van de regiogemeenten wordt het Regionaal Programma Werklocaties (RPW) behandeld. Wij zijn afhankelijk van die besluitvorming.
Alle besluiten voor de vaststelling van de jaarrekening in juli 2020 moeten op deze manier als ‘RPW is in mei 2020 vastgesteld’ verwerkt worden. Hoe de schrijfwijze ook is, feit blijft dat het RPW in mei 2020 wordt vastgesteld.

Kengetallen en indicatoren
Het Rijk verplicht de gemeenten beleidsindicatoren op te nemen. Voor deze taakvelden zijn dat:

Functiemenging
- Landelijk: 53,2% in 2019
- Buren: 45,4% in 2019

Vestigingen (van bedrijven per 1.000 inwoners leeftijd 15-64 jr.)
- Landelijk: 151,6 in 2019
- Buren: 178,4 in 2019

Achtergrondinformatie
- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Economische ontwikkeling

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	219	**194**	**192**	**2**	214	202	200
Baten	0	**0**	**0**	**0**	0	0	0
Saldo taakveld	219	**194**	**192**	**2**	214	202	200

Toelichting verschillen

Taakveld Economische ontwikkeling	**Bedrag (x € 1.000)**	**Voordeel/ Nadeel**
Overige kleine verschillen.	2	Voordeel
Totaal verschillen taakveld	**2**	**Voordeel**

Saldo taakveld Economische ontwikkeling (x € 1.000,-)

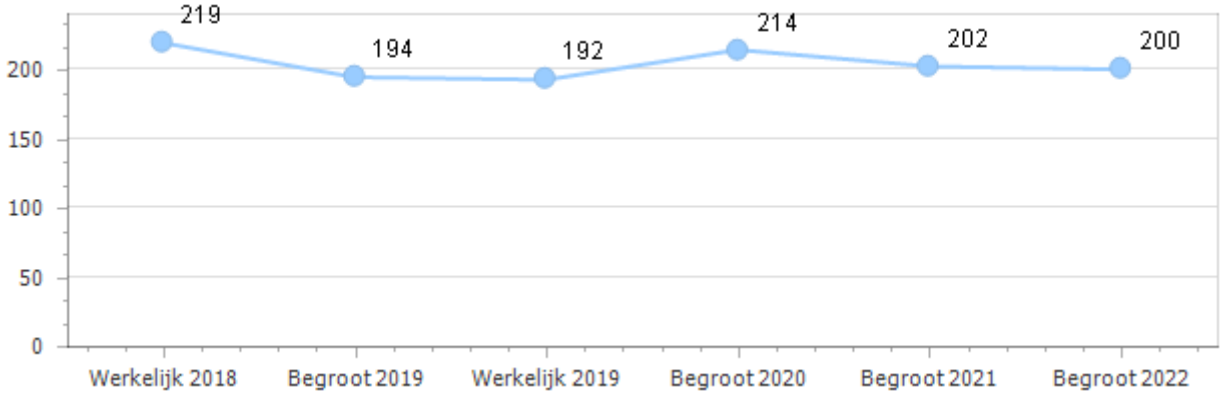

Taakveld Verkeer en vervoer

Portefeuillehouder: P.A.J.M van den Hurk

Prestaties

Prestatie
1. We onderzoeken mogelijkheden om CO2 uitstoot en gebruik van energie te verlagen.

Toelichting:
Dit heeft betrekking op duurzaamheid bij aannemers en het gebruik van materialen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Er heeft in 2019 een pilot plaatsgevonden met 'groen asfalt'. Dit asfalt heeft een lagere CO2 uitstoot door gebruik te maken van gerecycled materiaal en een lagere productietemperatuur. Op een tweetal wegen is dit asfalt toegepast in de onderlaag en de tussenlaag. Onderzoek wijst uit dat door het toepassen van 'groen asfalt' er een CO2 reductie plaats kan vinden van ruim 60% ten opzichte van het toepassen van traditioneel asfalt. In het beheerplan wegen, welke u in mei 2020 is voorgelegd, stellen we voor om in te zetten op materiaalgebruik met een lagere CO2 uitstoot.

Prestatie
2. We actualiseren het gemeentelijk verkeer- en vervoerplan (GVVP).

Toelichting:
Hierin nemen we ook de veranderende klimaataspecten op. In dit plan sluiten we aan op de regionale mobiliteitsagenda. Deze prestatie draagt ook bij aan thema Regionale economie.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Door digitale inspraak (e-spraak) voor inwoners en de dorpsgesprekken Omgevingsvisie, is het inspraaktraject voor het GVVP verlengd naar 2020. De combinatie met de dorpsgesprekken is logisch vanwege de ingerichte verkeerstafel waar inwoners hun stem kunnen laten horen over verkeerssituaties. De laatste dorpsgesprekken waren, door de coronacrisis, in januari 2020.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
Het baggeren van de watergangen door het Waterschap Rivierenland levert schade op aan de taluds. Deze worden steiler waardoor in sommige gevallen de wegen dreigen te verzakken. Hierop nemen we maatregelen door het plaatsen van beschoeiingen. De verwachting is dat dit in 2019 een financieel risico gaat opleveren welke niet gedekt wordt uit onze eigen middelen, aangezien wij niet de eigenaar zijn van deze watergangen.

Bij ons eigen baggerwerk is ook een verzakking ontstaan langs de Spilbergen. De berm en het talud op deze locatie was al kritisch. Een project tot verbetering was al opgestart. Vanuit het baggeren dragen we deels aan deze oplossing bij. De kosten van dit herstel worden gedekt uit de voorziening. Voor de overige dekking van de kosten komen we met een voorstel bij u terug.

Kengetallen en indicatoren
Document met huidige stand van zaken over duurzame aannemers. (0-meting)
Er is geen nulmeting verricht. We zijn in afwachting van het duurzaamheidsbeleid, omdat hierin de kaders worden gegeven voor aannemers die duurzaam werken. Er zijn namelijk de nodige keuzemogelijkheden.

Document huidige stand van zaken met betrekking tot duurzame materialen (0-meting)
Er is geen nulmeting verricht. We zijn in afwachting van het duurzaamheidsbeleid, omdat hierin de kaders worden gegeven voor het inzetten van duurzame materialen. Er zijn namelijk de nodige keuzemogelijkheden.

Een actueel Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan (GVVP)
De procedure van het GVVP is verlengd door de digitale inspraak voor inwoners (e-spraak) en de koppeling met de Omgevingsvisie. De actualisatie van het GVVP wordt nu 2020.

Achtergrondinformatie

- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Verkeer en vervoer

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	4.996	**5.149**	**5.146**	**3**	5.047	4.659	4.681
Baten	-198	**-131**	**-201**	**70**	-1.277	-138	-138
Saldo taakveld	4.798	**5.018**	**4.945**	**73**	3.770	4.521	4.543

Toelichting verschillen

Taakveld Verkeer en vervoer	**Bedrag (x € 1.000)**	**Voordeel/ Nadeel**
Aanleg glasvezel. Door de aanleg van glasvezel en de daaruit voortkomende werkzaamheden was er extra toezicht nodig. Dit toezicht is ingehuurd. De hoger opbrengsten van de leges zijn niet voldoende om de kosten te dekken.	-23	Nadeel
Lagere belasting Water systeem Heffing (WSHE). De belasting is lager naar aanleiding van een uitspraak van de Hoge Raad. De WSHE die was opgelegd betreft voor een groot deel ongebouwde percelen. In 2018 vielen deze onder de classificatie wegen en om deze reden werd een hoog tarief WSHE opgelegd. De onverharde gedeelten van de openbare weg, welke dienstbaar zijn aan de openbare weg, mogen niet meer tegen het hoog tarief belast worden. Het lagere tarief zorgt voor dit voordeel.	90	Voordeel
Overige kleine afwijkingen.	-3	Nadeel
Toename asbestdumpingen. Jaarlijks fluctueren de stortingen, dumpingen, verontreinigen en asbestsaneringen sterk. In 2019 is er sprake van een toename. De hogere kosten zijn ditmaal veroorzaakt door asbestsaneringen.	-21	Nadeel
Zie voorstel tot overheveling Zwerfafval (actie buurtjutters).	30	Voordeel
Totaal verschillen taakveld	**73**	**Voordeel**

Saldo taakveld Verkeer en vervoer (x € 1.000,-)

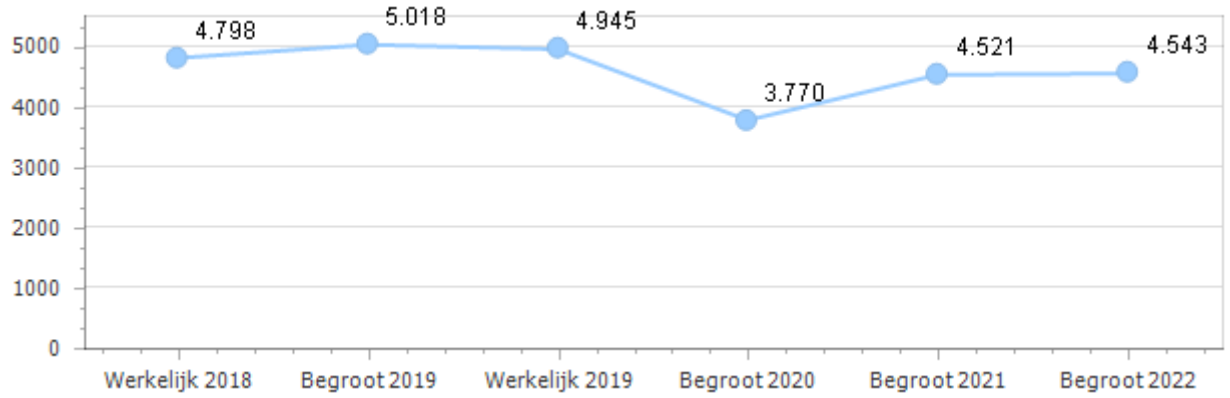

Taakveld Sportaccommodaties

Portefeuillehouder: K.A. Maier

Prestaties

Prestatie
1. We ronden het proces van privatisering met de koepel van Burense voetbalverenigingen (BVV) af.

Toelichting:
Er is geen nadere toelichting.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
De concept beheer- en exploitatieovereenkomst tussen onze gemeente en de BVV is in 2019 gereed gekomen. In 2019 is al 'in de geest van de overeenkomst' geacteerd tussen partijen. Zo heeft de BVV in 2019 op succesvolle wijze een natuurgrasveld bij voetbalvereniging SV Buren gerenoveerd.

Prestatie
2. We starten met de realisatie van een nieuwe sporthal in Maurik.

Toelichting:
Er is geen nadere toelichting.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
De voorbereiding is ter hand genomen. In juni 2019 is een voorstel aan u ter besluitvorming voorgelegd. Hierop hebt u een amendement aangenomen, waarin verzocht werd om de mogelijkheden voor een tijdelijke hal te onderzoeken. Vanwege de politieke ontwikkelingen is dat proces stil komen te liggen. In het coalitieakkoord 2020-2022 is het volgende opgenomen:
“In 2020 nemen we een besluit over een sporthal in Maurik. De lasten blijven voor de gemeente binnen het vastgestelde gemeentelijk budget van € 89.000 per jaar. We onderzoeken het eerste halfjaar van 2020 hoe we dit het beste kunnen doen, onder andere door uit te vragen aan verschillende partijen wat zij kunnen neerzetten binnen het budget. De sportaccommodatie faciliteert het bewegingsonderwijs van de scholen in Maurik en Eck en Wiel”.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
Er is mogelijk nog een fiscaal risico rond de btw bij de verzelfstandiging van de Burense Voetbalverenigingen (BVV). Aan de inspecteur van de belastingdienst is een half jaar geleden om een uitspraak/duidelijkheid gevraagd. Het is vooralsnog onduidelijk wanneer hier een antwoord op komt. Bij het opstellen van de jaarrekening 2019 was in ieder geval deze nog niet bekend.

Kengetallen en indicatoren
Het Rijk verplicht de gemeenten beleidsindicatoren op te nemen. Deze is:

Niet sporters (% Niet-sporters)
- Landelijk: 48,7% in 2016
- Buren: 57,1% in 2016

Achtergrondinformatie
- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Sportaccommodaties

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	226	**605**	**410**	**196**	325	318	304
Baten	-1	**0**	**-36**	**36**	0	0	0
Saldo taakveld	225	**605**	**373**	**232**	325	318	304

Toelichting verschillen

Taakveld Sportaccommodaties	**Bedrag (x € 1.000)**	**Voordeel/ Nadeel**
De Regeling 'specifieke uitkering stimulering' (SPUK) In 2019 is de zogenoemde sportvrijstelling mogelijk verruimd. Door deze wetswijziging vervalt het recht op aftrek van btw, voor bijvoorbeeld gemeenten. Omdat dit een nadeel betreft voor gemeenten heeft het kabinet besloten de opbrengst van deze extra belastingmaatregel terug te laten vloeien naar de gemeenten. We ontvingen in 2019 een niet begroot voorschot van € 83.000. Dit bedrag is gebaseerd op de begroting 2019 en hoofdzakelijk op de uitgaven voor gymzalen en de voorbereidingskosten van de sporthal in Maurik. Werkelijk zijn de uitgaven lager. Van dit voorschot mogen we € 35.000 houden. Het meerdere moeten we terugbetalen. Het gedeelte voor de sporthal is € 5.000. Vanwege het geringe bedrag hebben we besloten dit bedrag niet ten gunste van de sporthal te laten komen, maar volledig ten gunste van het resultaat 2019.	35	Voordeel
Overige kleine afwijkingen.	-8	Nadeel
Zie voorstel tot overheveling Verzelfstandiging Burense voetbalverenigingen (BVV).	205	Voordeel
Totaal verschillen taakveld	**232**	**Voordeel**

Saldo taakveld Sportaccommodaties (x € 1.000,-)

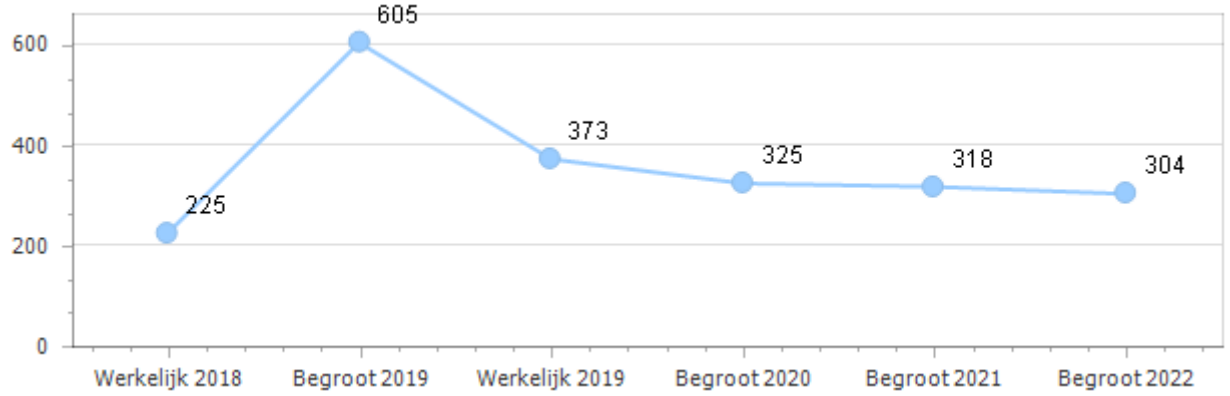

Taakveld Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Portefeuillehouder: J.P. Neven / K.A. Maier

Prestaties

Prestatie
1. We nemen klimaat en duurzaamheidsaspecten op in de Dienstverleningsovereenkomst (DVO) met Avri.

Toelichting:
Er is geen nadere toelichting.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Gelet op de planning en de ontwikkelingen ten aanzien van het contractmanagement van de AVRI-IBOR is het niet gelukt dit mee te nemen in de DVO 2020, aangezien dit DVO al voor 1 april 2019 gereed moest zijn. In de DVO 2021 wordt dit aspect wel meegenomen. Met het opstellen van de DVO 2021 zijn we eind 2019 gestart. De DVO wordt medio 2020 door ons vastgesteld.

Prestatie
2. We nemen in het nieuwe groen- en bomenbeleidsplan uitgangspunten op die rekening houden met oprukkende landelijke bomenziektes door klimaatverandering.

Toelichting:
Er is geen nadere toelichting.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
De beleids- en beheerplannen zijn in 2019 opgesteld. De uitgangspunten zijn hierin verwerkt.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
In 2019 heeft de raad ingestemd met een incidentele bezuiniging op groen voor 2020 van € 190.000 en € 145.000 structureel vanaf 2021 en verder. De kwaliteit van de openbare ruimte neemt door deze bezuiniging af. De voorgestelde bezuinigingen worden meegenomen in de beheerplannen, DVO en werkbegroting, die in samenwerking met de AVRI worden opgesteld en uitgevoerd.

Kengetallen en indicatoren
Er zijn geen kengetallen en indicatoren weer te geven.

Achtergrondinformatie
- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Openb. groen en (openlucht) recreatie

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	1.963	**2.311**	**2.394**	**-83**	2.532	2.051	2.034
Baten	-10	**-22**	**-193**	**171**	-80	-38	-38
Saldo taakveld	1.954	**2.289**	**2.201**	**88**	2.452	2.013	1.996

Toelichting verschillen

Taakveld Openb. groen en (openlucht) recreatie	Bedrag (x € 1.000)	Voordeel/ Nadeel
Gemeentelijk Groen en Bomenbeleidsplan. De begrote kosten voor het opstellen van dit plan, maakten we niet volledig in 2019. De afrondende werkzaamheden vonden in 2020 plaats. We kiezen ervoor om het budget niet over te hevelen naar 2020, maar proberen de kosten binnen het huidige budget 2020 op te vangen.	15	Voordeel
Lagere kosten IBOR Avri. In 2019 heeft een verfijningsslag plaatsgevonden op het areaal. De gegevens van onze gemeente en de Avri zijn beide geanalyseerd. De aanpassing van het areaal leverde een voordeel op. Voor de structurele gevolgen wordt dit samen bekeken met de lopende werkzaamheden in 2020. Mogelijk komt hier een structureel voordeel uit voort. Verder zijn door marktwerking de kosten lager uitgevallen.	40	Voordeel
Lagere kosten inboet. De snoeiwerkzaamheden ten behoeve van de essen als gevolg van de essentaksterfte zijn flink toegenomen. We maakten de keuze om in 2019 minder aanplantwerkzaamheden te doen. Hierdoor hielden we geld over op aankoop van beplanting.	20	Voordeel
Overige kleine afwijkingen.	7	Voordeel
Toename snoeiwerkzaamheden ten behoeve van essentaksterfte. De ziekte is in 2019 gestagneerd. Waardoor bomen zijn gehandhaafd. Het gevolg hiervan is wel een flinke toename van de snoeiwerkzaamheden.	-40	Nadeel
Zie voorstel tot overheveling Bomenonderhoud voetbalaccommodaties.	46	Voordeel
Totaal verschillen taakveld	**88**	**Voordeel**

Saldo taakveld Openb. groen en (openlucht) recreatie (x € 1.000,-)

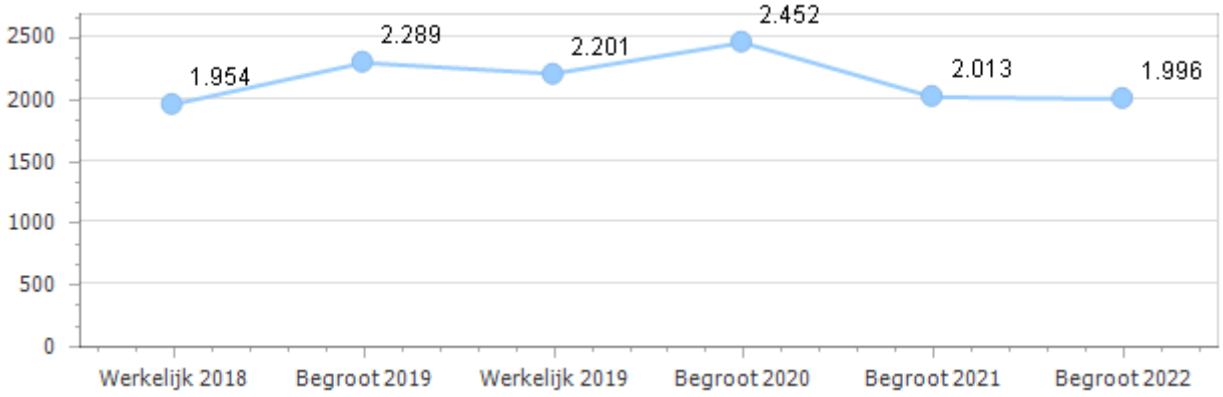

Taakveld Beheer overige gebouwen/gronden

Portefeuillehouder: K.A. Maier

Prestaties

Prestatie
1. We onderzoeken mogelijke duurzaamheidsmaatregelen in de gemeentelijke panden.

Toelichting:
In 2019 voeren we een onderzoek uit naar mogelijke duurzaamheidsmaatregelen in de gemeentelijke panden. In het eerstvolgende nieuwe MJOP (planning: 2021; cyclus vier jaar) nemen we zeer nadrukkelijk het aspect 'duurzaamheid' (DMJOP), ofwel mogelijkheden tot verduurzaming van de gemeentelijke panden mee. Bij regulier/gepland onderhoud voeren we de werkzaamheden zoveel mogelijk duurzaam uit.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
In 2019 zijn energiescans uitgevoerd in de gemeentelijke panden. De uitkomsten van deze scans nemen we mee in het nieuw op te stellen Duurzame Meerjaren Onderhoudsplan (DMJOP) in 2021, waarvan de voorbereiding start in 2020.

Prestatie
2. We onderzoeken, in 2019, in het kader van kerngericht werken wat de behoefte en het aanbod is van gemeenschappelijke voorzieningen/-gebouwen.

Toelichting:
Er is geen nadere toelichting.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Het onderzoek naar de behoefte (vraag) en aanbod van gemeenschappelijke voorzieningen/gebouwen maakt onderdeel uit van het op te stellen accommodatiebeleid. In 2019 zijn wij hiermee start en in 2020 krijgt dit een vervolg.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
Bij het verduurzamen van de gemeentelijke panden zijn naar verwachting forse investeringen gemoeid. Bij het opstellen van het Duurzaam Meerjaren Onderhoudsplan (DMJOP) maken we inzichtelijk hoeveel geld nodig is voor duurzaamheidsmaatregelen. In de (meerjaren)begroting zijn geen middelen gereserveerd. In 2021 bieden we u ter vaststelling een DMJOP aan.

Kengetallen en indicatoren
Er zijn geen kengetallen en indicatoren weer te geven.

Achtergrondinformatie
- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Beheer ov.gebouwen/gronden

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	895	**810**	**833**	**-23**	964	674	674
Baten	-277	**-201**	**-277**	**77**	-177	-177	-177
Saldo taakveld	618	**609**	**556**	**54**	787	497	497

Toelichting verschillen

Taakveld Beheer ov.gebouwen/gronden	**Bedrag (x € 1.000)**	**Voordeel/ Nadeel**
Budget verkoop klaarmaken. In 2019 houden we geld over omdat de bouwkavel van de voormalige locatie van het dorpshuis in Zoelmond niet is verkocht. De kavel is inmiddels in 2020 verkocht. Het geld was gereserveerd voor kosten bouwrijp en woonrijp maken. Gelet op het resultaat van de jaarrekening kiezen we ervoor om het geld niet over te hevelen naar 2020, maar deze kosten te dekken uit de verkoopopbrengst 2020.	26	Voordeel
Dorpshuis D'n Oude School Zoelen. Dit pand is medio 2019 in eigendom gekomen van onze gemeente. Dit was niet voorzien. Op deze post zijn de notariskosten, de kosten in verband met de overname van de inventaris en noodzakelijke beheerkosten verantwoord.	-18	Nadeel
Hogere opbrengst grondverkopen. Er is meer grond verkocht dan geraamd, waaronder een gedeelte van het perceel achter de voormalige gemeentewerf in Buren.	37	Voordeel
Overige kleine afwijkingen.	9	Voordeel
Totaal verschillen taakveld	**54**	**Voordeel**

Saldo taakveld Beheer ov.gebouwen/gronden (x € 1.000,-)

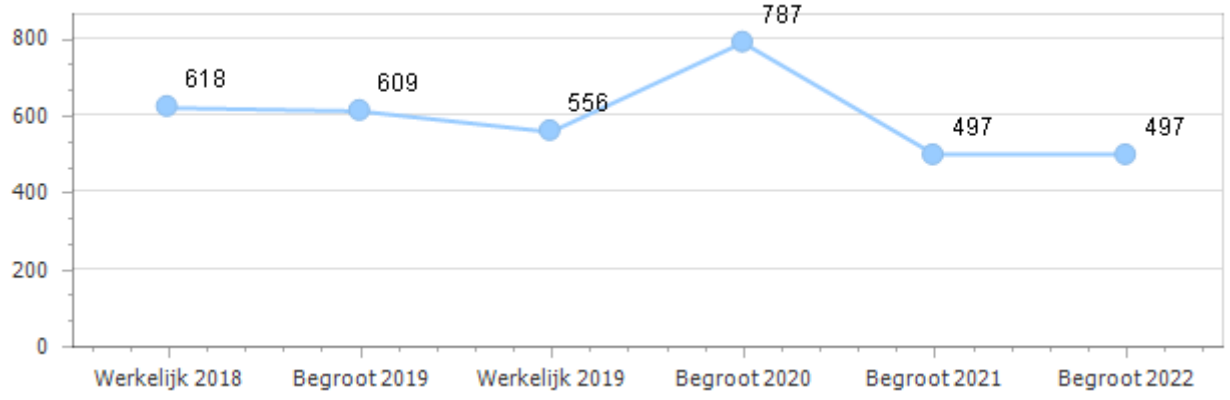

Taakveld Ruimtelijke Ordening

Portefeuillehouder: P.A.J.M van den Hurk

Prestaties

Prestatie
1. We gaan voor de Omgevingswet aan de slag met de voorbereidingen voor een Omgevingsvisie en Omgevingsplan.

Toelichting:
Voor de Omgevingswet gaan we aan de slag met de voorbereidingen voor een Omgevingsvisie en Omgevingsplan. Vooruitlopend hierop gaan we aan de slag met de actualisatie van bepaalde onderdelen van ons beleid zoals bijvoorbeeld: mini-campings, VAB of Bed and Breakfast. Aparte actualisaties van bijvoorbeeld het buitengebied pakken we niet meer op.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
De voorbereidingen om te komen tot een gemeentelijke Omgevingsvisie zijn gestart. Er is een plan van aanpak opgesteld en er zijn kern- en werkgroepen geformeerd. Er is intern geïnventariseerd welke onderwerpen een plek moeten krijgen in de visie. Daarnaast zijn inwoners betrokken via dorpenrondes. De meeste dorpen zijn in 2019 bezocht.
Wat het Omgevingsplan betreft, er is in 2019 een start gemaakt met een inventarisatie van de bestaande verordeningen en beleidsregels die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving.

Prestatie
2. We begeleiden planologische procedures.

Toelichting:
1. We begeleiden de planologische procedures voor Het Binnen (Lienden), Hooghendijck, Teisterbant, Fruit NL en Sebava.
2. We begeleiden de planologische procedure voor het woningbouwproject Nieuwenhuizen en woningbouwproject Hoekenburg op basis van de in 2017 vastgestelde uitgangspunten.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Ad 1.

- Het Binnen: In 2019 hebben we met de initiatiefnemer overleg gevoerd om uitvoering te geven aan de voorovereenkomst. Dit duurde langer dan verwacht. Het streven is om in het voorjaar van 2020 de anterieure overeenkomst te tekenen.
- Hoogendijk: U hebt de verklaring van geen bedenkingen afgegeven. Naar verwachting kan rond de zomer van 2020 de grond worden overgedragen en de realisatie beginnen.
- Teisterbant: In 2019 zijn wij bezig geweest met het uitwerken van het stedenbouwkundige model met onder andere de bewoners en betrokken marktpartijen in het gebied. Hierbij is gezocht naar ruimte tussen de bestaande bebouwing en de nieuwe woningen en naar courante kavels. Ook is specifieker gekeken naar onder andere de grondslag van het gebied en de bijhorende civiele uitvoeringskosten. Dit laatste heeft langer geduurd dan gepland. De verwachting is dat rond de zomer 2020 de ontwikkelstrategie wordt vastgesteld.
- Fruit NL: De omgevingsvergunning voor de nieuwe ontsluiting is inmiddels verleend en onherroepelijk.
- Sebava: Er ligt een aanvraag omgevingsvergunning. Deze is ingediend bij de provincie (bevoegd gezag). We zullen op termijn een advies af moeten geven over deze aanvraag. In 2019 heeft afstemming plaatsgevonden met de ondernemer en is een reactie gegeven op de Startnotitie MER.

Ad 2.

- Nieuwenhuizen: In 2019 is het de ontwikkelaar niet gelukt de exploitatieopzet rond te krijgen. Op verzoek van de initiatiefnemer van plan Rehoboth wordt onderzocht of deze projecten integraal opgepakt kunnen worden.
- Hoekenburg: De eigendomsoverdracht heeft nog niet plaatsgevonden. De eigendomsoverdracht is gekoppeld aan het moment dat de planologische procedure van het plan Rehoboth is afgerond. Begin 2020 heeft het voorontwerp bestemmingsplan ter inzage gelegen. Op verzoek van de initiatiefnemer van plan Rehoboth wordt onderzocht of dit project integraal met plan Nieuwenhuizen kan worden opgepakt.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
Externe factoren, zoals bezwaren, wijzigingen op verzoek van partners of raad/college en economische ontwikkelingen in de regio beïnvloeden de voortgang van projecten en ontwikkelingen. Hiermee is het risico aanwezig dat projecten en ontwikkelingen een langere looptijd krijgen wat ook weer financiële gevolgen met zich meeneemt.

Kengetallen en indicatoren
Er zijn geen kengetallen en indicatoren weer te geven.

Achtergrondinformatie
- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Ruimtelijke Ordening

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	1.004	**959**	**920**	**39**	2.061	1.308	904
Baten	-597	**-146**	**-237**	**91**	-138	-136	-125
Saldo taakveld	407	**813**	**683**	**130**	1.923	1.173	779

Toelichting verschillen

Taakveld Ruimtelijke Ordening	Bedrag (x € 1.000)	Voordeel/ Nadeel
Bijdrage Ruimtelijke bijdragen. Van particuliere eigenaren hebben we, zoals overeengekomen ruimtelijke bijdragen ontvangen. Deze bijdragen reserveren we in de reserve Omgevingsgerichte uitgaven. Deze reservering is verantwoord bij het taakveld Reserves en is budget neutraal voor het saldo van de jaarrekening.	78	Voordeel
Overige kleine afwijkingen.	1	Nadeel
Projectbudget Omgevingswet. Bij de laatste tussenrapportage hevelden we € 353.000 over naar 2020. De reden is dat we minder uitgaven, omdat we ervoor kozen om eerst eigen mensen in te zetten en met hen alle acties goed voor te bereiden rondom de implementatie en daarna externen in te huren. Achteraf blijkt dat we teveel budget overhevelenden naar 2020.	-21	Nadeel
Voorbereidingskosten 't Zoetzand. De voorbereidingskosten zijn niet volledig uitgegeven, omdat de initiatiefnemer aangaf het huisvesten van de huidige gebruikers van ’t Zoetzand niet te willen faciliteren. Hen is medegedeeld dat ze eerst voor die huisvesting een oplossing moeten vinden. Sinds die constatering is het project stil komen te liggen.	12	Voordeel
Voorstraat Lienden. Door de ontwikkelaar is volgens de overeenkomst een exploitatiebijdrage betaald in 2019. Deze was niet begroot, omdat vooraf niet bekend was in welk jaar de bijdrage betaald zou worden.	50	Voordeel
Zie verzoek tot overheveling Woningmarktbeleid.	10	Voordeel
Totaal verschillen taakveld	**130**	**Voordeel**

Saldo taakveld Ruimtelijke Ordening (x € 1.000,-)

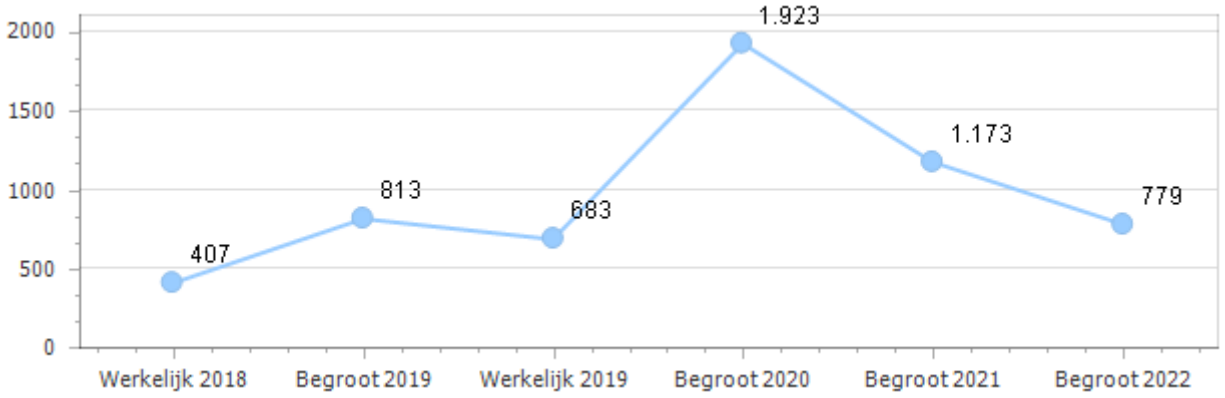

Taakveld Openbare orde en veiligheid

Portefeuillehouder: J.A. de Boer MSc

Prestaties

Prestatie
1. Actualisatie Integraal Veiligheidsplan 2019-2023.

Toelichting:
Hierbij betrekken we de ondermijningsagenda, en leggen we de verbinding met zorg/leefbaarheid. Ook onderzoeken we de toezicht- en handhavingsmogelijkheden in de openbare ruimte (de kleine ergernissen).

Wat hebben we daarvoor gedaan?
In 2019 hebben we het proces doorlopen om samen met alle partners te komen tot een nieuw integraal veiligheidsplan. De besluitvorming hierover is vanwege de politieke omstandigheden doorgeschoven naar 2020.
Daarnaast is in 2019 discussie gevoerd over het wijzigen van de Algemeen Plaatselijke verordening (APV). Die discussie leidt tot een aangepaste verordening. Het onderzoek naar handhaving op kleine ergernissen houdt verband met de regels uit de APV. Daarom is de uitkomst van het onderzoek eerst van belang nadat de nieuwe APV in 2020 is vastgesteld.

Prestatie
2. We houden een peiling onder inwoners (veiligheidsmonitor).

Toelichting:
We willen graag weten wat inwoners van de veiligheid en leefbaarheid in hun eigen omgeving vinden. Ook proberen we een duidelijker beeld te krijgen van ondermijning in onze gemeente (ondermijningsbeeld).

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Het RIEC is in 2019 bezig geweest met het opstellen van het ondermijningsbeeld en u bent hierover geïnformeerd. De veiligheidsmonitor hebben we, gelet op de prioritering en beschikbare budget, niet uitgevoerd in 2019. Bij het opstellen van het nieuwe integraal veiligheidsplan zijn alle partners betrokken en is zo het beeld van inwoners meegenomen.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
Iedere gemeente staat voor de opgave een sluitend vangnet te realiseren. Ieder mogelijk probleem op het snijvlak van zorg en veiligheid moeten we als gemeente oplossen. Samen met onze (zorg) partners moeten we werken aan integrale oplossingen. We investeren in het maken van goede en soms nieuwe verbindingen.

Kengetallen en indicatoren
Het Rijk verplicht de gemeente beleidsindicatoren in de begroting op te nemen. Deze zijn:

Verwijzingen Halt (aantal per 10.000 inwoners 12-17jr):
- Landelijk: 119 in 2018
- Buren: 64 in 2018

Winkeldiefstallen (aantal per 1.000 inwoners):
- Landelijk: 2,2 in 2018
- Buren: 0,4 in 2018

Diefstallen uit woning (aantal per 1.000 inwoners):
- Landelijk: 2,5 in 2018
- Buren: 1,5 in 2018

Geweldsmisdrijven (aantal per 1.000 inwoners):
- Landelijk: 4,8 in 2018
- Buren: 3,0 in 2018

Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte):
- Landelijk: 5,4 in 2018
- Buren: 2,5 in 2018

Achtergrondinformatie
- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Openbare orde en veiligheid

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	254	**287**	**280**	**6**	363	362	361
Baten	-27	**-55**	**-58**	**3**	-29	-29	-29
Saldo taakveld	227	**232**	**222**	**9**	335	334	333

Toelichting verschillen

Taakveld Openbare orde en veiligheid	**Bedrag (x € 1.000)**	**Voordeel/ Nadeel**
Overige kleine afwijkingen.	9	Voordeel
Totaal verschillen taakveld	**9**	**Voordeel**

Saldo taakveld Openbare orde en veiligheid (x € 1.000,-)

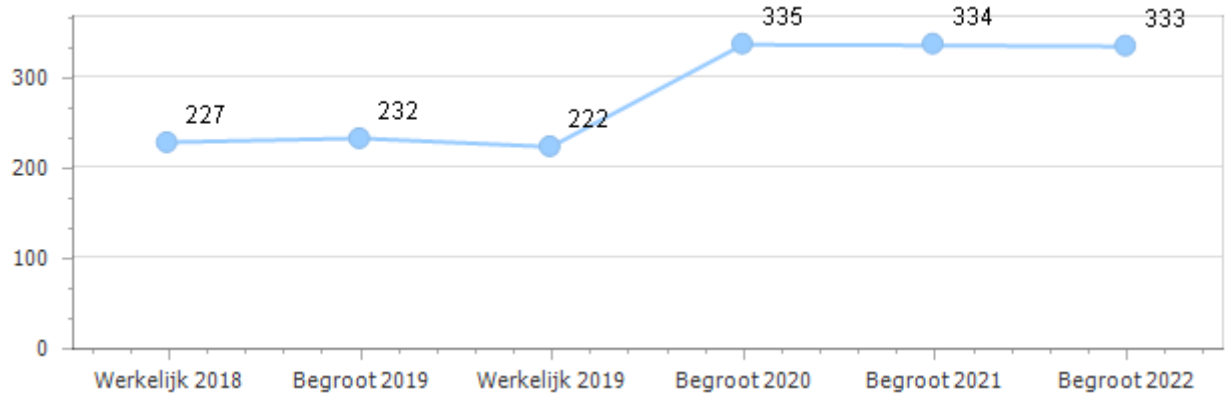

Taakveld Economische promotie

Portefeuillehouder: K.A. Maier

Prestaties

Prestatie
We stellen in 2019 samen met de belanghebbenden een recreatief-toeristische visie voor de stad Buren op voor de korte en middellange termijn.

Toelichting:
Er is geen nadere toelichting.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Door onze nieuwe coalitie is besloten de recreatief-toeristische visie niet alleen voor de stad Buren te maken, maar voor de hele gemeente. Het was de bedoeling in het najaar 2019 te beginnen met het opstellen van de visie. Door de politieke ontwikkelingen is besloten dit uit te stellen.
In de tweede helft van 2020 wordt nu gestart met de opstelling van deze visie. Deze visie stellen wij in samenspraak met de recreatieondernemers op. We belasten de recreatieondernemers niet tijdens het hoogseizoen.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
Wij kiezen voor opstelling in het najaar 2020. In samenspraak met de recreatieondernemers stellen we de visie op. Indien we dit in het hoogseizoen gaan doen, komt de participatie met de ondernemers in de knel.

Kengetallen en indicatoren
Er zijn geen kengetallen en indicatoren weer te geven.

Achtergrondinformatie
- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Economische promotie

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	80	**144**	**145**	**-2**	140	108	107
Baten	-231	**-188**	**-257**	**69**	-220	-220	-220
Saldo taakveld	-151	**-44**	**-112**	**67**	-80	-112	-113

Toelichting verschillen

Taakveld Economische promotie	**Bedrag (x € 1.000)**	**Voordeel/ Nadeel**
Toeristenbelasting	67	Voordeel
Door de mooie zomer is de opbrengst van de toeristenbelasting hoger.		
Totaal verschillen taakveld	**67**	**Voordeel**

Saldo taakveld Economische promotie (x € 1.000,-)

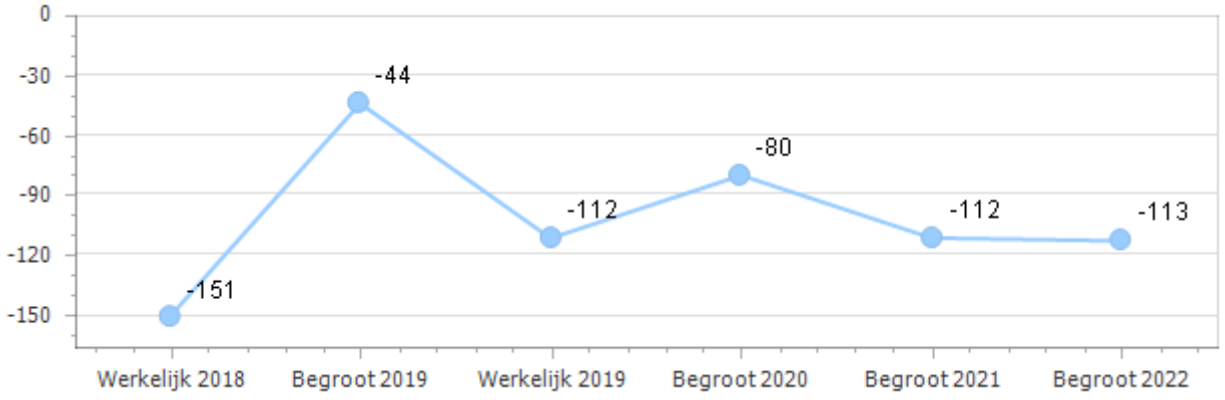

Taakveld Musea

Portefeuillehouder: H.N.G. Wiendels

Prestatie
We stellen in 2019, net als voorgaande jaren, het oude gemeentehuis in Buren ter beschikking van het museum Buren en Oranje en de synagoge. We zetten ons huidige beleid voort.

Toelichting:
Er is geen nadere toelichting.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
In 2019 was de uitvoering volgens het bestendige beleid van de afgelopen jaren. Er zijn geen bijzonderheden te vermelden.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
Er zijn geen risico's of belangrijke ontwikkelingen.

Kengetallen en indicatoren
Er zijn geen kengetallen en indicatoren weer te geven.

Achtergrondinformatie
- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Musea

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	12	**12**	**12**	**0**	12	12	12
Baten	-1	**0**	**-1**	**1**	0	0	0
Saldo taakveld	11	**12**	**11**	**1**	12	12	12

Toelichting verschillen

Taakveld Musea	**Bedrag (x € 1.000)**	**Voordeel/ Nadeel**
Overige kleine afwijkingen.	1	Voordeel
Totaal verschillen taakveld	**1**	**Voordeel**

Saldo taakveld Musea (x € 1.000,-)

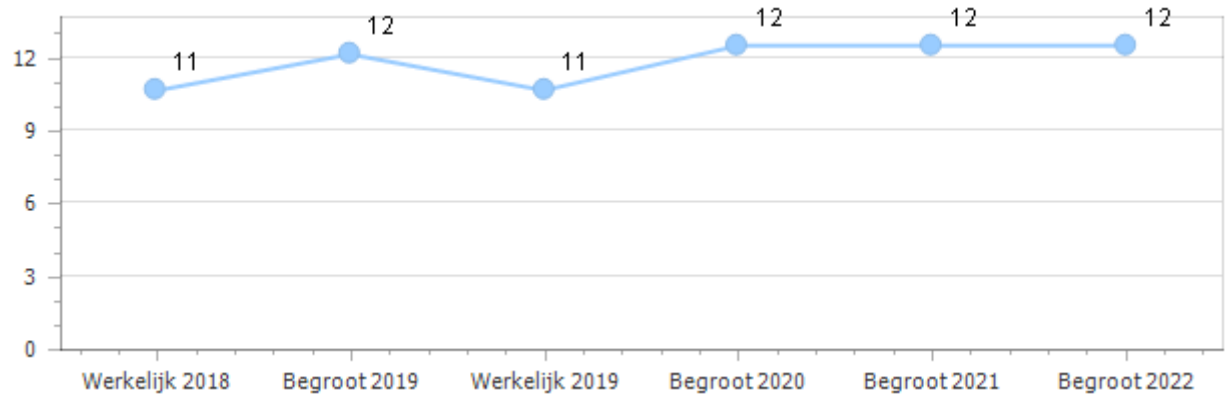

Taakveld Cultureel erfgoed

Portefeuillehouder: H.N.G. Wiendels

Prestatie
We zetten ons huidige beleid voort.

Toelichting:
Er is geen nadere toelichting.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
In 2019 was de uitvoering volgens het bestendige beleid van de afgelopen jaren. Er zijn geen bijzonderheden te vermelden.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
Er zijn geen risico's of belangrijke ontwikkelingen.

Kengetallen en indicatoren
Er zijn geen kengetallen en indicatoren weer te geven.

Achtergrondinformatie
- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Cultureel erfgoed

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	199	**191**	**199**	**-8**	182	172	172
Baten	-77	**-67**	**-74**	**7**	-73	-73	-73
Saldo taakveld	122	**124**	**125**	**-1**	110	100	99

Toelichting verschillen

Taakveld Cultureel erfgoed	**Bedrag (x € 1.000)**	**Voordeel/ Nadeel**
Overige kleine afwijkingen.	-1	Nadeel
Totaal verschillen taakveld	**-1**	**Nadeel**

Saldo taakveld Cultureel erfgoed (x € 1.000,-)

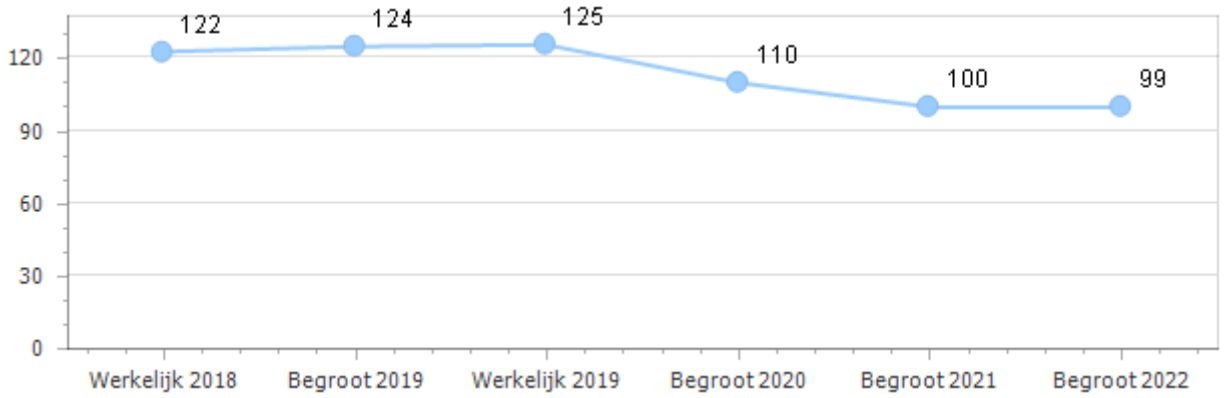

Taakveld Begraafplaatsen

Portefeuillehouder: J.P. Neven

Prestaties

Prestatie
We berekenen de implementaties van de keuzes van de raad door.

Toelichting:
In december 2018 stelt de raad beleidskeuzes vast. In 2019 berekenen we de implementatie van de keuzes van de raad door.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Vanwege de bestuurlijke situatie in 2019 is het beleidsplan begraafplaatsen controversieel verklaard voor besluitvorming in uw raad. Behandeling staat in de eerste helft van 2020 gepland.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
Er zijn geen risico's en belangrijke ontwikkelingen te melden.

Kengetallen en indicatoren
Er zijn geen kengetallen en indicatoren weer te geven.

Achtergrondinformatie
- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Begraafplaatsen

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	372	**347**	**382**	**-36**	331	331	329
Baten	-386	**-389**	**-382**	**-7**	-365	-364	-363
Saldo taakveld	-14	**-43**	**0**	**-43**	-34	-34	-34

Toelichting verschillen

Taakveld Begraafplaatsen	**Bedrag (x € 1.000)**	**Voordeel/ Nadeel**
Beleidsplan begraafplaatsen. Door het steeds aanhouden van de beleidsnotitie begraafplaatsen en de beleidswijzigingen die moesten worden doorgevoerd vanwege de twee colleges zijn er meer ambtelijke uren gemaakt. Ook zijn de ambtelijke uren in voorgaande jaren niet begroot. Dit hebben we gerepareerd door een raadsvoorstel in 2020 aan te bieden.	-39	Nadeel
Overige kleine afwijkingen.	-4	Nadeel
Totaal verschillen taakveld	**-43**	**Nadeel**

Saldo taakveld Begraafplaatsen (x € 1.000,-)

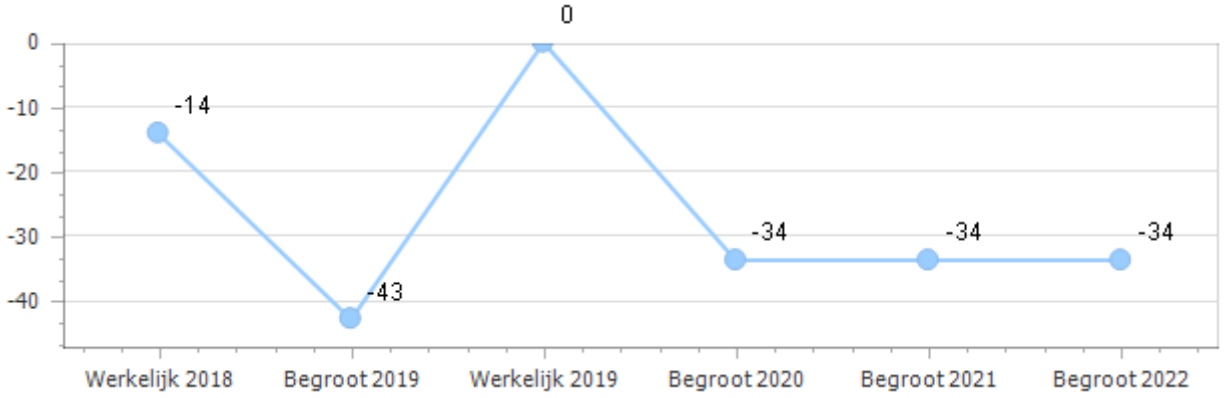

Taakveld Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Portefeuillehouder: K.A. Maier

Prestaties

Prestatie
We zetten volledig in op de verkoop van de kavels.

Toelichting:
De verkaveling op het bedrijventerrein is flexibel. Dit betekent dat we de verkaveling op de wens van de koper kunnen afstemmen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
In 2019 zijn twee medewerkers (deels) belast met de verkoop van de bedrijfskavels. Dit heeft geresulteerd in de verkoop van 3,5 hectare aan bedrijfskavels. Door stikstof/pfas problematiek is de verkoop wat vertraagd. Daarnaast zijn er opties genomen door ondernemers voor de verkoop van 5,8 hectare. Het merendeel van de opties wordt in 2020 omgezet in koopovereenkomsten. We mogen in totaal 12,5 hectare bedrijfskavels verkopen. Er is nog 3,2 hectare over om te verkopen.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
In 2020 wordt de Regionale Programmering Bedrijfsterrein (RPB) opnieuw bekeken. Dit Regionaal Programma Werklocaties 2020-2024 wordt naar verwachting in de zomer van 2020 door partijen vastgesteld. In dit programma staat dat de zes hectare bedrijventerrein in verkoop kan worden gebracht.

Kengetallen en indicatoren
Er zijn geen kengetallen en indicatoren weer te geven.

Achtergrondinformatie
- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	1.988	**3.587**	**14.254**	**-10.667**	1.460	111	111
Baten	-1.681	**-3.443**	**-21.184**	**17.741**	-2.150	-55	-55
Saldo taakveld	307	**144**	**-6.930**	**7.074**	-691	56	56

Toelichting verschillen

Taakveld	**Fysieke bedrijfsinfrastructuur**	**Bedrag (x € 1.000)**	**Voordeel/ Nadeel**

Doejenburg 'on hold' In 2017 is zes hectare van Doejenburg II tijdelijk uit de markt genomen. De boekwaarde van deze grond is overgeboekt van voorraden naar materiële vaste activa op de balans. Het ging om een totaalbedrag van € 10,4 miljoen. Tegenover deze investering stond een voorziening van € 10,1 miljoen. Deze grond stond dus per saldo voor € 300.000 (de agrarische waarde) op de balans. In 2019 is Doejenburg weer volledig een grondexploitatie geworden. Dit is enerzijds het gevolg van de inmiddels uitgegeven kavels (verspreid over het terrein) en de nog uit te geven kavels die reeds op tekening zijn gezet. Anderzijds wordt in het tweede kwartaal 2020 de herziening, te weten het Regionaal programma Werklocaties 2020-2024 (RPW) door de gemeenteraden in de regio behandeld en voor de zomer 2020 stelt naar verwachting de provincie het RPW vast. In het nieuwe RPW staat dat de uit de grondexploitatie gehaalde zes hectare weer kunnen worden ingebracht. Er is al een principe besluit hierover genomen. In de jaarrekening 2019 is de volledige twaalf hectare van Doejenburg met een extra waarde van € 10,4 miljoen in de balans weer opgenomen onder voorraden. Per saldo is er geen financieel effect voor het saldo van de jaarrekening 2019.	0	Voordeel
Geen toegerekende rentekosten. In de begroting is 0,5% rente toegerekend over de boekwaarde van het gedeelte van Doejenburg II wat 'on hold' is gezet. Bij het samenstellen van de jaarrekening is het rentepercentage bijgesteld naar 0%. Dit komt omdat we in 2019 geen nieuwe langlopende leningen hebben aangetrokken. We rekenen dus geen rentekosten toe naar dit taakveld.	55	Voordeel
Overige kleine afwijkingen.	11	Voordeel
Verlies bedrijventerrein Doejenburg II In de grondexploitatie is het 'on hold' gedeelte toegevoegd. Dit betekent het terugbrengen van de boekwaarde en de opbrengst van dit deel. Per saldo een nadeel van € 2.750.000. Door de langere doorlooptijd van het plan, van eind 2020 naar eind 2025 zijn meer planbegeleidingskosten nodig. Dit is een nadeel van € 300.000. Aan kostenstijging voor het bouw- en woonrijp maken ramen wij € 54.000.	-3.104	Nadeel
Vrijval voorziening Doejenburg 'on hold' Omdat de boekwaarde van deze grond is overgeboekt van materiële vaste activa naar voorraden op de balans kan de voorziening van € 10,1 miljoen vrijvallen ten gunste van de exploitatie.	10.112	Voordeel
Totaal verschillen taakveld	**7.074**	**Voordeel**

Saldo taakveld Fysieke bedrijfsinfrastructuur (x € 1.000,-)

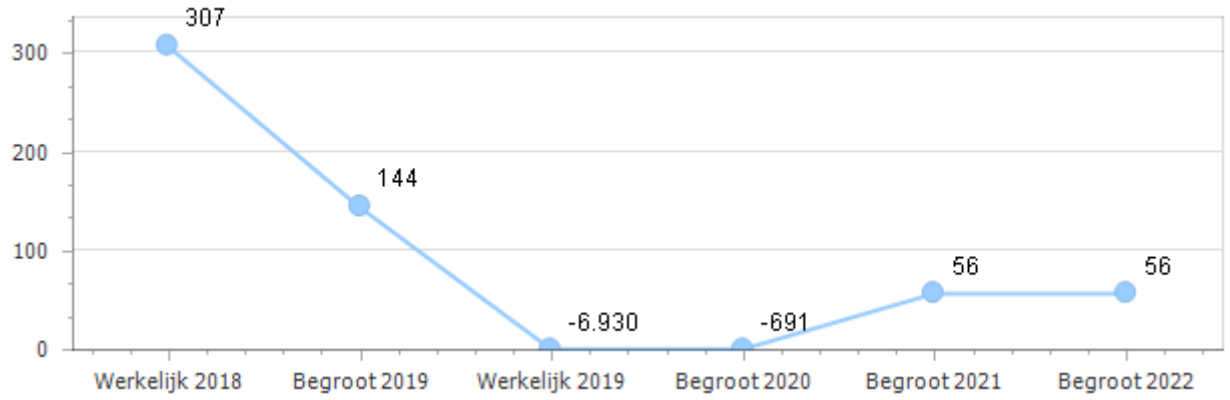

Taakveld Afval

Portefeuillehouder: J.P. Neven

Prestaties

Prestatie
We voeren in 2019 het nieuwe inzamelsysteem "Omgekeerd inzamelen" in.

Toelichting:
Er is geen nadere toelichting.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Per 1 juli 2019 is in regio Rivierenland een nieuw afvalinzamelsysteem van start gegaan, het omgekeerd inzamelen. Het afvalbeleid van de Avri is er op gericht om zoveel mogelijk grondstoffen uit het afval te halen. Hiertoe zijn door de hele regio meer dan 700 ondergrondse containers geplaatst in 2019. Dit project heeft in de maatschappij veel stof doen opwaaien. De Avri is veel in het lokale nieuws aanwezig geweest. In 2020 wordt het proces in opdracht van het bestuur van de Avri geëvalueerd.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
Het nieuwe inzamelbeleid heeft een aantal merkbare gevolgen voor onze inwoners:
- Het serviceniveau verandert. Inwoners brachten vanaf juli 2019 het restafval naar ondergrondse containers;
- De communicatie richt zich nog sterker op het verminderen en scheiden van afval;
- De grondstofprijzen zijn afhankelijk van wereldwijde ontwikkelingen en schommelen sterk. Met de verschuiving van afval naar grondstoffen nemen de financiële risico's voor de Avri toe;
- Door dit systeem hoopt de gemeente de hoeveelheid restafval terug te brengen van 120 naar 75 kilo restafval per inwoner per jaar per 31 december 2020.

Kengetallen en indicatoren
Het Rijk verplicht de gemeente beleidsindicatoren in de begroting op te nemen. Deze is:

Omvang huishoudelijk restafval (kg per inwoner)
- Landelijk: 172 kg in 2018
- Buren: 113 kg in 2018

- Buren: 113 kg in 2018 (bron: VNG/CBS)
- Regionaal: 66 kg eind 2019 (enkele maanden na invoering omgekeerd inzamelen)

Het streven voor de regio is om in 2020 toe te werken naar 75 kg per inwoner. Het landelijk streven is 30 kg per inwoner in 2025.

Achtergrondinformatie
- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Afval

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	1.734	**1.964**	**1.865**	**99**	2.091	2.086	2.085
Baten	-1.964	**-2.211**	**-2.106**	**-105**	-2.335	-2.335	-2.335
Saldo taakveld	-229	**-247**	**-241**	**-7**	-244	-250	-250

Toelichting verschillen

Taakveld Afval	**Bedrag (x € 1.000)**	**Voordeel/ Nadeel**
Overige kleine afwijkingen.	-7	Nadeel
Totaal verschillen taakveld	**-7**	**Nadeel**

Saldo taakveld Afval (x € 1.000,-)

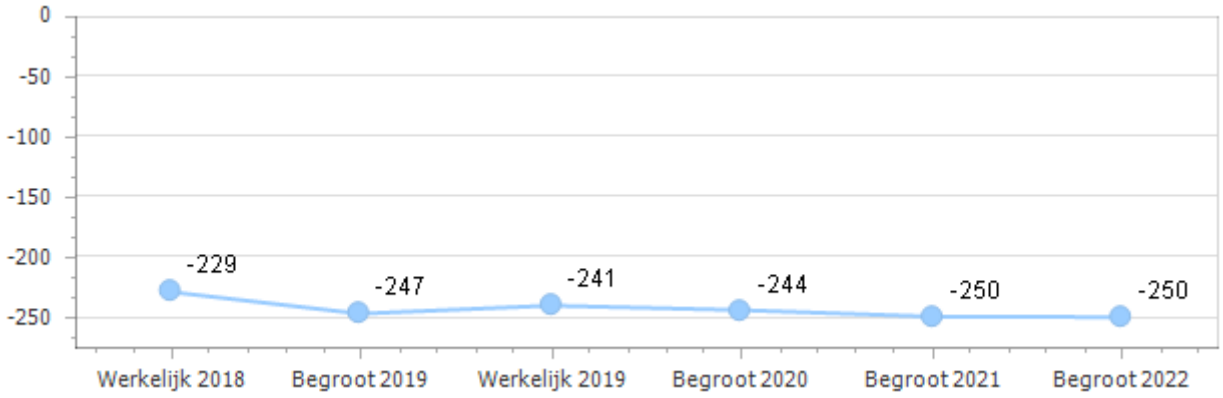

Taakveld Crisisbeheersing en Brandweer

Portefeuillehouder: J.A. de Boer MSc

Prestaties

Prestatie
We garanderen de bezetting, de opleiding en de crisisoefeningen van en door de functionarissen binnen de regionale crisisbeheersing.

Toelichting:
Er is geen nadere toelichting.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
In 2019 hebben we hieraan voldaan.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
Binnen het werkgebied van de veiligheidsregio is de brandweerzorg risico-gestuurd ingericht. Hiermee is het uitgangspunt dat de inwoner de snelste hulp krijgt tijdens een incident gegarandeerd.

Kengetallen en indicatoren
Er zijn geen kengetallen en indicatoren weer te geven.

Achtergrondinformatie
- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

Crisisbeheersing en Brandweer

De lasten / baten van taakveld
Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	2.039	**2.043**	**2.038**	**5**	2.135	2.163	2.163
Baten	0	**0**	**0**	**0**	-20	-20	-20
Saldo taakveld	2.039	**2.043**	**2.038**	**5**	2.115	2.143	2.143

Toelichting verschillen

Taakveld	**Crisisbeheersing en Brandweer**	**Bedrag (x € 1.000)**	**Voordeel/ Nadeel**
Overige kleine afwijkingen.		5	Voordeel
Totaal verschillen taakveld		**5**	**Voordeel**

Saldo taakveld Crisisbeheersing en Brandweer (x € 1.000,-)

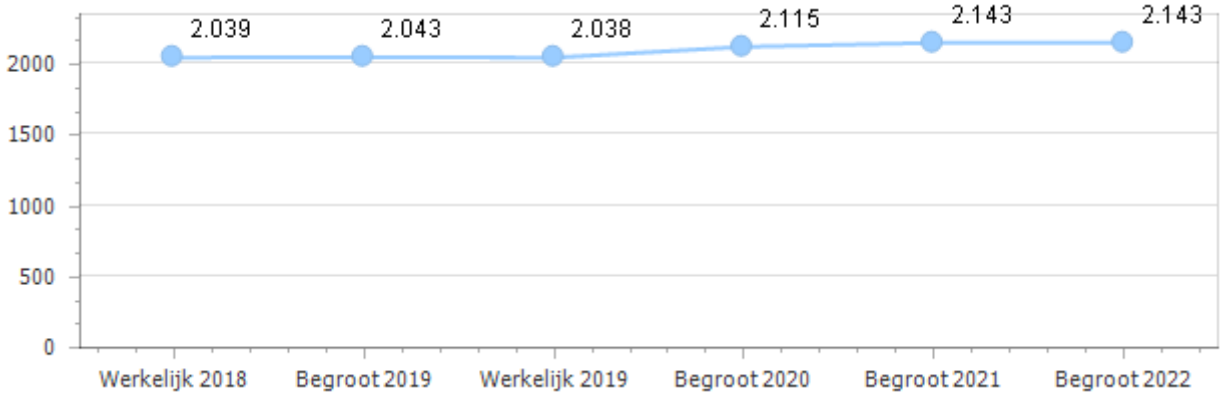

Taakveld Openbaar vervoer

Portefeuillehouder: P.A.J.M van den Hurk

Prestaties

Prestatie
We nemen in 2019 de ontwikkelingen over openbaar vervoer op in het gemeentelijk verkeer en vervoerplan (GVVP).

Toelichting:
Er is geen nadere toelichting.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Door de digitale inspraak voor inwoners (e-spraak) en de dorpsgesprekken, welke geïnitieerd zijn vanuit de Omgevingsvisie, te combineren met de GVVP is het inspraaktraject verlengd naar 2020. De dorpsgesprekken hebben een verkeerstafel ingericht waar inwoners hun zienswijze op verkeerssituaties kunnen inbrengen.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
Er zijn geen risico's of belangrijke ontwikkelingen.

Kengetallen en indicatoren
Er zijn geen kengetallen en indicatoren weer te geven.

Achtergrondinformatie
De procedure van het GVVP is verlengd naar 2020. In het Regionale Mobiliteitsplan 2019-2023 is het volgende opgenomen over het openbaar vervoer (OV). De Nota van Uitgangspunten van de nieuwe OV-concessies maakt een aantal bepalende keuzes. Er is aandacht voor de veranderende vervoersbehoeften en kwaliteitseisen van de reizigers, maar ook voor de toekomstvastheid van openbaar vervoer. De nieuwe concessie biedt ruimte voor nieuwe vervoersvormen en mobiliteitsdiensten. Ondanks dat de regio niet de concessieverlener is, vinden wij de nieuwe concessie erg belangrijk, omdat we weten wat er binnen de regio speelt. Wij waken voor opheffing van bestaande vervoervoorzieningen terwijl nog onvoldoende betrouwbare en laagdrempelige alternatieven beschikbaar zijn. Het is belangrijk dat voorzieningen, in de zin van verbindingen, blijven. De voorzieningen kunnen in een andere vorm terugkomen, daarbij staan wat ons betreft betrouwbaarheid, continuïteit, flexibiliteit, betaalbaarheid en gebruikersgemak voorop.

- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Openbaar vervoer

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	4	**3**	**3**	**0**	6	6	6
Baten	-17	**-17**	**-17**	**0**	-17	-17	-17
Saldo taakveld	-13	**-13**	**-13**	**0**	-11	-11	-11

Toelichting verschillen

Taakveld Openbaar vervoer	Bedrag (x € 1.000)	Voordeel/ Nadeel
Geen afwijkingen.	0	Voordeel

Totaal verschillen taakveld	Voordeel

Saldo taakveld Openbaar vervoer (x € 1.000,-)

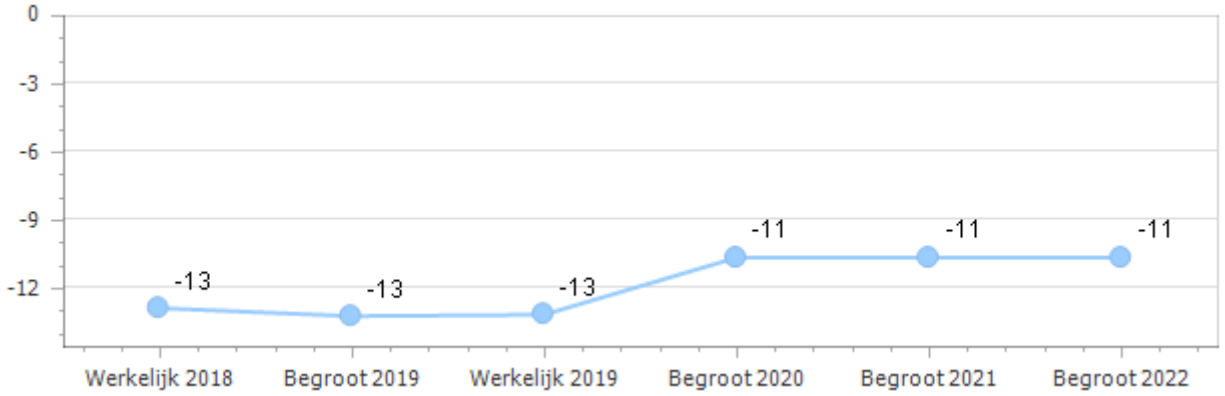

Taakveld Riolering

Portefeuillehouder: P.A.J.M van den Hurk

Prestaties

Prestatie
We onderzoeken de gevolgen van klimaatverandering.

Toelichting:
Het klimaat verandert. Dit merken we in hitte, droogte en wateroverlast. In 2019 doen we een onderzoek naar de zwakke plekken in onze gemeente.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Het onderzoek naar zwakke plekken met betrekking tot wateroverlast zijn deels uitgevoerd, we werkten van grof naar fijn. De potentieel zwakke plekken zijn bekend op basis van landelijk beschikbare geodata zoals maaiveldhoogte. We moeten nog een verfijningsslag uitvoeren op deze kritische punten. Hiervoor moeten we vloerhoogtes van woningen in die plekken in beeld gaan brengen.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
Door de klimaatontwikkeling moeten we anders omgaan met de openbare ruimte. We kunnen niet eindeloos technische oplossingen treffen, maar moeten de ruimtelijke inrichting aanpassen om ons voor te bereiden op hitte, droogte, waterveiligheid en wateroverlast. Hiermee sluiten we aan op het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie. Voor wateroverlast houdt dat in dat de wegen een functie zullen krijgen in de waterafvoer bij hevige hoosbuien. Daarbij willen we schade aan particuliere eigendommen voorkomen. In 2018 begonnen we met de uitvoering van globale regiobrede stresstesten. Daarnaast bouwden we een model om fijnmazig te kunnen rekenen aan wateroverlast bij hoosbuien.

Vanwege ambtelijke capaciteit in relatie tot de gewenste zorgvuldigheid (mogelijke gevoeligheid bij inwoners) wordt dit in 2020 verder uitgevoerd. Via een dialoog middels factor C (wijze van communiceren - burgerparticipatie) komen we tot een uitvoeringsprogramma.
Het opstellen van het maatregelenprogramma gebeurt dus later dan oorspronkelijk gepland.

Kengetallen en indicatoren
Er zijn geen kengetallen en indicatoren weer te geven.

Achtergrondinformatie
- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Riolering

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	2.306	**2.373**	**2.395**	**-22**	2.464	2.770	2.772
Baten	-2.653	**-2.723**	**-2.727**	**5**	-2.819	-3.125	-3.127
Saldo taakveld	-347	**-349**	**-332**	**-17**	-355	-355	-355

Toelichting verschillen

Taakveld Riolering	Bedrag (x € 1.000)	Voordeel/ Nadeel
Overige kleine afwijkingen.	-17	Nadeel
Totaal verschillen taakveld	**-17**	**Nadeel**

Saldo taakveld Riolering (x € 1.000,-)

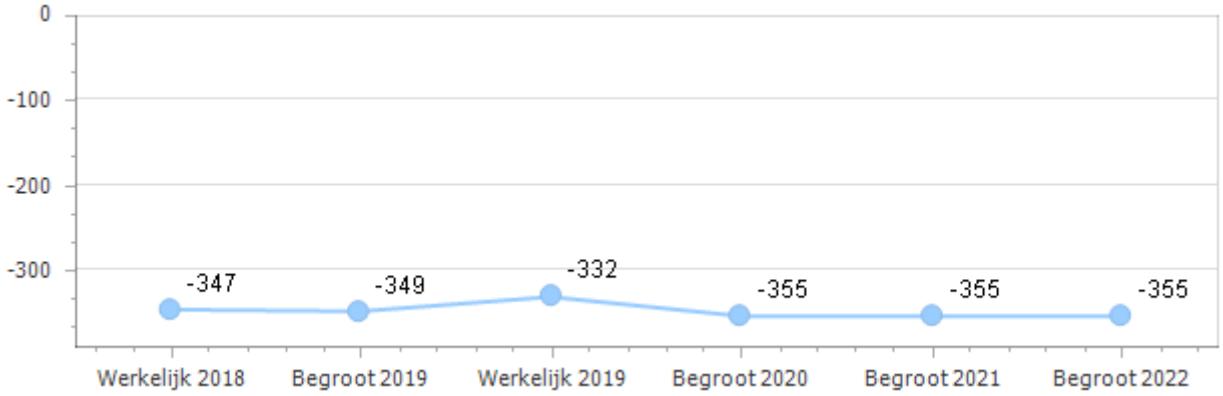

Taakveld Milieubeheer

Portefeuillehouder: J.P. Neven

Prestaties

Prestatie
In 2019 komt er een klimaatvisie. We betrekken inwoners en ondernemers bij het opstellen van de klimaatvisie.

Toelichting:
Er is geen nadere toelichting.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Er zijn twee ruimteateliers georganiseerd. De bouwstenen voor de Klimaatvisie zijn in 2019 voor een groot gedeelte ontwikkeld.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

We pakken het thema energie regionaal op. In juni 2020 moet er een concept-Regionale Energie Strategie zijn waar alle gemeenten in regio Rivierenland mee instemmen. Deze kunnen de opgave groter maken.

In 2019 had de gemeente nog geen visie op zonnevelden. In 2019 kwamen vragen over investeringen in grootschalige energieopwekking bij de gemeente. Dat zijn mogelijke kansen om aan onze opgave te voldoen. Er is nu geen beleidskader. Het kan zijn dat investeerders elders hun kennis en middelen in gaan zetten.

Kengetallen en indicatoren

Er zijn doelstellingen geformuleerd op het gebied van energie. Zo heeft Buren zich gecommitteerd aan doelstellingen 16% hernieuwbare energie in 2023 en een besparing van 1,5% energie per jaar. Buren heeft deze doelstelling in 2018 gehaald met 23,16%.

Het Rijk verplicht de gemeente beleidsindicatoren in de begroting op te nemen. Deze is:

Hernieuwbare elektriciteit (2018)
- Landelijk: geen data
- Buren: 48,2%

De volgende samenwerking is tot stand gekomen:
1. Samenwerking in de regio voor planvorming grootschalige energieopwekking;
2. Samenwerking in de regio voor klimaatadaptatie.

Achtergrondinformatie

- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Milieubeheer

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	171	**201**	**190**	**11**	161	149	147
Baten	-73	**-5**	**-45**	**40**	-5	-5	-5
Saldo taakveld	97	**196**	**145**	**51**	156	144	142

Toelichting verschillen

Taakveld Milieubeheer	Bedrag (x € 1.000)	Voordeel/ Nadeel
Dwangsom milieu In 2019 zijn meerdere dwangsommen opgelegd. In totaal € 40.000 meer dan begroot.	40	Voordeel
Energieloket De uitvoeringlasten vallen in werkelijkheid lager uit, omdat activiteiten naar 2020 zijn uitgesteld om regionaal op te pakken.	11	Voordeel
Totaal verschillen taakveld	**51**	**Voordeel**

Saldo taakveld Milieubeheer (x € 1.000,-)

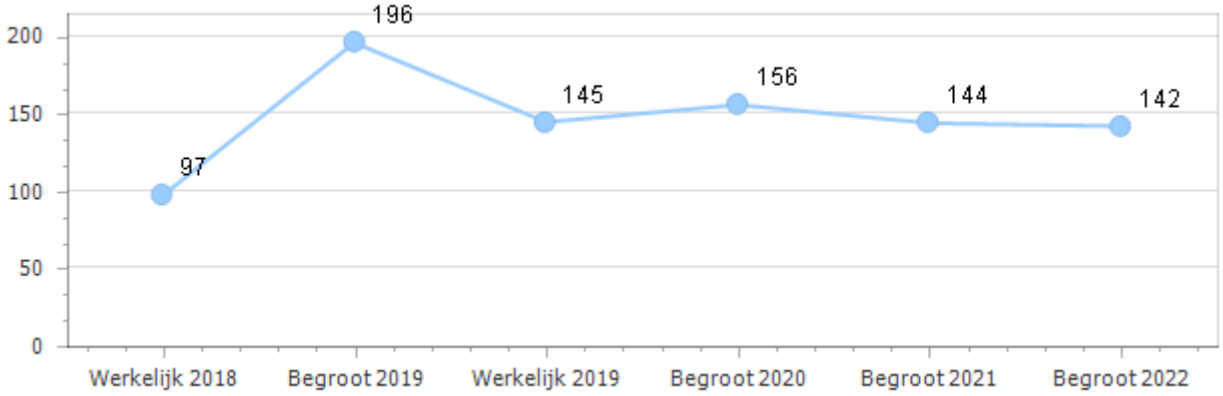

Taakveld Parkeren

Portefeuillehouder: P.A.J.M van den Hurk

Prestaties

Prestatie
We nemen in 2019 ontwikkelingen over parkeren op in het gemeentelijk verkeer en vervoerplan.

Toelichting:
Er is geen nadere toelichting.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Door de digitale inspraak voor inwoners (e-spraak) en de dorpsgesprekken die zijn geïnitieerd vanuit de Omgevingsvisie is het inspraaktraject voor het GVVP verlengd naar 2020. In de dorpsgesprekken is een verkeerstafel ontworpen waar inwoners hun zienswijze over verkeerssituaties kunnen indienen.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
Er zijn geen risico's en ontwikkelingen te melden.

Kengetallen en indicatoren
Er zijn geen kengetallen en indicatoren weer te geven.

Achtergrondinformatie
- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Parkeren

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	1	**26**	**0**	**26**	1	1	1
Baten	0	**0**	**0**	**0**	0	0	0
Saldo taakveld	1	**26**	**0**	**26**	1	1	1

Toelichting verschillen

Taakveld Parkeren	**Bedrag (x € 1.000)**	**Voordeel/ Nadeel**
Parkeren stad Buren. De vrachtwagenparkeerplaats aan de rotonde kon niet worden opgeheven. Er zijn onvoldoende alternatieven voor het parkeren van vrachtwagens op het bedrijventerrein. Geld voor het uitbreiden voor parkeren van auto's is nu niet meer nodig.	26	Voordeel
Totaal verschillen taakveld	**26**	**Voordeel**

Saldo taakveld Parkeren (x € 1.000,-)

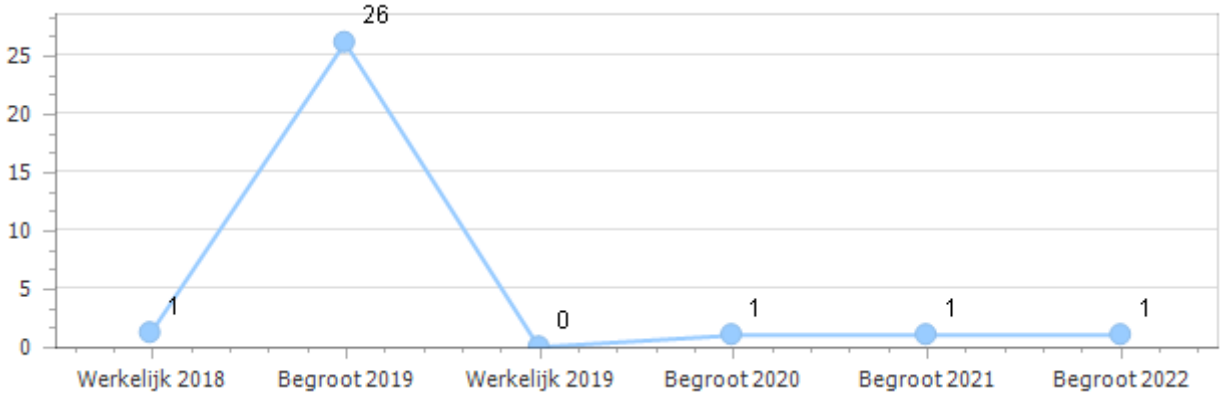

Taakvelden programma Bedrijfsvoering

Taakveld Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

Portefeuillehouder: P.A.J.M van den Hurk

Prestaties

Prestatie
We volgen en monitoren de ontwikkelingen van de verdeling van de algemene uitkering aan gemeenten.

Toelichting:
De Rijksoverheid bekijkt de komende jaren de verdeling van de algemene uitkering aan gemeenten opnieuw. Deze veranderingen gaan naar verwachting in per 2022. We volgen en monitoren deze ontwikkelingen en waar nodig melden we veranderingen in de tweemaandelijkse rapportage.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
We hebben in 2019 de ontwikkelingen op de voet gevolgd. Echter, er is gedurende het jaar weinig informatie gedeeld over de herverdeling van de algemene uitkering. Er is door het Rijk alleen veel onderzoek gedaan.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
In 2019 is door het Rijk onderzoek gedaan naar een nieuwe verdeling. Er is met een zeer strakke planning hard gewerkt om te komen tot de eerste conceptverdeling begin 2020. De financiële effecten zouden verwerkt worden in de meicirculaire 2020. Minister Knops heeft kennis genomen van de voorlopige uitkomsten. Grofweg tweederde van de gemeenten gaan er op achteruit, lees de plattelandsgemeenten. De steden gaan er op vooruit. Enkele herverdelingen zijn lastig te verklaren. Ook de stabiliteit van de kosten in het sociaal domein is een probleem. Er wordt rekening mee gehouden dat de kosten zich vanaf 2018 anders ontwikkelen dan in het onderzoeksjaar 2017. Eind februari 2020 is in een brief aan de Tweede Kamer gemeld dat uit een oogpunt van zorgvuldigheid en draagvlak de invoer van het nieuwe verdeelstelsel een jaar wordt uitgesteld, dat wordt dus nu 2022. Dit is geschied na consultatie van de VNG die op 20 februari 2020 heeft gereageerd op dat voornemen.

Kengetallen en indicatoren
Er zijn geen kengetallen en indicatoren weer te geven.

Achtergrondinformatie
- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Alg.uitk. en ov. uitk. gemeentefonds

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	2	**3**	**3**	**0**	3	3	3
Baten	-30.527	**-32.739**	**-32.900**	**161**	-34.092	-34.513	-34.780
Saldo taakveld	-30.525	**-32.736**	**-32.897**	**161**	-34.089	-34.510	-34.777

Toelichting verschillen

Taakveld Alg.uitk. en ov. uitk. gemeentefonds	Bedrag (x € 1.000)	Voordeel/ Nadeel
Algemene uitkering 2019 In de begroting houden wij rekening met de septembercirculaire, in de jaarrekening met de decembercirculaire. In de decembercirculaire ontvangen we, ten opzichte van de septembercirculaire, extra geld (€ 237.000) voor klimaatmaatregelen. Doordat gemeenten meer kosten declareren bij het BTW-compensatiefonds, krijgen we minder nabetaald uit het hiervoor gereserveerde budget. Het voorschot BTW-cf wordt naar verwachting (€ 111.000) lager. Dit geeft per saldo een voordeel van € 126.000.	126	Voordeel
Algemene uitkering oude jaren Over 2017 en 2018 ontvingen we een nabetaling van respectievelijk € 32.000 en € 8.000. Dit heeft hoofdzakelijk te maken met de WOZ-waarden die twee jaar later definitief worden vastgesteld of bijgesteld.	35	Voordeel
Totaal verschillen taakveld	**161**	**Voordeel**

Saldo taakveld Alg.uitk. en ov. uitk. gemeentefonds (x € 1.000,-)

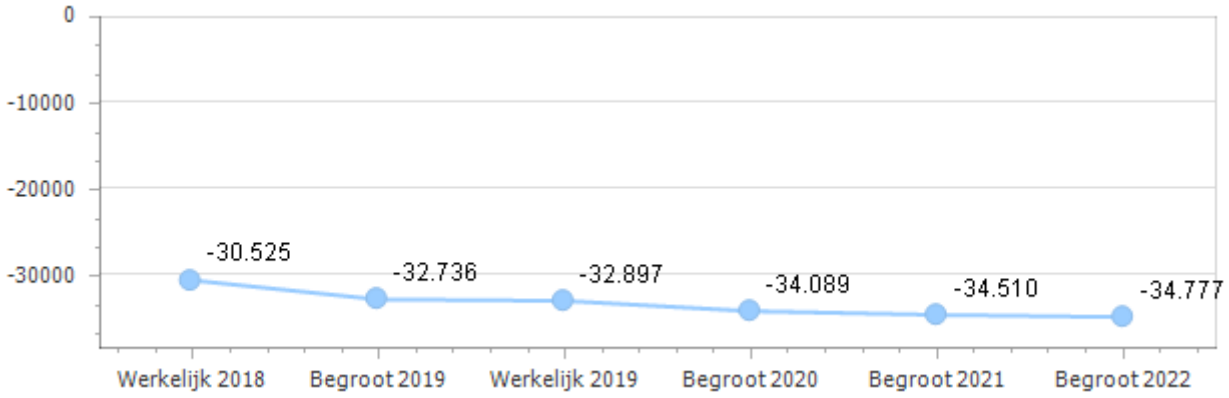

Taakveld Overhead

Portefeuillehouder: J.A. de Boer MSc / P.A.J.M van den Hurk / J.P. Neven

Prestaties

Prestatie
1. We denken van buiten naar binnen als uitgangspunt bij strategische communicatie:

Toelichting:
- We versterken kerngericht werken en lobby en branding;
- We zorgen dat communicatie is afgestemd op de doelgroepen. Dit doen we door het maken van omgevings- en krachtenveldanalyses. De communicatieadviseurs ondersteunen hierin;
- We monitoren de ervaringen en zorgen als lerende organisatie dat we continue verbeteren.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
- In 2019 hebben wij veel bijgedragen aan de communicatie in de pilots kerngericht werken
- In 2019 hebben we intern trainingen Omgevingsgericht werken (Factor C-methode) georganiseerd voor projectleiders en beleidsmedewerkers. Ook hebben we de Factor C-methode toegepast bij de strategische opgaven Kerngericht werken, Omgevingswet, Duurzaamheid en Visie transformatie sociaal domein
- Eind 2019 hebben we ons Strategische communicatiebeleid 2018-2022 geëvalueerd. De uitkomsten daarvan gebruiken we voor het uitvoeringsprogramma 2020.

Prestatie
2. We nemen onze voorbeeldfunctie serieus op het gebied van klimaat en duurzaamheid

Toelichting:
- We kopen als organisatie zoveel mogelijk duurzaam in. Drie voorbeelden in 2019 daarvan zijn:
  1. Inkoop van onze koffieautomaten. De automaten zelf zijn voorzien van energie sparende maatregelen. En verder zijn de koffiebonen en de theezakjes voorzien van duurzaamheidskenmerken zoals Fair Trade, UTZ Certified, Rainforrest Alliance of vergelijkbaar.
  2. Inkoop Reconstructie Rijnstraat. Het bedrijf wat de reconstructie uitvoert is bewust bezig op het gebied van duurzame inzetbaarheid. Zij dragen zorg voor de opleiding en ontwikkeling van hun medewerkers, zodat ze ook na dit project op langere termijn inzetbaar blijven. Totaal wordt 4% van de loonsom ingezet voor duurzame inzetbaarheid van de medewerkers.
  3. Inkoop levering energie. Wij kopen onze elektra in bij Green Choice. Deze leverancier biedt 100% garantie dat deze energie wordt opgewekt door wind.
  - We werken duurzaam door middel van flexwerken, digitaal werken en stimuleren bewustwording bij ons personeel.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Onze voorbeeldfunctie voor 2019 is als volgt opgepakt:

- We scheiden afval en voeren dit ook gescheiden af;
- Ons gemeentehuis heeft opnieuw energielabel A gekregen;
- Bij de aanschaf van materialen voor de openbare ruimte kopen we zo duurzaam mogelijk in. Daarin nemen we de vervoersbewegingen die nodig zijn om de materialen aan te leveren en de verwerking van restmateriaal ook mee;
- We kopen als organisatie zoveel mogelijk duurzaam in;
- Duurzaamheid maakt standaard deel uit van onze inkoopvoorwaarden;
- We werken duurzaam door middel van flexwerken, digitaal werken en stimuleren bewustwording bij ons personeel;
- Onze medewerkers, bestuurders en raadsleden werken met draagbare computers (laptops en iPads). Ook het vergaderen gaat vrijwel papierloos. De invoering van de digitale handtekening staat in de planning waardoor het papierverbruik nog verder af zal nemen;
- Duurzaamheid is een onderwerp wat voortdurend binnen de organisatie de aandacht heeft en maakt onderdeel uit van de strategische opgaven.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

Per 1 oktober 2018 werkt de gemeente met een andere organisatiestructuur, teams en teammanagers. In 2019 werken we verder aan de ontwikkeling van de organisatie en haar medewerkers. Dit vraagt aandacht, tijd en inzet van management en medewerkers, wat kan leiden tot het stellen van prioriteiten in planning en/of uitvoering. Het risico is dat de planning daarop kan worden aangepast. Wanneer dit gevolgen heeft voor de bestuurlijke planning wordt u tijdig geïnformeerd.

Kengetallen en indicatoren

Het Rijk verplicht de gemeente beleidsindicatoren op te nemen in de begroting. Deze zijn op het gebied van bestuur en ondersteuning:

Omschrijving	2018	2019
Formatie per 1.000 inwoners	5,30 fte	5,23 fte
Bezetting per 1.000 inwoners	4,72 fte	4,97 fte
Apparaatskosten in euro per inwoner	€ 348	€ 350
Externe inhuur als % van totale loonsom	2,5%	2,7%
Overhead als % van de totale lasten	15,3%	11,2%

N.B.: deze kengetallen zijn op basis van een eigen berekening

Achtergrondinformatie

- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Overhead

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	8.605	**9.452**	**9.356**	**95**	9.503	9.169	9.184
Baten	-998	**-691**	**-781**	**91**	-957	-943	-943
Saldo taakveld	7.607	**8.761**	**8.575**	**186**	8.546	8.226	8.240

Toelichting verschillen

Taakveld Overhead	Bedrag (x € 1.000)	Voordeel/ Nadeel
ICT (I&A plan 2017-2021) De twee belangrijkste oorzaken van dit nadeel zijn: 1. De exploitatiekosten van ICT, onder andere onderhouds- en licentiekosten zijn per saldo € 80.000 hoger; 2. De gemaakte kosten voor de ODR zijn in 2019 € 141.000 hoger om de ICT-voorzieningen te verbeteren. Deze extra kosten komen de komende jaren terug in een de hogere jaarlijkse bijdrage van de ODR. Het restant wordt veroorzaakt door overige kleine afwijkingen (per saldo een voordeel € 11.000) die niet nader worden toegelicht. Het saldo van de reserve I&A-plan 2017-2021 is per 31-12-2019 € 196.000. In 2020 komt er een nieuw I&A-plan. De meerjarige toereikendheid van deze reserve wordt in dit plan meegenomen. Het nadelig saldo van € 210.000 wordt op taakveld 010 "Mutaties reserves" conform raadsbesluit Z17-47091 onttrokken aan de reserve I&A-plan. Per saldo is het budgettair neutraal.	-210	Nadeel
Overige kleine afwijkingen	24	Voordeel
Salariskosten/inhuur personeel ten laste van de vacatureruimte Het voordeel van € 327.000 is het saldo van de salariskosten en inhuur ten laste van de vacatureruimte. 2019 is het eerste jaar na de reorganisatie. In het begin waren er nog veel vacatures die in de loop van het jaar zijn opgevuld. Deze financiële ruimte is niet volledig ingezet voor inhuur van derden. Het bedrag van € 327.000 is 2,7% van de totale salariskosten (€ 12.000.000).	327	Voordeel
Vorming en opleiding Een groot gedeelte van het opleidingsbudget is in 2019 ingezet voor organisatiebrede opleidingen, inclusief het opleidingstraject voor de nieuwe teammanagers. Daarom is bij het vaststellen van de jaarrekening 2018 € 78.000 via resultaatbestemming overgeheveld van 2018 naar 2019. Hiermee konden alle individuele opleidingsverzoeken gerealiseerd worden. We constateren echter dat de door werkdruk minder opleidingen zijn aangevraagd dan verwacht.	45	Voordeel
Totaal verschillen taakveld	**186**	**Voordeel**

Saldo taakveld Overhead (x € 1.000,-)

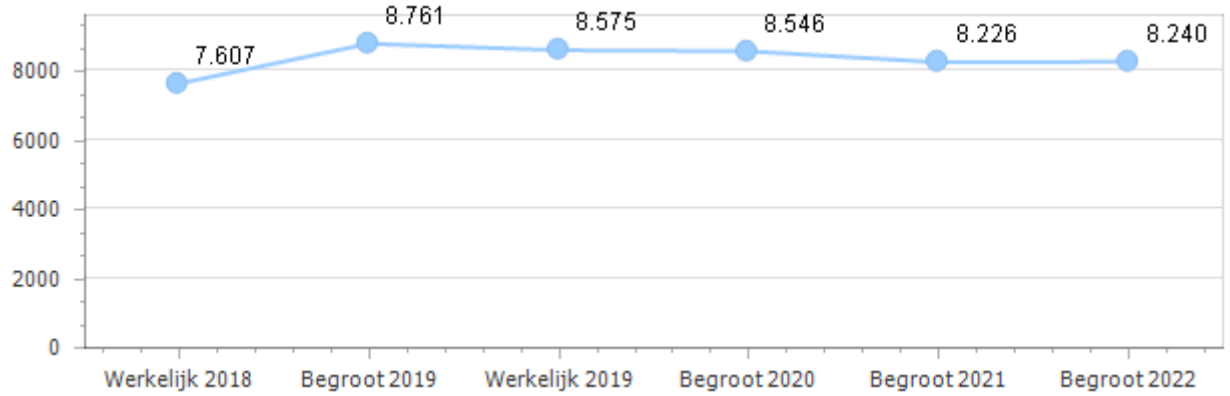

Taakveld Belastingen overig

Portefeuillehouder: P.A.J.M van den Hurk

Prestaties

Prestatie
We zetten in 2019 de prestaties binnen het huidige beleid voort.

Toelichting:
Er is geen nadere toelichting.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
We hebben in 2019 alle overige belastingen eind februari verstuurd en in 2019 geïnd. De aanslag voor Precario hebben we in juni verstuurd en in 2019 geïnd.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
Vanaf 2022 mogen we geen Precario belasting meer heffen op kabels in gemeente gronden. Hier is in de meerjarenbegroting al rekening mee gehouden.

Kengetallen en indicatoren
Er zijn geen kengetallen en indicatoren weer te geven.

Achtergrondinformatie
- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Belastingen overig

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	60	**70**	**70**	**1**	127	125	125
Baten	-1.421	**-1.421**	**-1.439**	**18**	-1.437	-1.437	-204
Saldo taakveld	-1.361	**-1.351**	**-1.369**	**18**	-1.310	-1.312	-79

Toelichting verschillen

Taakveld Belastingen overig	**Bedrag (x € 1.000)**	**Voordeel/ Nadeel**
Overige kleine afwijkingen	4	Voordeel
Precariobelasting De opbrengst van de precariobelasting is iets hoger. Deze meeropbrengst wordt veroorzaakt door toename van het aantal meters kabels in grond van onze gemeente. Deze zijn bijvoorbeeld aangelegd bij nieuwbouw.	14	Voordeel
Totaal verschillen taakveld	**18**	**Voordeel**

Saldo taakveld Belastingen overig (x € 1.000,-)

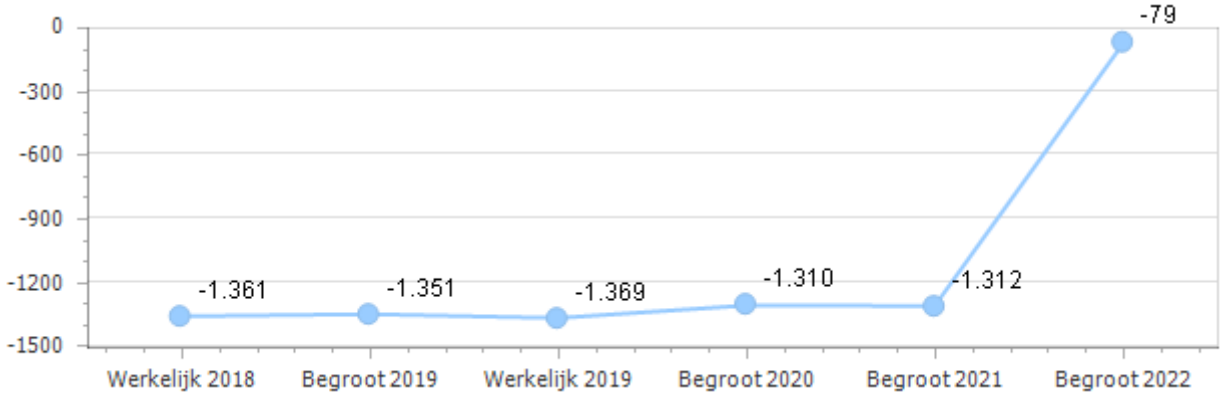

Taakveld OZB Woningen

Portefeuillehouder: P.A.J.M van den Hurk

Prestaties

Prestatie
We zetten in 2019 de prestaties binnen het huidige beleid voort.

Toelichting:
Er is geen nadere toelichting.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
We hebben in 2019 de aanslagen OZB woningen eind februari 2019 verstuurd en in 2019 geïnd.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

Gelet op de media aandacht m.b.t. de stijging van de WOZ-waarde en de stijging van het OZB tarief is te verwachten dat het aantal bezwaren toeneemt.

Voor de afhandeling van het stijgende aantal bezwaarschriften is extra capaciteit (menskracht) en geld nodig.

Kengetallen en indicatoren

Vorig jaar hebben we 225 formele bezwaren gehad. Verwacht wordt dat het aantal met 10% toeneemt.

Het Rijk verplicht de gemeente beleidsindicatoren in de begroting op te nemen. Deze is:

Gemiddelde WOZ-waarde van woningen

- Landelijk: € 248.000 in 2019
- Buren: € 301.000 in 2019

Achtergrondinformatie

- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld OZB Woningen

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	343	**389**	**415**	**-26**	337	337	337
Baten	-3.868	**-4.021**	**-4.054**	**33**	-4.786	-4.159	-4.159
Saldo taakveld	-3.526	**-3.632**	**-3.640**	**7**	-4.449	-3.822	-3.822

Toelichting verschillen

Taakveld OZB Woningen	**Bedrag (x € 1.000)**	**Voordeel/ Nadeel**
Diverse kleine afwijkingen	7	Voordeel
Totaal verschillen taakveld	**7**	**Voordeel**

Saldo taakveld OZB Woningen (x € 1.000,-)

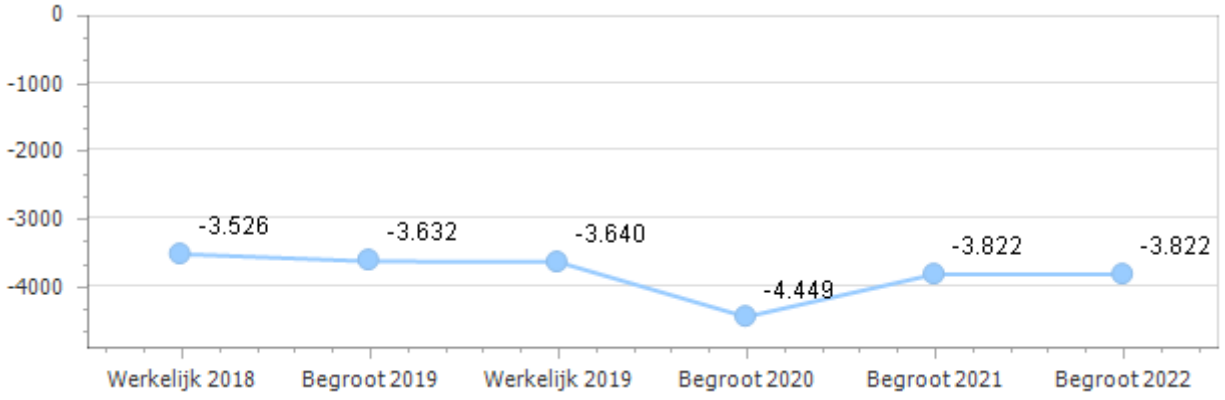

Taakveld OZB niet-woningen

Portefeuillehouder: P.A.J.M van den Hurk

Prestaties

Prestatie
We zetten in 2019 de prestaties binnen het huidige beleid voort.

Toelichting:
Er is geen nadere toelichting.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
We hebben in 2019 de aanslagen OZB niet-woningen eind februari 2019 verstuurd en in 2019 geïnd.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
Er zijn geen risico's of belangrijke ontwikkelingen te melden.

Kengetallen en indicatoren
Er zijn geen kengetallen en indicatoren weer te geven.

Achtergrondinformatie
- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld OZB niet-woningen

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	47	**50**	**50**	**0**	33	33	33
Baten	-1.699	**-1.754**	**-1.739**	**-14**	-2.023	-1.750	-1.750
Saldo taakveld	-1.652	**-1.703**	**-1.689**	**-14**	-1.990	-1.717	-1.717

Toelichting verschillen

Taakveld OZB niet-woningen	**Bedrag (x € 1.000)**	**Voordeel/ Nadeel**
OZB bedrijven. De opbrengst van de OZB-bedrijven is lager doordat op basis van jurisprudentie de OZB-opbrengst van de campings wordt verantwoord bij de woningen. Hier is de opbrengst wat lager, bij de OZB woningen is de opbrengst iets hoger.	-14	Nadeel
Totaal verschillen taakveld	**-14**	**Nadeel**

Saldo taakveld OZB niet-woningen (x € 1.000,-)

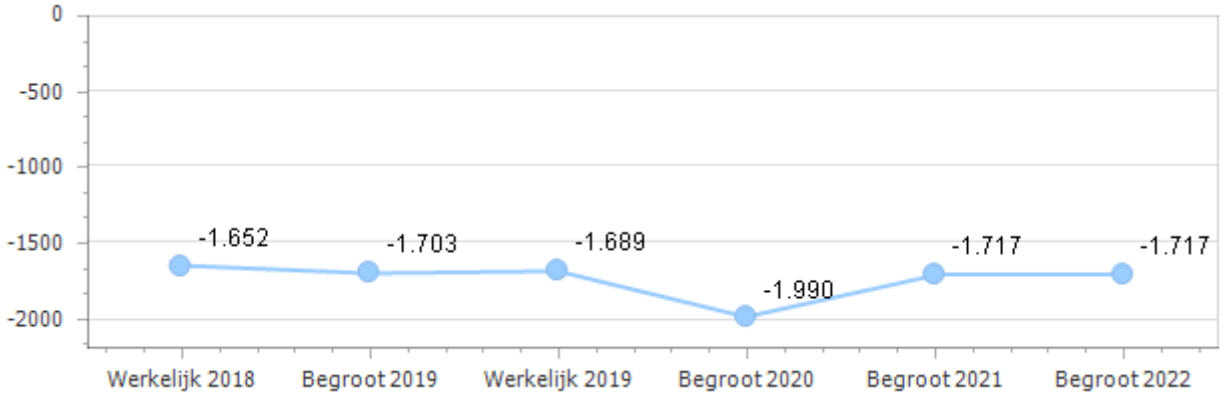

Taakveld Bestuur

Portefeuillehouder: J.P. Neven

Prestaties

Prestatie
De regiegroep besturingsfilosofie gaat verder met het voorbereiden van het herijken van taken, rollen en de werkwijze van organisatie, college en gemeenteraad. Dit geldt ook voor de samenwerkingsvormen.

Toelichting:
Het gaat over de volgende thema's:

Thema 1. Omgang gemeenteraad, college en organisatie
We gaan het bestuurlijke proces monitoren en evalueren aan de hand van Burense ervaringen. De focus is hierbij niet alleen gericht op de structuren, maar ook op de bestuurscultuur. Deze zaken houden we tegen het licht en waar mogelijk verbeteren we ze.

Thema 2. Participatie
De raad bepaalt zijn rol bij participatie en geeft hieraan uitvoering.

Thema 3. Samenwerkingsvormen
De raad heeft in 2019 een duidelijk beeld op alle samenwerkingsvormen, bepaalt de ambities en is in staat hierop te sturen. Voor alle belangrijke onderwerpen brengen we duidelijk in beeld voor welke realisatie van opgaven we afhankelijk zijn van andere partijen en wat de gemeente zelfstandig kan. Dit leggen we vast in een sturingskader van de raad.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
De regiegroep besturingsproces is in de loop van 2019 gewijzigd in de zogenaamde veranderagenda.

Thema 1: Omgang gemeenteraad, college en organisatie.
Eind maart 2019 zijn de fractievoorzitters en de collegeleden met elkaar in gesprek gegaan over de bestuurlijke planning. U heeft behoefte aan een meer overzichtelijke planning, meer grip en meer sturingsmogelijkheden. De fractievoorzitters hebben er voor gekozen om twee planningen op te zetten: een korte termijn planning die zes maanden vooruit kijkt en een strategische agenda voor de hele bestuursperiode. De lange termijn planning, ook wel de strategische raadsagenda genoemd, omvat de zes strategische opgaven. Met de nieuwe structuur is ingestemd.
Voor het zomerreces heeft u in de veranderagenda een discussie gevoerd over een eigentijds vergadermodel. Dit heeft geleid tot een aantal beperkte wijzigingen van het huidige model. Deze zijn na het zomerreces ingevoerd.
Eind 2019 is door u, samen met ons college, gemeentesecretaris en griffier in de vorm van een tweedaagse bijeenkomst geïnvesteerd in de onderlinge samenwerking en verhoudingen, en de taakopvatting en rollen.

Thema 2: Participatie. Dit thema is in 2019 niet opgepakt. De bestuurlijke situatie hebben tot vertraging geleid.

Thema 3: Samenwerkingsvormen. Sterk in de regio is een van de strategische opgaven. In 2019 is een eerste BOT-sessie met u gehouden over dit onderwerp. In deze BOT-sessie is input over de kaders van deze strategische opgave opgehaald.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
Deze besturingsfilosofie geeft aan op welke wijze de gemeente Buren wil besturen en hoe de gemeentelijke organisatie daarbij ondersteunt. Het gaat om besturing, aansturing en samenwerking. De gemeenteraad heeft de ambitie om te ontwikkelen richting een eigentijdse manier van besturen. De te maken bestuurlijk-politieke keuzes zijn bepalend voor de verdere uitwerking en de

bestuurskracht van de gemeente. Het risico is dat het gebrek aan keuzes kan leiden tot een niet optimale bestuurskracht. Dus in hoeverre de gemeente in staat is om belangrijke maatschappelijke opgaven aan te pakken.

Kengetallen en indicatoren

Er zijn geen kengetallen en indicatoren weer te geven.

Achtergrondinformatie

- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Bestuur

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	1.766	**1.704**	**2.721**	**-1.017**	1.830	1.771	1.737
Baten	-194	**-140**	**-137**	**-2**	-99	-99	-99
Saldo taakveld	1.572	**1.564**	**2.584**	**-1.020**	1.730	1.672	1.638

Toelichting verschillen

Taakveld Bestuur	**Bedrag (x € 1.000)**	**Voordeel/ Nadeel**
Opleiding/cursus/congres In 2019 hebben wij meer geld besteed aan communicatietrainingen voor de wethouders, daarnaast hebben wij een regioconferentie georganiseerd. Deze extra incidentele lasten waren niet begroot.	-13	Nadeel
Overige kleine afwijkingen	-5	Nadeel
Pensioenen wethouders Jaarlijks wordt aan het eind van het jaar een berekening gemaakt van het bedrag dat in de voorziening pensioenen wethouders moet zitten. Dit bedrag moet toereikend zijn om in de toekomst de pensioenen van de wethouders te kunnen betalen. Uit deze berekening blijkt dat er in 2019 een behoorlijke extra storting nodig is. Deze extra storting wordt veroorzaakt door de volgende 3 oorzaken: 1. Aanpassing van de rekenrente, waardoor de pensioenpot minder snel groeit. Dit is de hoofdoorzaak van de extra storting; 2. Toepassing van een nieuwe sterftetabel, waaruit blijkt dat we wat ouder worden; 3. Wijzigen van de AOW-leeftijden bij de meeste wethouders. Vorig jaar heeft de overheid de AOW-leeftijd aangepast. Dit betekent in sommige gevallen dat mensen eerder met AOW kunnen. Dit houdt dan wel in, dat hun pensioen ook eerder ingaat.	-494	Nadeel
Wachtgeldverplichting wethouders In 2019 is het college gevallen. De vertrokken wethouders hebben recht op wachtgeld. Volgens onze voorschriften (BBV) zijn we verplicht om in 2019 al een voorziening te vormen voor het totaalbedrag van de verplichting. Dus ook voor de lasten in 2020 en later. De totale verplichting van € 508.000 is in 2019 gestort in een voorziening.	-508	Nadeel
Totaal verschillen taakveld	**-1.020**	**Nadeel**

Saldo taakveld Bestuur (x € 1.000,-)

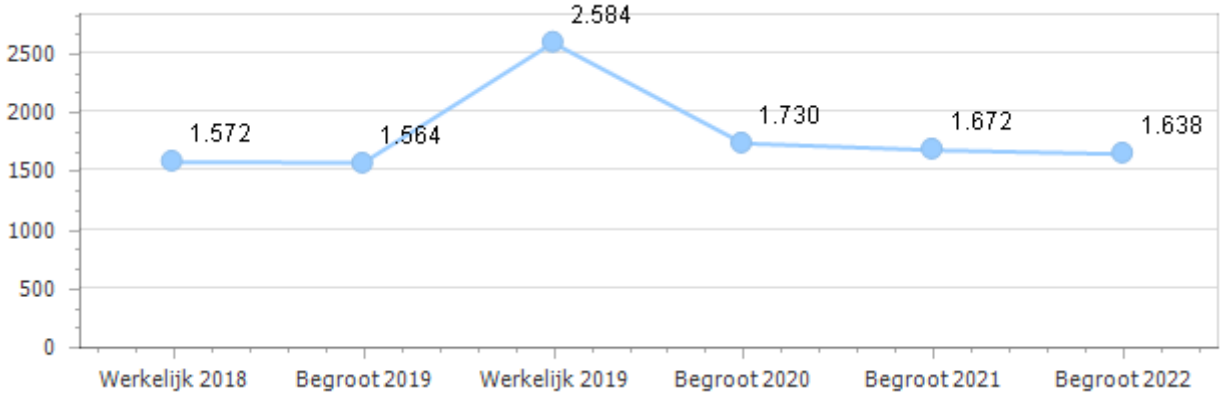

Taakveld Treasury

Portefeuillehouder: P.A.J.M van den Hurk

Prestaties

Prestatie
We betalen jaarlijks, gedurende de periode van deze meerjarenbegroting, de aflossingstermijn op onze langlopende schulden.

Toelichting:
Gedurende de periode van deze meerjarenbegroting betalen we jaarlijks de aflossingstermijn op onze langlopende schulden. De tijdelijke financieringsbehoefte blijft naar verwachting in 2019 binnen de mogelijkheden van onze kasgeldlimiet.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
In 2019 hebben we geen nieuwe langlopende leningen aangetrokken en voldaan aan onze aflossingsverplichtingen. Daarnaast is de tijdelijke financieringsbehoefte binnen de ruimte van onze kasgeldlimiet gebleven.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
De rente is op dit moment erg laag. Een stijging van de rente heeft effect op onze kosten.

Kengetallen en indicatoren
Er zijn geen kengetallen en indicatoren weer te geven.

Achtergrondinformatie
- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Treasury

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	-26	**-197**	**19**	**-216**	-84	-92	-93
Baten	-158	**-108**	**-106**	**-1**	-102	-97	-93
Saldo taakveld	-183	**-305**	**-87**	**-218**	-186	-189	-187

Toelichting verschillen

Taakveld Treasury	Bedrag (x € 1.000)	Voordeel/ Nadeel
Overige kleine afwijkingen	-1	Nadeel
Rente investeringen Op dit taakveld worden alle rentekosten verantwoord. Daarna worden de rentekosten doorberekend naar de andere taakvelden. In de begroting 2019 zijn we uitgegaan van een renteomslagpercentage van 0,5%. Bij de jaarrekening wordt dit percentage opnieuw berekend. We komen nu op basis van de werkelijke rentekosten uit op een afgerond percentage van 0%. Voor de berekening verwijzen wij naar de paragraaf financiering. Dit betekent dat we vanaf taakveld Treasury veel minder rentekosten doorberekenen. Dat is op dit taakveld een nadeel, maar dit nadeel komt als voordeel terug op alle andere taakvelden.	-217	Nadeel
Totaal verschillen taakveld	**-218**	**Nadeel**

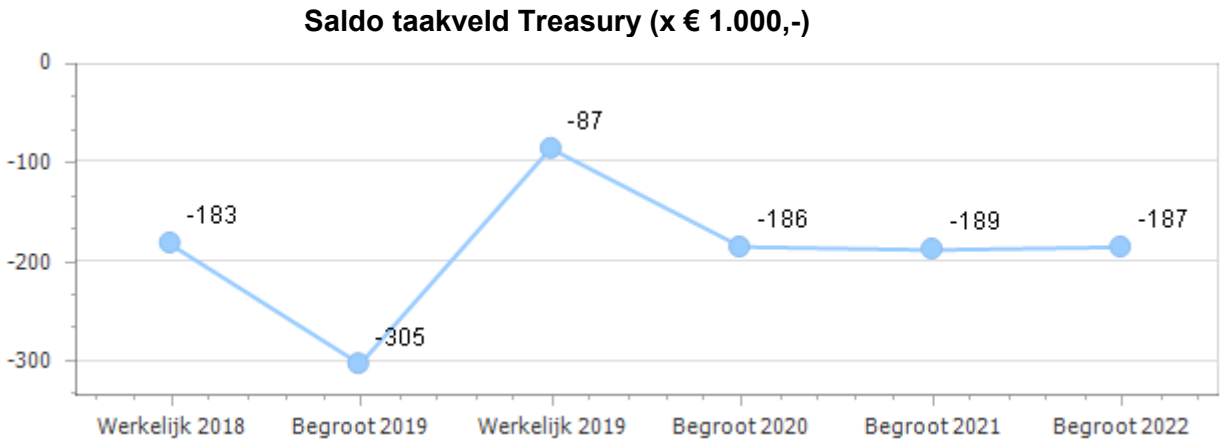

Taakveld Overige baten en lasten

Portefeuillehouder: P.A.J.M van den Hurk

Prestaties

Prestatie
We leggen een besluit voor aan de gemeenteraad als we een beroep doen op het IBP-budget.

Toelichting:
De gereserveerde gelden van het Interbestuurlijk Programma staan in dit taakveld. De komende jaren krijgt het IBP meer vorm. Als we in 2019 een beroep doen op dit budget leggen we een besluit voor aan de gemeenteraad.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
De gereserveerde gelden voor het Interbestuurlijk Programma zijn ingezet om het tekort in de meerjarenbegroting 2020-2023 te dekken. Zowel de taken als het budget van dit taakveld is hiermee komen te vervallen. Mochten er opgaven komen dan zullen wij deze aan u voorleggen.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
Er is een risico dat de opgaven die we voor het IBP moeten doen niet in relatie staan tot het beschikbaar gestelde budget en dat we geld tekort komen.

Kengetallen en indicatoren
Er zijn geen kengetallen en indicatoren weer te geven.

Achtergrondinformatie
- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Overige baten en lasten

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	615	**324**	**322**	**2**	520	270	270
Baten	-14	**-12**	**-15**	**3**	0	0	0
Saldo taakveld	601	**312**	**307**	**5**	520	270	270

Toelichting verschillen

Taakveld Overige baten en lasten	**Bedrag (x € 1.000)**	**Voordeel/ Nadeel**
Inhuur derden / vervanging personeel Voor inhuur personeel van derden is een raming opgenomen in de begroting van € 312.000. Gedurende het jaar wordt dit budget ingezet bij de verschillende teams. Per saldo hebben we in 2019 € 2.000 over.	2	Voordeel
Overige kleine afwijkingen	3	Voordeel
Totaal verschillen taakveld	**5**	**Voordeel**

Saldo taakveld Overige baten en lasten (x € 1.000,-)

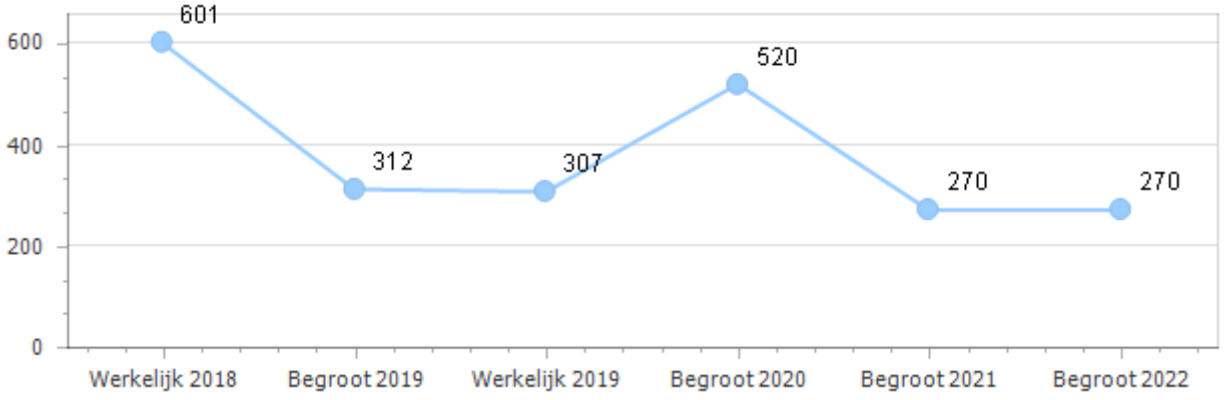

Taakveld Mutaties reserves

Portefeuillehouder: P.A.J.M van den Hurk

Prestaties

Prestatie
We zetten in 2019 de prestaties binnen het huidige beleid voort.

Toelichting:
Er is geen nadere toelichting.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Op het taakveld mutaties reserves zijn alle onttrekkingen en stortingen in beeld gebracht. De mutaties met de reserves zijn volgens uw raadsbesluiten verwerkt.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
Er zijn geen risico's en belangrijke ontwikkelingen te melden.

Kengetallen en indicatoren
Er zijn geen kengetallen en indicatoren weer te geven.

Achtergrondinformatie
- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Mutaties reserves

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	2.748	**4.849**	**4.928**	**-78**	2.524	480	20
Baten	-4.834	**-6.836**	**-7.034**	**198**	-4.130	-433	-235
Saldo taakveld	-2.086	**-1.987**	**-2.107**	**120**	-1.607	47	-215

Toelichting verschillen

Taakveld Mutaties reserves	Bedrag (x € 1.000)	Voordeel/ Nadeel
Bijdragen ruimtelijke ordening Op taakveld Ruimtelijke ordening hebben we van particuliere eigenaren een bijdrage ontvangen, te weten: - Stichting Thuis € 18.750 (Kersentuin) - Stichting Thuis € 40.500 (De Voorstraat) - Schaik € 18.933 (exploitatiebijdrage). N.B.: Deze ontvangen bijdragen reserveren we op dit taakveld in de reserve Omgevingsgerichte uitgaven. De inkomsten staan op een ander taakveld. Per saldo is het budgettair neutraal.	-78	Nadeel
Herinrichting Onderdreef Buren In 2018 stelde u € 355.000 beschikbaar voor herinrichting van de Onderdreef. De afschrijvingslasten onttrekken we uit de reserve Onderdreef Buren. Tot op heden is € 120.000 uitgegeven. Dit heeft tot gevolg dat de afschrijvingslasten lager zijn. Omdat we deze lasten onttrekken uit een reserve, passen we de onttrekking aan op basis van de werkelijke afschrijvingslasten. N.B.: Het nadeel op dit taakveld valt weg tegen het voordeel op taakveld Verkeer en vervoer. Per saldo is het budgettair neutraal.	-12	Nadeel
Hogere onttrekking uit de bestemmingsreserve I&A-plan 2017-2021: Bij het raadsbesluit Z17-47091 is besloten tot het instellen van een bestemmingsreserve I&A-beleidsplan 2017-2021 en de jaarlijkse overschotten/tekorten te verrekenen met deze reserve. Dit jaar was er bij het onderdeel ICT een nadelig saldo van afgerond € 210.000. Dit bedrag is op dit taakveld onttrokken aan de reserve I&A-plan. N.B.: Bij het taakveld Overhead is het nadeel toegelicht bij het onderdeel ICT. Per saldo is het budgettair neutraal.	210	Voordeel
Totaal verschillen taakveld	**120**	**Voordeel**

Saldo taakveld Mutaties reserves (x € 1.000,-)

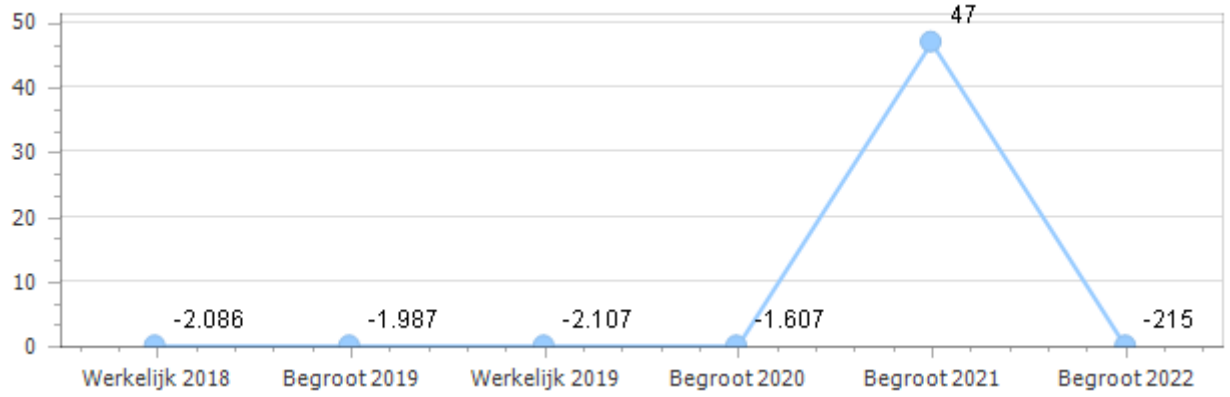

Taakveld Resultaat van de rekening baten en lasten

Portefeuillehouder: P.A.J.M van den Hurk

Prestaties

Prestatie
We zetten in 2019 de prestaties binnen het huidige beleid voort.

Toelichting:
Er is geen nadere toelichting.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Op dit taakveld is gedurende jaar het verwachte saldo van de begroting bijgehouden. Gedurende het jaar bent u geïnformeerd over de ontwikkeling van het begrotingssaldo.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
Er zijn geen risico's en belangrijke ontwikkelingen te melden.

Kengetallen en indicatoren
Er zijn geen kengetallen en indicatoren weer te geven.

Achtergrondinformatie
- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld Resultaat v.d. rekening baten en lasten

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	0	**3**	**6.043**	**-6.040**	765	584	202
Baten	-407	**0**	**0**	**0**	0	0	0
Saldo taakveld	-407	**3**	**6.043**	**-6.040**	765	584	202

Toelichting verschillen

Taakveld	**Resultaat v.d. rekening baten en lasten**	**Bedrag (x € 1.000)**	**Voordeel/ Nadeel**
	Het batige saldo van de jaarrekening 2019 is afgerond € 6.043.000. Er werd een nadelig saldo van € 3.000 verwacht. Daardoor ontstaat een voordeliger resultaat van € 6.040.000. Het batige saldo wordt hier als een uitgave opgenomen om de exploitatie 2019 precies op € 0 te laten lopen. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen we naar de verschillenanalyse bij de taakvelden.	6.040	Voordeel
Totaal verschillen taakveld		**6.040**	**Voordeel**

Saldo taakveld Resultaat v.d. rekening baten en lasten (x € 1.000,-)

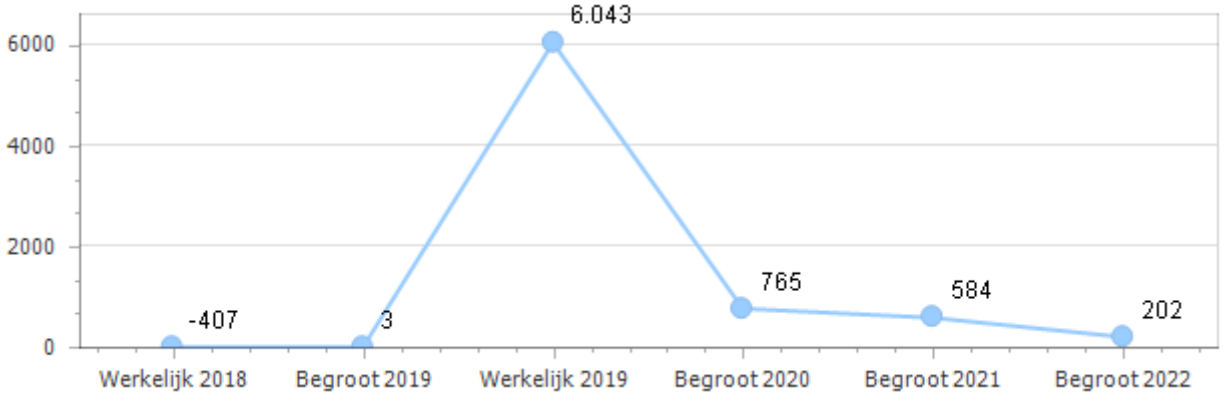

Taakveld Vennootschapsbelasting (VPB)

Portefeuillehouder: P.A.J.M van den Hurk

Prestaties

Prestatie
We zetten in 2019 de prestaties binnen het huidige beleid voort.

Toelichting:
Voor een inhoudelijke toelichting op de prestaties verwijzen wij u naar de basisinformatie in de link bij de achtergrondinformatie.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
In 2019 is samen met onze de juridische adviseur het aangifte-dossier 2017 opgesteld. Naar aanleiding hiervan is over 2017 een nihil-aangifte ingediend bij de belastingdienst. In de tweede helft van 2019 zijn we gestart met het opstellen van aangifte-dossier VPB 2018. Deze aangifte ronden we af in de eerste helft van 2020.
In de 2tweede helft van 2020 willen we ook de aangifte over 2019 afhandelen. We informeren u in de loop van 2020 over de eventuele financiële gevolgen.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
Als de grondexploitaties winstgevend worden, moeten we vennootschapsbelasting gaan betalen. Doordat we alle kavels op het bedrijventerrein Doejenburg II mogen gaan verkopen, ontstaat er een heel ander financieel beeld dan de afgelopen jaren. Maar volgens de laatste berekeningen maken we ook fiscaal gezien geen winst op dit complex. In de meerjarenbegroting 2020-2023 is geen budget opgenomen voor het betalen van deze belasting.

Kengetallen en indicatoren
Er zijn geen kengetallen en indicatoren weer te geven.

Achtergrondinformatie
- Klik hier voor meer cijfers over dit taakveld (bron: http://www.waarstaatjegemeente.nl/)
- U vindt hier wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De lasten / baten van taakveld

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	**Begroot 2019**	**Werkelijk 2019**	**Verschil 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	0	**0**	**0**	**0**	0	0	0
Baten	0	**0**	**0**	**0**	0	0	0
Saldo taakveld	0	**0**	**0**	**0**	0	0	0

Toelichting verschillen

Taakveld	**Vennootschapsbelasting (VpB)**	**Bedrag (x € 1.000)**	**Voordeel/ Nadeel**
Vennootschapsbelasting In de begroting 2019 is geen raming opgenomen voor een aanslag vennootschapsbelasting. Op basis van de laatste berekeningen door onze belastingadviseur verwachten we over 2019 geen aanslag voor de vennootschapsbelasting. De verwachting is dat we in 2020 over 2019 een nihil-aangifte doen.		0	Voordeel
Totaal verschillen taakveld			**Voordeel**

Saldo taakveld (x € 1.000,-)

Paragrafen

Wat is een paragraaf?
Naast de programma's zijn gemeenten verplicht om 7 programma-overstijgende paragrafen in de begroting op te nemen (BBV-verplichting). De informatie over deze onderwerpen is vaak versnipperd in de begroting en jaarrekening opgenomen. De paragrafen zijn eigenlijk dwarsdoorsnedes van de verschillende programma's en taakvelden.

De onderwerpen van de paragrafen zijn belangrijk voor het inzicht in de financiële positie van de gemeente. De paragrafen zijn om verschillende redenen opgenomen:

- Het onderwerp heeft een grote financiële impact.
- Het onderwerp heeft een grote politieke betekenis.
- Het onderwerp is van belang voor de uitvoering van de programma's.

De 7 verplichte paragrafen gaan over:

- lokale heffingen
- weerstandsvermogen en risicobeheersing
- onderhoud kapitaalgoederen
- financiering
- bedrijfsvoering
- verbonden partijen
- grondbeleid

De gemeenteraad kan ervoor kiezen extra paragrafen toe te voegen wanneer een onderwerp om extra aandacht vraagt. Bijvoorbeeld bij grote projecten of subsidies. Wij hebben ervoor gekozen om het InterBestuurlijk Programma (IBP) als extra paragraaf op te nemen.

Lokale Heffingen

Inleiding
In deze paragraaf geven we inzicht in de ontwikkeling van onroerende zaakbelasting (OZB), riool- en afvalstoffenheffing, precario-, honden- en toeristenbelasting en leges. Ook geven we inzicht in de opbouw van de kostendekkende tarieven.

Het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) schrijft vanaf 2017 voor dat de paragraaf lokale heffingen informatie bevat over de opbouw van de verschillende tarieven. In de alinea Leges en kostentoerekening vindt u hierover meer informatie, met name over de toerekening van de overhead. De werkwijze die de raad hierin prefereert, nemen we op in de financiële verordening.

Ontwikkelingen
Het tarief van de precariobelasting mag vanaf 2016 niet verder worden verhoogd. Bij de andere belastingen en leges is geen sprake van ontwikkelingen.

Risico's
Bij het opstellen van de begroting 2019 was het belangrijkste risico binnen de lokale heffingen het op termijn afschaffen van de precariobelasting. Vanaf 2022 mag er niet meer geheven worden op kabels en leidingen. Het Rijk geeft geen alternatief dus we moesten zelf op zoek naar alternatieve dekking. Bij de kadernota 2019 is deze alternatieve dekking gevonden.

Uitleg gemeentelijke belastingen en rechten
Volgens de Gemeentewet kan de gemeente belastingen en rechten heffen. Er bestaat een verschil tussen belastingen en rechten. Bij een belasting mag de gemeente het tarief en de opbrengst zelf bepalen. De onroerende zaakbelasting (OZB) is in Buren de belangrijkste lokale belasting. Daarnaast heeft Buren toeristenbelasting, hondenbelasting, rioolheffing en (via AVRI) de afvalstoffenheffing.

De gemeente heft ook precariobelasting op kabels en leidingen die in gemeentegrond liggen. Deze belasting wordt door de netbeheerder betaald. Burgers krijgen hier geen aanslag voor van de gemeente.

Bij de zogenaamde rechten is de gemeente niet helemaal vrij in het bepalen van het tarief. Het tarief van een recht mag maximaal kostendekkend zijn. Tegenover de betaling van rechten staan rechtstreekse diensten. Er mag dus niet bewust winst op worden gemaakt. De kostendekking wordt beoordeeld op basis van de begrote inkomsten en uitgaven. Wij kennen begrafenisrechten en de leges voor bijvoorbeeld paspoorten, rijbewijzen en vergunningen.

Inkomsten belastingen en rechten
Grafisch ziet de opbrengst van de belastingen en rechten over de periode 2014-2019 er als volgt uit:

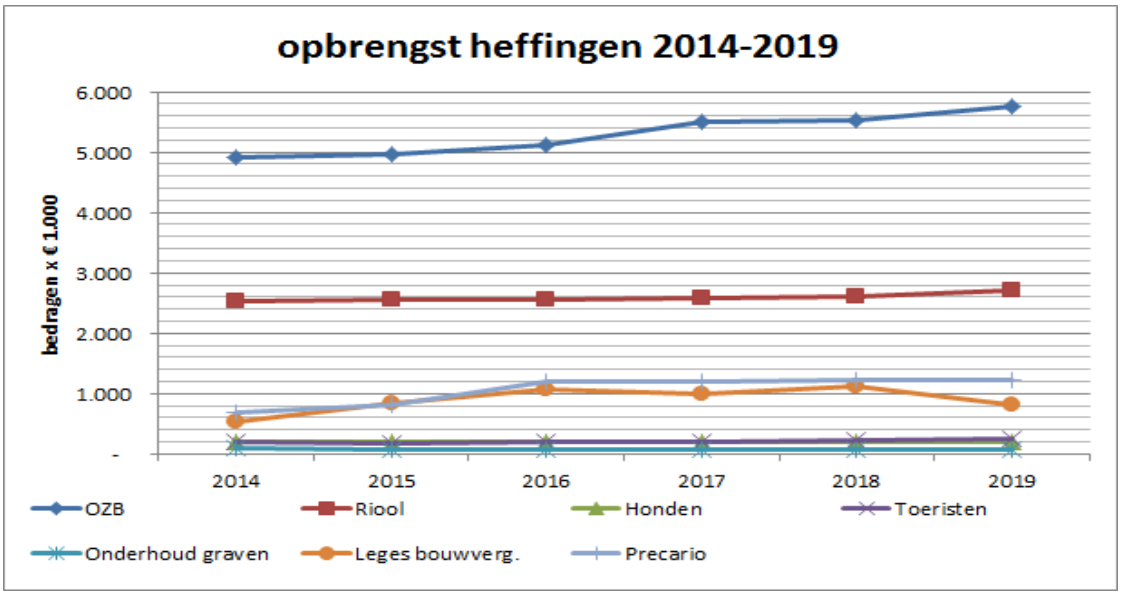

Tarievenbeleid

Wij hanteren in onze gemeente het uitgangspunt dat de belastingdruk zo laag mogelijk moet zijn. Op het moment dat er extra geld nodig is, verhogen we niet automatisch de belastingen. We proberen eerst op de uitgaven te korten. Per onderdeel ziet het beleid er als volgt uit:

OZB-opbrengst
De OZB-opbrengst in 2019 is € 26.000,- hoger dan geraamd. De oorzaak is moeilijk aan te wijzen, maar het is een combinatie van toename van het bouwvolume en het aantal bezwaarschriften tegen de WOZ-waarde.

Toeristenbelasting
Het tarief van 2019 is vrijwel gelijk gebleven aan dat van 2018. Het tarief bedraagt € 1,24 per persoon, per overnachting.

Hondenbelasting
De tariefopbouw van de hondenbelasting is eenvoudig. De hondenbezitter betaalt een vast bedrag per hond, per jaar. Voor een kennel wordt de enige uitzondering gemaakt. Degene die een beroep doet op een kennelregistratie wordt voor een vast bedrag aangeslagen, onafhankelijk van het aantal honden dat aanwezig is. Bij het opstellen van de Kadernota 2019 is als uitgangspunt genomen, dat het tarief ten opzichte van 2018 niet stijgt. Het tarief voor 2019 komt daarmee op € 64,65 per hond en voor een kennel € 353,95.

Precariobelasting
Het tarief voor precariobelasting op kabels en leidingen is een bedrag per strekkende meter kabel of leiding. Het tarief voor 2019 is gelijk gebleven ten opzichte van 2018. Het tarief bedraagt € 5,-. Wettelijk gezien mag er precariobelasting worden opgelegd voor kabels en leidingen van gas, water en elektriciteit. Contractueel is echter vastgesteld dat er geen belasting op water en elektriciteit mag worden opgelegd. Dit is de reden dat de gemeente Buren alleen precariobelasting oplegt voor gasleidingen. Deze belasting vervalt op 1 januari 2022. Dit is korter dan het eerdere wetsvoorstel waarin werd gesproken over een termijn van 10 jaar. Wettelijk is bepaald dat er geen precariobelasting mag worden geheven voor leidingen van telecommunicatie. Deze categorie kunnen we dus ook niet aanslaan, omdat deze is vrijgesteld.

Rioolheffing
Het tarief van de rioolheffing komt voort uit de dekking van het gemeentelijk rioleringsplan. Het tarief is aangepast zoals beschreven in het Gemeentelijk Rioleringsplan 2009. De tariefdifferentiatie tussen woningen (1 x tarief) en niet-woningen (2 x tarief) blijft hier van toepassing. Voor 2019 gelden tarieven van
€ 225,- en € 450,- voor een woning, respectievelijk een niet-woning.

Onderhoudsrecht graven
In het vastgestelde Beleidsplan gemeentelijke begraafplaatsen is vastgelegd dat het beheer van begraafplaatsen kostendekkend moet zijn. In 2019 zijn de tarieven veranderd.
Het tarief voor een persoon ouder dan 12 is € 128,15.
Het tarief voor een kind van 1 tot en met 12 jaar is € 64,26.
Het tarief voor kinderen onder 1 jaar is € 32,15.
Het tarief voor een urnengraf of urnen nis is € 68,26.
Door een verplichte afkoopsom bij nieuwe uitgegeven graven loopt de opbrengst van het jaarlijks onderhoudsrecht terug.

Tabel: Ontwikkeling tarieven en inkomsten

	2017 (realisatie)	2018 (realisatie)	2019 (realisatie)	% stijging / daling 2019 t.o.v. 2018
Tarief OZB-woningen (%)	0,1320	0,1313	0,1280	- 2,6
Totaal WOZ-waarde van woningen x 1.000	2.852.515	2.925.753	3.156.562	
Inkomsten OZB-woningen (€) x 1.000	**3.794**	**3.841**	**4.031**	
Tarief OZB niet-woningen eigendom (%)	0,2460	0,2385	0,2333	-2,2
Tarief OZB niet-woningen gebruik (%)	0,1926	0,1832	0,1755	-4,4
Totaal WOZ-waarde niet-woningen x 1.000	441.568	438.385	484.851	
Inkomsten OZB niet-woningen (€) x 1.000	**1.742**	**1.699**	**1.738**	
Tarief toeristenbelasting (€)	1,22	1,23	1,24	+0,8
Aantal losse overnachtingen	52.500	76.500	76.608	
Aantal vaste standplaatsen (niet in gebruik door inwoners van Buren)	1.200	720	1.154	
Inkomsten toeristenbelasting (€) x 1.000	**209**	**206**	**225**	
Tarief hondenbelasting (per hond)	63,75	64,65	64,65	0,0
Tarief hondenbelasting (kennel)	349,05	353,95	353,95	0,0
Aantal geregistreerde honden	ca. 3.100	ca. 3.000	ca. 3.000	
Aantal geregistreerde kennels	12	12	12	
Inkomsten hondenbelasting (€) x 1.000	**202**	**201**	**205**	
Tarief precariobelasting (€)	5,00	5,00	5,00	0,0
Aantal strekkende meter kabels/leidingen	239.500	243.748	246.671	
Inkomsten precariobelasting (€) x 1.000	**1.197**	**1.220**	**1.233**	
Tarief rioolheffing woningen (€)	217,00	217,00	225,00	0,0
Tarief rioolheffing niet-woningen (€)	434,00	434,00	450,00	
Aantal woningen met rioolaansluiting	10.200	10.338	10.429	
Aantal niet-woningen met rioolaansluiting	800	827	824	
Inkomsten rioolheffing (€) x 1.000	**2.573**	**2.602**	**2.717**	
Tarief onderhoudsrecht graven (€)	123,00	125,50	128,51 64,26 32,15 64,26	In 2019 meerdere tarieven.
Aantal graven met jaarlijks onderhoudsrecht	691	589	518	
Inkomsten onderhoudsrecht graven (€) x 1.000	**86**	**74**	**71**	
Totaal inkomsten Belastingen en rechten (€) x 1.000	**9.776**	**9.865**	**10.220**	

Afvalstoffenheffing
De gemeenschappelijke Regeling Avri is verantwoordelijk voor de afvalstoffenheffing van onze gemeente. De gemeenschappelijke regeling Belasting Samenwerking Rivierenland (BSR) verzorgt voor GR Avri de belastingaanslagen en de inning daarvan. Uitgangspunt is dat de tarieven afvalstoffenheffing kostendekkend zijn. Dit komt overeen met het wettelijk uitgangspunt dat de gemiddelde tarieven voor de dienstverlening op begrotingsbasis niet meer dan 100% kostendekkend mogen zijn.
De afvalstoffenheffing is bedoeld om het inzamelen van huishoudelijk afval te bekostigen. De inzameling van huishoudelijke afvalstoffen, het vaststellen van de tarieven en het innen van de heffing (via BSR) wordt geheel uitgevoerd op regionaal niveau door Afvalverwijdering Rivierenland (Avri). We heffen afvalstoffenheffing van inwoners die feitelijk gebruik maken van een perceel ten aanzien waarvan als gevolg van de Wet milieubeheer een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen geldt. We heffen de heffing per perceel. Het tarief bestaat uit een vast deel en een variabel deel.

Het vaste deel van het tarief bestaat uit:

Basistarief	€ 169
Toeslag basistarief	€ 50
Totaal	€ 219

Hieronder is een overzicht opgenomen met het variabele tarief:

BATEN AFVALSTOFFENHEFFING	begroting 2019	berap 2019	jaarrekening 2019
Aantal huishoudens			
Geregistreerde huidhoudens	97.011	97.487	97.953
Niet betalende huishoudens basisdeel	-6.403	-7.623	-6.945
Betalende huishoudens basisdeel	**90.608**	**89.864**	**91.008**
	93,4%	92,2%	92,9%
Tarieven			
Basistarief	€ 169	€ 169	€ 169
Toeslag basistarief per extra container restafval	€ 50	€ 50	€ 25
Variabel tarief: aanbieding 30ltr (brengvoorziening - hoogbouw)	€ 0,80	€ 0,80	€ 0,80
Variabel tarief: aanbieding 30ltr (brengvoorziening)	€ 1,00	€ 1,00	€ 1,00
Variabel tarief: aanbieding 60ltr (brengvoorziening)	€ 1,60	€ 1,60	€ 1,60
Variabel tarief: aanbieding 140ltr (mini container)	€ 4,67	€ 4,67	€ 4,67
Variabel tarief: aanbieding 240ltr (mini container)	€ 8,00	€ 8,00	€ 8,00

In de grafiek hieronder is de ontwikkeling van het basistarief over de laatste 10 jaar opgenomen.
In deze grafiek is het tarief van de AVRI afgezet tegen het gemiddelde tarief in Nederland.

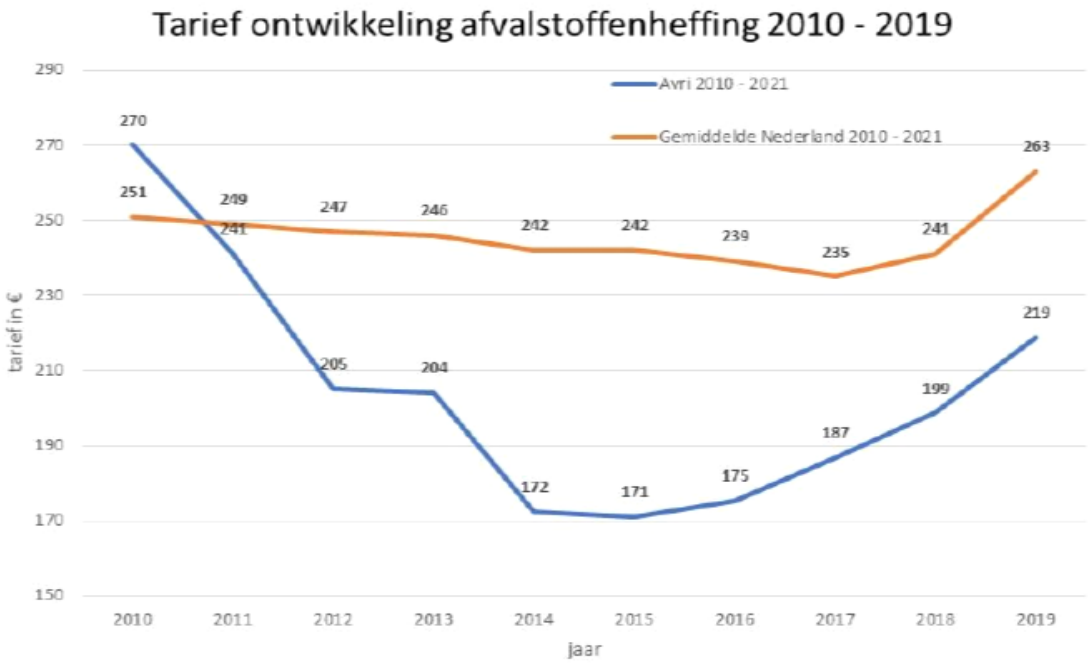

Leges en kostentoerekening

In de regel worden de leges jaarlijks met het inflatiepercentage verhoogd. Het uitgangspunt is dat wij werken met kostendekkende tarieven. Enige jaren geleden is een doelmatigheidsonderzoek op kostentoerekening en kostendekkendheid uitgevoerd. De naar aanleiding hiervan verfijnde systematiek voor het toerekenen van kosten wordt nog actueel geacht.

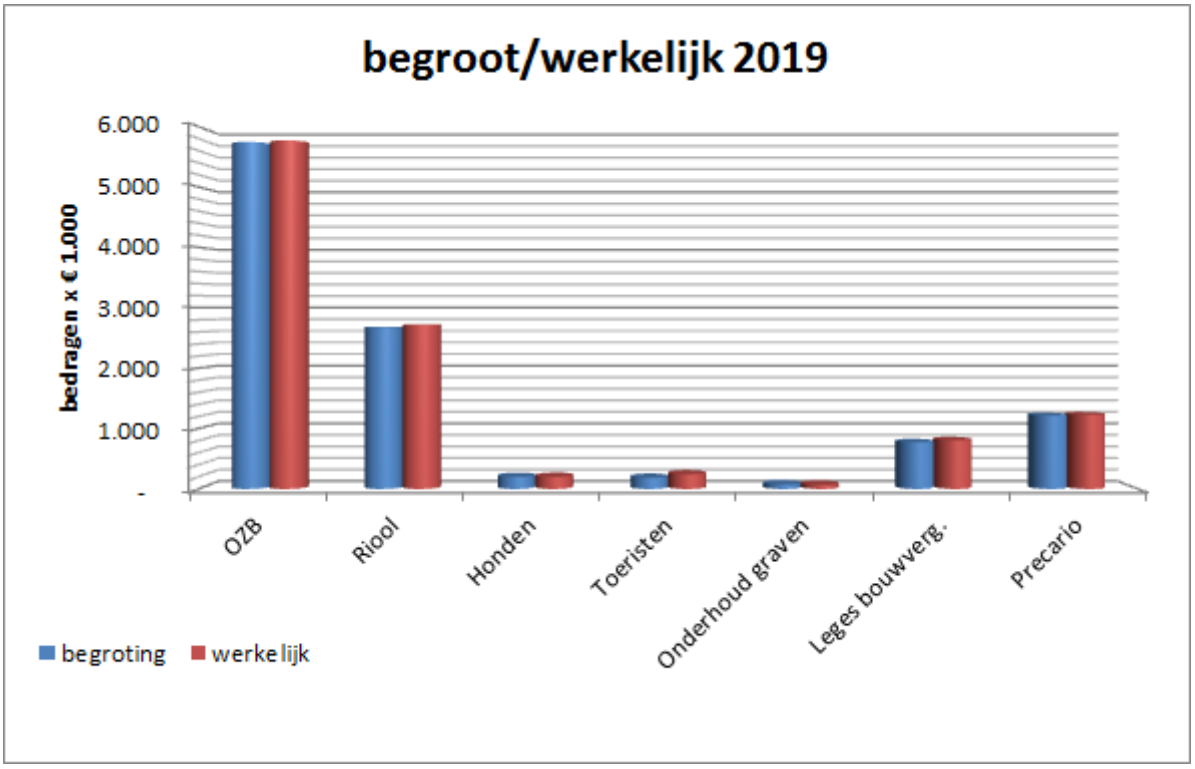

In bovenstaande staafdiagrammen ziet u de begrote opbrengst en de werkelijke opbrengst. Hierbij geldt: bedragen x € 1.000.

Kostentoerekening
De rentekosten zijn geen onderdeel voor het bepalen van de kostendekkende tarieven.
De toegerekende overhead in de jaarrekening 2019 is conform de raming in de begroting 2019.

Belastingdruk

Lokale belastingdruk is de optelsom van de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Gebaseerd op de tarieven van 2019 ziet de belastingdruk in de gemeente Buren in vergelijk met de regio er als volgt uit:

Ontwikkeling belastingdruk gemeente
https://ftgelderland.databank.nl/dashboard/Belastingen

Vergelijken belastingdruk
Waarstaatjegemeente - belastingdruk

Concluderend kan worden gesteld dat de belastingdruk in 2018 in Buren gemiddeld is ten opzichte van de regiogemeenten.

Kwijtschelding

Voor mensen met een (heel) laag inkomen is gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de aanslag OZB mogelijk. Dit is het geval wanneer aan de voorwaarden voor kwijtschelding van de Invorderingswet is voldaan. Daarbij kijken we naar de bezittingen van de burger. Verzoeken om kwijtschelding worden jaarlijks ingediend en beoordeeld. Kwijtschelding is alleen mogelijk voor de aanslag OZB.

	2017	2018	2019
Kwijtscheldingsverzoeken	10	5	1

Waardering WOZ

De Waarderingskamer ziet toe op de kwaliteit en tijdigheid van de taxatiewerkzaamheden. De Waarderingskamer gaf goedkeuring aan de uitgevoerde werkzaamheden. Voor de uitvoeringskosten van de Wet WOZ ontvangt de gemeente een vergoeding van de afnemers (belastingdienst en waterschap). De vergoeding is opgenomen in de berekening van de algemene uitkering.

Bezwaar en beroep WOZ

Naar aanleiding van de aanslagen gemeentelijke belastingen ontvangt de gemeente bezwaarschriften en kwijtscheldingsverzoeken. Als een burger het niet eens is met de uitspraak op het bezwaarschrift, kan hij beroep aantekenen bij de rechtbank of hoger beroep bij het gerechtshof.

Tabel: Aantallen bezwaar en beroep

	2017	2018	2019
Bezwaarschriften WOZ	181	155	225
Beroepsschriften	6	11	5
Hoger beroepsschrift	0	2	1

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Deze paragraaf geeft aan hoe de financiële positie van de gemeente zich verhoudt tot de risico's. Om dat te kunnen beoordelen geven we inzicht in de risico's. Het daarvoor benodigde weerstandsvermogen zetten we vervolgens af tegen de aanwezige weerstandscapaciteit.

Ontwikkelingen

Economische ontwikkelingen 2019

De gevolgen van het aantrekken van de economie in de afgelopen jaren waren ook in onze gemeente merkbaar en hebben zich doorgezet in 2019. Dat resulteerde het afgelopen jaar onder andere in een verder aantrekken van de woningbouw in Buren, de verkopen op bedrijventerrein Doejenburg en teruglopende werkeloosheid en beroep op de inkomensregelingen. Hiertegenover staat dat we merken dat het moeilijk is om voldoende gekwalificeerde medewerkers aan te nemen en vast te houden tijdens deze tijden van krapte op de arbeidsmarkt.

Economische ontwikkelingen 2020

Vooruitkijkend zullen de in maart 2020 genomen Corona-maatregelen van het kabinet een grote maatschappelijke impact hebben en leiden tot aanzienlijke economische schade. Deze economische schade loopt verder op naarmate de lockdown van (internationale) economieën langer aanhoudt.
De bestrijding van de economische crisis is vooral afhankelijk van overheidsmaatregelen. In Nederland heeft de regering de verruimde borgstellingsregeling voor het MKB opengesteld. Hiermee komt direct € 300 miljoen extra financiering beschikbaar voor de MKB-bedrijven. De gevolgen voor de gemeentelijke inkomsten zijn nu nog onvoldoende in kaart te brengen. Daarnaast kunnen zelfstandigen bij de gemeenten beroep doen op de Tijdelijke Ondersteuningsregeling Zelfstandig Ondernemers (TOZO). Ondernemingen kunnen een beroep doen op de regelingen werktijdverkorting en deeltijd-WW. De gevolgen van de lockdown en de effecten van de rijksmaatregelen, zullen in de komende tijd pas echt duidelijk worden, ook voor onze gemeente.

De nieuwe Omgevingswet

Naar verwachting treedt de Omgevingswet in 2021 in werking. Het is een wetswijziging die vergelijkbaar is met de decentralisaties in het sociaal domein. Vooralsnog denken we de wijzigingsoperatie binnen de huidige begrotingsbezetting en middelen uit te kunnen voeren. Er wordt een nieuwe Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) ingevoerd. Alle digitale informatie is straks op 1 plek te vinden: het Omgevingsloket. Via dit loket kan iedereen inzien wat wel of niet mag volgens de

Omgevingswet.
Bij de invoering in 2021 bestaat het risico dat we extra middelen nodig hebben, eventueel ook al in 2020. Mocht dit nodig zijn, dan komen we hier bij u op terug.
Er is een klein risico dat de kosten voor de aansluiting op het DSO hoger uitvallen dan begroot. Dit omdat de kosten niet volledig in beeld zijn en de mogelijkheden om door samenwerking in regio de kosten laag te houden nog in onderzoek zijn. Omdat het Rijk pas in de 2e helft van 2019 de eisen aan het DSO definitief heeft vastgesteld en leveranciers tot eind 2019 bezig zijn geweest met het maken van de software, was het eerder nog niet mogelijk om dit goed te onderzoeken.

Vennootschapsbelasting

Vanaf 2016 zijn alle gemeenten vpb-plichtig geworden voor hun ondernemersactiviteiten. Voor gemeente Buren betekent dit dat o.a. de grondexploitaties onder de vpb-plicht vallen. Voor de boekjaren 2016 tot en met 2019 zijn de grondexploitaties per saldo verliesgevend. Voor boekjaar 2016 en 2017 zijn nihil aangiftes ingediend. Voor 2018 wordt voor 1 juli een nihil-aangifte gedaan. Voor 2019 is al berekend dat de grexen niet winstgevend zijn.

Aanleg 'tussenweg' Doejenburg II

In het oostelijk gedeelte van bedrijventerrein Doejenburg II is in de grondexploitatie rekening gehouden met de aanleg van een ‘tussenweg’. U heeft besloten in december 2017 het geld pas beschikbaar te stellen als daarvoor de noodzaak is. Dat doet zich voor op het moment dat de buitenkavels grotendeels zijn verkocht en de achterliggende percelen ontsloten moeten worden via deze nieuwe weg. De verkopen gaan vooralsnog zo voortvarend dat wij u in 2020 waarschijnlijk gaan

vragen hiervoor krediet beschikbaar te stellen. Of de verkopen negatief worden beïnvloed door de Corona crisis is nog niet bekend. Indien dit het geval is dan stellen wij dit verzoek uit.

Incidentele weerstandscapaciteit.
In 2019 zijn de onttrekkingen aan het weerstandsvermogen in totaal € 0. Op basis van de risico-inventarisatie was de benodigde incidentele weerstandscapaciteit voor 2019 een bedrag van € 2.325.000. Belangrijk is hier te melden dat de aparte reserves Sociaal Domein en Grondexploitaties bedoeld zijn om de risico's bij open-einde-regelingen (Wmo / Jeugd) en de grondexploitaties (BT Doejenburg II) op te vangen. Bij de jaarrekening 2019 stellen we op basis van de laatste risico-inventarisatie voor om het risicobedrag per 1 januari 2020 te verhogen met € 1.085.000 naar een weerstandsvermogen van in totaal € 3.410.000.

Berekening weerstandsratio
Om te bepalen of het weerstandsvermogen per 31 december 2019 nog toereikend is, kijken we naar de relatie tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste en beschikbare weerstandscapaciteit. Het incidenteel beschikbare vermogen definiëren we als volgt:

Beschikbaar weerstandsvermogen	31-12-2019	nieuwe doorrekening 2020
Incidenteel onvoorzien	0	0
Onbenutte belastingcapaciteit	0	0
Vrije beschikbare reserve	1.881	183
Weerstandsvermogen	2.719	3.410
Totaal	**4.600**	**3.593**

Ratio weerstandsvermogen 31-12-2019
Beschikbare weerstandscapaciteit gedeeld door benodigde weerstandscapaciteit:
4.600.000: 2.325.000= 1,98

Ratio weerstandsvermogen o.b.v. de nieuwe doorrekening voor 2020
Beschikbare weerstandscapaciteit gedeeld door benodigde weerstandscapaciteit:
3.593.000 : 3.410.000= 1,05

De onderstaande normentabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van de berekende weerstandsratio.

Weerstandsratio	Waardering
Groter dan 2,0	Uitstekend
Tussen 1,4 en 2,0	Ruim voldoende
Tussen 1,0 en 1,4	Voldoende
Tussen 0,8 en 1,0	Matig
Tussen 0,6 en 0,8	Onvoldoende
Kleiner dan 0,6	Ruim onvoldoende

Volgens bovenstaande tabel krijgt onze weerstandsratio van 1,98 per 31 december 2019 de beoordeling "ruim voldoende". Vooruitblikkend naar 2020 daalt de weerstandsratio naar afgerond 1,05 en is daarmee "voldoende".

Risico's

Voor het begrotingsjaar 2019 hebben we een aantal structurele of incidentele risicogroepen benoemd in het weerstandsvermogen. Hieronder vindt u de verwachte ontwikkeling en doorwerking in 2019.

1. Aansprakelijkheid
De gemeente voert veel taken uit en loopt daarbij risico's. Bij het uitvoeren van taken is de gemeente aansprakelijk voor een tijdige en correcte uitvoering. Inwoners en belanghebbenden kunnen de gemeente aansprakelijk stellen als de gemeente deze taken niet goed uitvoert. De wettelijke regelingen zoals de Wet Dwangsom, de Wet Nadeelcompensatie en Schadevergoeding bij onrechtmatige overheidsbesluiten en het Burgerlijk Wetboek (onrechtmatige daad) zijn drie belangrijke grondslagen voor het aansprakelijk stellen van de gemeente.

Hoger risico door aanpassingen in het verzekeringsbeleid
In 2019 is door de organisatie een ander verzekeringsbeleid ingevoerd. Dit anders verzekeren is gebaseerd op het doelmatigheidsonderzoek wat hieraan vooraf ging. Vanuit het oogpunt van integraal risicomanagement, doelmatigheid en budgetoverwegingen zijn er andere keuzes gemaakt om wel of niet een bepaalde verzekering af te sluiten. Globaal houdt het in dat er minder verzekerd is waar het gaat om kleine risico's die de organisatie zelf kan opvangen binnen haar exploitatie. Hierdoor besparen we op de verzekeringspremies en is het risico op schade en de bijbehorende kosten is iets hoger. Voor dit extra risico nemen we een extra risicobedrag mee in het weerstandsvermogen van € 110.000,-.

Hoger risico informatieveiligheid en beveiliging
Informatieveiligheid en beveiliging wordt steeds belangrijker en dit brengt grotere risico's dan voorheen met zich mee. De Algemene Verordening Gegevensbescherming schrijft vanaf 2018 een privacyfunctionaris voor. Bij verkeerd gebruik van persoonsgegevens moet een data-lek op grond van de Wet Datalekken gemeld worden. Daarnaast gelden er voorwaarden vanuit de BIG (Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten) waar risico’s aan vast zitten.

De aansprakelijkheidsrisico's worden beperkt door het beschrijven van de processen en daarin maatregelen op te nemen. Verder hebben we verzekeringen die de financiële consequenties van mogelijke gebreken in de uitvoering van een taak afdekken.
Bij grondexploitaties sluiten we overeenkomsten met de ontwikkelaars van gronden af om onder andere planschade af te dekken.

In 2019 is voor de financiële effecten van alle aansprakelijkheidsrisico's een bedrag van € 375.000 gereserveerd. Op dit bedrag is in 2019 geen aanspraak gemaakt en is de bijgestelde ontwikkeling voor de begroting 2020 € 615.000.

2. Opvang bij rampen en calamiteiten
Landelijk is de Handreiking "Regionaal Risicoprofiel" opgesteld. De Wet op de Veiligheidsregio's verplicht de uitwerking van verschillende risicoprofielen. Dit profiel brengt de risico's van alle gemeenten in de regio Gelderland-Zuid duidelijk in kaart. De betreffende risico's voor onze gemeente blijven ten opzichte van voorgaande jaren ongeveer hetzelfde. Het gaat hierbij om risico's ten gevolge van rampen, calamiteiten, klimaatveranderingen en besmettelijke ziektes die de volksgezondheid bedreigen.
In 2019 is voor de financiële effecten van alle risico's voor opvang bij rampen en calamiteiten een bedrag van € 160.000 gereserveerd. Op dit bedrag is in 2019 geen aanspraak gemaakt en de bijgestelde ontwikkeling voor de begroting 2020 is € 185.000.

3. Verbonden partijen
Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie of de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. We benoemen in de paragraaf verbonden partijen van onze begroting een aantal risico's daarvoor. De deelnemende gemeenten delen de financiële gevolgen van de verbonden partijen.

De laatste jaren houden de verbonden partijen steeds vaker zelf een buffer aan om eventuele tegenvallers op te vangen. Via de paragraaf weerstandsvermogen en risicomanagement reserveren ze in hun begroting geld voor eventuele tegenvallers. Ook houden ze grotere algemene reserves aan. De kans dat ze een financieel beroep doen op de gemeenten is daarmee de afgelopen jaren kleiner geworden. Een uitzondering hierop is de weerstandscapaciteit van Avri. Deze is momenteel onvoldoende. Hiermee lopen wij als gemeente een risico omdat Avri bij een tekort aanspraak dient te maken op het weerstandsvermogen van de deelnemende gemeenten. Daarnaast kan hier opgemerkt worden dat nu niet inzichtelijk is welke risico's er spelen bij de invoering van de Omgevingswet en Wet Kwaliteitsborging Bouw (WKB) in relatie tot de werkzaamheden van de ODR.

Het risico van de bestaande achtervangregeling via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw voor leningen van corporaties is in de gemeente Buren nihil.

De verbonden partijen houden voor hun risico's ook weerstandsvermogen aan. In de onderstaande tabel is dit weergegeven:

Verbonden partijen	weerstandsvermogen per 31-12-2018	weerstandsvermogen per 31-12-2019
GGD Gelderland Zuid	0,514 mln.	0,786 mln.
Werkzaak Rivierenland	1,127 mln.	1,000 mln.
AVRI	1,464 mln.	0,924 mln.
Omgevingsdienst Rivierenland	0,348 mln.	0,603 mln.
Veiligheidsregio	3,683 mln.	2,835 mln.
Regio Rivierenland	0,474 mln.	1,062 mln.
Regionaal Archief Rivierenland	0,427 mln.	0,397 mln.
Totaal weerstandsvermogen verbonden partijen	**8,037 mln.**	**7,706 mln.**

Aangezien de verbonden partijen weerstandsreserves aanhouden, hoeven we zelf minder te reserveren voor de geïnventariseerde risico's van de verbonden partijen in ons eigen weerstandsvermogen. Echter, het (rest-)risico voor de gemeente schatten we gezien de risico-ontwikkelingen, de komende periode hoger in dan 2019.
In 2019 is voor de financiële effecten van alle risico's voor verbonden partijen een bedrag van € 140.000 gereserveerd. Op dit bedrag is in 2019 geen aanspraak gemaakt en de bijgestelde ontwikkeling voor de begroting 2020 is € 295.000.

4. Open-einde-regelingen (excl. Wmo / Jeugdwet)
Het gaat bij de openeinderegelingen met name om regelingen als de Participatiewet, Leerlingenvervoer, Wet Matschappelijke Ondersteuning (WMO) en Jeugdwet. De twee laatstgenoemde regelingen vallen onder de risico's van punt 5.

In de afgelopen jaren onderkenden we de risico's rond participatie, maar mede door het aantrekken van de economie is het risico verminderd en we weten niet hoe die zich de komende jaren gaat ontwikkelen. Wel blijft de zorg voor nieuwkomers een mogelijk budgettair risico.
Daarnaast kunnen hier de volgende risico-ontwikkelingen worden gemeld:

- Bij leerlingenvervoer is er een risico dat één of enkele complexe vervoersvragen voor een sterke kostenstijging kunnen zorgen;
- De effecten van de corona-crisis op de openeinderegelingen is begin 2020 nog onvoldoende duidelijk, zeker als het gaat om langdurigere effecten. Het Rijk heeft vooralsnog aangegeven dat extra beroep op openeinderegelingen wordt gecompenseerd.

In 2019 is voor de financiële effecten van alle risico's voor openeinderegelingen een bedrag van € 275.000 gereserveerd. Op dit bedrag is in 2019 geen aanspraak gemaakt en de bijgestelde ontwikkeling voor de begroting 2020 is € 275.000.

5. Openeinderegelingen Wmo en Jeugdwet
Op basis van de risico-inventarisatie moet er in de reserve weerstandsvermogen een bedrag worden opgenomen van minimaal € 440.000,- voor de WMO en Jeugdwet. Omdat we een aparte reserve deelfonds sociaal domein hebben, die in de komende jaren geheel leeg zal zijn, is er bij de jaarrekening 2018 alvast € 440.000,- onttrokken aan de Algemene Reserve en toegevoegd aan het weerstandvermogen.

In de loop van 2018 en 2019 zijn de financiële effecten van met name de jeugdzorg steeds duidelijker geworden. Om welke risico's gaat het voornamelijk bij Wmo/Jeugdwet:
- Open-einde-regelingen Wmo/Jeugdwet.
Het gaat dan om een risico op budgetoverschrijdingen door een toenemende zorgvraag. Het risico wordt gevormd doordat enkele samenlopende zware indicaties bij de jeugdzorg met een omvangrijke en kostbare hulpvraag of door een toename in de enkelvoudige indicaties.
- Invoering van het abonnementstarief Wmo.
Wettelijk geldt vanaf 1 januari 2019 een abonnementstarief van € 17,50 en is de gemeentelijke vaststelling van een eigen bijdrage vervallen. De directe budgettaire effecten zijn inmiddels verwerkt, maar mogelijk is er een drempelverlagend effect omdat de eigen bijdrage aanzienlijk lager is geworden. De verwachting is nu dat het effect gering zal zijn, maar een raming is nog niet te geven.

In 2019 is voor de financiële effecten van de risico's voor open-einde-regelingen Wmo en Jeugdwet een bedrag van € 440.000 gereserveerd. Op dit bedrag is in 2019 geen aanspraak gemaakt en de bijgestelde ontwikkeling voor 2020 is € 440.000.

6. Grondexploitaties
Bij het opstellen van de grondexploitaties worden de risico's voor dat specifieke project geschat en in de grondexploitatie meegenomen. Is een geraamd bedrag niet nodig omdat het risico zich niet voordoet, dan valt het bedrag vrij ten gunste van het resultaat van het plan. Daarnaast kunnen zich externe ontwikkelingen voordoen die niet project-specifiek zijn en buiten de invloed van de gemeente liggen. Dit zijn de algemene risico's waar de grondexploitatieberekeningen niet of ten dele in voorzien.

Risico's zijn:
- onverwachte en onvoorziene kostenstijging over de nog te maken kosten voor het bouw- en woonrijp maken van grond door de gemeente;
- Vertragingen in de verkopen hebben vervolgens hogere rentelasten tot gevolg;
- Verschuiving van de marktvraag naar een ander type woning of kavel voor een andere bestemming kan dit tot een lagere opbrengst leiden.

6a. vrijval van de voorziening voor bedrijventerrein Doejenburg
Het bedrag van € 750.000,- dat nu is meegenomen in het weerstandsvermogen vanwege het risico en de vrijval van de voorziening voor de grondexploitatie bedrijventerrein Doejenburg, vervalt en vloeit terug naar het vrije gedeelte van de algemene reserve. In plaats hiervan stellen we voor om een aparte risicoreserve te vormen voor Doejenburg.

In 2019 is voor de financiële effecten van alle risico's voor grondexploitaties bij de primitieve begroting een bedrag van € 1.750.000,- gereserveerd. Op dit bedrag is in 2019 geen aanspraak gemaakt en de bijgestelde ontwikkeling voor de begroting 2020 is € 1.000.000,-.

7. Maatschappelijke en veiligheidsrisico's
Als eigenaar zijn we verantwoordelijk voor het in stand houden van onze eigendommen. Bijvoorbeeld voor gebouwen, groenvoorzieningen, wegen en bruggen lopen we risico's door onduidelijkheid over de onderhoudsstatus of door incidentele tegenvallers zoals kapotgevroren wegen. Mocht er sprake zijn van gebrekkig of achterstallig onderhoud, dan wordt de gemeente aansprakelijk gesteld als daardoor (letsel-)schade ontstaat. Dit risico is niet verzekerbaar.

In 2019 is voor de financiële effecten van alle maatschappelijke en veiligheidsrisico's een bedrag van € 340.000 gereserveerd. Op dit bedrag is in 2019 geen aanspraak gemaakt en de bijgestelde ontwikkeling voor de begroting 2020 is 370.000.

8. Overige risico's
Het gaat hierbij om een verscheidenheid aan risico's van calamiteiten, stagnering economie, grondsanering, personeelsrisico's, klimaatveranderingen, vergrijzing, regels die wijzigen of anders geïnterpreteerd moeten worden zoals precario, openbare orde etc. Dergelijke risico's worden waarschijnlijker en vaak groter aangezien de samenleving hogere eisen stelt en complexer wordt.

Onder de overige risico's vallen ook risico's die het gevolg zijn van Europees, nationaal, provinciaal en regionaal beleid dat gemeenten verplichtingen oplegt. Dit zijn daarmee financieel budgettaire risico's. Voor de overige diverse risico's gaat het om een tiental benoemde risico's. De belangrijkste daarvan zijn voor calamiteiten en de ontwikkeling van de algemene uitkering.

In 2019 is voor de financiële effecten van de overige risico's een bedrag van € 295.000 gereserveerd. Op dit bedrag is in 2019 geen aanspraak gemaakt en de bijgestelde ontwikkeling voor de begroting 2020 is € 230.000,-.

Samenvatting ontwikkelingen / totaalbeeld 2018-2020

Risico inventarisatie	Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Bijgestelde ontwikkeling 2020 n.a.v. jaarrekening 2019
1. Aansprakelijkheid	275.000	375.000	335.000	615.000
2. Opvang bij rampen en calamiteiten	160.000	160.000	165.000	185.000
3. Verbonden partijen excl. WSW	140.000	140.000	110.000	295.000
4. Open einde regelingen excl. WMO/Jeugd	440.000	275.000	275.000	275.000
5. Open einde regelingen WMO/Jeugd	440.000	440.000	440.000	440.000
6.Grondexploitaties	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
6a. Grondexpl.:vrijval voorziening Doejenburg	0	0	750.000	0
7. Maatschappelijke risico's en veiligheid	250.000	340.000	405.000	370.000
8. Overige risico's	300.000	295.000	260.000	230.000
	2.750.000	**2.585.000**	**3.740.000**	**3.410.000**
Vrijval in 2019 en extra benodigd in 2020:		134.000	-330.000	
Totaal		**2.719.000**	**3.410.000**	

Weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen
Het weerstandsvermogen wordt gedefinieerd als *"het vermogen van de gemeente Buren om ook in ongunstige tijden de incidentele financiële risico's op te kunnen vangen om zo haar taken ongewijzigd te kunnen voortzetten"*.

Onder een risico verstaan we het gevaar voor financiële schade of verlies als gevolg van interne en/of externe omstandigheden. Het risico heeft dan betrekking op het samenvallen van die bepaalde omstandigheden (de kans) en de negatieve gevolgen (de schade).

Schematisch ziet dit er als volgt uit:

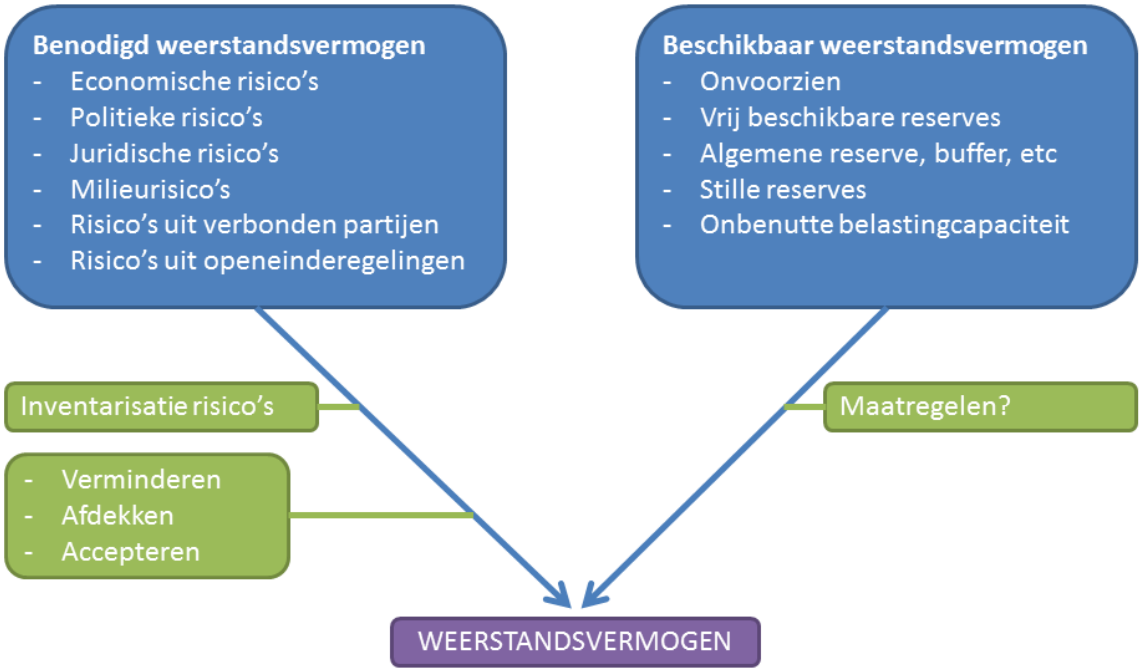

Naast de risico's zijn ook andere factoren van invloed op het weerstandsvermogen, zoals:

- het aanpassingsvermogen van de organisatie
- de kans dat tegenslagen zich gelijktijdig voordoen
- de risicocultuur van de organisatie

Als gemeente moeten we ten aanzien van het nemen van financiële risico's terughoudend zijn aangezien het om gemeenschapsgelden gaat. Dit heeft ook de wetgever zo voor ons bepaald. Daarnaast is dit een leidend beginsel voor onder andere ons Treasurybeleid (zie: Treasurystatuut). Bij voldoende weerstandsvermogen is het mogelijk een niet voorziene financiële tegenvaller op te vangen met de Algemene reserve. Wanneer er onvoldoende weerstandsvermogen is, moeten wellicht activiteiten worden uitgesteld om tegenvallers op te vangen of andere maatregelen worden genomen.

Beschikbaar weerstandsvermogen
Weerstandsvermogen vinden we zowel in de exploitatie als in het vermogen. Binnen de exploitatie gaat het om de stelpost onvoorzien en de onbenutte belastingcapaciteit. Voor onvoorziene uitgaven ramen we in Buren structureel een bedrag. Bij de onbenutte belastingcapaciteit gaat het om de eigen inkomstenbronnen van een gemeente voor zover deze nog niet 'maximaal' of kostendekkend zijn. Bij de onbenutte belastingcapaciteit gaat het met name om de OZB. Het betreft hier een inkomstenbron die niet direct beschikbaar is. De hoogte van de onbenutte belastingcapaciteit is het verschil tussen de feitelijke OZB die we opleggen en de normhoogte van de OZB in het kader van artikel 12.

In de vermogenssfeer bestaat de weerstandscapaciteit uit het vrij besteedbare en het geblokkeerde gedeelte van de algemene reserve (weerstandsvermogen) en de stille reserves. Een stille reserve is de theoretische berekening van het waardeverschil tussen de boekwaarde en de overwaarde van met name onze gemeentelijke panden of aandelen. Gelet op het onzekere karakter, laten we dit bedrag buiten de berekening van het weerstandsvermogen. Daarnaast is in de Nota Weerstandsvermogen en Risicobeheersing bepaald dat we de politiek-bestuurlijke risico's niet meenemen in de risico-inventarisatie van de organisatie en daardoor geen onderdeel zijn van het weerstandsvermogen.

De opbouw van onze beschikbare weerstandscapaciteit per 31 december 2019 ziet er als volgt uit:

Weerstandsvermogen in de exploitatie	**x € 1.000**
Stelpost onvoorzien	0
Onbenutte belastingcapaciteit OZB	1.831
Totale weerstandscapaciteit in de exploitatie	1.831
Algemene reserve - vrij besteedbaar gedeelte in begroting	1.881
Algemene reserve - weerstandsvermogen *(geblokkeerde gedeelte)*	2.719
Totale weerstandscapaciteit in het eigen vermogen	4.600

Risico's en weerstandsvermogen

Een deel van onze Algemene reserve wordt structureel geblokkeerd. Dit weerstandsvermogen (geblokkeerd gedeelte) van de Algemene reserve berekenen we tweemaal per jaar opnieuw. Op basis van die inventarisatie worden toevoegingen of onttrekkingen gedaan aan het weerstandsvermogen. In 2019 waren er geen onttrekkingen en eind 2019 is het saldo van het weerstandsvermogen € 2.325.000,-. Dat bedrag is bedoeld voor het opvangen van alle door onze organisatie benoemde en onbenoemde risico's en calamiteiten. Het vrij besteedbare gedeelte van de Algemene reserve is het zogenaamde incidentele weerstandsvermogen. Hieraan wordt jaarlijks het exploitatieresultaat toegevoegd of onttrokken en het wijzigt dus mee met het jaarlijkse exploitatieresultaat.

De actualisatie van de risico-inventarisatie stelt ons in staat tot een analyse van de risico's voor 2019, 2020 en daarna te komen. Er is voor de bestaande risico's een financiële vertaling opgesteld. De financiële vertaling is gemaakt op basis van objectieve normeringen en een beoordeling door een professional. In de vertaling maken we een inschatting van de kans dat het risico optreedt en het gemiddelde financiële effect dat het veroorzaakt. Zo ontstaat per risico een financiële risicoraming. Bij de totale raming is rekening gehouden met een gedeeltelijke dekking van alle risico's. Dit omdat niet alle risico's zich (tegelijk) zullen voordoen. In 2019 was de hoogte van ons weerstandsvermogen ruim voldoende om de risico's af te dekken.

Financiële kengetallen

Kengetal	2018 realisatie		2019 begroting		2019 realisatie		2020 begroting	
Structurele exploitatieruimte	-6%	-	0,1%	-	3,9%	-	0,8%	-
Netto schuldquote	16%	+	24%	+	28%	+	23%	+
Netto schuldquote gecorrigeerd	16%	+	24%	+	27%	+	23%	+
Solvabiliteitsratio	28%	+/-	31%	+/-	34%	+/-	25%	+/-
Belastingcapaciteit (lokale lasten)	98%	+/-	103%	-	103%	-	103%	-
Grondexploitatie	8%	+	12%	+	15%	+	7%	+

beoordeling bovenstaande:
+ = weinig tot geen risico / categorie-onderverdeling A
+/- = beperkt, matig risico / categorie-onderverdeling: B
- = (mogelijk) risicovol / categorie-onderverdeling C

Beoordeling kengetallen

Structurele exploitatieruimte

Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen.
Afgelopen jaren zijn steeds structurele bezuinigingsrondes uitgevoerd waardoor onze structurele exploitatieruimte matig tot voldoende is geweest. De cijfers van 2019 laten zien dat de structurele uitgaven maar iets lager waren dan de structurele inkomsten. Daardoor was er weinig tot geen ruimte voor nieuw beleid of tegenvallers. Meerjarig is er weinig tot geen verbetering te zien van de structurele exploitatieruimte en blijft deze rondom de nul schommelen.

Netto schuldquote (gecorrigeerd)

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Onze netto schuldquote zegt dus over onze schuldenlast en ertegenover staande inkomsten. De kritische grens ligt volgens de laatste inzichten ongeveer bij 110-130%. Daar blijft onze gemeente met 27% ruim onder. Er is dus voldoende ruimte op de balans om de nodige investeringen te doen in de komende jaren en er hoeft op dit onderdeel geen pas op de plaats te worden gemaakt. De netto schuldquote gecorrigeerd met de leningen is in onze gemeente vrijwel gelijk aan de netto schuldquote.

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft inzicht in de mate waarin onze gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen en schuldeisers kan betalen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente. Dit cijfer geeft dus een soort toekomstvisie weer. Onze solvabiliteitsratio is de afgelopen jaren lager geworden, in 2019 is dit 31%. Dit komt doordat veel geïnvesteerd is in grondexploitaties in eerdere jaren waartegen over in 2019 een lichte winstneming tegenover stond. Wel zijn hiervoor eerder al wel de (verwachte toekomstige) verliesvoorzieningen genomen waardoor het eigen vermogen is afgenomen. De solvabiliteitsratio is in 2019 matig en de verwachting is een licht dalende ontwikkeling vanaf 2020.

Belastingcapaciteit (lokale lasten)

Dit kengetal geeft inzicht in hoe de belastingdruk zich in onze gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Als dit percentage laag ligt, betekent het mogelijk dat de gemeente meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Of dit wel of niet gebeurt is een beleidskeuze. De gehanteerde normen van de provincie voor de belastingcapaciteit zijn: < 95% = voldoende, 95-105% = matig en >105% is onvoldoende.
In onze gemeente is de gemiddelde belastingdruk en dus ook het kengetal voor de belastingcapaciteit 103% vrijwel gelijk aan het landelijke gemiddelde in 2019 (en 2020 ook: waar staat je gemeente) In onze gemeente zijn de gemiddelde WOZ-waarden hoger liggen dan landelijk gemiddeld genomen (Buren: € 301.000,- en landelijk: € 192.000,-). In 2020 stijgt onze belastingdruk in verhouding tot het landelijke gemiddelde vrijwel niet.

Grondexploitatie
De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd meerdere jaren is. Een grondexploitatie van 10% of hoger wordt beschouwd als kwetsbaar.
In onze gemeente is in 2019 het kengetal voor de grondexploitatie 15% en dit betekent minder risicovol dan in de voorgaande jaren. Het kengetal geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van totale geraamde baten.
Bij de jaarstukken 2019 stellen we voor de risicoreserve BT Doejenburg II weer te vormen, omdat we het gehele terrein opnieuw in exploitatie nemen. In 2020 en ook in latere jaren geldt de normering 'matig' en kunnen we de risico's beperkt houden.

Rol gemeenteraad
Er zijn geen landelijke normen voor de kengetallen omdat deze erg afhangen van de lokale situatie. De gemeenteraad kan wel eigen normen stellen voor deze kengetallen en bij belangrijke raadsbesluiten laten opnemen wat het effect is op de financiële kengetallen en de afgesproken normen. Voor de financiële kengetallen geldt, net als voor de weerstandscapaciteit, dat het collegeakkoord het moment is om daar afspraken over te maken. Op dat moment kan de raad aangeven welk financieel beleid zij voor ogen heeft.

Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

In deze paragraaf geven we het beleidskader voor het onderhoud van de kapitaalgoederen en de vertaling van de financiële consequenties naar de begroting aan. Per kapitaalgoed gaan we in op het beleidskader, de middelen, de begroting en de stand van de voorziening.

Ontwikkelingen

De beheerplannen geven inzicht in de verschillende onderdelen van het beheerproces. De beheerplannen vertalen ambities (strategisch niveau) in concrete beheerrichtingen en –acties (tactisch niveau) om deze te kunnen implementeren. De beheerplannen vormen hiermee de basis voor de operationele plannen (onderhoudsmaatregelen en uitvoeringsplanningen) voor de komende jaren. Daarnaast geven de beheerplannen inzicht in de financiële consequenties van de gemaakte afwegingen.

In een beheerplan wordt weergegeven hoe het beheer van het betreffende kapitaalgoed in de voorliggende planperiode wordt vormgegeven. Onder beheer wordt hier verstaan: alle onderhouds- en vervangingsmaatregelen die nodig zijn voor het duurzaam in stand houden van de bestaande objecten en voorzieningen in de openbare ruimte en de gemeentelijke gebouwen. Binnen beheer en onderhoud wordt verder een onderscheid gemaakt tussen de dagelijkse verzorgende maatregelen, groot onderhoudsmaatregelen (om de technische en functionele staat te behouden) en het vervangen van objecten. Het resultaat is een schone, hele en veilige leefomgeving die voldoet aan vastgestelde kwaliteitsniveaus en functies zoals bereikbaarheid en toegankelijkheid.

Het team beheer staat voor een integrale manier van beheren. Het gaat hierbij niet alleen over onderhoud maar ook over de afstemming met andere projecten vanuit bijvoorbeeld programma duurzaamheid. Ook met de inbreng van beheerkennis bij ontwikkeling, inrichten, handhaving en vergunningverlening openbare ruimte levert team beheer een belangrijke bijdrage aan het optimaal en efficiënt beheren van de openbare ruimte. Ook communicatie is een belangrijk instrument om inwoners en andere belanghebbenden duidelijk te maken wat, wanneer en waar gedaan wordt, maar ook om te vertellen welke rol zij zelf hebben bij het in stand houden van de openbare ruimte. Dit belang is onderkend en afstemming zoeken is inmiddels de standaard werkwijze in de beheerplannen en binnen het team beheer.

In 2019 is een start gemaakt met het actualiseren van alle beheerplannen. In het eerste kwartaal van 2020 zijn alle beheerplannen gereedgekomen. Samen met de oplegnotitie "Integraal overzicht beheerplannen openbare ruimte" besloot de raad hierover in de gemeenteraad van mei 2020. De beheerplannen zijn opgesteld conform de laatste wet- en regelgeving. Bij de volgende cyclus 2024 zal er een nieuw Strategisch Beheerplan Openbare Ruimte worden aangeboden.

De gemeente Buren staat aan de lat om de komende periode de strategische opgaven Kerngericht werken, Duurzaamheid, Omgevingswet en Samen sterk in de regio uit te werken.

- Samen sterk in de regio: voor een groot deel van de Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR) taken is een dienstverleningsovereenkomst gesloten met de gemeenschappelijke regeling Avri. Voor de IBOR taken is de gemeente Buren niet de enige gemeente die deze taken afneemt, nog drie andere gemeenten nemen deze taken af. Door regionale samenwerking en afstemming wordt de positie in de regio versterkt.
- Kerngericht werken: inwoners en bedrijven zijn steeds vaker actief betrokken bij planvorming en uitvoering van het beheer van de openbare ruimte. Hierbij is het van belang dat de juiste partijen zijn betrokken en duidelijke afspraken worden vastgelegd. Door meer betrokkenheid van inwoners en bedrijven zorgt dit voor meer cohesie, begrip, tevredenheid en diversiteit.
- Duurzaamheid: de opgave voor duurzaamheid is vrij omvangrijk, het gaat hierbij o.a. over klimaatadaptatie, circulaire economie, energietransitie en biodiversiteit. Allemaal onderdelen die effect hebben op het beheer van de openbare ruimte omdat inrichting verandert, andere materialen gebruikt worden voor bijvoorbeeld bebording en bestrating, een functie wordt toegevoegd aan de beschikbare ruimte etc. Bij de planning van de uitvoering van al deze maatregelen dient beheer vroegtijdig betrokken te worden zodat projecten vanuit duurzaamheid kunnen worden gecombineerd met bijvoorbeeld reeds geplande vervangingen vanuit beheer.

- Omgevingswet: in de omgevingswet krijgt het vroegtijdig betrekken van bewoners in processen een nadrukkelijke rol. Ook wordt de term omgevingswaarde geïntroduceerd die direct te koppelen is aan de beheerkwaliteit van de openbare ruimte die wordt gerealiseerd.

Zoals in het voorgaande weergegeven zal deze uitwerking direct effect hebben op het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. De verwachting is dat in 2024 de kaders voor het beheer en onderhoud vanuit de strategische opgaven concreter uitgewerkt zijn. Hierna dienen de beleidskaders voor beheer (IBOR) aangepast te worden, de beheerplannen zijn hierin volgend.

Risico's

Avri is verantwoordelijk voor de uitvoering van het onderhoud van de openbare ruimte. De uitvoering bleef het afgelopen jaar binnen de vastgestelde beeldkwaliteit. Het is een aandachtspunt voor Avri om de werkzaamheden binnen het vastgestelde budget uit te voeren.

Wegen

Algemeen

Op basis van meerjarenplannen voeren we jaarlijks onderhoudswerkzaamheden uit aan de wegen. Bij de uitvoering hanteren we de uitgangspunten en randvoorwaarden die vastliggen in het beheerplan Wegen 2016-2045.

Beleid

De actuele beleidskaders staan in het IBOR-plan (vastgesteld 19 januari 2016). Het beheerplan Wegen 2016-2045 is één van de onderleggers van het IBOR. Het kwaliteitsniveau is vastgesteld op het niveau Basis. Het beschikbaar gestelde budget is op korte en middellange termijn toereikend om het vastgestelde onderhoudsniveau op niveau Basis uit te voeren. Als we het kwaliteitsniveau voor het wegenonderhoud willen verhogen in de toekomstige jaren, dan is dit beschikbare budget ontoereikend.

Financiële middelen

- In de begroting van 2019 namen we voor het onderhoud voor wegen een bedrag op van € 2.700.708,- (inclusief index en areaaluitbreiding). De uitvoering van het onderhoud bekostigden we uit de onderhoudsvoorziening voor wegen.
- Na de inspectie van de wegen is er een uitvoeringsplan opgesteld. In de uitvoering zijn alle wegvakken die uit de planning kwamen gerepareerd. Hierdoor voldoen we aan de uitgangspunten van het beheerplan Wegen. Omdat de uitgaven per jaar fluctueren, gebruiken we de voorziening Wegen als egalisatievoorziening.
- De voorziening is op basis van het beheerplan 2020-2025 opnieuw doorgerekend. De voorziening is toereikend om de werkzaamheden aan de wegen uit te voeren. Het betreft alleen groot onderhoud.
- Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Risico's

- De prijzen van grondstoffen (onder andere olie) fluctueren sterk.
- In het huidige beheerplan Wegen is geen rekening gehouden met rehabilitatiekosten, dat wil zeggen wat het zou kosten als de weg opnieuw moet worden aangelegd. Bij veranderingen van het verkeersaanbod (verhoogde aslast) is de draagkracht van de fundering onvoldoende. De restlevensduur van de weg vermindert dan sterk. En de kosten van de te nemen onderhoudsmaatregel vallen dan hoger uit. In het nieuwe beheerplan 2020-2025 is hier wel rekening mee gehouden. In mei 2020 nam de gemeenteraad hierover een besluit.
- Hoe lager het kwaliteitsniveau voor onderhoud van wegen, hoe hoger het risico van achterstallig onderhoud en daaruit voortvloeiende claims van weggebruikers.

Openbare verlichting

Algemeen

Op basis van meerjarenplannen voeren we jaarlijks onderhoudswerkzaamheden uit aan de openbare verlichting. Bij de uitvoering hanteren we de uitgangspunten en de randvoorwaarden, die vastliggen in het beleids- en beheerplan Openbare verlichting 2013-2018.

Beleid

De actuele beleidskaders staan in het Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR)-plan (vastgesteld 19 januari 2016). Het beheerplan Openbare verlichting 2013-2018 is één van de onderleggers van het IBOR. Omdat de financiële middelen beperkt zijn, onderhouden we de openbare verlichting op het kwaliteitsniveau Normaal. Het beschikbaar gestelde budget is toereikend om het vastgestelde onderhoudsniveau uit te voeren.
In december 2019 besloot de gemeenteraad de looptijd van het beheerplan met 1 jaar te verlengen. De reden hiervoor is dat het beheerplan tegelijk met het beheerplan Wegen, Civieltechnische kunstwerken, Groen, Straatmeubilair opgesteld kan worden. Op basis van het nieuwe beheerplan 2020-205 wordt voorgesteld het onderhoudsniveau te verhogen naar niveau Aandacht.

Financiële middelen

- In de begroting 2019 namen we voor het onderhoud aan de openbare verlichting een bedrag van € 298.250 (inclusief index en de areaaluitbreiding) op. Dit bedrag is exclusief energiekosten. De uitvoering van het onderhoud bekostigen we tot en met 2019 uit de voorziening Openbare verlichting.
- Na de inspectie van de openbare verlichting hebben we bepaald dat er een aantal armaturen en lichtmasten vervangen moesten worden. In 2019 gebruikten we standaard LED armaturen bij de vervanging van armaturen. In 2020 gaan we hiermee verder en schrijven we richting aannemers en projectontwikkelaars LED armaturen voor.
- Uit het nieuwe beheerplan 2020-2025 blijkt dat de grote fluctuaties in uitgaven de komende jaar nagenoeg nihil zijn. Om deze reden is een egalisatievoorziening niet meer nodig. In mei 2020 nam de gemeenteraad een besluit om de voorziening op te heffen.
- Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Risico's

- De stijging van de prijzen van onder andere staal en aluminium kan hoger zijn dan de begrote stijging.

Civieltechnische kunstwerken

Algemeen

Op basis van meerjarenplannen voeren we jaarlijks onderhoudswerkzaamheden uit aan civieltechnische kunstwerken. Bij de uitvoering hanteren we de uitgangspunten en randvoorwaarden die vastliggen in het beheerplan civiele kunstwerken 2016-2025.

Beleid

De actuele beleidskaders staan in het IBOR-plan (vastgesteld 19 januari 2016). Het beheerplan Infrastructurele kunstwerken is één van de onderleggers van het IBOR. Het kwaliteitsniveau is vastgesteld op het niveau Basis. Het beschikbaar gestelde budget is op korte en middellange termijn toereikend om het vastgestelde onderhoudsniveau uit te voeren.

Financiële middelen

- Via een vijfjaarlijkse inspectie van de civieltechnische kunstwerken bepalen we aan welke kunstwerken voor de komende jaren onderhoudswerkzaamheden moeten plaatsvinden. De uitgaven zijn per jaar wisselend en we gebruiken de voorziening Civieltechnische kunstwerken als egalisatievoorziening.
- In de begroting van 2019 namen we voor de civieltechnische kunstwerken een bedrag van € 296.250,- (inclusief index en inclusief de areaaluitbreiding) op. De uitvoering van het onderhoud bekostigden we uit de voorziening Civieltechnische kunstwerken.
- De voorziening voor is toereikend om de werkzaamheden aan de civieltechnische kunstwerken uit te voeren.
- Uit het nieuwe beheerplan 2020-2025 blijkt dat de voorzieningen gedeeltelijk vrij kan vallen. Het vervangen van beschoeiingen en duikers bekostigen we conform begrotingsvoorschriften niet

meer uit de voorziening maar hiervoor stelde de gemeenteraad in mei 2020 aparte investeringsbudgetten vast.
- Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Risico's
- Het waterschap heeft het voornemen uitgesproken om de beschoeiingen (civiele kunstwerken) af te willen stoten. Zodra dit gebeurt, kan dit extra onderhoudskosten voor de gemeente betekenen.
- Bij vervanging van duikers wordt door het waterschap een grotere diameter geëist, wat extra aanleg- en beheerskosten met zich meebrengt.
- De aanschaf van hardhout verloopt moeizaam, door het beperkte aanbod. In 2020 gaan we kijken naar andere (duurzamere) materialen als kunststof. Deze zijn duurder in aanschaf en we weten niet of dit dezelfde kwaliteit geeft.

Riolering
Algemeen
Onder riolering verstaan we meer dan alleen buizen onder de grond. Het gaat om het geheel aan fysieke voorzieningen waarmee de gemeente zorgt voor de volksgezondheid en droge voeten. Hiervoor hebben we drie wettelijke zorgplichten, namelijk voor afvalwater, hemelwater en grondwater.

Beleid
De beleidskeuzes zijn opgenomen in het Gemeentelijk Rioleringsplan. Het kwaliteitsniveau is vastgesteld volgens het principe dat het systeem doelmatig werkt. Het beschikbaar gestelde budget is op korte en middellange termijn toereikend om het vereiste onderhoud voor de doelmatige werking van het systeem uit te voeren. De financiële beleidsuitgangspunten zijn:
- Een interne rekenrente van 0% tot 1% op de investeringen te hanteren. In 2019 is geen rente naar het taakveld Riolering doorbelast. Met ingang van 2020 is de rekenrente 0,25%.
- Tot en met 2020 vervangingsinvesteringen in tien jaar af te schrijven en vanaf 2021 direct af te boeken op de voorziening.
- Riolen niet te vervangen op basis van afschrijvingsplanningen, maar op basis van toestandsgegevens uit inspecties.
- Een kostendekkend riooltarief te hanteren.
- Vanaf 2018 jaarlijks € 200.000,- gecompenseerde BTW op rioolwerkzaamheden aan de algemene middelen toe te voegen.

Financiële middelen
In 2019 bedroeg de hoogte van de rioolheffing € 225,- voor woningen. In totaal inden we in 2019 € 2,70 miljoen. Naast de exploitatie voeden we hiermee drie voorzieningen:
1. Voorziening GRP (Gemeentelijk Rioleringsplan): met deze voorziening zorgen we voor een gelijkmatige ontwikkeling van het tarief van de rioolheffing. Deze voorziening is mogelijk op grond van artikel 44, lid 2 BBV.
   De voorziening is in 2019 met € 270.250,- toegenomen en bedraagt eind 2019 € 4,2 mln. Dat komt voornamelijk door meer inkomsten (€ 40.000,-) vanwege toename van het aantal aansluitingen door nieuwbouw). Verder is het beleidsuitgangspunt maximaal 1% rente toe te rekenen over de boekwaarde van de investeringen in het rioolstelsel. Bij het samenstellen van de jaarrekening is het percentage bijgesteld naar 0%. Dat geeft een voordeel van € 45.000,-. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen we naar het taakveld Treasury. Tot slot gaven we minder uit, doordat we moesten schuiven met de planning van de inspectie van de riolering. Dit werk doen we samen met zes regiogemeenten.
2. Voorziening vervanging riolering: met deze voorziening sparen we voor toekomstige rioolvervanging. Deze voorziening is mogelijk op grond van artikel 44, lid 1d BBV.
   De voorziening is in 2019 met € 200.000,- toegenomen en bedraagt eind 2019 € 1.000.000,-. Deze voorziening wordt volgens schema gevuld en vanaf 2021 starten we met rioolvervanging.
3. Voorziening Onderhoud Riolering (gemalen): deze voorziening gebruiken we voor groot onderhoud aan en vervanging van de rioolgemalen. Deze voorziening is mogelijk op grond van artikel 44, lid 1c BBV.
   In 2019 bedroegen de uitgaven 82% ten opzichte van de raming. Dat komt vooral doordat we minder hoeven te vervangen in de drukriolering dan verwacht. Tussen 1999 en 2005 hebben we op grote schaal drukriolering aangelegd. In principe moeten we nu midden in de vervangingsgolf zitten. We beheren kwaliteitsgestuurd, zodat we niet onnodig vervangen. We constateren voorzichtig dat de vervangingsgolf beduidend meer afvlakt dan we verwachten. Dit leidt tot

uitgestelde investeringen. Het is alleen nog te vroeg om de meerjarenraming sterk bij te stellen. De lastenontwikkeling in de begroting stellen we wel bij.

De voorziening nam in 2019 per saldo toe met € 115.750- en bedraagt eind 2019 € 867.750,-.

Alle voorzieningen zijn toereikend voor de komende jaren. We streven naar een zo klein mogelijke reserve in alle voorzieningen.

Risico's

- In 2018 zijn we regionaal aan de slag gegaan met klimaatadaptatie. Klimaatadaptatie is de verzamelnaam voor het aanpassen van de omgeving aan het veranderende klimaat op het gebied van droogte, hitte, wateroverlast en waterveiligheid.
- Door het uitvoeren van zogenaamde stresstesten bepalen we waar de zwakke schakels in de openbare ruimte zitten. Voor het thema wateroverlast verfijnden we het beeld in 2019. In 2020 willen we de brede dialoog met onze stakeholders starten over welke risico's acceptabel zijn voor onze gemeente. Vanuit deze dialoog formuleren wij een uitvoeringsprogramma.

Water

Algemeen

Het oppervlaktewatersysteem kent vele beheerders. Waterschap Rivierenland beheert het regionale watersysteem (A-status). Perceeleigenaren beheren de kleine watergangen (B- en C-status), de haarvaten van het systeem. De gemeente heeft veel van die kleine watergangen. De wettelijke zorgplicht is vastgelegd in de Keur. Dat is de grondslag waarop het waterschap handhaaft.

Beleid

In 2009 stelden we met Waterschap Rivierenland een waterplan op. In het waterplan legden de we de visie vast. We willen een gezond, veerkrachtig kwalitatief goed aantrekkelijk en op de toekomst berekend watersysteem.

Het functioneren van het watersysteem is geborgd in de minimum eisen die het waterschap stelt en in de Keur heeft vastgelegd. Er geldt dat de watergangen voldoende diep (baggeren) en vrij van begroeiing (groen) moeten zijn. De diepte borgen we met ons uitvoeringsplan baggeren, het schoonhouden (slootvegen) wordt door Avri verzorgd.

Financiële middelen

De overdracht van water aan het waterschap is in 2019 voorbereid en wordt in 2020 administratief voltooid. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud. Voor onvoorziene zaken is een klein budget opgenomen. Hieruit betaalden we ook de procesondersteuning om tot een gedragen oplossing voor de singels in woongebied Lingemeer te komen.

Grafiek

Dit kapitaalgoed kent geen egalisatievoorziening.

Risico's

- In 2018 zijn we regionaal aan de slag gegaan met klimaatadaptatie. Klimaatadaptatie is de verzamelnaam voor het aanpassen van de omgeving aan het veranderende klimaat op het gebied van droogte, hitte, wateroverlast en waterveiligheid.
- Door het uitvoeren van zogenaamde stresstesten bepalen we waar de zwakke schakels in de openbare ruimte zitten. Voor het thema wateroverlast verfijnden we het beeld in 2019. Vanwege ambtelijke capaciteit in relatie tot de gewenste zorgvuldigheid (mogelijke gevoeligheid bij inwoners) wordt dit in 2020 verder uitgevoerd. Via een dialoog middels factor C komen we tot een uitvoeringsprogramma.
- Er ligt een relatie met het kapitaalgoed Riolering. We verwachten daar het grootste risico, omdat in de voorziening GRP nu geen extra klimaatmaatregelen zijn opgenomen. Voor het kapitaalgoed Water lijkt het risico kleiner, omdat het waterschap de verantwoordelijkheid voor de inrichting van het watersysteem heeft.

Baggeren

Algemeen

We hebben de verplichting om gemeentelijke watergangen langdurig op diepte te houden. Daarom baggeren we deze watergangen. Dat doen we niet jaarlijks, maar planmatig volgens een meerjarig uitvoeringsplan.

Beleid
Het actuele beleidskader stelde u vast via raadsvoorstel Beheerplan baggeren, gedeeltelijke aanpassing hoofduitgangspunten (RV/15/00583). Betreft kwaliteitsniveau baggerscenario 3: "conform de schouw". U besloot aan te sluiten op de baggerplanning van het waterschap , preventief te baggeren, alle gemeentelijke watergangen te baggeren die niet baggerschoon zijn en perceeleigenaren aan de andere zijde van de watergangen uitsluitend te betrekken als dit op het totaal economisch voordelig is.
Een kwaliteitsniveau is niet expliciet bepaald, omdat het functioneren van het watersysteem is geborgd in de minimumeisen die het waterschap stelt ten aanzien van de diepte. We moeten dus simpelweg voldoen aan de schouw van het waterschap. De waterdiepte mag, door aanwezigheid van bagger, niet verder beperkt worden dan afhankelijk van de breedte van de watergang op zomerpeilhoogte:

- breder dan 2 meter: 0,50 meter ten opzichte van zomerpeil;
- breder dan 1 meter en smaller dan 2 meter: 0,40 meter ten opzichte van zomerpeil;
- smaller dan 1 meter: 0,30 meter ten opzichte van zomerpeil;
- C-water: Voor C-watergangen gelden geen diepte-eisen, we gaan uit van een diepte van 20 centimeter.

Wij baggeren vooruitlopend op de diepteschouw. In 2020 is de eerstvolgende diepteschouw. In 2019 is vertraging geweest op de start van het baggerwerk vanwege de landelijke PFAS problematiek. In december 2019 kon de uitvoering toch gestart worden.

Financiële middelen

- In de begroting van 2019 namen we voor het baggeren van gemeentelijke watergangen meerjarig een bedrag op van € 141.250,- (inclusief index en areaaluitbreiding). De uitvoering van het onderhoud bekostigden we uit de voorziening Baggeren watergangen.
- Omdat de uitgaven per jaar fluctueren, gebruiken we de voorziening Baggeren watergangen als egalisatievoorziening. De voorziening Baggeren watergangen is toereikend om het onderhoudsprogramma uit te voeren. In 2019 is per saldo een bedrag van € 73.111,- toegevoegd aan deze voorziening. De stand van de voorziening is eind 2019 € 383.500,-. In 2019 is € 68.000,- uitgegeven.
- In het woongebied Lingemeer hebben we een grondige inventarisatie uitgevoerd. De discussie over de door de inwoners ervaren problematiek voeren we nu op feiten en niet meer op aannames. We werken nu constructief gezamenlijk met de inwoners aan een gedragen oplossing.
  In 2019 koos de bewonerswerkgroep voor een oplossing waarbij voornamelijk regulier baggerwerk wordt uitgevoerd. We verwachten deze oplossing binnen het beschikbare budget uit te kunnen voeren.
- Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Risico's

- In 2020 gaan we de singels op het woongebied Lingemeer regulier baggeren en binnen de mogelijkheden de bodem iets verlagen. De toestand van de particuliere beschoeiingen blijft een zorgpunt.

Groen

Algemeen
Op basis van meerjarenplannen voeren we jaarlijks onderhoudswerkzaamheden aan de openbare groenvoorzieningen uit. Bij de uitvoering hanteren we de uitgangspunten en randvoorwaarden die vastliggen in het beleid en beheerplan groen.
Het ambitieniveau voor het beheer is inmiddels vertaald in een Integraal Beeldkwaliteitsplan voor de openbare ruimte. Dit plan is vertaald in een dienstverleningsovereenkomst (DVO) met de Avri. Hierin is ook het dagelijks onderhoud aan bijvoorbeeld verharding, straatmeubilair en riolering opgenomen.

Beleid
De actuele beleidskaders staan in het IBOR-plan (vastgesteld 19-01-2016). Het beheerplan Groen 2011-2015 is één van de onderleggers van het IBOR. Het kwaliteitsniveau is vastgesteld op binnen de kom B, buiten de kom C en de begraafplaatsen op A+. Het beschikbaar gestelde budget is op korte en middellange termijn toereikend om het vastgestelde onderhoudsniveau uit te voeren.

Financiële middelen
- In 2019 rekenen we in de begroting met een onderhoudslast van € 1.606.000,-. Dit bedrag is inclusief straatreiniging (onderdeel groenonderhoud), groen begraafplaatsen en inkoop inboet. We gaven in 2019 € 1.551.000 uit.
- Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Risico's
- Allerlei ziekten en plagen in het openbaar groen die invloed kunnen hebben op (onverwachte) kosten.
- Doordat er te weinig geld beschikbaar is voor inboet (herplanten) is er sprake van kapitaalsvernietiging bij diverse soorten groen. In het nieuwe beheerplan Groen 2020-2025 is hiervoor extra geld opgenomen. De raad nam hierover een besluit in mei 2020.

Begraafplaatsen
Algemeen
Op basis van het beheerplan Begraafplaatsen voeren we jaarlijks onderhoudswerkzaamheden uit. De begraafplaatsen worden op niveau A+ onderhouden. De doelstelling is om de begraafplaatsen kostendekkend te beheren.

Beleid
De actuele beleidskaders staan in het IBOR-plan (vastgesteld 19-01-2016). Het beheerplan Begraafplaatsen is één van de onderleggers van het IBOR. Het kwaliteitsniveau is vastgesteld op A+. Het beschikbaar gestelde budget is toereikend om het vastgestelde onderhoudsniveau en de begraafwerkzaamheden uit te voeren.

Financiële middelen
We beheren de begraafplaatsen op dit moment niet volledig kostendekkend. Er komt een herziening van het beleidsplan met als doel om het beheer wél kostendekkend te maken.
Om zeker te zijn van voldoende onderhoudsgelden voor de toekomst maken we gebruik van de voorziening Afkoopsommen onderhoud graven en de voorziening Afkoopsommen grafrecht. Alle afkoopsommen voor het onderhoud van de graven en het grafrecht voegen we toe aan deze voorzieningen. De kosten voor het ruimen van graven en het onderhouden van de begraafplaatsen bekostigen we uit deze voorzieningen.

Risico's
- Van de inkomsten is vooral het aantal uit te geven graven en het daadwerkelijke aantal overlijdens niet beïnvloedbaar. Dit aantal fluctueert per jaar.
- Uit landelijk onderzoek blijkt dat de keuze voor cremeren toe neemt. Ook in onze gemeente neemt het aantal uit te geven graven af en dalen de inkomsten. Het tarief voor de urnen is verlaagd, we hebben een toename gezien in het aantal urnen. Ook de grafrechten periode is aangepast naar een periode van 20 jaar, duidelijk is dat hier behoefte aan is. Door deze maatregelen trachten we dit risico te verkleinen.

Gebouwen
Algemeen
Op 23 mei 2017 stelde u de meerjarenonderhoudsplanning gemeentelijk vastgoed (MJOP) vast. Daarmee is de basis gelegd voor het professioneel beheer en onderhoud van het gemeentelijk vastgoed voor de komende 4 jaar. In 2020 zal het MJOP worden geactualiseerd en ter vaststelling worden aangeboden aan de raad. In 2021 laten we geheel nieuwe gebouwinspecties uitvoeren en stellen we een zogenaamd duurzaam meerjarenonderhoudsplan op (DMJOP). Niet-functioneel vastgoed stoten we af. In 2019 is in dit kader de voormalige basisschool in Erichem verkocht. Tot slot hebben we het vastgoedbeheer verder geprofessionaliseerd en een vastgoedinformatiesysteem geïmplementeerd.

Beleid
Bij de vaststelling van de begroting 2019 in de raad van november 2018 zijn de navolgende beleidsuitgangspunten vastgesteld.

1. Het hebben van vastgoed is geen doel op zich. Vastgoed is een middel en ondersteunend aan maatschappelijke/ gemeentelijke beleidsdoelstellingen.
2. De vraag is leidend, niet het aanbod. Er wordt een functiescheiding gehanteerd tussen centraal vastgoedmanagement (portefeuillebeheer) en sociaal-, maatschappelijk- en ruimtelijk beleid waar de vastgoedvraag bepaald wordt.
3. Vastgoed blijft uitsluitend in eigendom als dit van strategisch belang is en/of bijdraagt aan een gemeentelijke beleidsdoelstelling; het overige vastgoed wordt verkocht tegen marktconforme prijs of gesloopt.
4. Het gemeentelijk vastgoed wordt onderhouden op het kwaliteitsniveau 3. Dit wil zeggen dat de gemeente haar panden in sobere maar doelmatige staat in stand houdt.
5. Eens per vier jaar stellen we een nieuw meerjarenonderhoudsplan (MJOP) voor gebouwen op. Het huidige MJOP (2017) wordt jaarlijks geactualiseerd. De kosten voor het uitvoeren van groot-/planmatig onderhoud zijn opgenomen in een voorziening.
6. In het eerstvolgende nieuwe MJOP (planning: 2021) zal zeer nadrukkelijk het aspect 'duurzaamheid' ofwel mogelijkheden tot verduurzaming van de gemeentelijke panden worden meegenomen. In 2021 zal derhalve een zogenaamd DMJOP worden opgesteld en voorgelegd aan de raad.
7. Bij nieuwe of actualisatie van bestaande huur- of gebruikersovereenkomsten zal bij de afbakening van eigenaars- en gebruikersonderhoud het model van de Raad van Onroerende Zaken (ROZ) als uitgangspunt worden gehanteerd.
8. Voor gebruik van gemeentelijk vastgoed wordt een marktconforme, minimaal kostprijsdekkende huur (kpdh) gehanteerd. Een en ander conform de verplichtingen vanuit de Wet markt en overheid. In uitzonderingsgevallen kan de gemeenteraad door middel van een zogenaamd 'algemeen belang besluit' hiervan afwijken en aan specifieke gebruikers of doelgroepen een lagere of zelfs geen huurprijs in rekening brengen. Het raadsbesluit van 9 december 2014 is in dit geval nog steeds van toepassing. Bij dit raadsbesluit zijn de navolgende economische activiteiten aangewezen als activiteiten die plaatsvinden in het algemeen belang:
    - exploitatie binnen- en buitensportaccommodaties;
    - exploitatie (verhuur) maatschappelijk vastgoed;
    - faciliteren van speeltuinvoorzieningen;
    - verhuur van grond (volkstuinen);
    - verhuur woningen en woonwagens/standplaatsen;
    - erfpacht- en opstalrechten;
    - verhuur ruimten gemeentehuis (fractievergaderingen en exposities);
    - antikraak panden.
9. Voor het berekenen van de kpdh wordt de Discounted Cashflow-methode (DCF-methode), ook wel de netto contante waardemethode genoemd, toegepast.
10. Voor het bepalen van de marktconforme huur geldt de grondprijzenbrief die het college jaarlijks vaststelt dan wel een taxatie van een onafhankelijke makelaar/taxateur.
11. Bij renovatie, vervanging en nieuwbouw wordt het gemeentelijk vastgoed zo toegerust dat dit kan voldoen aan de actuele wettelijke en gemeentelijke energie- en duurzaamheidsnormen.

Financiële middelen
Op basis van het MJOP en het na te streven onderhoudsniveau voor de verschillende objecten, berekenen we een structurele onderhoudslast voor onze begroting. In 2019 gaven we voor de uitvoering van klein onderhoud € 89.500,- uit. Verder stortten we € 372.500,- voor groot onderhoud in de voorziening Onderhoud gebouwen. We gaven hiervan € 250.000,- uit. Eind 2019 is de stand van deze voorziening € 905.500,-. Tot slot is voor het gemeentehuis € 100.000,- opgenomen. We gaven ruim € 170.000,- uit. Dit komt met name door onderhoud aan het rioolsysteem.
Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Risico's
- In de onderhoudsvoorziening is geen dekking opgenomen voor renovatie, vervanging, uitbreiding van de panden en eventuele nieuwbouw. Noch is dekking opgenomen voor extra (bovenwettelijke) duurzaamheidsmaatregelen.

Overzicht gebouwen	Aantal per 31-12-2018 (werkelijk)	Aantal per 31-12-2019 (begroting bijgesteld)	Aantal per 31-12-2019 (werkelijk)
Eigen huisvesting: gemeentehuis	1	1	1
Woningen	5	5	5
Dorpshuizen:			
- in volle eigendom: Lienden, Maurik, Beusichem, Ravenswaaij, Rijswijk[1] en Zoelen[2]	5	5	5
- uitgegeven in erfpacht /vestiging recht van opstal: Asch, Erichem en Kerk-Avezaath	4	3	3
Kleine verenigingsgebouwen: De Breipot (Ommeren), voormalige Jeugdsoos (Maurik), Het Binnen (Lienden)	3	3	3
Gymzalen: (waarvan twee bij een dorpshuis)	9	9	9
Sportvelden: acht voetbalverenigingen, één korfbalclub, drie tennisclubs (erfpacht).	12	12	12
Gebouwen niet van de gemeente, alleen voetbal en korfbal in Maurik is gedeeltelijk eigendom gemeente			
Commercieel: Poortgebouw en 't Heerenlogement	2	2	2
Bijzondere objecten: Museum, Synagoge	2	2	2
Begraafplaats: aula's en bergingen	12	12	12
Kerktorens: (inclusief aantal torens alleen uurwerken)	13	13	13
Monumenten:			
- twee molens, kanonnen, dorpspompen, stadswallen, historische muren in Buren	8	8	8
Overige:			
- drie muziektenten (Ingen, Beusichem en Eck en Wiel)			
- één garagebox	6	6	6
- twee schuurtjes (Ravenswaaij / Zoelmond bij Kerk)			
Schoolgebouwen[3]	15	13	13

[1] Er is overeenstemming over de verkoop van de Hoekenburg te Rijswijk. De verkoop kan pas worden geëffectueerd nadat het bestemmingsplan aangepast en onherroepelijk is (planning: 2020).
[2] Het dorpshuis Zoelen is vanwege de ontbinding van de vereniging per 23 juli 2019 in eigendom gekomen van de gemeente.
[3] In 2019 is de voormalige basisschool 'De Kastanjepoort' in Erichem verkocht. De voormalige basisschool in Asch is met ingang van schooljaar 2018/2019 leeg gekomen.

Financiering

Inleiding

In deze paragraaf geven we het beleidskader voor risicobeheersing van de financieringsportefeuille. Daarnaast geeft het inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte (art.13 BBV). In de Notitie Rente 2017 van de Commissie BBV zijn de beleidsregels omtrent rente verder uitgewerkt.
Daarnaast zijn er uitgangspunten voor het vermijden en beheersen van risico's op het gebied van financiering opgenomen in de Wet Fido. De wettelijke kaders voor beheersing van de financiële risico's uit de Wet Fido zijn uitgewerkt in het gemeentelijke uitvoeringsbesluit, het treasurystatuut.

De nadruk in deze paragraaf ligt op het bieden van inzicht in de uitvoering van de treasuryfunctie. De belangrijkste onderdelen daarvan zijn de financiering van het gemeentebeleid en het uitzetten van geldmiddelen die niet direct nodig zijn.

Ontwikkelingen

Vanaf 2018 is de Notitie Rente van de Commissie BBV verplicht. Hierin staan de geldende regels voor de verwerking van de rentelasten en -baten in de begroting en jaarstukken. Daarnaast zijn de bepalingen uit het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV verplicht voorgeschreven vanaf 2017. Dit betekent onder meer dat rente moet worden toegerekend aan de taakvelden. Vanaf 2017 worden alle rentebaten en -lasten gepresenteerd onder het taakveld Treasury. In 2019 is het saldo bij de jaarrekening op dit taakveld € 87.014,- positief.

Op basis van de BBV-regels uit de Notitie Rente hebben we in 2019 het gemiddelde rentetarief van 0,5% aangehouden als rentelast (renteomslagpercentage) over de investeringen. Het gemiddelde rentetarief wordt berekend over de te verwachten rente over de kort- en langlopende leningen in 2019. Het bij de begroting 2019 voorgecalculeerde omslagpercentage per 1 januari mag maximaal met een marge van 0,5% worden afgerond. Het omslagpercentage wordt bij de jaarrekening berekend door de werkelijk aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa. Een correctie op basis van nacalculatie is verplicht gesteld als de werkelijke rentelasten meer dan 25% afwijken van de rentelasten die op basis van de voorcalculatie aan de taakvelden zijn toegerekend. In 2019 is nagecalculeerd met een rentetarief van 0%.
Het omslagrentepercentage moet op consistente en eenduidige wijze worden toegerekend aan de individuele activa. Het is niet toegestaan om per investering of taakveld te differentiëren in het toe te rekenen rentepercentage.

De financieringsbehoefte is in 2019 verder afgenomen en neemt de komende jaren waarschijnlijk nog wat verder af (zie balans hoofdstuk 3). In samenhang daarmee neemt de langlopende leningenportefeuille af van € 7,8 miljoen op 1 januari 2019 naar € 6,1 miljoen op 31 december 2019. De verwachting voor 2020 is dat de rentetarieven voor kort - en langlopende leningen zeer laag blijven.

Risico's

Gezien de publieke taak, moet de gemeente zorgvuldig omgaan met publieke middelen. Risicobeheersing is daarbij van groot belang. Daartoe worden renterisico's beheerst middels de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Verder worden stringente eisen gesteld aan het uitzetten van liquide middelen: leningen en garanties worden in principe alleen verstrekt voor de uitoefening van de publieke taak. Voor het overige moeten overtollige middelen worden aangehouden in 's Rijks schatkist (verplicht schatkistbankieren) en blijven daar beschikbaar voor de uitoefening van de publieke taak.

<u>Renterisico</u>
Het grootste risico op het gebied van financiering is het renterisico. Dit renterisico lopen we bij het aantrekken (en eventueel uitzetten) van langlopende geldleningen. De renterisiconorm heeft als doel om het renterisico bij herfinanciering te beheersen. Hoe meer de aflossing van schulden in de tijd wordt gespreid, hoe minder gevoelig de begroting wordt voor renteschokken bij de herfinanciering.

Kasgeldlimiet
Ook moeten we voldoen aan de wettelijke kasgeldlimiet. De limiet zorgt ervoor dat niet te veel kasgelden (kortlopende leningen < 1 jaar) worden aangetrokken. We mogen maximaal 8,5 % van het bedrag van de exploitatielasten in de begroting opnemen in de vorm van kasgelden.

Liquiditeitsrisico
We lopen geen liquiditeitsrisico omdat we als gemeente steeds voldoende leningen aan kunnen trekken waarmee we tijdig aan onze betalingsverplichtingen kunnen voldoen.

Schatkistbankieren
Eind 2013 is de Regeling Schatkistbankieren decentrale overheden ingevoerd. Gemeenten, provincies en waterschappen zijn verplicht hun overtollige liquide middelen in 's Rijks schatkist aan te houden. De tegoeden van de lagere overheden staan op de staatsbalans en worden van de staatsschuld afgetrokken, waardoor het financieringstekort van het Rijk lager wordt. Voor Buren heeft het verplichte schatkistbankieren vrijwel geen effect op de rentelasten.

Treasurybeleid

Eind 2015 is het treasurybeleid opnieuw vastgesteld middels het Treasurystatuut. Hierbij is gebruikgemaakt van de *Handreiking Treasury 2015* van het ministerie van Financiën. In het statuut hebben we de wettelijke kaders voor beheersing van de financiële risico's uit de Wet Fido verder uitgewerkt. We hebben de gemeentelijke doelstellingen, verantwoordelijkheden, bevoegdheden en de administratieve organisatie van het beheer van liquiditeiten op korte en lange termijn beschreven. Met het vernieuwde BBV staan in de notitie Rente 2017 de nieuwe verantwoordingsregels voor het taakveld Treasury Deze regels hebben we in 2019 toegepast.
In het eerste kwartaal 2019 is het Treasurystatuut aangepast wegens de gewijzigde organisatiestructuur in oktober 2018. Daarnaast zijn geen andere wijzigingen gedaan in het Treasurystatuut 2015.

In de inleiding zijn de belangrijkste treasuryfuncties aangegeven: de financiering van het gemeentebeleid en het uitzetten van geldmiddelen die niet direct nodig zijn. De Wet Fido heeft deze functies aan strenge regels gebonden door de invoering van het *schatkistbankieren* eind 2013.

Totaalfinanciering en rentekosten

De gemeente Buren werkt vanuit totaalfinanciering. Dat wil zeggen dat de aangetrokken leningen niet een-op-een gekoppeld zijn aan de investeringsprojecten of verstrekte leningen. We bundelen alle schulden en tegoeden en we salderen alle gemeentelijke kastekorten en -overschotten voordat we ons op de kapitaalmarkt begeven.

Het omslagrentepercentage wordt berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd (zie: *BBV notitie Rente 2017*). De taakvelden worden sinds 2017 voor hun kapitaalbeslag afgerekend op basis van een rentepercentage (met een mogelijke afronding van 0,5%). Het resultaat van de omslagrente komt rechtstreeks in de exploitatie op het taakveld Treasury tot uitdrukking. Het toerekenen van omslagrente aan de taakvelden vindt plaats via het taakveld Treasury.

In 2019 is op basis van de verplichte nacalculatie een correctie nodig van de omslagrente. Deze correctie is verplicht gesteld als de rentelasten meer dan 25% afwijken van de rentelasten die op basis van de voor gecalculeerde omslagrente aan de taakvelden zijn toegerekend.

Het BBV biedt vooralsnog de mogelijkheid om een rentevergoeding of inflatievergoeding over het eigen vermogen en de voorzieningen te berekenen en door te belasten aan de taakvelden. De Commissie BBV adviseert deze systematiek niet meer toe te passen, vanwege het verlangde inzicht, de eenvoud en transparantie. Deze aanbeveling hebben wij vanaf 2017 overgenomen. Vanaf 2018 is het toepassen van de notitie Rente wettelijk verplicht. In 2019 gelden voor onze begroting de volgende uitgangspunten op basis van de nieuwe BBV-regelgeving:

- een omslagrentepercentage van 0,5%;
- De 0,5%-omslagrente wordt gehanteerd bij de kapitaalrentelasten;
- Er is geen rentevergoeding over het eigen vermogen (de reserves) en de voorzieningen;

- De uitzondering op de omslagrente van 0,5% bij de kapitaallasten geldt voor de grondexploitaties Doejenburg en Teisterbant. Dit is in 2018 bij de 2MR besloten. Hier rekenden we eerder met een percentage van 0% volgens het daarover genomen raadsbesluit (15/00539).

De berekening van de nagecalculeerde omslagrente is voor onze gemeente gedaan op basis van de Notitie Rente 2017 van de Commissie BBV en is als volgt weer te geven:

Renteschema	begroting 2019	jaarrekening 2019
De externe rentelasten over de korte en lange financiering	56.507	56.189
De externe rentebaten (idem)	- 11.625	-16.256
Saldo rentelasten en rentebaten	**44.882**	**39.933**
De rente die aan de grondexploitaties moet worden doorberekend	0	0
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	0
De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	***0***
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	**44.882**	**39.933**
Rente over eigen vermogen	0	0
Rente over voorzieningen	0	***0***
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente (renteomslag)		
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-262.892	-45.249
Renteresultaat op het taakveld Treasury	**-218.010**	***-5.316***
Omslagrente afgerond	**0,54%**	**0,09%**

De nacalculatie van de omslagrente wordt berekend door de aan de taakvelden toegerekende rente te delen door de integraal gefinancierde activa:

45.249 : 48.244.918.= 0,09%.

En daarmee is de bijstelling van de omslagrente van 0,5% naar 0% verplicht aangezien de rentelasten bij de nacalculatie meer dan 25% afwijken van de voorcalculatie (262.892 : 48.244.918 = 0,54%).

Als het omslagrentepercentage afwijkt van de werkelijke vermogenskostenvoet (werkelijke rentelasten), ontstaat er een renteresultaat. Wanneer dit renteresultaat hoog wordt, is dat een signaal om het omslagrentepercentage te herzien. Dit was in Buren in 2019 het geval want. De bij de begroting vastgestelde omslagrente van 0,5% is bij nacalculatie voor de jaarrekening verplicht naar beneden bijgesteld naar 0%, uitgezonderd voor grondexploitatie Doejenburg en Teisterbant (0,5%). Het renteresultaat vloeit voort uit het feit dat geen nieuwe langlopende leningen zijn aangetrokken in combinatie met het gelijktrekken van de rentevoet voor alle grondexploitaties naar 0% met uitzondering van Doejenburg en Teisterbant.

In 2020 zullen we het omslagrentepercentage in het voorjaar opnieuw berekenen en indien nodig aanpassen.

Risicobeheer

Een belangrijke doelstelling van de treasuryfunctie is het voeren van een risicomijdend treasurybeleid. Om dit te realiseren is in het treasurystatuut vastgelegd dat de gemeente alleen leningen aan derden, zijnde niet andere overheidsinstellingen, mag verstrekken voor de uitoefening van haar publieke taak. Daarnaast moeten deze leningverstrekkingen risicomijdend zijn.
Naast risicomijdend gedrag bij het aantrekken en uitzetten van gelden is het ook van belang dat we renteschommelingen, oftewel renterisico's, voorkomen. Het renterisico wordt in beeld gebracht met behulp van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Beide instrumenten gebruikt de provincie bij het uitoefenen van haar toezichthoudende taak.

Kasgeldlimiet
De kasgeldlimiet is het bedrag dat de gemeente maximaal met rood staan en kortlopende geldleningen mag financieren. Dit limiet is 8,5% van het bedrag van de exploitatielasten in de begroting bij aanvang van het jaar. De kasgeldlimiet mag niet meer dan drie achtereenvolgende kwartalen overschreden worden. Gebeurt dit wel dan moet de gemeente de Provincie Gelderland daarover informeren en daarbij een plan aanbieden om weer te gaan voldoen aan de kasgeldlimiet. In 2019 heeft de gemeente Buren de kasgeldlimiet niet met meer dan drie achtereenvolgende kwartalen overschreden. Er moet daarbij door Buren enerzijds rekening worden gehouden met beschikbare kredieten en anderzijds met tijdelijke uitschieters in de behoefte aan kort geld. Daarom wordt voorzichtigheidshalve enige marge aangehouden onder de kasgeldlimiet.

In de onderstaande grafiek brengt de kasgeldlimiet ten opzichte van het benodigde kasgeld in beeld voor de jaren 2018-2023.

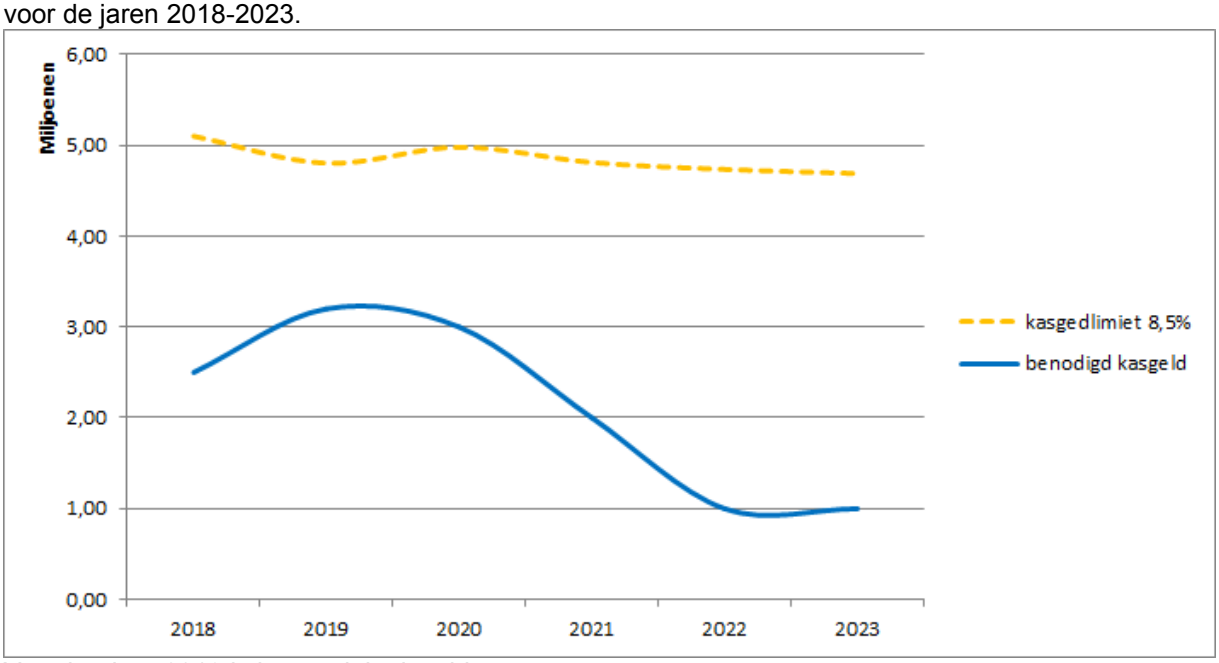

Voor het jaar 2019 is het exploitatiesaldo:

De kasgeldlimiet (8,5%) is:

In 2019 hebben we gemiddeld € 3,2 miljoen kasgeld geleend tegen een gemiddelde rente van -0,37% (baten: € 13.332,-).
In 2019 was geen herfinanciering van de afgeloste leningen nodig. Op basis van de huidige verwachte (des-)investeringen en de bijbehorende financieringsbehoefte is het in 2020-2021 niet nodig om lopende leningen te moeten herfinancieren, tenzij er nieuwe ontwikkelingen zijn waardoor dit wel nodig is.

Hieronder volgt de verhouding tussen de kasgeldlimiet en het benodigd kasgeld (kortlopend krediet):

Omschrijving	2018	2019	2020	2021	2022
De kasgeldlimiet (8,5%):					
Het gemiddeld benodigde kasgeld:	3,36	3,72	-2,00	-2,00	-1,00

Renterisiconorm
De renterisiconorm stelt dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Deze norm is bedoeld om door de jaren heen tot een goede opbouw van de leningenportefeuille te komen. Door een goede opbouw wordt het renterisico door renteaanpassingen en herfinanciering van leningen van jaar tot jaar voldoende beperkt. Het renterisico wordt bepaald op basis van de aflossingsbedragen van onze leningen in de toekomstige jaren. Deze moeten immers (her)gefinancierd worden tegen het dan geldende rentepercentage.

De renterisiconorm is gebaseerd op de verwachte meerjarige begrotingscijfers. Door maximaal 20% van het begrotingstotaal per jaar af te lossen vermijden we te grote rentelasten op de langlopende leningen. De (te hoge) rentelasten leggen beslag op de begrotingsruimte en zijn nadelig voor onze gemeentelijke financiële positie.

De rente op langlopende leningen staat voor langere tijd vast en daarmee wordt het renterisico sterk beperkt.

Hieronder volgt een grafiek waarin de renterisiconorm ten opzichte van het renterisico in 2018-2023 in beeld wordt gebracht:

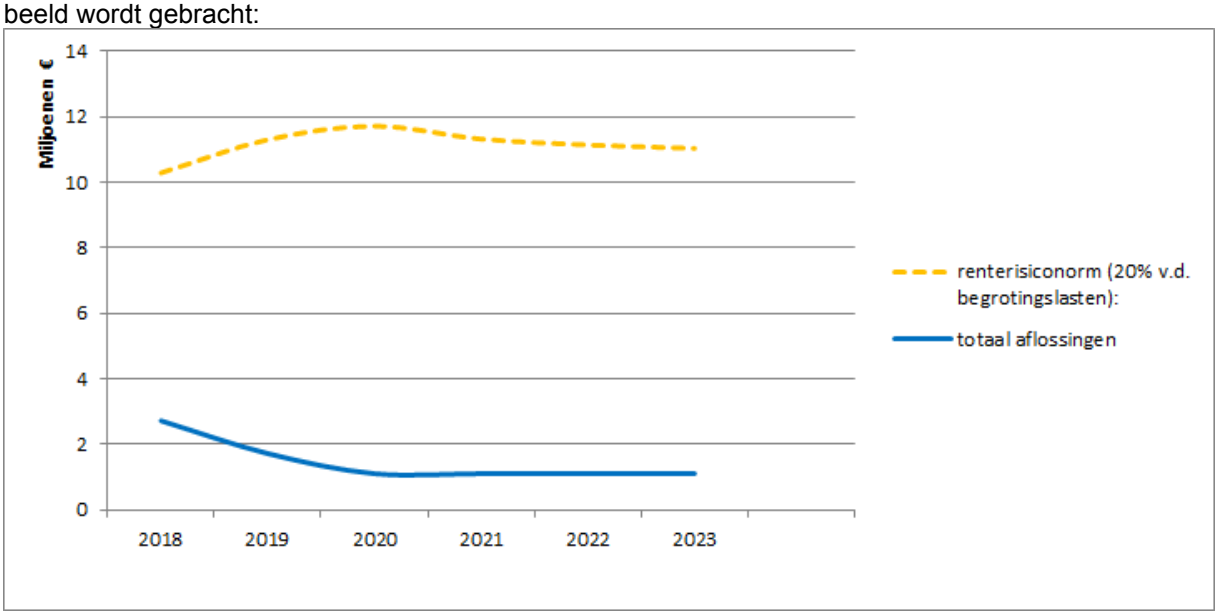

De gemeente Buren blijft in 2019 en in de komende jaren ruim onder de gestelde renterisiconorm van 20% van het begrotingstotaal. De norm was in 2019 € 11,3 miljoen. In 2019 is € 1,7 miljoen afgelost en daarmee blijven we ruim binnen de gestelde wettelijke norm. Ook was een herfinanciering van de afgeloste € 1,7 miljoen niet nodig. In 2019 en latere jaren is de verwachting dat aan de renterisiconorm wordt voldaan. De verwachting is dat in 2020 geen herfinancieringen nodig zijn. Daarbij houden we geen rekening met nieuwe ontwikkelingen op het gebied van (des-)investeringen.

Schatkistbankieren
Bij het schatkistbankieren wordt het drempelbedrag berekend (art.7 Regeling Schatkistbankieren Decentrale Overheden). Het drempelbedrag is het maximale bedrag dat een decentrale overheid over een heel kwartaal gezien gemiddeld op dagbasis buiten de schatkist mag hebben. De berekening van de benutting van het drempelbedrag vermelden we bij de toelichting op de balans. Uit onderstaand overzicht blijkt dat onze gemeente in het eerste en laatste kwartaal van 2019 onder het drempelbedrag van € 420.000 is gebleven en in het tweede en derde kwartaal niet. In 2020 vindt een aanpassing plaats van de stelselrekeningen zodat alle overtollige gelden boven het drempelbedrag automatisch worden overgeboekt naar het Rijk.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar 2019			
(1)	**Drempelbedrag**	**420**	**420**	**420**	**420**
	Kwartaal	1	2	3	4
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	**367**	**604**	**534**	**420**
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	54	-	-	1
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	184	113	-
(1) Berekening drempelbedrag:					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	56.033	56.033	56.033	56.033
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	56.033	56.033	56.033	56.033
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-	-	-	-
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van € 250.000	Drempelbedrag	420	420	420	420
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	33.007	54.947	49.100	38.608
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	367	604	534	420

Leningen- en aandelen portefeuille

Aangetrokken leningen

We hebben in 2019 vier langlopende geldleningen waarvan de stand per 31 december 2019 als volgt is (in euro's):

Oorspronkelijk bedrag	Geldgever	Laatste jaar aflossing	Renteper-centage	Leningbedrag per 31-12-2019	Rente 2019
5.513.430	BNG	2019	4,48%	0	137
6.806.703	BNG	2019	4,48%	0	169
8.000.000	BNG	2024	0,93%	4.000.000	44.371
3.000.000	BNG	2026	0,53%	2.100.000	11.511
Totaal:				**6.100.000**	**56.189**

De rentelasten in 2019 voor onze bestaande leningen bedraagt € 56.189,-. Dit is een gemiddelde rente van 0,74% over de stand langlopende leningen per 1 januari 2019 tot en met 31-12-2019.

Aandelen en uitgezette leningen

De gemeente bezit 23.953 aandelen van de Bank Nederlandse Gemeenten. In 2019 hebben we over 2018 een dividenduitkering ontvangen van € 68.266. Dit is iets meer dan in 2018.
Daarnaast bezit de gemeente 24.035 aandelen van Vitens en ontvingen we daarvoor in 2019 over het jaar 2018 een dividenduitkering van € 18.387. In 2019 is veel minder dividend uitgekeerd dan in voorgaande jaren vanwege de nieuwe financiële regelgeving die is ingesteld voor bedrijven: de

"Weighted Average Cost of Capital" WACC (gewogen gemiddelde kosten van kapitaal) en daarnaast de laag gehouden drinkwatertarieven en veel grotere kapitaallasten voor investeringen.

Financieringsbehoefte

De financieringsbehoefte geeft aan of we geld nodig hebben of geld uit kunnen zetten. In 2019 is er een tekort aan financieringsmiddelen. In de onderstaande schema's wordt de financieringsbehoefte, de -middelen en of er een overschot of tekort is in beeld gebracht.

Tabel: Financieringsbehoefte voor de periode 2019-2023

Financieringsbehoefte (bedragen x € 1.000.000)	2019	2020	2021	2022	2023
Materiële vaste activa	27	27	25	25	25
Financiële vaste activa	1	1	1	0	0
Boekwaarde grondexploitaties	4	5	3	0	0
Totale behoefte	**32**	**33**	**29**	**25**	**25**

De bedragen hierboven betreffen in 2019 de boekwaarden op 1 januari van het genoemde kalenderjaar en de verwachte boekwaarden 2020-2023. De boekwaarden grondexploitaties zijn gecorrigeerd met de berekenende verliesvoorzieningen/boekverliezen.

Tabel: Financieringsmiddelen voor de periode 2019-2023

Financieringmiddelen bedragen x € 1.000.000)	2019	2020	2021	2022	2023
Reserves en voorzieningen	25	25	23	22	22
Langlopende leningen	8	6	5	4	4
Totale middelen	33	31	28	26	26
Uitgezette middelen	0	0	0	0	0
Totaal beschikbare middelen	**33**	**31**	**28**	**26**	**26**

Tabel: Financieringsoverschot of - tekort voor de periode 2019-2023

Benodigd (bedragen x € 1.000.000)	2019	2020	2021	2022	2023
Financieringsmiddelen	33	31	28	26	26
Financieringsbehoefte	32	33	29	25	25
totaal tekort (-) / overschot (+) aan middelen	1	-2	-1	1	1
Kredietlimiet kortlopend	4	4	4	4	4
Benodigd nieuwe langlopende financieringsmiddelen	0	0	0	0	0

I

n 2019 zijn er door de gemeente Buren geen nieuwe langlopende leningen afgesloten. In 2020 en volgende jaren verwachten we vooralsnog geen nieuwe langlopende leningen nodig te hebben. Dit komt doordat we nu vrijwel geen nieuwe investeringen gepland hebben in de komende jaren. De lopende leningen moeten waarschijnlijk wel worden geherfinancierd.

Relatiebeheer

De huisbankier van de gemeente Buren is de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Deze relatie is vastgelegd in een zogenaamde raamovereenkomst. Hierin zijn onder andere afspraken met betrekking tot de rentepercentages van in rekening-courant geleende gelden vastgelegd. De raamovereenkomst is in 2018 voor het laatst geactualiseerd.

Tabel: Taakveld Treasury jaarcijfers 2019 en de verwachtingen voor 2019-2023

Rentekosten en -opbrengsten (bedragen x € 1.000)	Begroot 2019	Werkelijk 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
toegerekende rentelasten aan investeringen	-263	-45	-131	-125	-115	-107
Betaalde rente voor kortlopende leningen	0	3	0	0	0	0
Betaalde rente voor langlopende geldleningen	57	56	47	38	29	20
Ontvangen rente over kortlopende geldleningen	-12	-16	-9	-5	-3	0
Ontvangen rente over langlopende leningen / beleggingen	-92	-91	-91	-90	-89	-89
Treasurykosten organisatie	6	6	2	2	2	2
Totaal treasury	**-304**	**-87**	**-183**	**-181**	**-177**	**-175**

Indicatoren en kengetallen

Klik *hier* voor cijfers over de netto schuldquote.
Klik *hier* voor cijfers over de netto schuld per inwoner.

Zie ook kengetallen bij Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Bedrijfsvoering

Inleiding

In deze paragraaf geven wij inzicht in de ontwikkeling van de organisatie en de bedrijfsvoering. Dit doen we langs de ontwikkelingslijnen zoals die in de bedrijfsvoeringsparagraaf van de begroting 2019 voor organisatie en bedrijfsvoering zijn geschetst.

Zo geven we de lijnen aan waarlangs de organisatie zich het afgelopen jaar ontwikkeld heeft. Uitgangspunt daarbij was en bleef het besluit van de raad over de bestuurlijke richting voor Buren van 7 maart 2017. Daarin werd uitgesproken dat Buren zich als een zelfstandige gemeente blijft ontwikkelen. Om dit te kunnen is aan de raad voorgesteld te investeren in de organisatie met onder andere strategische adviseurs en het versterken van de inkoopfunctie.
Verder gaan we, naar aanleiding van het eerdere rekenkamerrapport, ook in op ontwikkelingen rond informatieveiligheid. Ook besteden we net als voorgaande jaren aandacht aan de voortgang op de aanbevelingen uit de nog lopende rekenkamerrapporten en de aanbevelingen van de accountant bij de boardletter 2018. Deze bedrijfsvoeringsparagraaf sluit af met een overzicht van kengetallen rond kwaliteit en dienstverlening.

Participatie en kerngericht werken

In 2019 zijn we gestart met het project Kerngericht werken. Via dit project willen we ervaringen opdoen over wat wel en niet werkt rond kerngericht werken. Het vraagt ook een andere manier van werken binnen de gemeentelijke organisatie. Daarvoor experimenteren we met kernambtenaren in de drie pilotkernen Ingen, Ravenswaaij en Zoelen. Daarnaast gingen we in de organisatie het gesprek aan over wat kerngericht werken betekent voor de houding en rollen van de organisatie. Een onderdeel daarvan is het (h)erkennen van de verschillen tussen de kernen. De ervaringen die we opdoen tijdens dit project nemen we mee in de op te stellen visie op kerngericht werken en dat met inzetten van (big-)data. Daarvoor hebben we in 2019 de eerste stappen gezet.

Innoveren van onze dienstverlening

Dienstverlening is een breed begrip, het gaat hierbij om persoonlijke dienstverlening en digitale dienstverlening via de gemeentelijke website en overige digitale kanalen. Om dit verder te ontwikkelen heeft in 2019 de nadruk gelegen op verkenning van inzichten, mogelijkheden en aanpak. Zo werd duidelijk dat de strategische ontwikkelingen Dienstverlening, Omgevingswet en Kerngericht werken op bepaalde terreinen elkaar overlappen en beïnvloeden. De ontwikkeling van Omgevingswet en Kerngericht werken dragen namelijk direct bij aan de verbetering van onze dienstverlening (digitaal en persoonlijk). De visie op Dienstverlening is de paraplu voor de ontwikkeling. Met de basis die in 2019 is gelegd gaan we in 2020 verder met het innoveren van de dienstverlening.
In 2019 realiseerden we daarvoor al de digitale website formulieren en een telefoonregistratiesysteem voor de analyse van telefooncontacten (AVG-proof).

Omgevingswet en impact op de organisatie

In 2019 is gestart met het opstellen van de omgevingsvisie. Daarvoor zijn intern en extern (via een dorpenronde) de informatie opgehaald, die in de omgevingsvisie meegenomen moet worden.

In 2019 heeft ook een inventarisatie plaatsgevonden van alle verordeningen en beleidsdocumenten in de gemeente die regels bevatten voor de fysieke leefomgeving. Dit om komend jaar onze regelgeving te kunnen vereenvoudigen.
Op het vlak van digitalisering is in 2019 een pilot opgezet om toegang tot informatie en documenten eenvoudiger te maken. Ook heeft een eerste oriëntatie plaatsgevonden op de leveranciers die Buren softwarematig kunnen koppelen aan het Digitaal Stelsel Omgevingswet. Dit is een verplicht onderdeel van de Omgevingswet. Onderzocht wordt ook in hoeverre de digitalisering in onze regio vanuit de ODR opgepakt kan worden. In 2020 wordt over de digitalisering een voorstel aan de raad voorgelegd.

Organisatieontwikkeling

De raad heeft in 2017 uitgesproken dat Buren een zelfstandige gemeente wil blijven. Om dit te realiseren is eind oktober 2018 het organisatie-ontwikkelingstraject gestart met verdere stappen in 2019. Zo zijn de teammanagers gestart met een managementontwikkelingstraject en hebben zij vervolgens de medewerkers hierin meegenomen. Daarbij zijn basiswaarden over " houding en gedrag" afgesproken. Dat helpt om een gemeenschappelijk beeld van de gewenste cultuur in de organisatie te ontwikkelen. Daarnaast zijn rolvastheid en eigenaarschap benoemd als belangrijke pijlers voor de organisatie en die worden nu verder in de organisatie ontwikkeld. Ook is 2019 het jaar geweest van het werken in de nieuwe organisatiestructuur. Samen met delegaties uit de teams en de OR is de structuur, cultuur en uitgangspunten van de organisatieontwikkeling geëvalueerd. De uitkomsten van deze evaluatie worden in 2020 verder opgepakt.

De formatie is ten opzicht van 2018 enigszins uitgebreid. Om de bedrijfsvoering te versterken is er een uitbreiding van twee strategische adviseurs bedrijfsvoering gerealiseerd. Zij adviseren het management, college en de gemeentesecretaris over team overschrijdende onderwerpen op HR en organisatie en financieel gebied. In 2019 zijn we ook gestart met het werken met twee bestuursadviseurs, dit evalueren we in 2020. Met deze twee "advies-ontwikkelingen" is de ontwikkeling naar een team Staf ingezet.
De inkoopfunctie heeft in 2019 een ontwikkeling doorgemaakt. Er is veel aandacht geweest voor de juiste manier van inkopen en de organisatie is daarin meegenomen door middel van trainingen en workshops. Daarnaast is de formatie voor inkoop uitgebreid met een inkoopadviseur deze gaat aan de slag met de ontwikkeling van het inkoopproces voor wat betreft kwaliteit en borging in de organisatie.

Samenwerking

Algemeen
De wereld om ons heen is flink aan het veranderen en het is goed dat Buren een visie ontwikkelt op haar positie in de regio. Dit onder andere voor het effectief oppakken van de diverse opgaven zoals het sociaal domein en duurzaamheid. Daarvoor is het zaak oog te hebben voor de realisatiekracht van Buren. In dit kader heeft in 2019 een regionaal congres plaatsgevonden met alle colleges van Rivierenland om te komen tot verdere samenwerking en een regionale visie. Dit pakken we in 2020 verder op.

Dienstverlening door Buren
De gemeente Buren heeft ook in 2019 de ICT-dienstverlening voor de ODR verzorgd. Dit op basis van een dienstverleningsovereenkomst en een Service Level Agreement. Het Regionaal Archief Rivierenland bieden we ook ondersteuning met een voorziening om de continuïteit van hun ICT te waarborgen.
In 2019 is de samenwerking rond het zogenaamde OpenWebconcept uitgebreid van 4 naar 8 gemeenten. Ook ondersteunt de VNG nu het OpenWebconcept van deze 8 gemeenten. Er is zo dus meer realisatiekracht voor het platform van waaruit de website en online-dienstverlening ontwikkeld worden. En daarmee zijn gemeenten niet meer zo afhankelijk van de (twee) grote dominante leveranciers.

Digitale veiligheid

Algemeen
Informatieveiligheid en de AVG vragen meer en meer een integrale benadering. Waar informatie wordt verwerkt, is immers bijna altijd ook privacy aan de orde. 2019 was wat betreft de AVG een "start-jaar". Samen met West Maas en Waal, Neder-Betuwe en Bommelerwaard huren we gezamenlijk de Functionaris Gegevensbescherming in. Met de drie buurgemeenten wordt ook samengewerkt als het gaat om kennisuitwisseling rond Informatieveiligheid en de AVG. Een ontwikkelpunt in 2019 was de realisatie van een omgeving voor veilig email verkeer. Door andere prioriteiten wordt dat nu in 2020 ingevoerd.

In 2019 hebben zich geen meldingsplichtige datalekken voorgedaan. Verder zijn mede door de inzet van ons ICT-team alle hackpogingen of andere bedreigingen als phishing en ransomware succesvol afgevangen.

Baseline Informatieveiligheid Overheden (BIO)
We werken sinds 2019 met de toetsingscriteria en maatregelen op basis van de (verplichte) BIO-normen. Het informatiebeveiligingsbeleid (vastgesteld oktober 2019) is ook gebaseerd op de BIO. De BIO is, net als de BIG hiervoor, een doorlopend proces van implementatie, evaluatie en verbeteren van informatieveiligheid. Dit getoetst aan de BIO-normering. De ontwikkeling van ons informatiebeveiligingsniveau aan de hand van die normering verloopt volgens planning.

Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA)
De ENSIA-audit richt zich op het gebruik en de beveiliging van Suwinet en DigiD. De zelfevaluaties voor de Basisregistratie Personen en de overige basisregistraties zijn ook succesvol verlopen. De verbeterpunten die eruit naar voren zijn gekomen worden door de organisatie opgepakt. De verklaring over 2019 is positief.

Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)
Voor het monitoren van de AVG hanteren we het model van de VNG. Onze Functionaris Gegevensbescherming (FG) heeft de 200 maatregelen samengevat per hoofdstuk en is bezig die nu te toetsen. Concreet is in 2019 een eerste analyse op basis van het VNG-model gemaakt. Het is ook de basis voor de verdere implementatie en verbetering van de AVG-maatregelen. De AVG “risico’s” die in 2019 zijn gesignaleerd zijn opgepakt en ondervangen. Overigens is in 2019 ook een verwerkingsregister geïmplementeerd.

Aanbevelingen Rekenkamerrapporten

Hieronder volgt informatie over de stand van het opvolgen van de aanbevelingen in de rapporten van de rekenkamer en de accountant. Het gaat om 4 rekenkamerrapporten en de aanbevelingen van de accountant bij de Boardletter 2018.

Rapport Sociaal domein indicatoren in beeld
Na het uitkomen van dit rekenkamerrapport is een eerste aanzet gemaakt met het realiseren van de aanbevelingen. Door de organisatie ontwikkeling en daarmee samenhangende personele verschuivingen is dat helaas vertraagd. De realisatie wordt nu opgepakt als onderdeel van herinrichting van de processen Wmo, Jeugd en Participatie. Deze transformatie sociaal domein is in 2019 opgepakt als een van de strategische opgaven van Buren. Inmiddels wordt ook vanuit de regionale inkooporganisatie Wmo/Jeugd scherper ingezet op de ontwikkeling en sturing aan de hand van kritische prestatie indicatoren.
Een groot aantal van de indicatoren die het rapport noemt is overigens al beschikbaar. Aan de rest wordt, voor zover relevant, gewerkt. Een aantal indicatoren is echter niet meetbaar en die zijn daarom niet te realiseren.
In de eerste helft van 2020 wordt gewerkt aan de eerste halfjaarrapportage voor het sociaal domein. In deze rapportage worden de indicatoren uit het rekenkameronderzoek meegenomen. Dat geeft met diverse andere indicatoren inzicht in het functioneren van de uitvoerende teams en het gebruik van voorzieningen binnen het sociaal domein.

Rapport Inkoopfunctie gemeente Buren
In juli 2018 heeft de raad het rekenkamerrapport ‘Inkoopfunctie van de gemeente Buren’ behandeld. De algemene conclusie was dat er op bijna alle onderdelen verbeteringen mogelijk zijn.Dat jaar nog startte het project ‘Professionalisering inkooporganisatie’. Om de inkoopfunctie te verbeteren, is een projectplan opgesteld met 9 deelprojecten en een planning van één jaar tot anderhalf jaar om alle verbeteracties uit te voeren.

Follow-up onderzoek Quick scan Nazorg
Het rapport “Quick scan Nazorg" heeft één algemene aanbevelingen over de afstemming van de follow up op de aanbevelingen van de Rekenkamer tussen raad en college. Er is een aanzet gemaakt deze aanbeveling op te pakken, maar door de bestuurlijke ontwikkelingen in de tweede helft van 2019 is dat stil komen te liggen. Dit wordt in 2020 verder opgepakt.

Boardletter 2018
Onze accountant heeft bij de interim-controle 2018 aanbevelingen gemaakt. Daarvoor is een aanpak opgesteld en de gemeenteraad is al met een rapportage over de voortgang geïnformeerd (D.025548). De voortgang is ook regelmatig met de kwaliteitscommissie besproken. De aanbevelingen zijn op een

paar na allemaal gerealiseerd. Het niet realiseren is het gevolg van de afhankelijkheid van een externe softwareontwikkelaar die geen ondersteuning heeft kunnen leveren.
Sinds de begroting 2017 zijn 38 verplichte en 12 facultatieve indicatoren opgenomen bij de diverse taakvelden. Dat geldt ook voor deze rekening. Daarnaast zijn de 5 verplichte financiële indicatoren onderdeel van de risicoparagraaf.
In deze bedrijfsvoeringsparagraaf zijn de kengetallen opgenomen die elders in deze rekening geen plaats hebben gekregen, maar wel een beeld geven van onderdelen van de bedrijfsvoering.
In het volgende overzicht geven we die kengetallen weer:

Kengetallen bedrijfsvoeringsparagraaf 2019		Norm	Rekening 2016	Rekening 2017	Rekening 2018	Rekening 2019
Financiën	Belastingaanslag: -geïnd op betaaldag	90%	83%	85%	98%	98%
	- % oninbaar	0,5%	0,7%	0,7%	0,5%	0,6%
Financiën	Betalen van facturen binnen de termijn van 30 dagen	90%	82%	76%	78%	98%
Juridisch	Aantal gegronde bezwaren	n.v.t.	23	5	5	4
	Gemiddelde behandelingsduur	12 weken en 6 weken verdaging	17,5 weken	16,7 weken	16,7 weken	15 weken
Control	Getrouwheid en rechtmatigheid (accountant)	Tolerantie 1% fouten 3% onzeker	Binnen norm	Binnen norm	Binnen norm	PM
ICT	Bedrijfszekerheid	99,6%	Binnen norm	Binnen norm	Binnen norm	Binnen norm
P&O	Ziekteverzuim	Gemid. NL-gemeenten 5,3%	6 %	7,6%	10,5%	7,8
P&O	Mobiliteit					
	- instroom	n.v.t.	13	14	26	26
	- uitstroom	n.v.t.	16	10	15	16
P&O	fte's	n.v.t.	132,9	131.9	132,8	137,5

Verbonden partijen

Inleiding

Gemeenten werken vaak samen bij de uitvoering van taken. Dat doen ze met verschillende organisaties. Als gemeente een financieel belang heeft (er geld in steekt) én rechtstreeks invloed heeft op de besluiten van een organisatie, noemen we dat een "verbonden partijen". Een organisatie die alleen subsidie ontvangt, is dus geen verbonden partij.

Ontwikkelingen

- Gemeenten voeren steeds meer taken uit. De rol van verbonden partijen wordt daarin belangrijker.
- Met de Gemeenschappelijke regelingen is afgesproken dat zij hun begrotingen en jaarrekeningen tijdig aanleveren. De besluitvorming in de gemeenteraad is gecoördineerd en in één voorstel in juni 2019 aan de gemeenteraad aangeboden.
- In 2019 zijn vier moties in de gemeenteraad aangenomen, gericht op het krijgen van meer grip op de GR-en. Ook in de regio vinden de gesprekken over "grip op de GR-en plaats. Deels zijn praktische oplossingen al doorgevoerd en deels vinden in 2020 de nadere uitwerkingen van de vier moties plaats.
- In 2019 is door het Kabinet een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen om advies aan de Raad van State aangeboden. De wijzigingen hebben vooral betrekking op de wens de gemeenteraden meer ruimte te bieden voor sturing op de gemeenschappelijke regelingen. Naar verwachting volgt in 2020 een voorstel aan de Tweede Kamer.
- In 2019 zijn de jaarrekening en de begroting tijdig behandeld.

Risico's

De gemeente blijft beleidsmatig en bestuurlijk verantwoordelijkheid houden ten aanzien van verbonden partijen. De middelen die de gemeente ter beschikking stelt, gaan verloren in geval van faillissement van de verbonden partij. Bij financiële problemen kan de gemeente in de situatie van een gemeenschappelijke regeling geconfronteerd worden met verplichte aansprakelijkheid. Dat levert financieel risico op. In 2019 zijn we niet met dergelijke financiële risico's geconfronteerd.

Buiten de aan de gemeenteraad in voorkomend geval extra gevraagde budgetten voor de afzonderlijke GR-en zijn de risico's in 2019 binnen de GR-en opgevangen.

Regio Rivierenland

Portefeuillehouder	J.A. de Boer
De organisatie	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Tiel
Samenstelling	Het samenwerkingsverband wordt gevormd door de gemeenten: Tiel, Culemborg, Zaltbommel, Maasdriel, West-Betuwe, West Maas en Waal, Neder-Betuwe en Buren.
Jaar van deelname	1986
Verplichte deelname	Ja, op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen.
Bestuur en andere overlegorganen	De regeling heeft een algemeen bestuur waarin elke gemeente een vertegenwoordiger heeft. De stemverhoudingen in het algemeen bestuur zijn gebaseerd op inwonersaantallen. Gemeente Buren heeft 11/100 stemmen in het algemeen bestuur. Andere overlegorganen binnen de regio zijn drie speerpuntberaden, stuurgroepen portefeuillehouders overleggen op deelterreinen zoals Wonen, Ruimtelijke ordening en Verkeer en vervoer, Wmo/Jeugd en Duurzaamheid.
Ontwikkelingen	Op 25 mei 2016 is het ambitiedocument door het algemeen bestuur vastgesteld. Daarin zijn drie speerpunten benoemd (Agribusiness, Logistieke hotspots en Recreatie en toerisme) met acht regionale opgaven. De voortgang van de uitvoering is met regelmaat aan de gemeenteraad voorgelegd. eind 2019 is een aanvang gemaakt met een nieuw te maken visiedocument voor de komende 4 jaar.
De taken	
Taken	De Regio Rivierenland behartigt de (gezamenlijke) belangen van de gemeenten en voert gemeenschappelijke taken uit, onder andere van provinciaal en rijksbeleid. De regio ondersteunt de gemeenten in bestuurlijk, beleidsmatig en strategisch opzicht. De Regio voerde in 2019 voor de gemeente ook een aantal specifieke (contract gestuurde) taken uit:
Doelen	1.Speerpunt Recreatie en toerisme: we bereiken een jaarlijkse omzetgroei van 5 %. 2.Speerpunt Logistieke hotspots: we komen in de top 3 logistieke hotspots van Nederland. 3. Speerpunt Agribusiness: onze tuinbouw wordt nóg meer toonaangevend in Europa. 4.Inkoop: op een effectieve, doelmatige manier verzorgen, begeleiden en uitvoeren van (gezamenlijke) gemeentelijke aanbestedingen. 5.Leerplicht: het voorkomen van verzuim van leerplichtige jongeren. 6.Sociale recherche: het voorkomen en bestrijden van misbruik van voorzieningen binnen de Participatiewet.
Indicatoren	1. Recreatie en toerisme 2. Speerpunt Logistieke hotspots 3. Speerpunt Agribusiness 4. De minderuitgaven door inkoop 5. Aantallen vroegtijdige schoolverlaters 6. Het bedrag dat bespaard wordt aan uitkeringsgelden

Taakvelden	Activiteiten van de Regio Rivierenland vinden plaats binnen de taakvelden Onderwijsbeleid en leerlingenzaken, Bestuur, Verkeer en vervoer, Economische ontwikkeling, Economische promotie, Wonen en bouwen en Inkomensregelingen.
Doelen, ontwikkelingen en verantwoording	
Zijn de doelen in 2019 behaald?	De speerpunten hebben doelen voor langere termijn. In 2019 zijn wederom stappen gezet om de gestelde doelen te halen. Bij recreatie en toerisme is meer focus aangebracht over de prestaties van de Regionaal Bureau Toerisme. Bij logistieke hotspot zagen we goede voortgang in de samenwerking met de partners. Ook is werk gemaakt van de regiodeal, waarbij het Rijk mede investeert in die regionale doelstellingen die bijdragen het Rijksbeleid uit te voeren. De evaluatie van het visiedocument in 2020 zal een helder beeld geven van de totale resultaten over de planperiode. Thema's als duurzaamheid en mobiliteit kregen in 2019 veel aandacht. De regionale ruimtelijke structuurvisie werd op 19 juni 2019 vastgesteld. Een forse bouwsteen voor de omgevingsvisie van de gemeente.
Welke ontwikkelingen staan er gepland de komende jaren?	In 2020 wordt een nieuwe visie ontwikkeld, voortbordurend op de ervaringen en doelen die voorheen werden gesteld. De gemeenteraden spelen een belangrijke rol in het proces. In 2020 wordt uitwerking gegeven aan de uitkomst van de regiodeal. In 2019 is besloten aan te sluiten bij Versis. In 2020 gaat de uitvoering van start. In 2020 wordt gewerkt aan verdere verbetering van de relatie tussen de GR en de deelnemers, waarbij de rol van de gemeenteraad specifiek aandacht heeft.
Welke (Financiële) risico’s liepen we / wat zijn de toekomstige risico's?	Om het inzicht te versterken in de bestaande en toekomstige financiële risico's en de mate waarin deze zijn afgedekt door reserves heeft het Regiokantoor een onderzoeksrapport 'Risico's bij Regio Rivierenland' op laten stellen. Mede op basis van de uitkomsten van de risico-inventarisatie en de in het onderzoekrapport opgenomen adviezen is een algemene reserve gevormd van € 474.000 voor het afdekken van deze (financiële) risico's. Financiële kengetallen Op 15 mei 2015 is een besluit tot wijziging van het BBV vastgesteld. Deze wijziging heeft betrekking op het opnemen van een uniforme set financiële kengetallen in de begroting, waaronder de volgende, die relevant en toepasselijk zijn voor Regio Rivierenland: - netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen - solvabiliteitsratio - structurele exploitatieruimte Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de (ontwikkeling van de) financiële positie. De uniforme kengetallen bieden de mogelijkheid om onderling cijfers te vergelijken. Daarmee dragen deze kengetallen bij aan de controlerende en kaderstellende rol van het bestuur. Hierna nemen wij de kengetallen op, die verplicht in de programma-verantwoording moeten worden opgenomen.

Tabel met kengetallen:

	Raming 2019	Realisatie 2019
Netto schuldquote	30%	2%
Solvabiliteitsratio	22%	28%
Structurele exploitatieruimte	0,0%	0,7%

Toelichting bij de tabel met kengetallen:
- De netto schuldquote komt uit op een veel lager percentage dan geraamd. Deze positieve ontwikkeling is voornamelijk het gevolg van de verkoop van het pand JS de Jongplein in december 2018.
- De solvabiliteitsratio is t.o.v. de jaarrekening 2018 iets gedaald tot 28%. Dit is in lijn met de verwachte ontwikkeling in de (meerjaren)begroting. Desondanks behouden we het perspectief van een gezonde financiële situatie.
- De structurele exploitatieruimte komt in de begroting uit op 0%, omdat we uitgaan van structureel evenwicht in de begroting. De realisatie in de jaarrekening 2019 komt uit op + 0,7% en is als volgt opgebouwd: een structureel resultaat van + € 84.000 ten opzichte van een € 12.872.000 aan gerealiseerde baten.

Financiën **x € 1.000,-**

Wat was de ontwikkeling van de vermogenspositie?

	31-12-2017 Rekening	31-12-2018 Rekening	31-12-2019 Rekening
Reserves	1.893	2.583	3.025
Voorzieningen	174	123	77
Resultaat	Zie de tabel hieronder.		

De bovenstaande cijfers zijn op basis van de concept-jaarrekening 2019.

(x € 1.000,-)

	Werkelijk 2018	Begroot 2019	**Werkelijk 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Bijdrage aan de GR	207	214	**214**	223	223	223
Rekeningresultaat van de GR	-21	-14	**-13**	-10	-10	-10

Veiligheidsregio Gelderland-Zuid

Portefeuillehouder	J.A. de Boer
De organisatie	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Nijmegen
Samenstelling	De VRGZ vormt het samenwerkingsverband van: • De 16 gemeenten in de regio Rijk van Nijmegen en regio Rivierenland. • De Regionale Ambulancevoorziening (RAV). • De Gemeenschappelijke Meldkamer Gelderland-Zuid. • De brandweer. • De politie Gelderland-Zuid.
Jaar van deelname	1 januari 2013
Verplichte deelname	Ja, op basis van de wet op de veiligheidsregio's.
Bestuur en andere overlegorganen	Algemeen bestuur waarin de burgemeester vertegenwoordigd is met een stem. De dagelijkse aansturing gebeurt door het directieteam, bestaande uit een algemeen directeur, de brandweercommandant, de directeur regionale ambulancevoorziening en de directeur publieke gezondheid.
Ontwikkelingen	Het verbeteren van de dekking rondom brandweerzorg en de organisatieontwikkeling.
De taken	
Taken	Brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening, crisisbeheersing.
Doelen	• Versterken proactief handelen. • Verhogen zelfredzaamheid en burgerparticipatie. • Verbeteren risicocommunicatie.
Indicatoren	Er zijn nieuwe stappen gezet om een kwaliteitskader te implementeren en verder te ontwikkelen om prestaties te meten.
Taakvelden	Openbare orde en veiligheid, Crisisbeheersing en brandweer.
Doelen, ontwikkelingen en verantwoording	
Zijn de doelen in 2019 behaald?	• Versterken proactief handelen: samen met zorgpartners is in 2019 een pilot ingediend voor het oprichten van een zorgcoördinatiecentrum. Dit moet leiden tot efficiëntie- en kwaliteitsverbetering in de zorg. • Verhogen zelfredzaamheid en burgerparticipatie: we zoomden speciaal in op personen die verminderd zelfredzaam zijn, zoals ouderen of mensen met een beperking. De doelen zijn behaald door voorlichting te geven aan de doelgroep en de woonomgeving te bezoeken. • Verbeteren risicocommunicatie: het Veiligheidsbureau, de GHOR en het team communicatie zijn samengevoegd. Hierdoor ontstaat de spin in het web voor crisisbeheersing. Communicatie zorgt voor betrouwbare risicocommunicatie en draagt bij een stevige positionering van de VRGZ in het veiligheidsdomein.
Welke ontwikkelingen staan er gepland de komende jaren?	• Beleidsplan: in 2019 is het beleidsplan vastgesteld. Tegelijk is ook het Regionaal Risicoprofiel en Regionaal Crisisplan geactualiseerd. Met de vaststelling van deze drie centrale plannen is de focus voor de periode t/m 2023 bepaald;

	• Verhuizing meldkameractiviteiten: om de kwetsbaarheid van de dienstverlening te verminderen en de kwaliteit en continuïteit te borgen zijn de meldkamer activiteiten verplaatst naar Arnhem. Het doel is om 5 meldkamers in 2022 samen te voegen tot één meldkamer voor Oost-Nederland; • Wet normering rechtspositie ambtenaren: het stelsel van vrijwilligheid voldoet niet aan de Europese vereisten. Landelijk wordt onderzocht op welke wijze hier invulling aan kan worden geven.
Welke (Financiële) risico's liepen we / wat zijn de toekomstige risico's?	In de begroting 2019 was als risico opgenomen de leeftijdsopbouw en mobiliteit/flexibiliteit van het personeelsbestand. Het betreft de verdere stijging van de pensioenleeftijd. Dit risico blijft actueel intensieve maatregelen worden onderzocht. <u>(Nieuwe) risico's</u> • Het beschikbaar bedrag om risico's om te vangen is onvoldoende (45%); • Crisisorganisatie: in toenemende mate wordt een beroep gedaan op de structuur van de crisisorganisatie zoals het voorbereiden bijeen roepen van het Regionaal Operationeel Team en voorbereiden en adviseren bij evenementen; • Cao-ontwikkelingen: stijging salariskosten omdat in 2019 is besloten inschaling medewerkers Ambulancezorg aan te laten sluiten op de cao voor ziekenhuizen; • Pandemie: hogere lasten in 2020 en overige werkzaamheden later worden afgerond in verband met Coronavuris COVID-19; • Landelijke meldkamer Samenwerking: de vorderingen met betrekking tot de schaalvergroting zorgen sinds een aantal jaar voor omvangrijk financieel risico. Afhankelijk van de uitkomsten van een pilot wordt bekeken hoe de meldkamer vormgegeven gaat worden.

Financiën **x € 1.000,-**

Wat was de ontwikkeling van de vermogenspositie?		**31-12-2017 Rekening**	**31-12-2018 Rekening**	**31-12-2019 Rekening**
	Reserves	4.030	3.945	3.285
	Voorzieningen	2.209	2.313	3.068
	Resultaat	Zie de tabel hieronder.		
	De bovenstaande cijfers zijn op basis van de concept-jaarrekening 2019.			

(x € 1.000,-)

	Werkelijk 2018	Begroot 2019	**Werkelijk 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Bijdrage aan de GR	1.958	1.986	**1.984**	2.089	2.117	2.117
Rekeningresultaat van de GR	0	0	**0**	-20	-20	-20

Regionaal Archief Rivierenland

Portefeuillehouder	J.A. de Boer
De organisatie	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Tiel
Samenstelling	Deelnemers: gemeenten Tiel, West Betuwe, Neder-Betuwe, Buren, Maasdriel en Zaltbommel. Het Waterschap Rivierenland heeft een dienstverleningsovereenkomst gesloten met het RAR.
Jaar van deelname	1991
Verplichte deelname	Ja, overeenkomstig de gemeenschappelijke regeling.
Bestuur en andere overlegorganen	Algemeen bestuur: afgevaardigde gemeente Buren burgemeester J.A. de Boer Msc (voorzitter) Dagelijks bestuur: burgemeester J.A. de Boer Msc (voorzitter), gekozen vanuit het algemeen bestuur
Ontwikkelingen	• Door vorming gemeente West Betuwe uit de voormalige gemeenten Geldermalsen, Neerijnen en Lingewaal per 1-1-2019 is het werkgebied van het RAR uitgebreid. • E-depot: het RAR heeft een e-depot in gebruik genomen en dit is inmiddels als eerste e-depot in Nederland gecertificeerd. • Strategische Informatie Overleg (SIO) is opgestart.
De taken	
Taken	• Het gemeenschappelijk beheer van de archiefbescheiden van de deelnemers in de archiefbewaarplaatsen in het werkgebied. Uitgangspunt daarbij is de gemeenschappelijke bestuurlijke verantwoordelijkheid voor alle naar die archiefbewaarplaats overgebrachte archiefstukken. • Het verlenen van diensten aan het publiek en de deelnemers. • Het toezicht op het beheer van de niet naar de archiefbewaarplaatsen overgebrachte archiefbescheiden van de deelnemers.
Doelen	• De werkzaamheden voor de deelnemende gemeenten hebben een beheersmatig karakter op basis van een wettelijke verplichting (Archiefwet 1995). • Het RAR-beleidsplan 2019-2021 staat in het teken van e-depot, erfgoed, externe dienstverlening, expertise en efficiëntie.
Indicatoren	N.v.t.
Taakvelden	Ondersteuning organisatie.
Doelen, ontwikkelingen en verantwoording	
Zijn de doelen in 2019 behaald?	Ja. Het e-depot is in gebruik genomen en gecertificeerd.
Welke ontwikkelingen staan er gepland de komende jaren?	Digitalisering staat centraal. Dit geldt voor het e-depot, ontsluiten van erfgoed, vergroten digitale toegankelijkheid, ontwikkelen van kennis en dit delen met de deelnemende gemeente.

Welke (Financiële) risico's liepen we / wat zijn de toekomstige risico's?	**Doelen van het RAR met betrekking tot het weerstandsvermogen en risicobeheersing** • We zorgen voor een solide financieel beleid met een transparant inzicht in de kosten en geldstromen; • We zorgen voor een structureel en reëel evenwicht in de begroting en de meerjarenraming; • Onze planning- en controlcyclus is zo ingericht dat het DB en het AB de sturings- en verantwoordingsinformatie krijgen die ze nodig hebben. **Beleid RAR** Het RAR hanteert de volgende uitgangspunten voor het risicomanagement: • Het RAR wil de continuïteit van de organisatiedoelen waarborgen en de • vermogenspositie beschermen; • Het RAR wil actief haar risico's beheersen en kunnen opvangen en wil voorkomen dat incidentele tegenvallende financiële resultaten verhaald moeten worden op de gemeenten; • Tegelijkertijd streeft het RAR naar het zo laag mogelijk houden van de algemene reserve. De hoogte van de ratio van het weerstandsvermogen is door het Algemeen Bestuur in 2014 vastgesteld op minimaal 1,0. Medio 2017 heeft het Algemeen Bestuur de Update 2017 Risicomanagement & Weerstandsvermogen vastgesteld, dat in 2019 een vervolg heeft gekregen en waarbij de minimale norm van 1,0 is gehandhaafd. Op basis van de actuele cijfers bedraagt het normbedrag van de weerstandscapaciteit € 202.000. Het ratio 2019 is als volgt berekend: weerstandscapaciteit € 397.437 / € 202.000 = 1,97 **Ziekteverzuim** In de afgelopen jaren zijn inspanningen verricht om het ziekteverzuim terug te dringen. Het verzuimcijfer voor 2019 exclusief het langdurige ziekteverzuim was 1,71 (2018: 2,98). Het langdurig en extra langdurig ziekteverzuimpercentage 2019 was 6,07 (2018:13,05). Het ziekteverzuim-percentage overall over 2019 is daardoor ten opzichte van 2018 gedaald naar 7,78 (2018: 16,03). Een en ander is het gevolg van het feit dat in de loop van 2019 langdurig zieken volledig zijn hersteld. *N.B.: bovenstaande informatie komt uit de jaarrekening 2019 van de RAR.*

Financiën **x € 1.000,-**

Wat was de ontwikkeling van de vermogenspositie?		**31-12-2017 Rekening**	**31-12-2018 Rekening**	**31-12-2019 Rekening**
	Reserves	457	428	397
	Voorzieningen	86	81	116
	Resultaat	Zie de tabel hieronder.		
	De bovenstaande cijfers zijn op basis van de concept-jaarrekening 2019.			

(x € 1.000,-)

	Werkelijk 2018	Begroot 2019	**Werkelijk 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Bijdrage aan de GR	268	269	**274**	294	301	309
Rekeningresultaat van de GR	0	0	**0**	-20	-20	-20

Werkzaak

Portefeuillehouder	H.N.G. Wiendels
De organisatie	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling (GR)
Vestigingsplaats	Tiel - Geldermalsen
Samenstelling	De gemeenten: Buren, Culemborg, Geldermalsen, Maasdriel, Neder-Betuwe, Neerijnen, Tiel West Maas en Waal en Zaltbommel.
Jaar van deelname	2016
Verplichte deelname	Deelname is niet verplicht, maar de gemeenteraad van Buren besloot hiertoe op 28 oktober 2014. Het eerstvolgende moment waarop Buren zou kunnen uittreden, is 1 januari 2021.
Bestuur en andere overlegorganen	Werkzaak wordt bestuurd door een algemeen bestuur (AB) en een dagelijks bestuur (DB). Het AB bestaat uit negen leden, een per deelnemende gemeente. Gemeente Buren wordt vertegenwoordigd in het AB door wethouder N. Wiendels. Elk lid heeft een stem. Het DB bestaat uit drie leden, waaronder de voorzitter. Gemeente Buren is niet vertegenwoordigd in het DB.
Ontwikkelingen	De Werkzaak is op 1 januari 2016 van start gegaan met de uitvoering van o.a. de WSW. De Werkzaak is hierin de opvolger van de GR Lander. Ook is met deze overgang naar de Werkzaak in 2016 en 2017 de financieringssystematiek is aangepast en nog steeds in ontwikkeling.
De taken	
Taken	GR Werkzaak doet de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (WSW) voor Burense werkzoekenden die op 31-12-2014 een dienstverband hadden bij de GR Lander conform de WSW. Vanaf 2015 is de WSW afgesloten voor nieuwe instroom van werkzoekenden. Nu moeten alle werkzoekenden (ook de arbeidsgehandicapte medewerkers) zich via de Participatiewet melden bij de gemeente voor de nodige ondersteuning.
Doelen	Een rechtmatige en doelmatige uitvoering van de WSW.
Indicatoren	Per 1 januari 2019 is er sprake van ca. in totaal 95 SW-dienstverbanden en 4 loonkostensubsidies (99 unieke werkzoekenden) voor mensen uit de gemeente Buren. Dit aantal WSW'ers neemt de komende jaren steeds wat verder af.
Taakvelden	Taakveld Begeleide participatie
Doelen, ontwikkelingen en verantwoording	
Zijn de doelen in 2019 behaald?	De bedrijfsdoelen van GR Werkzaak zijn de doelen geformuleerd in de begroting 2019 voor de programma's Werk, Inkomen en Bedrijfsvoering tezamen. De Werkzaak heeft de meeste bedrijfsmatige gestelde doelen behaald in 2019 en deze worden beschreven in de jaarrekening en de bijbehorende aanbiedingsbrief.
Welke ontwikkelingen staan er gepland de komende jaren?	De GR Werkzaak zet in 2020 in op creëren van nieuwe en het behouden van bestaande relaties met werkgevers om blijvend kansen te bieden aan werkzoekenden. Hierbij is goede samenwerking met de deelnemende gemeenten van belang. De WSW'ers worden ontwikkeld om te kunnen werken op (groeps)werkplekken bij reguliere werkgevers met begeleiding vanuit de Werkzaak.

	Vanaf 1 januari 2017 is er een wettelijke plicht om werkzoekenden met een indicatie voor Beschut Werk aan het werk te krijgen en te houden. De Werkzaak geeft hieraan haar uitvoering voor alleen die gemeenten die de uitvoering van de Participatiewet bij Werkzaak hebben ondergebracht. Buren doet dit zelf (voor ook Neder-Betuwe). Per 1 januari 2019 hadden we alle inwoners uit Buren (en Neder-Betuwe) met een indicatie 'Beschut Werk' geplaatst. Daarnaast ontwikkelt en zorgt de Werkzaak voor een mogelijke afstemming/synergie met de arbeidsmatige dagbesteding WMO. GR Werkzaak heeft nu als belangrijke taak om verdienmodellen te ontwikkelen waarmee enerzijds meer werkzoekenden doorstromen naar werk en anderzijds onbenut arbeidspotentieel van mensen met verminderde loonwaarde te gelde weet te maken. Verder wordt ingezet op de verbetering van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt door middel van onderwijsprojecten en samenwerking met UWV.
Welke (Financiële) risico's liepen we / wat zijn de toekomstige risico's?	**Nieuwe en gewijzigde risico's** Er zijn financiële risico's die beïnvloedbaar zijn door GR Werkzaak (zoals het verlies van grote werkgevers, groei van niet plaatsbare mensen, te weinig geschikt aanbod voor de vraag, of verandering van beleid gemeenten). Daarnaast zijn er niet te beïnvloeden financiële risico's (zoals hoogte bezuinigingen en de hoogte van de SW-lonen). GR Werkzaak zet in op de risico-onderdelen die beheersbaar zijn. GR Werkzaak loopt risico's op omzet en bedrijfsvoering. De overige risico's worden direct vertaald naar de deelnemende gemeenten. GR Werkzaak heeft per 31-12-2019 61% van de haar risico's afgedekt binnen het weerstandsvermogen van € 1,167 mln. Belangrijkste risico-ontwikkeling in 2020 zijn de gevolgen van de maatregelen op grond van COVID-19. Het ontbreekt GR Werkzaak op het moment van de jaarrekening nog aan voldoende informatie om de risico's en consequenties voldoende inzichtelijk te maken.

Financiën **x € 1.000,-**

Wat was de ontwikkeling van de vermogenspositie?		**31-12-2017 Rekening**	**31-12-2018 Rekening**	**31-12-2019 Rekening**
	Reserves	5.241	5.872	1.798
	Voorzieningen	434	269	50
	Resultaat	Zie de tabel hieronder.		
	De bovenstaande cijfers zijn op basis van de concept-jaarrekening 2019.			

(x € 1.000,-)

	Werkelijk 2018	Begroot 2019	**Werkelijk 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Bijdrage aan de GR	486	432	**444**	375	549	641

Omgevingsdienst Rivierenland

Portefeuillehouder	P.A.J.M. van den Hurk
De organisatie	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	J.S. de Jongplein 2, 4001 WG, Tiel
Samenstelling	Provincie Gelderland, gemeenten: Buren, Neder-Betuwe, West Betuwe, Zaltbommel, Tiel, Maasdriel, West Maas en Waal en Culemborg.
Jaar van deelname	2013
Verplichte deelname	Voor vergunningverlening en handhaving op het gebied van milieu is deelname verplicht. Daarnaast voert de omgevingsdienst voor ons ook vergunningverlening en handhaving uit voor bouwtaken.
Bestuur en andere overlegorganen	De Omgevingsdienst Rivierenland (ODR) heeft een dagelijks bestuur bestaande uit de directeur van de ODR en vier wethouders. Daarnaast heeft een wethouder/gedeputeerde van elke deelnemer zitting in het algemeen bestuur. De gemeente Tiel, die alleen milieutaken heeft ingebracht, heeft één stem, de overige deelnemers hebben twee stemmen.
Ontwikkelingen	Belangrijke ontwikkelingen in 2019 waren: • Per 1 januari 2018 gingen we over op outputfinanciering. Dit wil zeggen dat we betalen voor daadwerkelijk geleverde diensten in plaats van een vast bedrag. We betaalden de ODR op basis van geleverde uren. 2018 hebben we gebruikt om de outputfinanciering te monitoren. Vervolgens is voor 2019 en 2020 besloten de financiering op basis van daadwerkelijk gemaakte uren ongewijzigd voort te zetten. • Inspelen op veranderende wetgeving. Met name de komst van de Omgevingswet. • Regionale samenwerking speelt bij de aansturing van de ODR een grote rol. Samenwerking zowel tussen ambtelijke opdrachtgevers als bestuurders van de gemeenten is in 2019 verstevigd. • Op verzoek van het Algemeen Bestuur is in 2019 een project klantgerichtheid opgestart en geïmplementeerd. De implementatie loopt door in 2020. • De werkzaamheden van de ODR groeien, en het pand waar ze gehuisvest zijn werd te klein. Medio 2019 is de ODR verhuisd naar een andere locatie in Tiel. De verhuizing is budget neutraal uitgevoerd. • De ODR is in 2019 verder gegaan met het uitvoeren van energiecontroles uitgevoerd bij bedrijven om energie besparende maatregelen te controleren. Hiervoor is ook subsidie van de provincie verkregen. • In 2019 is gekeken naar de Koers van de ODR. Na ruim zes jaar was het tijd om de missie en visie van de ODR onder de loep te nemen. Dit traject wordt begin 2020 voortgezet.
De taken	
Taken	De gemeente heeft de ODR opdracht gegeven de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) uit te voeren voor de gemeente Buren. Concreet betekent dit dat de ODR de volgende taken uitvoert: • Het verlenen van omgevingsvergunningen. Dat is de vergunning voor bouwen, milieu en ruimte. • Het toezicht houden op de uitvoering van deze vergunningen om ervoor te zorgen dat er bijvoorbeeld niet meer of anders wordt

	gebouwd dan de vergunning toestaat. • Zo nodig handhaven. Dat betekent: afdwingen dat de wet gevolgd wordt. • Het verlenen van specialistisch advies voor vergunningen en voor bestemmingsplannen.
Doelen	• **Doel 1.** Wabo-taken van de gemeente Buren uitvoeren. • **Doel 2**. Met de ODR en mede-opdrachtgevers een gezamenlijk inspelen op de aanstaande wijzigingen in wet- en regelgeving, bijvoorbeeld energiecontroles of de omgevingswet. • **Doel 3**. Toewerken naar het gezamenlijk regionaal aansturen van de ODR (wat de ODR doet, moet in elke gemeente hetzelfde zijn, hoe en wanneer is maatwerk). • **Doel 4**. Kwaliteit en kwantiteit van de taken bewaken. • **Doel 5.** Toewerken naar harmonisatie leges
Indicatoren	Wij zijn tevreden als de ODR aan het einde van 2020 de opgelegde taken heeft uitgevoerd binnen het bestaande budget. In 2019 kregen wij maandelijks een terugkoppeling van de prestaties van de ODR. In 2019 is sluiten de werkprogramma's voor het eerst aan op deze terugkoppeling waardoor beter overzicht ontstaat.
Taakvelden	De werkzaamheden van de ODR vallen onder het taakveld Bouwen en wonen.

Doelen, ontwikkelingen en verantwoording

Zijn de doelen in 2019 behaald?	**Doel 1.** Vanwege de aantrekkende economie is het werk substantieel toegenomen. Dit resulteerde in een overschrijding van de begroting in 2019. Aan de inkomsten kant kwamen er in 2019 minder leges binnen. De voornaamste reden hiervoor was dat er meer kleine vergunningen zijn verleend. Deze brengen naar verhouding minder leges op. 1. Steeds strengere kwaliteitseisen vanuit het Rijk. De kwaliteitscriteria waar Omgevingsdiensten aan moeten voldoen zijn veel hoger dan zes jaar geleden toen wij deze taken nog zelf deden (in termen van opleidingen en robuustheid). 2. Incidentele projecten vanuit het Rijk of provincie opgelegd: breedplaatvloeren, brandveiligheid gevels, PAS, PFAS 3. Ophouden/veranderen van subsidies. Doordat er minder subsidies zijn moeten gemeenten “bijbetalen”: externe veiligheid, energiebesparende maatregelen 4. Nieuwe taken. Taken die vroeger nergens waren belegd en die nu wel moeten worden uitgevoerd. Een voorbeeld hiervan is indirecte lozingen. Daarnaast zijn er nieuwe bodemtaken aan de gemeenten overgedragen vanuit de provincie. 5. Inspelen op nieuwe wetgeving: omgevingswet, wet natuurbeheer, private kwaliteitsborging 6. Loonkosten stijging (zie ook bestuursrapportage ODR 2019). **Doel 2.** Wij hebben ons voorbereid op nieuwe wet- en regelgeving. Zie ook de ontwikkelingen op het gebied van energiecontroles en de voorbereidingen op de omgevingswet en de wet private kwaliteitsborging. **Doel 3**. Op verschillende vlakken hebben wij als opdrachtgevers meegewerkt om samen met de ODR de kwaliteit van werkzaamheden te vergroten. Bijvoorbeeld als het gaat om klantgericht werken. **Doel 4**. Het systeem van managementrapportages en verantwoordelijk is een blijvend aandachtspunt bij de ambtelijke opdrachtgevers. **Doel 5.** De indeling van leges-categorieën is bij een meerderheid van de gemeenten in Rivierenland gelijkgetrokken. Voor 2021 bereiden we een nieuwe legesverordening voor die inspeelt op de omgevingswet.

Welke ontwikkelingen staan er gepland de komende jaren?	Belangrijke ontwikkelingen voor de komende jaren betreffen de bepaling van de koers van de ODR, het inspelen op de komende omgevingswet, de evaluatie van het VTH beleid en de blijvende aandacht voor communicatie en klantgerichtheid.
Welke (Financiële) risico's liepen we / wat zijn de toekomstige risico's?	**Nieuwe en gewijzigde risico's** Een risico zijn de stijgende kosten van de ODR. In 2020 is het van belang kritisch te kijken naar mogelijkheden om de kosten te beperken terwijl nog steeds aan alle wet- en regelgeving wordt voldaan. Formeel hebben de voormalige West Betuwe gemeenten aangegeven per 1-1-2020 te stoppen met de bouwtaken. Op dit moment is het nog altijd onduidelijk wat er precies gaat gebeuren. Indien West-Betuwe zich terugtrekt kan dit financiële consequenties hebben. Andere te vermelden risico's zijn: het voldoende beschikbaar zijn van gekwalificeerd personeel, stopzetten of herverdelen van subsidies externe veiligheid en archeologie en de ontwikkelingen rondom privatisering Bouwtoezicht waardoor het werkaanbod minder kan worden.

Financiën **x € 1.000,-**

Wat was de ontwikkeling van de vermogenspositie?		**31-12-2017 Rekening**	**31-12-2018 Rekening**	**31-12-2019 Rekening**
	Reserves	1.476	1.527	1.398
	Voorzieningen	0	0	30
	Rekeningresultaat	Zie de tabel hieronder.		
	De bovenstaande cijfers zijn op basis van de concept-jaarrekening 2019.			

(x € 1.000,-)

	Werkelijk 2018	Begroot 2019	**Werkelijk 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Bijdrage aan de GR	2.286	2.366	**2.471**	2.314	2.314	2.314
Rekeningresultaat van de GR	-72	-53	**-53**	-20	-20	-20

GGD Gelderland-Zuid

Portefeuillehouder	N.H.G. Wiendels
De organisatie	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Nijmegen
Samenstelling	Gemeenten uit de regio's Rivierenland en Rijk van Nijmegen
Jaar van deelname	2013 (na fusie van twee GGD'en; Rivierenland en regio Nijmegen)
Verplichte deelname	Deelname is verplicht op basis van de Wet publieke gezondheid.
Bestuur en andere overlegorganen	Dagelijks bestuur en algemeen bestuur (AB). Onze wethouder Volksgezondheid zit in het AB. De stemverhouding is een stem per 20.000 inwoners. Buren heeft twee stemmen van de 35.
Ontwikkelingen	Het aantal meldingen bij Veilig Thuis neemt o.a. vanwege de aangescherpte meldcode flink toe. Verder bereidde de GGD de uitvoering van de Wet verplichte GGZ (Wvggz) voor.
De taken	
Taken	De GGD bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van iedereen, met speciale aandacht voor risicogroepen. Dit doet ze door risico's voor de gezondheid te voorkomen en de gezondheid van alle inwoners te bevorderen.
Doelen	1. Onze inwoners krijgen informatie over een gezonde leefstijl; 2. We zorgen ervoor dat zoveel mogelijk kinderen worden ingeënt; 3. Wij krijgen informatie hoe het met de gezondheid van onze inwoners is gesteld; 4. Kinderen kunnen zich op een gezonde manier ontwikkelen; 5. Ouderen blijven zo lang mogelijk gezond; 6. We voorkomen infectieziekten zo veel mogelijk; 7. We inspecteren de kinderdagverblijven volgens de wettelijke normen;

Indicatoren	1. De GGD informeert inwoners actief over een gezonde leefstijl;
	2. De GGD voert de inentingen uit;
	3. We verzamelen en analyseren gegevens over de gezondheid van onze inwoners. In 2019 voerde de GGD het onderzoek onder de bevolkingsgroep Jongeren 13-19 jaar uit. De resultaten zijn na de zomer 2020 bekend;
	4. Voor dit doel wilden wij:
	  1. dat de GGD voor onze gemeente de ontwikkelingen in de gezondheid van onze kinderen volgt en knelpunten signaleert;
	  2. dat de GGD voorlichting, advies, instructie en begeleiding geeft aan kinderen en hun ouders;
	  3. daarnaast werkte de GGD actief mee aan de totstandkoming van de Burense visie op het kind.
	5. Voor dit doel wilden wij:
	  1. dat de GGD voor onze gemeente de ontwikkelingen in de gezondheid van onze ouderen volgt en knelpunten signaleert
	  2. dat de GGD voorlichting, advies en begeleiding geeft aan ouderen;
	  3. de GGD actief bijdraagt aan het organiseren van het Geriatrisch Netwerk
	6. Voor dit doel wilden wij:
	  1. We hebben afspraken met de GGD, huisartsen en RIVM gemaakt

	over rollen en taken als er uitbraak van een infectieziekte dreigt; 2. De gemeente heeft vooral een rol in de communicatie naar haar inwoners; 7. We geven de GGD opdracht om de inspecties uit te voeren. Alle kinderdagverblijven, gastouders en peuterspeelzalen krijgen regelmatig een inspectie;
Taakvelden	Volksgezondheid

Doelen, ontwikkelingen en verantwoording

Zijn de doelen in 2019 behaald?	Ja
Welke ontwikkelingen staan er gepland de komende jaren?-	Uitvoering nieuwe taak Wvggz; Verbeteren vaccinatiegraad; Gezonde leefomgeving: komst Omgevingswet; Doordecentralisatie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang; Samen met gemeenten en andere partners meer investeren in preventie. Uitvoering "Geweld hoort nergens thuis". Dit meerjarenprogramma heeft als doel om huiselijk geweld en kindermishandeling terug te dringen door een veilig netwerk te vormen rondom de slachtoffers, (potentiële) daders en hun sociale omgeving.
Welke (Financiële) risico's liepen we / wat zijn de toekomstige risico's?	**Nieuwe en gewijzigde risico's** GGD is een van de partijen binnen de GHOR en daarmee een calamiteitenorganisatie, met bijbehorende risico's. GGD heeft 34% van de geïnventariseerde risico's afgedekt binnen het weerstandsvermogen. Het beschikbare weerstandsvermogen is € 786.000 per 31-12-2019. Dit is 80% van de afgesproken streefwaarde voor het weerstandsvermogen. Nieuwe risico's zijn de nieuwbouw in 2022, correctief onderhoud, overvraging jeugdgezondheidszorg en door krapte op de arbeidsmarkt kan moeilijk geschikt personeel worden gevonden. Daarnaast zijn de gevolgen van de COVID-19 maatregelen op het moment van de jaarrekening nog onvoldoende duidelijk. Wel is al duidelijk dat de GGD vanwege haar rol in deze crisis, veel hogere lasten zal hebben dan verwacht en dat overige werkzaamheden op een later moment worden afgerond dan gepland. De exacte effecten zijn nog niet in te schatten.

Financiën **x € 1.000,-**

Wat was de ontwikkeling van de vermogenspositie?		**31-12-2017 Rekening**	**31-12-2018 Rekening**	**31-12-2019 Rekening**
	Reserves	785	514	1.290
	Voorzieningen	627	890	811
	Resultaat	Zie de tabel hieronder.		
	De bovenstaande cijfers zijn op basis van de concept-jaarrekening 2019.			

(x € 1.000,-)

	Werkelijk 2018	Begroot 2019	**Werkelijk 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Bijdrage aan de GR	828	916	**874**	908	908	908

AVRI

Portefeuillehouder	J.P. Neven
De organisatie	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Geldermalsen
Samenstelling	Het samenwerkingsverband wordt gevormd door de gemeenten: Tiel, Culemborg, Zaltbommel, West Betuwe, Maasdriel, West Maas en Waal, Neder-Betuwe en Buren.
Jaar van deelname	2015
Verplichte deelname	Nee
Bestuur en andere overlegorganen	Het bestuur van Avri bestaat uit het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter. Het algemeen bestuur bestaat uit acht leden. De gemeenteraden wijzen één lid aan per gemeente. Dat kan een raadslid, de voorzitter van de raad of een wethouder zijn. De gemeente Buren wordt op dit moment vertegenwoordigd door wethouder Neven. Ieder lid heeft één stem. Het dagelijks bestuur bestaat uit drie leden. De gemeente Buren is niet vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur.
Ontwikkelingen	• Met de fusie van Geldermalsen, Neerijnen en Lingewaal is West Betuwe per 1 januari 2019 IBOR taken bij Avri gaan afnemen. • Per 1 juli 2019 is in Rivierenland een nieuw afvalinzamelsysteem van start gegaan, het omgekeerd inzamelen. Dat houdt in dat inwoners hun restvuil zelf in ondergrondse containers moeten gooien. Het afvalbeleid van Avri is er op gericht om zoveel mogelijk grondstoffen uit het afval te halen. Hiertoe zijn door de hele regio meer dan 700 ondergrondse containers geplaatst in 2019. Dit project heeft in de maatschappij veel stof doen opwaaien. Avri is veel in het lokale nieuws aanwezig geweest.
De taken	
Taken	De reguliere taak van Avri is het verwijderen van huishoudelijk afval. Dit doen ze voor al de acht gemeenten. Een 'plustaak' is het onderhouden van de openbare ruimte. Dit voert Avri uit voor vier van de acht gemeenten. Avri onderhoudt sinds 1 maart 2012 de openbare ruimte van de gemeente Buren, het Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR). Dit is vastgelegd in een Dienstverleningsovereenkomst (DVO). De DVO wordt jaarlijks, op ambtelijk niveau, geëvalueerd en aangescherpt.
Doelen	<u>Afval</u> Het doel is om in 2020 per inwoner niet meer dan 75 kg huishoudelijk restafval op te halen. Dit doel lijkt al in 2019 bereikt. In de tweede helft van 2019 is er per inwoner gemiddeld 66 kg opgehaald. <u>IBOR</u> 1. Transparant en flexibel ingerichte kostentoerekening met een juiste financiële vertaling van de feitelijk geleverde dienstverlening. 2. Juiste stuur- en verantwoordingsinformatie aan bestuur en management. 3. Optimale sturing op directe en indirecte kosten. 4. Openbare ruimte onderhouden op het afgesproken kwaliteitsniveau,

	vastgelegd in de DVO. 5. Verminderen doorbelasting overheadkosten naar IBOR.
Indicatoren	<u>Afval</u> De uitkomst van het project omgekeerd inzamelen is uit te drukken in kg huishoudelijk restafval per inwoner per jaar. <u>IBOR</u> 1. Inzicht in de kostentoerekening en uitgevoerde werkzaamheden. 2. Het tijdig en correct opleveren van stuur- en verantwoordingsinformatie aan bestuur en management in de vorm van (bestuurs)rapportages. 3. Inzicht in de uitvoeringskosten en splitsing van directe- en indirecte kosten. 4. In de uurtarieven zijn de overheadkosten gedaald.
Taakvelden	Afval, Wegen, Openbaar groen, Openbare verlichting, Riolering, Milieu.
Doelen, ontwikkelingen en verantwoording	
Zijn de doelen in 2019 behaald?	<u>Afval</u> Het omgekeerd inzamelen is ingevoerd in 2019. Dit was een ingewikkeld project met veel maatschappelijk impact. Het doel was om het aantal kg huishoudelijk restafval per inwoner omlaag te brengen. Dit doel is bereikt. Omdat het project nogal wat haken en ogen kende wordt er in 2020 in opdracht van het Algemeen Bestuur een evaluatie van het project uitgevoerd. <u>IBOR</u> In 2019 heeft Avri de DVO uitgevoerd voor een bedrag van € 2.645.455. Dit betekent een overschrijding van het DVO-budget van € 20.444. De grootste toename in kosten is zichtbaar bij reiniging. Met de invoering van het nieuwe afvalbeleid is een duidelijke toename van illegale dumpingen en vollere afvalbakken zichtbaar. Dit heeft de nodige extra inzet gevraagd. De schouwen tonen aan dat Avri aan de kwaliteitseisen voldoet. In het incidentele geval dat niet aan een kwaliteitseis wordt voldaan, heeft Avri zo snel mogelijk actie ondernomen. De extreme weersomstandigheden (sneeuw in de winter en extreme droogte in de zomer) heeft gezorgd dat er flexibel gereageerd moest worden. Het totaal aantal ontvangen meldingen in 2019 is hoger dan in het jaar 2018 (1975 versus 1770). Van de meldingen is 28% via de Avri-app binnen gekomen.
Welke ontwikkelingen staan er gepland de komende jaren?	In 2019 is Avri overgestapt op omgekeerd inzamelen van afval. In 2020 wordt dit project afgerond. In verband met de herindeling van de gemeenten Geldermalsen, Neerijnen en Lingewaal heeft de ontvlechting van de Neerijnen en Avri plaatsgevonden. Deze ontvlechting en de toevoeging van taken voor de gemeente West Betuwe hebben voor de overige IBOR gemeenten noch financiële noch kwalitatieve gevolgen Het aantal meldingen dat via de gemeente Buren bij Avri binnenkomt is relatief hoog. Dit is geformuleerd als speerpunt in 2020.
Welke (Financiële) risico's liepen we / wat zijn de toekomstige risico's?	**Nieuwe en gewijzigde risico's** • Een toename in dumping van chemisch afval of asbest in de openbare ruimte vormt een financieel risico. • De weerstandscapaciteit van Avri is momenteel onvoldoende. Dit heeft te maken met de grilligheid van de prijzen in de afvalstoffenmarkt. Hiermee lopen wij als gemeente risico omdat Avri bij een tekort aanspraak dient te maken op het weerstandsvermogen van de deelnemende gemeenten.

Financiën				x € 1.000,-
Wat was de ontwikkeling van de vermogenspositie?		**31-12-2017 Rekening**	**31-12-2018 Rekening**	**31-12-2019 Rekening**
	Reserves	1.482	2.403	1.072
	Voorzieningen	2.034	2.046	1.438
	Resultaat	Zie de tabel hieronder.		
	De bovenstaande cijfers zijn op basis van de concept-jaarrekening 2019.			

(x € 1.000,-)

Integraal Beheer Openbare Ruimte	Werkelijk 2018	Begroot 2019	**Werkelijk 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Bijdrage aan de GR	2.477	2.747	**2.727**	2.695	2.763	2.763

(x € 1.000,-)

Afval	Werkelijk 2018	Begroot 2019	**Werkelijk 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
BTW voordeel op de afvalstoffenheffing	-229	-262	**-256**	-278	-278	-278

NV Bank Nederlandse Gemeenten

Portefeuillehouder	A. van den Hurk
De organisatie	
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap (NV)
Vestigingsplaats	Den Haag
Samenstelling	De N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is een bank die volledig in overheidsbezit is. De helft van de aandelen is van de Staat. De andere 50% is van de gemeenten, hoogheemraadschappen en provincies.
Jaar van deelname	De BNG is opgericht in 1914.
Verplichte deelname	De gemeente is vanwege de financiële verhoudingen met het Rijk verplicht een bankrekeningnummer bij de BNG te openen. Hierop worden de algemene uitkering en andere rijksvoorschotten uitbetaald.
Bestuur en andere overlegorganen	De aandeelhouders oefenen invloed uit door de vertegenwoordiging in de aandeelhoudersvergadering. Het aantal aandelen van de BNG bedraagt 55.690.720. We bezitten 23.953 aandelen. Dit is 0,04% van het totaal aan aandelen.
Ontwikkelingen	Ook de BNG heeft last van de extreem lage marktrente. Het resultaat van de BNG staat daardoor onder druk en daarmee ook het dividend dat wij van de BNG ontvangen.
De taken	
Taken	BNG is onze huisbankier. Als aandeelhouder profiteren we van het dividend van de BNG. Dit is een algemeen dekkingsmiddel.
Doelen	De BNG draagt bij aan de algemene dekkingsmiddelen van onze gemeentelijke organisatie. De NV Bank Nederlandse Gemeenten is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang en verstrekt krediet tegen lage tarieven aan of onder garantie van Nederlandse overheden. Dat leidt voor de inwoners tot zo laag mogelijke kosten voor maatschappelijke voorzieningen.
Indicatoren	Geen
Taakvelden	Treasury
Doelen, ontwikkelingen en verantwoording	
Zijn de doelen in 2019 behaald?	In 2019 heeft de BNG met een dividenduitkering van € 68.266 over 2018 volgens de verwachting een bijdrage geleverd aan de algemene dekkingsmiddelen van de gemeente Buren. In 2020 is de dividenduitkering vooralsnog nihil vanwege de Corona-crisis. Na 1 oktober 2020 wordt alsnog bepaald of dividend over 2019 wordt uitgekeerd. Strategische doelstellingen: substantiële marktaandelen in de Nederlandse publieke sectoren, het semipublieke domein en tegelijkertijd een redelijk rendement voor de aandeelhouders. Hierbij zijn voorwaarden voor het realiseren van deze strategische doelen een excellente kredietwaardigheid en adequate risicobeheersing en een effectieve en efficiënte bedrijfsvoering. De hoogste creditratings van Moody's en S&P in 2019 duiden op een sterke vermogenspositie, een solide risicobeheersing en op betrouwbaarheid en integriteit in de bedrijfsvoering. De strategische doelen zijn in 2019 gehaald. Echter de zeer lage rentestanden hebben

	zeker een effect op de resultaten in 2019 van de BNG. Aan de aandeelhouders is begin 2020 voorgesteld om gezien de corona-crisis voorlopig 0% (2018: 50%) van de beschikbare winst (€ 163 mln.) uit te keren. Na 1 oktober 2020 wordt alsnog bekeken of dividend wordt uitgekeerd. Het eerdere dividendvoorstel bedraagt dan 50% winstuitkering, dit is EUR 1,27 per aandeel van nominaal EUR 2,50 (2018: EUR 2,85 dividend per aandeel). Dan is de dividenduitkering alsnog conform de winstdoelstelling.
Welke ontwikkelingen staan er gepland de komende jaren?	BNG Bank heeft de omvang van nieuw verstrekte langlopende leningen in 2018 laten stijgen met € 2,1 miljard naar ruim € 11,6 miljard. Dit is in lijn met de omvang van nieuw verstrekte langlopende leningen in 2018. Het renteresultaat over 2019 komt uit op € 163 miljoen (€ 337 miljoen in 2018). De belangrijkste oorzaak van de lagere winst ten opzichte van 2019 is de daling van het resultaat op financiële transacties naar EUR 37 miljoen positief (2018: EUR 112 miljoen positief) door de lagere rentestanden en hogere afschrijvingen. De afschrijvingen op kredietverliezen bedroeg 153 miljoen EUR negatief. Dat hoge bedrag aan afschrijvingen is onder meer het resultaat van de verminderde kredietwaardigheid van een tegenpartij die diensten verleent aan gemeenten. Het renteresultaat bleef met 435 miljoen euro nagenoeg gelijk aan 2018. De BNG vindt het onverstandig om uitspraken te doen over de verwachtingen voor 2020. Dit ook gezien de verstrekkende gevolgen van het corona-virus en de lage rentestanden. Hierdoor zullen de resultaten van de BNG onder druk staan.
Welke (Financiële) risico's liepen we / wat zijn de toekomstige risico's?	Het risicobeheer van BNG Bank is gericht op handhaving van het veilige risicoprofiel van de bank zoals dat tot uitdrukking komt in de uitstekende externe ratings. In 2019 is wederom de hoogst haalbare risicorating behaald. De BNG bleef in 2019 binnen haar zogenoemde Risk Appetite, die is vastgelegd in het Risk Appetite Statement 2017. Deze risicorapportage wordt ieder kwartaal opgesteld door Risk Management en is in 2019 verder doorontwikkeld. De bank hanteert een streng beveiligingsbeleid, interne richtlijnen en procedures om de veiligheid van de bedrijfsvoering te waarborgen en te voldoen aan relevante wet- en regelgeving. Naast de aanwezige procedurele en technische beveiligingsmaatregelen worden medewerkers getraind om het risicobewustzijn scherp te houden. Een belangrijk punt van aandacht blijft de beperking en beheersing van de beveiligingsrisico's die een gevolg zijn van internet gerelateerde dreigingen.

Financiën **x € 1.000.000,-**

Wat was de ontwikkeling van de vermogenspositie / wat is de toekomstige ontwikkeling?		**31-12-2018 Rekening-resultaat**	**31-12-2019 Rekening-resultaat**	**31-12-2020 Begroting**
	Reserves	4.991	4.887	n.t.b.
	Voorzieningen	0	0	n.t.b.
	Rekeningresultaat	337	163	n.t.b.

NV Vitens

Portefeuillehouder	A. van den Hurk
De organisatie	
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap (NV)
Vestigingsplaats	Utrecht
Samenstelling	De aandelen van Vitens zijn voor 100% in handen van provincies en gemeenten. Het dagelijkse bestuur van het drinkwaterbedrijf is in handen van de verschillende raden en commissies.
Jaar van deelname	Historisch gegroeid vanuit WMG (Waterleiding Maatschappij Gelderland)
Verplichte deelname	Nee, maar aandelen zijn moeilijk verhandelbaar.
Bestuur en andere overlegorganen	Het aantal aandelen van Vitens bedraagt 5.777.247. De gemeente Buren bezit 24.035 aandelen. Dit is 0,416%.
Ontwikkelingen	Vitens investeert ook in 2019 in duurzaamheid en het in goede staat houden van de infrastructuur.
De taken	
Taken	Vitens is onze drinkwaterleverancier en het grootste drinkwaterbedrijf van Nederland. Ze voorzien de provincies Friesland, Overijssel, Flevoland, Gelderland en Utrecht en een aantal gemeenten in Noord-Holland en Drenthe van betrouwbaar drinkwater.
Doelen	Vitens draagt bij aan onze algemene dekkingsmiddelen. Het continu leveren van topkwaliteit drinkwater tegen een lage prijs is een publieke taak en blijft altijd de kerntaak van Vitens. Door innovatie en efficiënte bedrijfsvoering wil Vitens in 2019 de operationele kosten laag houden zonder af te doen aan kwaliteit of leveringscontinuïteit.
Indicatoren	Geen indicatoren.
Taakvelden	Treasury
Doelen, ontwikkelingen en verantwoording	
Zijn de doelen in 2019 behaald?	Over het jaar 2019 wordt door Vitens geen dividenduitkering aan aandeelhouders uitgekeerd in 2020. In 2019 is over 2018 een dividend van iets meer dan € 18.000 uitgekeerd. Belangrijkste doelstelling en hoogste prioriteit is een uitstekende waterkwaliteit voor Vitens. De kwaliteit van water wordt gemeten met de Waterkwaliteitsindex (WKI). Hoe lager en dichter bij 0, hoe beter de kwaliteit. In 2019 was de WKI 0,0196 en daarmee is de WKI-doelstelling 0,020 behaald. Vitens staat voor een stevige opgave. Dat komt deels door groei van de waterafzet, impact van klimaatverandering en de noodzaak tot het versterken van waterreserves. De solvabiliteit en bankratio's staan onder druk. Dat komt enerzijds door verhoogde investeringen en anderzijds door de lagere WACC (deze wordt onder meer bepaald door de lagere rente). De WACC voor 2019 is gelijk aan 2018. De WACC zal in 2020 en 2021 nog lager zijn. Daarnaast moest Vitens overwinsten uit 2017 compenseren aan de klanten via de drinkwatertarieven in 2019. Onze gemaakte beslissingen en toekomstplannen voorzien dan ook in de noodzaak om deze opgave (financieel) zo goed als mogelijk aan te kunnen.

Welke ontwikkelingen staan er gepland de komende jaren?	Het continu leveren van topkwaliteit drinkwater tegen een lage prijs blijft altijd de kerntaak van Vitens. Er zijn ingrijpende systeemkeuzes nodig om te zorgen dat er genoeg water is voor alle functies die afhankelijk zijn van water. De vraag naar drinkwater wordt steeds groter. We zijn allemaal afhankelijk van hetzelfde watersysteem, en moeten er samen voor zorgen dat dit klimaatbestendig wordt. Daarnaast bleek in september 2019 uit onderzoek van KWR Water Research Institute dat de waterkwaliteit van de bron in Nederland steeds verder onder druk komt te staan. De aandeelhouders worden in 2020 betrokken in de discussie over de strategische doelen voor de komende jaren. In 2019 is begonnen met het opstellen van een langetermijnvisie, waarmee in 2020 verder wordt gegaan. De Wageningen Universiteit en een bureau gelieerd aan de Erasmus Universiteit Rotterdam zijn ingeschakeld om te onderzoeken welke ontwikkelingen en trends grote impact hebben op Vitens. Bijvoorbeeld jarenlange droogte, demografische ontwikkelingen (krimp én groei) en burgers die in toenemende mate zelfstandig drinkwater winnen. Als we weten wát ons vak op de langere termijn kan beïnvloeden, kunnen we voor grote investeringen weloverwogen beslissingen nemen. 2019 was het tweede jaar voor de Innovatie- en Onderzoeksagenda (I&O-agenda). De agenda richt zich op het oplossen van uitdagingen, en implementaties in de organisatie die binnen vijf jaar bijdragen aan de strategie, wendbaarheid en veerkracht van Vitens. Naast de I&O-agenda gaa Vitens zich in 2020 ook binnen KWR – een kennisinstituut voor drinkwaterbedrijven – bezighouden met onderzoeksvragen.
Welke (Financiële) risico's liepen we / wat zijn de toekomstige risico's?	Dit jaar is ingezet op het vaststellen van de informatiebehoefte, het inrichten van processen om de benodigde data te genereren en een goede implementatie van deze processen met oog voor het menselijke aspect. In een ICT roadmap staat de basis voor een goede informatievoorziening binnen Vitens beschreven, waarbij de onderdelen databetrouwbaarheid en datamanagement het informatiehuis van Vitens vormen. Begin 2019 zijn op basis van uitkomsten van de risicoanalyse uit 2018 veertien concrete verbeterinitiatieven benoemd met betrekking tot datastromen en databetrouwbaarheid. Deze initiatieven zijn in de tweede helft van 2019 toegewezen aan het verantwoordelijk lijnmanagement. Elk kwartaal is de voortgang gerapporteerd richting de datamanagement-organisatie. Voor 2020 zijn de volgende risico's vastgesteld: 1. Betrouwbaarheid data en data-ontsluiting. 2. Beschikbaarheid productiecapaciteit/bronnen 3. Cybersecurity en fysieke beveiliging assets 4. Verandervermogen organisatie 5. Efficiënte en slagvaardige bedrijfsvoering 6. Uitbesteed werk 7. Integer werken 8. Drukte in de ondergrond

Financiën **x € 1.000,-**

Wat was de ontwikkeling van de vermogenspositie / wat is de toekomstige ontwikkeling?		**31-12-2018 Rekening**	**31-12-2019 Verwacht resultaat**	**31-12-2020 Begroting**
	Reserves	€ 533,1 mln.	€ 533,3 mln..	N.t.b.
	Voorzieningen	€ 7,3 mln.	€ 4,6 mln.	N.t.b.
	Rekeningresultaat	€ 13,0 mln.	€ 11,1 mln.	N.t.b.

Logistics Valley Rivierenland

Portefeuillehouder	K. Maier
De organisatie	
Juridische vorm **Vestigingsplaats**	Stichting Tiel
Samenstelling	De drie O-s: Onderwijs Ondernemers Overheid: het samenwerkingsverband wordt gevormd door de gemeenten: Tiel, Culemborg, Zaltbommel, West-Betuwe, Maasdriel, West Maas en Waal, Neder-Betuwe en Buren.
Jaar van deelname	2019
Verplichte deelname	Nee
Bestuur en andere overlegorganen	Stichtingsbestuur
Ontwikkelingen	Niet van toepassing
De taken	
Taken	Logistics Valley Rivierenland is een samenwerkingsverband tussen logistieke ondernemingen, lokale en regionale overheden en onderwijs (de zogenaamde triple-helix), met als missie 'samen sterk voor logistiek in Rivierenland'. Daartoe zet zij in op drie kerntaken: 1. Logistics Valley Rivierenland bouwt een bestuurlijk fundament met strategische stakeholders uit de triple helix. 2. Logistics Valley Rivierenland zet in op ondernemers gedreven initiatieven en projecten van bestaande logistieke ondernemers in de Regio Rivierenland. Via deze initiatieven plukken ondernemers de concrete vruchten van samenwerking. Onderwerpen liggen het terrein van arbeidsmarkt, innovatie en duurzaamheid. 3. Logistics Valley Rivierenland probeert met alle stakeholders de trots op logistiek in de regio te laten groeien. Via bijeenkomsten in ons clubgebouw (Huis van de Logistiek op Medel), nieuwsbrieven, persuitingen, presentaties en andere communicatie-activiteiten. De basisfinanciering van Logistics Valley Rivierenland komt voor rekening van de Provincie Gelderland en de Regio Rivierenland. Logistics Valley Rivierenland vertrouwt op de investeringsbereidheid van individuele logistieke ondernemers in ondernemers gedreven projecten waar zij het belang van inzien. Voor deze projecten proberen we ook extra middelen/ subsidies los te krijgen. Logistics Valley Rivierenland is een doorstart vanuit de LHR inclusief de integratie van het Platform Transport en Logistiek Rivierenland, en is gehuisvest bij Bedrijvenpark Medel te Tiel. Logistics Valley Rivierenland werkt nauw samen met collega-hotspot organisaties in Nijmegen en Liemers-Achterhoek, tezamen vormen wij Logistics Valley.
Doelen	Te blijven in de top 5 van logistieke hotspots in Nederland.
Indicatoren	Niet van toepassing.
Taakvelden	Economische ontwikkeling

Doelen, ontwikkelingen en verantwoording	
Zijn de doelen in 2019 behaald?	In 2019 is het doel gehaald de Logistieke Hotspot Rivierenland te liquideren en de Stichting Logistics Valley Rivierenland op te richten.
Welke ontwikkelingen staan er gepland de komende jaren?	Het positioneren van de nieuwe stichting, zowel in het samenwerkingsverband binnen Rivierenland als binnen het overkoepelende Logistic Valley.
Welke (Financiële) risico's liepen we / wat zijn de toekomstige risico's?	Geen. Als certificaathouder van de Logistieke Hotspot Rivierenland wordt vier jaar gratis deelname / partnerschap aangeboden voor de nieuwe Stichting Logistics Valley Rivierenland. Normaal kost het partnerschap € 99,- per jaar.

Financiën **x € 1.000,-**

Wat was de ontwikkeling van de vermogenspositie / wat is de toekomstige ontwikkeling?		**31-12-2017 Rekening**	**31-12-2018 Verwacht resultaat**	**31-12-2019 Begroting**
	Reserves	701	701	637
	Voorzieningen	0	0	0
	Rekeningresultaat	775	n.t.b.	n.t.b.

BV Recreatiemaatschappij Uit®waarde

Portefeuillehouder	K. Maier
De organisatie	
Juridische vorm	Besloten Vennootschap
Vestigingsplaats	Kerk-Avezaath
Samenstelling	Gemeenten Buren, Culemborg, Druten, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Maas en Waal, West Betuwe, Giessenlanden, Gorinchem, Leerdam, Arnhem, Lingewaard en Overbetuwe
Jaar van deelname	1999
Verplichte deelname	Komt voort uit het voormalige Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal
Bestuur en andere overlegorganen	1. Raad van Commissarissen. Gemeenten zijn hierin vertegenwoordigd. 2. Algemeen bestuur Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal. Vertegenwoordigd door portefeuillehouder recreatie en toerisme. Stemverhouding: elk lid een stem. Minimale invloed op het beleid van de besloten vennootschap via de vergadering van aandeelhouders.
Ontwikkelingen	Staat vermeld in de Strategische Verkenning, vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.
De taken	
Taken	Vanaf 1999 kwamen de deelnemende gemeenten, in hun nieuwe rol van aandeelhouder, meer op afstand te staan. Het onroerend goed werd overgedragen en een afkoopsom werd betaald ten behoeve van toekomstig beheer. De recreatieschappen kozen voor een model van maatschappelijk ondernemen. Kernactiviteit: het duurzaam in standhouden, verbeteren en uitbreiden van de openbare recreatief-toeristische infrastructuur in het werkgebied van de (Natuur- en) Recreatieschappen Lingegebied, Nederrijn, Lek en Waal en Over-Betuwe ten behoeve van een breed publiek in het Rivierengebied.
Doelen	BV Recreatiemaatschappij Uit®waarde is een onderneming, die is gericht op het behartigen van maatschappelijke taken, zoals omschreven in de kernactiviteit.
Indicatoren	De operationele structuur is een productgeoriënteerde organisatie. Hierbij is er onderscheid tussen twee bedrijfsonderdelen: **1. Dagrecreatie en terreinbeheer** Dit bedrijfsonderdeel is verantwoordelijk voor het beheer van de recreatiegebieden. Verdeeld over negen recreatiegebieden is in totaal circa 860 hectare land en water in eigendom. Naast technisch beheer en onderhoud is ook exploitatiebeheer een belangrijk onderdeel van de te vervullen taak. Planontwikkelingsinitiatieven vinden plaats vanuit dit onderdeel. **2. Routebureau** Dit bedrijfsonderdeel is verantwoordelijk voor advies, projectmanagement, ontwikkeling, realisatie, beheer en onderhoud van recreatieve infrastructuur en veerverbindingen. In opdracht van overheden, organisaties en bedrijven worden nieuwe routes en veerverbindingen tot stand gebracht. In totaal heeft het Routebureau circa 2.500 kilometer

	bewegwijzerde eigen routes (fietsroutenetwerk, wandel-, struin-, skeeler- en kanoroutes), een compleet netwerk aan toeristische objectbewegwijzering en tien toeristische veerverbindingen gerealiseerd en in exploitatie.
Taakvelden	Alle bestaande en nieuw te ontwikkelen activiteiten zijn ondersteunend aan de kernactiviteit en dienen zich te bewegen binnen de vrijetijdssector.
Doelen, ontwikkelingen en verantwoording	
Zijn de doelen in 2019 behaald?	Ja, de doorontwikkeling van het tien jaar oude Fietsroutenetwerk Rivierenland en het verlengen van het beheer- en onderhoudscontract.
Welke ontwikkelingen staan er gepland de komende jaren?	Vernieuwing van het wandelroutenetwerk Rivierenland. Vergroenen van de verenvloot, door middel van elektrische veerponten. Het opwaarderen van de diverse recreatieterreinen.
Welke (Financiële) risico’s liepen we / wat zijn de toekomstige risico's?	Geen financiële risico's: is een besloten vennootschap. Er hoeft jaarlijks geen bijdrage betaald te worden. In 1999 is voor verzelfstandiging gekozen. De onroerende (recreatieve) zaken van de gemeenten zijn overgenomen en daarvoor is een afkoopsom betaald aan die gemeenten.
Financiën	
Wat was de ontwikkeling van de vermogenspositie / wat is de toekomstige ontwikkeling?	Uit het jaarverslag 2018 blijkt dat de netto vermogenswaarde van de deelneming B.V. Recreatiemaatschappij Uit®waarde te Kerk-Avezaath € 27.014.000,- bedraagt. Het jaarverslag 2019 is pas in mei beschikbaar.

Grondbeleid

Inleiding
Doel van het grondbeleid is bevordering van het maatschappelijk gewenst ruimtegebruik en bevordering van een rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten bij locatieontwikkeling. Grondbeleid verhoogt de kwaliteit van het ruimtegebruik.

Grondbeleid zorgt ervoor dat de gemeente ruimtelijke plannen kan realiseren. De gemeente kent twee verschillende vormen voor de uitvoering van ruimtelijke plannen.
1. De gemeente is grondeigenaar of koopt grond en ontwikkelt voor eigen rekening en risico. Dit is zogenaamd actief grondbeleid. Actief grondbeleid wordt door onze gemeente alleen in uitzonderingssituaties toegepast.
2. De gemeente begeleidt ingediende plannen van particuliere eigenaren en is daarbij zelf geen grondeigenaar. Dit is zogenaamd faciliterend grondbeleid. Uitgangspunt is dat onze gemeente faciliterend grondbeleid voert. Bij faciliterend grondbeleid gaan we uit van een kostenneutrale ontwikkeling.

Ontwikkelingen
De gemeente ontwikkelt twee plannen: bedrijventerrein Doejenburg en woningbouwlocatie Teisterbant. Zie voor een toelichting de paragraaf "Ontwikkeling en bespreking bouwgrondcomplexen".

Risico's
Risico's bestaan uit:
1. Risico's binnen lopende projecten waar de gemeente (mede)verantwoordelijk is en waar een directe relatie bestaat tussen het risico en het project. Deze risico's worden ingeschat en verwerkt in de grondexploitatie.
2. Risico's voortkomend uit externe ontwikkelingen die niet project specifiek zijn en buiten de invloed van de gemeente liggen. Deze laatste risico's zijn algemene risico's waarvoor in de grondexploitatie geen raming kan worden opgenomen. Voor deze risico's wordt een bedrag in het weerstandsvermogen gereserveerd. Bij de actualisatie van de risico's bij de jaarrekening is er een bedrag van € 1.000.000 opgenomen binnen het weerstandsvermogen.

Voorbeelden van mogelijke risico's die zich voor kunnen doen zijn:
- niet nakoming van overeenkomsten;
- risico bij projecten waarin de gemeente samenwerkt met een ontwikkelaar;
- een onvoorziene kostenstijging voor nog te maken kosten;
- vertraging in de verkopen.

Wij bieden de raad jaarlijks ter besluitvorming de nota Herziening grondexploitaties aan. Wij rapporteren in deze nota over de voortgang en de financiële situatie van de grondexploitaties. De paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing gaat eveneens in op de risico's van grondexploitaties.

Grondbeleid
Structuurvisie en de Wet ruimtelijke ordening (Wro)
Het doel van de wet is een goede regeling bieden voor het verhalen van kosten, een bijdrage vragen voor binnenplanse verevening en locatie-eisen stellen bij een ontwikkeling van een particulier initiatiefnemer.

Bij het ontwikkelen van een locatie spelen grondbezit en het voeren van een grondexploitatie een belangrijke rol. De Wro biedt de gemeente de mogelijkheid om de ruimtelijke ontwikkeling te sturen en geeft de gemeente instrumenten om de particuliere grondexploitatie te begeleiden. De Wro verplicht elke gemeente één of meerdere structuurvisies op te stellen voor het gehele grondgebied. De structuurvisie is het strategisch document in het kader van de ruimtelijke ontwikkeling en vormt een toetsingskader voor de beoordeling van nieuwe plannen en initiatieven en voor nieuw op te stellen bestemmingsplannen. In de structuurvisie wordt de basis gelegd voor verevening van bovenplanse kosten en een te vragen bijdrage voor ruimtelijke ontwikkelingen. De raad stelde in oktober 2009 de

structuurvisie voor de periode 2009-2019 vast. In de uitvoeringsparagraaf wordt aangegeven hoe de gemeente het beleid wil realiseren.
De Wro gaat op in de Omgevingswet. De geplande invoeringsdatum is 1 januari 2022 geworden. De Omgevingswet is nu nog in voorbereiding. In 2020 informeren wij de raad regelmatig over de voortgang van het implementatieplan voor de Omgevingswet.

Nota grondbeleid
De raad stelde in januari 2017 de nota Grondbeleid 2017 - 2020 vast. De nota Grondbeleid is een strategische nota die op hoofdlijnen kaders schetst voor het grondbeleid van de gemeente. Op basis van deze nota voeren wij een transparant grondbeleid. Uitgangspunt is een faciliterend grondbeleid. In uitzonderingssituaties is actief grondbeleid mogelijk.
Als we kosten moeten verhalen, doen we dat op basis van anterieure overeenkomsten. Dit is het zogenaamde private spoor van de Wro. Conform de gedachte achter de Wro zet de gemeente Buren in eerste instantie in op een samenwerkingsovereenkomst of grondexploitatieovereenkomst met de initiatiefnemer van een ontwikkellocatie.

Grondverwerving
Het uitgangspunt is dat wij gronden minnelijk verwerven. Wanneer dat niet lukt, zetten we het instrument van onteigening in. De mogelijkheden die de Wet voorkeursrecht gemeenten biedt, zetten we optimaal in. Voordat we gronden verwerven, stellen we een verwervingsplan op.

Bouwen voor behoefte
We onderzochten hoe vraag en aanbod van woningen zich in de periode tot 2025 tot elkaar verhouden. We onderscheiden daarbij voor de gemeente vier deelgebieden. In die deelgebieden blijken aanbod en vraag niet goed bij elkaar te passen. We gebruiken de komende jaren om die aansluiting te verbeteren.

Tussentijdse winstneming
Bij het stelsel van baten en lasten zoals geformuleerd in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn het toerekeningsbeginsel, het voorzichtigheidsbeginsel en het realisatiebeginsel essentiële uitgangspunten. Baten en lasten – en het daaruit vloeiende resultaat – moeten worden toegerekend aan de periode waarin deze zijn gerealiseerd. Bij meerjarige projecten betekent dit dat (de verwachte) winst niet pas aan het eind van het project als gerealiseerd moet worden beschouwd, maar gedurende de looptijd van het project tot stand komt en ook als zodanig moet worden verantwoord. Het verantwoorden van tussentijdse winst is daarmee geen keuze, maar een verplichting die voortvloeit uit het realisatiebeginsel. Bij het bepalen van de tussentijdse winst is het wel noodzakelijk de nodige voorzichtigheid te betrachten.

In 2019 zijn er geen projecten die aan de voorwaarden voor tussentijdse winstneming voldoen.

Verlies wordt genomen op het moment dat dit verlies berekend wordt. Voor dit berekende verlies vormen wij een voorziening. De projecten bedrijventerrein Doejenburg II en Teisterbant Kerk-Avezaath zijn verliesgevend.

Project	Verwacht verlies 1-1-2020	Verwacht verlies 1-1-2019
Maurik Oost bedrijventerrein Doejenburg II	€ 7.365.000	€ 4.261.000
Teisterbant Kerk Avezaath	€ 181.000	€ 181.000
Totaal	**€ 7.546.000**	**€ 4.442.000**

Het berekende resultaat is het saldo van geraamde uitgaven en inkomsten. Dit saldo wordt beïnvloed door de toepassing van parameters. Er zijn drie parameters: kostenstijging, opbrengststijging en rentepercentage. In de grondexploitatieberekening is gerekend met de volgende percentages:

				Parameters
Project	**Opbrengst-stijging**	**Kostenstijging algemene kosten**	**Kostenstijging civiele werken**	**Rente percentage**
BT Doejenburg II	0%	1,4%	2,5%	0%
Teisterbant Kerk-Avezaath	0%	1,4%	2,5%	0%

Grondprijzen

Het grondprijsbeleid is geregeld in de nota Grondbeleid. Wij stellen de grondprijzen marktconform vast. De twee methoden die we gebruiken zijn de residuele waardemethode en de comparatieve methode. Het college van burgemeester en wethouders werkt het grondprijsbeleid jaarlijks uit in een grondprijzenbrief. De raad ontvangt deze grondprijzenbrief ter kennisname.

In 2017 stelde de raad de beleidsnotitie Grondprijsbeleid Doejenburg II vast. Hiermee is het mogelijk een grondprijsdifferentiatie toe te passen.

Risico bouwgrondcomplexen

Wij bieden de raad jaarlijks een herziening van de grondexploitaties aan. Wij rapporteren in dit raadsvoorstel over de voortgang en de financiële situatie van de grondexploitaties. Het voeren van grondexploitaties brengt verschillende risico's met zich mee. De paragraaf Weerstandsvermogen en risicomanagement gaat hier ook op in. Binnen het weerstandsvermogen is bij de begrotingsbehandeling 2020 € 1.750.000 gereserveerd voor het afdekken van risico's voor de grondexploitaties. € 1.000.000 is gereserveerd voor risico's zoals bij de inleiding beschreven. Bij het vaststellen van de begroting 2020 is hier € 750.000 aan toegevoegd. Uit de voorziening Doejenburg II 'On hold' onttrekken we namelijk € 750.000 ter dekking van het eenmalige tekort in het sociaal domein in 2020. Omdat in november 2019 nog niet 100% zeker was of het 'on hold' gedeelte weer in exploitatie mochten nemen, dekten we dit risico af door het weerstandsvermogen met € 750.000 te verhogen.In de jaarstukken 2019 is het 'on hold' gedeelte weer volledig in exploitatie genomen en kan deze reservering vrijvallen.

Voor plannen die naar verwachting alleen met verlies worden gerealiseerd, wordt een voorziening ter hoogte van de berekening van het verlies gevormd. Eind 2019 is de omvang van de voorziening € 5.426.000. De projecten Bedrijventerrein Doejenburg II en Teisterbant zijn verliesgevend.

Project	Verwacht verlies 1-1-2020	Verwacht verlies 1-1-2019
Maurik Oost bedrijventerrein Doejenburg II	€ 7.365.000	€ 4.261.000
Teisterbant	€ 181.000	€ 181.000
Totaal	**€ 7.546.000**	**€ 4.442.000**

Ontwikkeling en bespreking bouwgrondcomplexen

Resultaten per project
In deze paragraaf staat een overzicht van de onderhanden projecten, het berekende resultaat per 1 januari 2020, per 1 januari 2019 en de geplande einddatum en een korte toelichting per project. De grondexploitaties zijn per 1 januari 2020 herzien.

In onderstaand overzicht staan de resultaten van de herziening. Negatieve resultaten worden met een '-' teken aangegeven. Voor de berekende verliezen is bij de jaarrekening een voorziening gevormd.

Project	Resultaat per 1-1-2020	Resultaat per 1-1-2019	Verschil	Geplande einddatum
Bedrijventerrein Doejenburg II	- € 7.365.000	- € 4.261.000	- € 3.104.000	31-12-2025
Teisterbant Kerk-Avezaath	- € 181.000	- € 181.000	0	31-12-2024
Totaal	**- € 7.546.000**	**- € 4.442.000**	**- € 3.104.000**	

Naast de in het overzicht genoemde projecten zijn particuliere initiatieven in ontwikkeling. Uitgangspunt is dat de gemeente medewerking verleent aan realisatie van de plannen, onder de voorwaarde dat de gemaakte kosten op de initiatiefnemer worden verhaald.

Korte samenvatting van de voortgang van de projecten (grondexploitaties)

Bedrijventerrein Doejenburg II te Maurik
Het plan Doejenburg II vormt een uitbreiding van het bestaande bedrijventerrein Doejenburg. De destijds op de locatie gevestigde sportvoorzieningen van voetbal, scouting, korfbal en tennis zijn verplaatst. In de periode 2015 tot en met 2017 zijn de opstallen gesloopt. In 2020 wordt het laatste deel bouw- en woonrijp gemaakt. Uitzondering hierop is de aanleg van de noord-zuid ontsluitingsweg. Zodra de verkopen daar aanleiding toe geven stellen wij de raad voor het budget daarvoor vrij te geven. De geraamde civieltechnische kosten zijn op hoofdlijnen geraamd. De aanbesteding kan leiden tot hogere of lagere kosten.

De activiteiten richtten zich in 2019 op de verkoop van de kavels. Per eind 2019 zijn negen kavels verkocht. Om de verkoop te stimuleren, stelde de raad in december 2017 twee beleidsnotities vast: de beleidsnotitie Grondprijsbeleid en de beleidsnotitie Verkaveling. In deze notities is een grondprijsdifferentiatie vastgesteld en de mogelijkheid om kleinere kavels te kopen. In gesprekken met mogelijke kopers bleek dat de vraag verschuift van grote naar kleine kavels.

Afgerond 6 ha bedrijventerrein (fase 2) is bij de Jaarstukken 2017 op basis van het door de Regio Rivierenland en de provincie Gelderland vastgestelde Regionaal Programma Bedrijventerrein 2016 uit de grondexploitatie gehaald en overgeheveld naar de Materiële Vaste Activa.

Op advies van het speerpuntberaad Economie en Logistiek van de Regio Rivierenland van 8 oktober 2019 heeft het Algemeen Bestuur van Regio Rivierenland op 12 november 2019 besloten om de uitgifte-status van het on-hold gedeelte van Doejenburg II op groen te zetten. Het besluit van het Algemeen Bestuur van Regio Rivierenland is door alle betreffende gemeenteraden van de deelnemende gemeenten in mei 2020 bekrachtigd bij de vaststelling van het nieuwe RPW 2019-2024. De gemeenteraad van de gemeente Buren heeft op 20 mei 2020 ingestemd met het RPW 2019-2024. Op grond van bovenstaande besluitvorming is in de jaarrekening 2019 de volledige 12 ha. van Doejenburg in exploitatie genomen.

Teisterbant te Kerk-Avezaath
Het plangebied ligt aan de noordwestzijde van Kerk-Avezaath, ten westen van de voetbalvelden en ten zuiden van De Woerd. De raad stelde december 2013 de ruimtelijke visie vast en gaf het college mee een plan te ontwikkelen waarbij aansluiting is gezocht met de woningbehoefte. In 2016 waren de resultaten van het woningbehoefteonderzoek bekend. In 2018 maakten wij een aantal varianten van een stedenbouwkundig plan die aansluiten op het woningbehoefteonderzoek. Wij voerden overleg met betrokken eigenaren en bewoners van Kerk-Avezaath. In 2019 is dit overleg voortgezet en zijn mogelijkheden om de ideeën van de bewoners in het plan op te nemen besproken.

In maart 2019 stelde de raad de kaders vast voor de uitwerking van het plan:
- een financieel resultaat dat het bij de jaarrekening 2017 genomen verlies van € 181.000 niet te
- boven gaat,
- het stedenbouwkundig plan wordt samen met inwoners en mogelijke kopers uitgewerkt,
- maximaal 45 woningen.

De kostenraming van de grondexploitatie is globaal van aard en moet nader uitgewerkt worden in de volgende projectfases. Omdat het stedenbouwkundig plan een concept is en nog niet alle onderzoeken zijn uitgevoerd bevat de kostenraming een aantal stelposten. Hier zit een risico op hoger uitvallende kosten. Ook kan het aantal uitgeefbare m² in een definitief stedenbouwkundig plan afwijken. Dit heeft direct gevolgen voor de opbrengst grondverkopen.

Hooghendijck Beusichem
Plan Hooghendijck is een uitbreidingslocatie aan de rand van Beusichem. Het bestemmingsplan is sinds augustus 2010 onherroepelijk. In 2007 tekenden gemeente en Ballast Nedam Bouw een samenwerkingsovereenkomst om voor gezamenlijke rekening en risico deze grondexploitatie te voeren. Deze samenwerking is beëindigd. Eind 2015 nam Vario Looye de verplichting op zich het plan te realiseren. De werkzaamheden van de gemeente richten zich op de afwikkeling van de overeenkomst. De grondexploitatie is bij de jaarstukken 2018 afgesloten.

In Teisterbant en BT Doejenburg II zijn nog kavels te verkopen:

Project	Oppervlakte in m²
Bedrijfskavels	
Bedrijventerrein Doejenburg II	94.000
Woningbouw	
Teisterbant	14.000

Verschillenanalyse
In onderstaande tabel staan de geraamde resultaten per 1 januari 2020 en per 1 januari 2019 en een korte toelichting op het verschil.

Maurik Oost bedrijventerrein Doejenburg II	Bedrag
Nadeel per 01-01-2020	- € 7.365.000
Nadeel per 01-01-2019	- € 4.261000
Toename nadeel	- € 3.104.000

In de grondexploitatie is het "on hold" gedeelte toegevoegd. Dit betekent het terugbrengen van de boekwaarde en de opbrengst van dit deel. Per saldo een nadeel van € 2.750.000. Door de langere doorlooptijd van het plan, van eind 2020 naar eind 2025 zijn meer planbegeleidingskosten nodig. Dit is een nadeel van € 300.000. Aan kostenstijging voor het bouw- en woonrijp maken ramen wij € 54.000.

Teisterbant Kerk-Avezaath	Bedrag
Nadeel per 01-01-2020	- € 181.000
Nadeel per 01-01-2019	- € 181.000
Toename nadeel	- € 0

Er is nog geen definitief stedenbouwkundig plan vastgesteld. Daarom is bij de berekening hetzelfde stedenbouwkundig plan gebruikt als vorig jaar. De grondexploitatie sluit evenals vorig jaar met een verlies van € 181.000.
De getaxeerde opbrengst grondverkopen is € 89.000 hoger. Daartegenover staan meer kosten voor de voorbelasting en een geringe verschuiving binnen de onderzoekkosten. Zodra overeenstemming is over een definitief stedenbouwkundig plan inclusief de daarbij behorende onderzoeken kunnen de kosten en opbrengsten nauwkeuriger worden ingeschat.

Kostentoerekening aan de grondexploitaties
De kwaliteitscommissie deed in haar evaluatie van de jaarrekening 2011 verbetervoorstellen. Zij gaf aan dat in de jaarrekening een overzicht van de kostentoerekening van de interne kosten en rente dient te komen. De interne kosten betreffen de doorberekende uren (inclusief overhead) van personeel aan de verschillende projecten. De rentetoerekening betreft de omslagrente die we als kosten meenemen in de projecten. Hieronder treft u dit overzicht aan voor de periode 2018-2020. Met ingang van 2018 rekenen wij geen rente toe aan de projecten. De rentelast wordt direct op het taakveld in de jaarstukken inzichtelijke gemaakt

Overzicht kostentoerekening aan de grondexploitaties

	Werkelijk 2018	Werkelijk 2019	Begroot 2020
Interne kostentoerekening	€ 112.000	€ 31.000	€ 53.000
Rentetoerekening	€ 132.000	€ 4.000	€ 17.000

InterBestuurlijk Programma

Inleiding

Veel maatschappelijke opgaven overstijgen de grenzen van gemeenten, Rijk of provincies. Tijd dus voor een nieuwe, gezamenlijke aanpak van maatschappelijke vraagstukken, vinden het Rijk en de koepels van decentrale overheden. Het Interbestuurlijk Programma (IBP) voorziet daarin. Dit Interbestuurlijk Programma (IBP) is medio februari 2018 opgezet, omdat VNG, Rijk, IPO en UvW ervan doordrongen zijn dat de grote maatschappelijke opgaven waarvoor Nederland staat, een samenwerking vragen op basis van gezamenlijkheid, gelijkwaardigheid en wederkerigheid. De VNG heeft namens alle gemeenten deze overeenkomst getekend en daarmee is er een inspanningsverplichting.

Gemeenten bepalen zelf hoe hun prioriteiten en begroting eruit ziet. Dat betekent dat de programma's die voortkomen uit het IBP geen landelijke verplichte deelname vragen: elke gemeente staat zelf voor de afweging of ze wil meedoen. Als geen sprake is van landelijke wetgeving is er geen plicht. Maar: met veel partijen werken aan dezelfde maatschappelijke opgaven, mogelijk ook op regionaal niveau, versterkt natuurlijk wel de aanpak en de kans om de beoogde resultaten te behalen.

Het IBP kent de volgende thema's:
1. Samen aan de slag voor het klimaat;
2. Toekomstbestendig wonen;
3. Regionale economie als versneller;
4. Naar een vitaal platteland;
5. Merkbaar beter in het sociaal domein;
6. Problematische schulden voorkomen en oplossen;
7. Nederland en migrant voorbereid;
8. Goed openbaar bestuur in een veranderende samenleving;
9. Passende financiële verhoudingen.

Ontwikkelingen

Bij de maartcirculaire 2018 is in het gemeentefonds budget voor de uitvoering van het IBP beschikbaar gesteld. De extra middelen in het acres van maart voor het IBP zijn niet geoormerkt. Er is de nodige speelruimte voor het inzetten van de middelen. In de begroting 2019 zijn voor het IBP de volgende middelen gereserveerd:

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022
Gereserveerd vanuit de maartcirculaire 2018	0	490	1.015	1.300
Besluit programmabegroting 2019 verlaging IBP	-	-	-	- 280
Mobiliteitsagenda Regio Rivierenland	-	- 26	- 26	- 26
Nog beschikbaar	**0**	**464**	**989**	**994**
Besluit programmabegroting 2020 IBP gelden inzetten ter dekking van nieuw beleid / financieel tekort	-	- 464	- 989	- 994
Nog beschikbaar	**0**	**0**	**0**	**0**

Risico's

Door te tekorten op de meerjarenbegroting 2020 van de gemeente Buren, hebben we de IBP gelden niet in zijn geheel kunnen investeren in de strategische opgaven. Het grootste gedeelte is als algemene dekkingsmiddel ingezet. Om de opgaven uit het IBP uit te voeren, moeten we op zoek naar alternatieve middelen: dekking uit andere taakvelden en/of uitvoeren door middel van eigen personeel.

Mobiliteitsagenda Regio Rivierenland

De Regio Rivierenland heeft drie economische speerpunten benoemd waarop we ons focussen: agribusiness, economie en recreatie en toerisme. Goede bereikbaarheid is een voorwaarde voor de ontwikkeling van deze economische speerpunten. Deze bereikbaarheid staat momenteel onder druk en dat zal de komende jaren niet minder worden. Samenwerking is noodzakelijk voor de aanpak van de regionale bereikbaarheid. Om die te verbeteren zetten we in op robuuste, duurzame en slimme bereikbaarheid van Regio Rivierenland.

De kosten vanaf 2020 zijn opgenomen in de meerjarenbegroting 2020-2023. Een van de opgave van het IBP is toekomstbestendig wonen. Om deze opgave te realiseren is het van groot belang mobiliteit (weg en openbaar vervoer) te garanderen. Een andere opgave met raakvlakken is regionale economie als versneller. Binnen deze opgave is bereikbaarheid aangemerkt als een belangrijke factor.

Jaarrekening

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De voorschriften uit het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) vormen het kader voor de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling. De jaarrekening stellen we op met inachtneming van deze voorschriften. Alle aanpassingen en aanvullingen van het BBV tot en met 31-12-2019 verwerkten we in deze grondslagen.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balansonderdeel anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een verplichting of voorziening gevormd te worden.

Balans
Hierna leest u een nadere toelichting per onderdeel van de balans.

Vaste activa

Investeringen met economisch nut
Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. In die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven op basis van de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken.
Volledigheidshalve vermelden wij dat op investeringen die vóór 2004 gedaan zijn soms extra is afgeschreven zonder economische noodzaak (ter verlichting van toekomstige lasten). Ook zijn in voorkomende gevallen reserves op dergelijke investeringen afgeboekt.

Waardering gemeentehuis.
Taxatie 2015
In 2015 is de boekwaarde van het gemeentehuis verlaagd van afgerond € 8 miljoen naar € 4 miljoen. Dit is gerealiseerd door € 4 miljoen vanuit de bestede bestemmingsreserve gemeentehuis te storten in een voorziening afwaardering gemeentehuis. Deze voorziening is een correctie op de boekwaarde van het gemeentehuis. In juni 2015 heeft de raad besloten om het bestemmingsplan van het gebied waarop gemeentehuis staat te wijzigen. Vervolgens heeft de raad op 9 november 2015 bij de behandeling van de begroting 2016 besloten om de functie van het gemeentehuis te wijzigen van maatschappelijk naar bedrijfseconomisch, met als beoogd doel om delen van het gemeentehuis te gaan verhuren.
Volgens artikel 59 lid 2 BBV wordt het gemeentehuis door het besluit van de Raad en de wijziging van het bestemmingsplan nu aangemerkt als materiële vaste activa met een economische functie, want het gemeentehuis kan nu bijdragen aan het genereren van middelen. Hierdoor is er sprake van een duurzame waardevermindering.
Taxatie 2019
Eind 2019 is het gemeentehuis opnieuw getaxeerd. De taxatiewaarde is met bijna € 700.000,- toegenomen ten opzichte van de taxatie in 2015. De huidige wijze van verwerken via een voorziening, staat conform de BBV toe om naar aanleiding van een nieuwe taxatie een correctie op de voorziening toe te passen.
De taxatie 2019 is echter van voor de Corona-crisis. De vraag is of de taxatie nog een juist beeld geeft van de werkelijke waarde. Voorzichtigheidshalve is in de jaarrekening 2019 de omvang van de voorziening niet gecorrigeerd.
Als de effecten van de Corona-crisis duidelijk zijn wordt het gemeentehuis opnieuw getaxeerd.

Investeringen, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven
Voor investeringen met een economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven geldt dat hiervoor gevormde voorzieningen in mindering moeten worden gebracht op het investeringsbedrag. De overige eisen zijn gelijk als genoemd bij de investeringen met een economisch nut. Het begrip “investeringen met een economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven” (zie artikel 35) is door de Commissie BBV geïntroduceerd in haar laatste besluit van 25 juni 2013. In artikel 62 is hiervoor het nieuwe lid 4 opgenomen dat verwijst naar de verplichte afboeking van de gevormde voorziening.

Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut
Investeringen in materiële vaste activa in de openbare ruimte die uitsluitend een maatschappelijke functie vervullen zijn investeringen die geen middelen genereren, maar wel duidelijk een publieke taak vervullen. Voorbeelden hiervan zijn investeringen in water, wegen en pleinen. Deze investeringen moeten we met ingang van 2017 ook activeren en afschrijven, conform het vernieuwde BBV.
Dat betekent dat we voor dergelijke investeringen structurele dekking voor de kapitaallasten moeten opnemen. Dat kan eventueel via een onttrekking uit een reserve, waarbij de kapitaallasten gelijk oplopen met de onttrekking. Zie de nota waarderings- en afschrijvingsbeleid.
De afschrijvingstermijnen in de staat van activa 2019 zijn in overeenstemming met de “herziene nota waardering- en afschrijvingsbeleid 2019-2022", vastgesteld op 25 juni 2019.

Bedrijventerrein Doejenburg II 'on hold'
Op advies van het speerpuntberaad Economie en Logistiek van de Regio Rivierenland van 8 oktober 2019 heeft het Algemeen Bestuur van Regio Rivierenland op 12 november 2019 besloten om de uitgifte-status van het on-hold gedeelte van Doejenburg II op groen te zetten. Het besluit van het Algemeen Bestuur van Regio Rivierenland is door alle betreffende gemeenteraden van de deelnemende gemeenten in mei 2020 bekrachtigd bij de vaststelling van het nieuwe RPW 2019-2024. De gemeenteraad van de gemeente Buren heeft op 20 mei 2020 ingestemd met het RPW 2019-2024.

In 2017 was 6 ha. van Doejenburg II tijdelijk uit de markt genomen. De boekwaarde van deze grond is toen overgeboekt van voorraden naar materiële vaste activa. Het ging om een totaalbedrag van € 10,4 miljoen. Tegenover deze investering stond een voorziening van € 10,1 miljoen. Deze grond stond dus per saldo voor € 300.000,- (de agrarische waarde) op de balans.
Op grond van het AB besluit van de Regio Rivierenland van 12 november 2019 is in de jaarrekening 2019 de volledige 12 ha. van Doejenburg in exploitatie genomen. Het gevolg hiervan is dat de gronden met een waarde van € 10,4 miljoen in de balans onder de materiële vaste activa weer zijn

opgenomen onder de rubriek onderhanden werk. De voorziening van € 10,1 miljoen is hierdoor vrijgevallen. Op basis van de nieuwe exploitatieberekening van Doejenburg II is de voorziening voor toekomstige verliezen opgehoogd met € 3,1 miljoen.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Er zijn geen voorzieningen voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen structureel daalt tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. De actuele waarde ligt boven de verkrijgingsprijs.

Vlottende activa

Voorraden
De als “onderhanden werken” opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.
De als "gereed productie en handelsgoederen" opgenomen bouwgronden Hooghendijck zijn gewaardeerd zoals overeengekomen in de verkoopovereenkomst. Het verlies is verwerkt in 2015 toen we de grond verkochten.

Tussentijdse winstneming (voorraden)
Bij het stelsel van baten en lasten zoals geformuleerd in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn het toerekeningbeginsel , het voorzichtigheidsbeginsel en het realisatiebeginsel essentiële uitgangspunten. Baten en lasten – en het daaruit vloeiende resultaat – moeten worden toegerekend aan de periode waarin deze zijn gerealiseerd. Bij meerjarige projecten betekent dit dat (de verwachte) winst niet pas aan het eind van het project als gerealiseerd moet worden beschouwd, maar gedurende de looptijd van het project tot stand komt en ook als zodanig moet worden verantwoord. Het verantwoorden van tussentijdse winst (de POC-methode) is daarmee geen keuze maar een verplichting die voortvloeit uit het realisatiebeginsel. Bij het bepalen van de tussentijdse winst is het wel noodzakelijk de nodige voorzichtigheid te betrachten.
Zowel het realisatiebeginsel als het voorzichtigheidsbeginsel komen volgens hun tot uitdrukking in de vereiste voorwaarden voor de POC-methode:

- Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
- De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
- De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Ontwikkeling bedrijventerrein Doejenburg
Zie de toelichting bij vaste activa.

Voorziening verwachte verliezen
Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

Vorderingen en overlopende activa
De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor de verwachte oninbaarheid is een voorziening opgenomen die in de balanstelling in mindering gebracht is op de vorderingen. De voorziening wordt bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

De van Europese Unie, het rijk en overige Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen, die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, zijn verantwoord onder de overlopende activa.

Liquide middelen en overlopende posten
Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

De onderhoudsvoorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen.
In de paragraaf “onderhoud kapitaalgoederen” die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid nader uiteengezet. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter op de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde tenzij anders vermeld. Onder de vlottende passiva worden afzonderlijk opgenomen de netto-vlottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan één jaar en de overlopende passiva.

In de balans worden onder de netto-vlottende schulden afzonderlijk opgenomen:
- kasgeldleningen;
- banksaldi;
- overige schulden.

In de balans worden onder de overlopende passiva afzonderlijk opgenomen:
a. verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume;
b. de van de Europese Unie, rijk en overige Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren;
c. overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen.

Borg- en Garantstellingen
Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

BALANS 2019 GEMEENTE BUREN

ACTIVA	31-12-2018	31-12-2019	PASSIVA	31-12-2018	31-12-2019
VASTE ACTIVA			**VASTE PASSIVA**		
- kosten geldleningen /saldo agio en disagio	0	0			
- kosten onderzoek en ontwikkeling	0	0	- Algemene reserve	3.860.576	4.600.285
- Bijdrage aan activa van derden	0	0			
			-Bestemmingsreserves:	8.913.009	5.659.533
			- Gerealiseerde resultaat	(406.939)	6.043.342
- Immateriele vaste activa	**0**	**0**	**Totaal eigen vermogen**	**12.366.646**	**16.303.160**
Investeringen met economisch nut:			Voorz. verplichtingen, verliezen en risico's	1.821.192	2.769.689
- gronden uitgegeven in erfpacht	0	0	Door derden beklemde mid. (spec.aanw.)	5.880.157	6.446.071
- ov. investeringen met een economisch nut	18.979.420	17.950.581	Onderhoudsegalisatievoorzieningen	4.702.624	5.829.523
- invest.,waarvoor ter bestrijding v.d. kstn.	7.145.981	6.464.219			
een heffing kan worden geheven					
Invest. in openb. ruimte met maatsch. nut:	0	0			
-ov. investeringen met een maatschapp. nut	534.576	1.928.346			
- Materiele vaste activa	**26.659.977**	**26.343.146**	**Voorzieningen**	**12.403.973**	**15.045.283**
Kapitaalverstrekkingen aan:					
- deelnemingen	95.687	95.687	- Obligatieleningen	0	0
- gemeenschappelijke regelingen	0	0			
- overige verbonden partijen	0	0	Onderhandse leningen van:		
Leningen aan:			- binnenl. pens.fondsen en verz.instellingen	0	0
- openbare lichamen (artikel 1 wet Fido)	0	0	- binnenl. banken en ov. fin. instellingen	7.816.007	6.100.000
- woningbouwcorporaties	0	0	- binnenl. bedrijven	0	0
- deelnemingen	0	0	- openbare lichamen (artikel 1 wet Fido)	0	0
- overige verbonden partijen	0	0	- overige binnenlandse sectoren	0	0
			- buitenlandse instellingen	0	0
- Overige langlopende geldleningen u/g	456.428	338.522			
- Uitzettingen 's Rijks schatkist >= 1 jaar	0	0	Waarborgsommen	108.315	70.889
- Uitzettingen van Nederlands schuldpapier >= 1	0	0	Door derden belegde gelden	0	0
- Ov. uitzettingen met een looptijd >= 1 jaar	110.922	184.127			
- Financiele vaste activa	**663.037**	**618.336**	**Vaste schulden met loopt. langer dan 1 jr.**	**7.924.321**	**6.170.889**
Totaal vaste activa	**27.323.014**	**26.961.482**	**Totaal vaste passiva**	**32.694.941**	**37.519.332**
VLOTTENDE ACTIVA			**VLOTTENDE PASSIVA**		
Grond- en hulpstoffen	0	0			
Onderhanden werk: gronden in expl.	4.361.789	11.310.096			
Gereed product en handelsgoederen	2.159.637	2.023.587			
Vooruitbetalingen	0	0			
- Voorraden	**6.521.426**	**13.333.683**			
			Netto-vlott. schulden met rente lt < 1 jr		
Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar			- kasgeldleningen bij openbare lichamen	0	0
- vorderingen op openbare lichamen	6.866.863	5.155.741	- overige kasgeldleningen	4.000.000	3.500.000
- verstrekte kasgeldlen. aan openb. lich.	0	0			
- overige verstrekte kasgeldleningen	0	0	- Banksaldi	0	101.103
- rek.-courantverh. met het Rijk	0	0			
- rek.-courantverh. met niet fin. instellingen	0	0	- Overige schulden	5.237.634	3.771.759
- overige vorderingen	3.427.456	2.152.800			
- uitzettingen in 's Rijks schatkist	0	0			
- uitzettingen van Nederlands schuldpapier	0	0			
- overige vorderingen	0	0			
- overige uitzettingen	0	0			
- Uitzett. met rentetypische looptijd < 1 jr	**10.294.319**	**7.308.541**	**- Netto-vlott. schulden met rente lt < 1 jr**	**9.237.634**	**7.372.862**
Kassaldi	6.603	13.043			
Banksaldi	114.721	32			
- Liquide middelen	**121.324**	**13.075**			
- Overl. activa nog te ontvangen bijdr. EU			- Overl. passiva vooruit ontvangen bijdr. EU		
- Overl. activa nog te ontvangen bijdr. Rijk	0	0	- Overl. passiva vooruit ontvangen bijdr. Rijk		251.874
- Overl. activa nog te ontv. bijdr. ov.overheid	5.030	0	- Overl. pass. vooruit ontv. bijdr. ov.overheid	420.505	411.246
- Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van het volgende begrotingsjaren komen	696.142	953.453	- Overige vooruitontvangen bedragen en nog te betalen bedragen die ten bate van het volgende begrotingsjaar komen	2.608.174	3.014.920
- Overlopende activa	**701.172**	**953.453**	**- Overlopende passiva**	**3.028.680**	**3.678.040**
Totaal vlottende activa	**17.638.241**	**21.608.752**	**Totaal vlottende passiva**	**12.266.314**	**11.050.902**
TOTAAL-GENERAAL	**44.961.255**	**48.570.234**	**TOTAAL-GENERAAL**	**44.961.255**	**48.570.234**
			Gewaarborgde geldleningen/garanties	**3.325.689**	**3.398.512**
			Gewaarborgde geldlen./garanties achtervang	**26.932.119**	**26.932.119**

Toelichting op de balans

Vaste activa

Immateriële vaste activa
Immateriële vaste activa worden niet geactiveerd. De boekwaarde is nihil.

Materiële vaste activa

Door gewijzigde regelgeving in het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) van de afgelopen jaren, zijn de materiële vaste activa steeds verder uitgesplitst.

De specificatie van deze uitsplitsing wordt hierna gepresenteerd, waarbij in eerste instantie een totaaloverzicht is gemaakt en daarna een uitsplitsing per onderdeel.

De post materiële vaste activa bestaat uit de volgende onderdelen:

bedragen x € 1.000	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2019	Voorziening afwaardering	Balans-waarde 31-12-2019
Overige investeringen met economisch nut	32.432	21.292	3.901	17.391
Investeringen, waarvoor we ter bestrijding van de kosten een heffing kunnen heffen	7.146	6.464	0	6.464
Investeringen in openbare ruimte met maatschappelijk nut	535	1.928	0	1.928
Gronden uitgegeven in erfpacht.	560	560	0	560
Totaal	**40.673**	**30.244**	**3.901**	**26.343**

Bij de post “Overige investeringen met economisch nut” in de tabel hierboven, is een grote afname van de boekwaarde te zien in 2019. In 2017 is 6 ha. van Doejenburg II tijdelijk uit de markt genomen. De boekwaarde van deze grond is in 2017 overgeboekt van voorraden naar materiële vaste activa. Het ging om een totaalbedrag van € 10,4 miljoen. Tegenover deze investering stond een voorziening van € 10,1 miljoen. Deze grond stond dus per saldo voor € 300.000 (de agrarische waarde) op de balans.
In 2019 is Doejenburg weer volledig een grondexploitatie geworden. In de jaarrekening 2019 is de volledige 12 ha. van Doejenburg met een extra waarde van € 10,4 miljoen in de balans weer opgenomen onder onderhanden. De voorziening van € 10,1 miljoen is hiermee ook vrijgevallen.

Het bedrag van € 3.901 in de kolom “voorziening afwaardering” is de afwaardering van het gemeentehuis. Conform onze begrotingsvoorschriften (BBV) wordt op grond niet afgeschreven.

De uitsplitsing van investeringen zonder en met onderliggende heffing:

Bedragen x € 1.000 De investeringen worden per categorie als volgt onder-verdeeld:	Zonder heffing		Met heffing	
Boekwaarde ultimo	**31-12-2018**	**31-12-2019**	**31-12-2018**	**31-12-2019**
Gronden en terreinen	13.671	3.257	19	19
Woonruimten	0	0	0	0
Bedrijfsgebouwen	17.880	17.430	0	0
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	532	1.891	7.104	6.425
Vervoermiddelen	18	18	0	0
Machines, apparaten en installaties	586	455	0	0
Overige materiële vaste activa	840	729	23	20
Totaal	**33.527**	**23.780**	**7.146**	**6.464**

De afname van de post “Gronden en terreinen” is al besproken bij de eerste tabel van de materiële vaste activa en wordt veroorzaakt door de verschuiving van de gronden van het bedrijventerrein Doejenburg.

De toename van de boekwaarde bij de post “Grond-, weg- en waterbouwkundige werken” wordt vooral veroorzaakt door de vervanging van de fundering van een aantal wegen binnen de gemeente Buren.

De uitsplitsing van investeringen met economisch nut en met maatschappelijk nut:

Bedragen x € 1.000 De investeringen worden per categorie als volgt onder-verdeeld:	Met economisch nut		Met maatschappelijk nut	
Boekwaarde ultimo	**31-12-2018**	**31-12-2019**	**31-12-2018**	**31-12-2019**
Gronden en terreinen	13.690	3.276	0	0
Woonruimten	0	0	0	0
Bedrijfsgebouwen	17.880	17.431	0	0
Grond-, weg- en waterbouw-kundige werken	7.116	6.438	520	1.879
Vervoermiddelen	18	16	0	0
Machines, apparaten en installaties	586	455	0	0
Overige materiële vaste activa	848	700	15	49
Totaal	**40.138**	**28.316**	**535**	**1.928**

Zoals al besproken bij de tabel van investeringen met en zonder heffing, wordt de toename van de boekwaarde van de post “Grond-, weg- en waterbouwkundige werken” vooral veroorzaakt door de vervanging van de fundering van een aantal wegen binnen de gemeente Buren. Dergelijke uitgaven betreffen investeringen met een maatschappelijk nut.

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen weer:

Bedragen x € 1.000	Balans waarde 31-12-18	Boek-waarde 31-12-18	Ver-meer-dering	Ver-min-dering	Af-schrij ving	Bij-dragen derden	Boek-waarde 31-12-19	Voor-ziening afwaar dering	Balans-waarde 31-12-19
Gronden en terreinen	3.578	13.690	0	10.415	0	0	3.276	0	3.276
Woon-ruimten	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gebouwen	13.979	17.880	36	0	484	0	17.432	3.901	13.532
Grond-,weg- & waterbouw-werken	7.636	7.636	1.385	0	704	0	8.317	0	8.317
Vervoermid-delen	18	18	0	0	2	0	16	0	16
Machines, apparaten & installaties	586	586	7	0	137	0	455	0	455
Overige materiële vaste activa	863	863	64	0	179	0	748	0	748
Totaal	**26.660**	**40.673**	**1.492**	**10.415**	**1.506**	**0**	**30.244**	**3.901**	**26.343**

De kolom afschrijving heeft betrekking op de normale afschrijvingen en de eventuele extra afschrijvingen in het lopende jaar.

De grootste mutaties uit de kolom vermeerderingen hierboven in het boekjaar staan in onderstaand overzicht vermeld.

Bedragen x € 1.000	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2019	Cumulatief besteed t/m 2019
Essenbos te Maurik (vervanging fundering)	510	510	510
Oostertiendweg te zoelen (vervanging fundering)	336	336	336
Marsdijk te Lienden (vervanging fundering)	427	327	427
Totaal	**1.273**	**1.173**	**1.273**

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2019 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

Bedragen x € 1.000	Boek-waarde 01-01-19	Ver-meer-dering	Ver-min-dering	Aflossing /Afschrij-ving	Afwaar-dering	Boek waarde 31-12-19
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	96	0	0	0	0	96
Overige langlopende leningen	456	0	0	118	0	338
Overige uitzettingen met looptijd > 1 jaar	111	101	28	0	0	184
Totaal	**663**	**101**	**28**	**118**	**0**	**618**

De grootste nieuwe mutatie in de financiële vaste activa over 2019 betreft het beschikbaar stellen van € 100.000 aan het SVN (Stichting Volkshuisvesting Nederland).
Het geld wordt gebruikt voor de uitvoering van de Blijverslening (een lening voor de aanpassing van de woning, zodat mensen langer in hun eigen woning kunnen blijven). Het geld is beschikbaar gesteld via raadsbesluit D.018021 op 5 maart 2019.

Vlottende activa

Voorraden

De in de balans opgenomen voorraden zijn:

Bedragen x € 1.000,- Onderhanden werken	2018	2019
Boekwaarde	8.804	18.856
Voorziening voor verlies	4.442	7.546
Balanswaarde onderhanden werk	4.362	11.310
Gereed product en handelsgoederen	2.160	2.024
Totaal voorraden	**6.521**	**13.334**

Wat opvalt in bovenstaande tabel is dat de boekwaarde van het onderhanden werk enorm is toegenomen. Deze verschuiving is al besproken bij het onderdeel “materiële vaste activa” in de toelichting op de balans. Het betreft hier de gronden van Bedrijventerrein Doejenburg “on hold” die weer opgenomen is in de reguliere grondexploitatie.

De post “Gereed product en handelsgoederen” betreft een meerjarige vordering op de exploitant van Hooghendijck. Het betreft een vordering, omdat de grond via een overeenkomst is verkocht. Er is een afnameverplichting tot en met 2023. De gronden zijn juridisch nog niet getransporteerd, daarom valt de waarde van de grond onder “voorraden”.

Het verloop van de bouwgronden is in onderstaand overzicht opgenomen.

Bedragen x € 1.000,- Grond-exploitatie	Balans-waarde 1-1-19	BW 1-1-19	Inves-tering en netto	In-kom-sten netto	Ver-min-de-ring	Re sul taat*	BW 31-12-19	Ver-wacht verlies	Balans waarde 31-12-19
		+	+	-	-	+	=	-	=
BT Doejenburg II	3.438	7.699	220	640	0	10.412	17.690	-7.365	10.325
Teisterbant Kerk-Avez.	924	1.105	61	0	0	0	1.166	-181	985
Subtotaal iegg *)	4.362	8.804	281	640	0	10.412	18.856	-7.546	11.310
Totaal	**4.362**	**8.804**	**281**	**640**	**0**	**10.412**	**18.856**	**-7.546**	**11.310**

* De kolom resultaat is deze keer gebruikt om de voorraadtoename vanuit de materiële vaste activa (Doejenburg “on hold”) voor de grex Doejenburg, buiten de reguliere investeringen en inkomsten te houden.

In onderstaande tabel het verloop van de boekwaarde per 31 -12-2019 naar verwacht verlies met de nog te maken kosten en nog te ontvangen opbrengsten.

Grondexploitatie	Boek-waarde 31-12-19	Nog te maken kosten	Nog te ontvangen	Ver-wacht verlies complex
	=	+	-	=
BT Doejenburg II	17.691	2.710	13.036	7.365
Teisterbant Kerk-Avez.	1.166	2.850	3.835	181
Subtotaal iegg *)	18.857	5.560	16.871	7.546
Totaal	**18.857**	**5.560**	**16.871**	**7.546**

De nog te maken kosten en nog te ontvangen baten zijn geraamd op basis van:

- adviezen van extern deskundigen
- taxaties
- ervaringscijfers
- vergelijkende cijfers.

De voorziening voor verwachte verliezen is per saldo met € 3.104.000 toegenomen. Zie de tabel hieronder:

Bedragen x € 1.000,- Project	31-12-2018	mutatie 2019	31-12-2019
BT Doejenburg II	- 4.261	- 3.104	- 7.365
Teisterbant Kerk-Avezaath	- 181	0	- 181
Totaal	**- 4.442**	**- 3.104**	**- 7.546**

Binnen de algemene reserve is in de begroting 2019 € 1.000.000 gereserveerd voor het opvangen van algemene risico’s binnen de grondexploitaties.

Kostenontwikkeling bouwgrondcomplexen
Hieronder staat een overzicht van de onderhanden projecten, het berekende resultaat per 1 januari 2020, per 1 januari 2019 en de geplande einddatum. In de paragraaf grondbeleid staat een korte toelichting per project. De grondexploitaties zijn per 1 januari 2020 herzien. Negatieve resultaten worden met een ‘-‘ teken aangegeven. Voor deze berekende verliezen is een voorziening gevormd.

Bedragen x € 1.000,- Project	Resultaat op eindwaarde per 31-12-2018	Resultaat op eindwaarde per 31-12-2019	Verschil	Geplande einddatum
Bedrijventerrein Doejenburg II	- 4.261	- 7.365	- 3.104	31-12-2025
Teisterbant Kerk-Avezaath	- 181	- 181	0	31-12-2024
Totaal	**- 4.032**	**- 4.315**	**- 3.104**	

Ten opzichte van vorig jaar is het verlies voor BT Doejenburg met € 3.104.000 toegenomen. De oorzaak hiervan is het opnemen in de grondexploitatie van het volledige bedrijventerrein. Dit is mogelijk geworden door besluitvorming van het AB van de Regio Rivierenland op 12 november 2019 en het raadsbesluit van 20 mei 2020 van gemeente Buren. Door de toename van de uit te geven bedrijfskavels is de looptijd van het plan met 5 jaar verlengd. Hierdoor zijn er meer planvoor-bereidingskosten geraamd. In de paragraaf grondbeleid staat per project een toelichting op het verschil.

Jaarlijks maken we per 1 januari een integrale herziening van de grondexploitaties. Deze herziening sluit aan bij de jaarrekening. De herziening grondexploitaties per 1 januari 2020 stelde de raad in de vergadering van juni 2020 vast (D.050340. In dit raadsvoorstel en de daarbij behorende bijlage brachten wij voor de lopende projecten de risico's in beeld.

Bedragen x € 1.000,- Project	Opbrengst-stijging	Kosten-Stijging algemeen	Kosten-stijging GWW	Rente-percentage
BT Doejenburg II	0%	1,4%	2,5%	0%
Teisterbant	0%	1,4%	2,5%	0%

Uitzettingen korter dan één jaar
De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Bedragen x € 1.000,- Soort vordering	Saldo 31-12-2018	Saldo 31-12-2019
Vorderingen op openbare lichamen	6.867	5.156
Rekening courant verhouding met het Rijk	0	0
Overige vorderingen	3.427	2.153
Totaal	**10.294**	**7.309**

De splitsing tussen vorderingen op openbare lichamen, rekening courant verhouding met het Rijk en overige vorderingen vloeit voort uit de richtlijnen van de Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Op de balans is het saldo van schatkistbankieren met het rijk verantwoord onder "Rekening courant verhouding met het Rijk.

Het saldo is per 31-12-2018 € 0,-. Het saldo van de rekening courant fluctueert mee met de behoefte aan liquide middelen. Voor een gedetailleerde uitleg en een verloopoverzicht van het schatkistbankieren zie verderop onder de groep liquide middelen.

De post "Vorderingen op openbare lichamen" kan als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x € 1.000,-	Saldo 31-12-2018	Saldo 31-12-2019
a. BTW compensatiefonds	3.778	4.016
b. Omgevingsdienst Rivierenland	1.271	431
c. Belastingdienst	454	463
d. Rijkswaterstaat	0	0
e. Ministerie van financiën	58	-35
f. Gemeente Tiel	0	1
g. Gemeente Neder-Betuwe	698	212
h. Gemeente Lingewaal	1	0

i. Provincie Gelderland	208	30
j. Waterschap Rivierenland	0	24
k. Gemeente Zaltbommel	189	0
l. Diversen	210	14
Totaal vorderingen openbare lichamen	**6.867**	**5.156**

Ad b. Betreft o.a. de legesopbrengst die de omgevingsdienst aan de gemeente doorbetaald. Tot 2019 Inde de omgevingsdienst n.l. de leges voor de Gemeente Buren. In 2019 is de Gemeente Buren de inning zelf weer gaan doen. Kosten die nu nog wel in rekening worden gebracht betreffen lease van hardware en overige ict diensten.

Ad c. Betreft belasting op de vordering aan de exploitant van Hooghendijck. Hiervoor wordt nog een suppletie aangifte ingediend bij de belastingdienst.

Ad g. Dit bedrag betreft nota's aan de Gemeente Neder-Betuwe voor de uitvoering van de participatie wet door de gemeente Buren. Een groot gedeelte van het verschil (273 K) heeft te maken met kosten van re-integratie die in 2018 ten onrechte in de administratie van de Gemeente Buren zijn geboekt. In 2019 zijn deze posten gecorrigeerd.

Ad i. Bij deze post zien we een sterke daling t.o.v. van 2018 dat komt omdat er in 2018 een voorschot is uitbetaald door de Provincie Gelderland met betrekking tot de subsidie Steengoed benutten: De kersentuin Maurik van € 200.000,- In 2019 is dat niet het geval.

Ad k. Het grootste gedeelte van de post per 31-12-2018 betreft de eindafrekening solidariteit . Deze regeling bestaat in 20190 niet meer.

Door de verklaring van de afwijkingen onder sub a (800K), g (273K), i (178K) en k (189K) is de totale afwijking van de vordering op openbare lichamen t.o.v. 2018 voldoende verklaard.

De post "Overige vorderingen" kan als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x € 1.000,-	Saldo 31-12-2018	Saldo 31-12-2019
m. Debiteuren algemene dienst	2.695	1.259
n. Voorziening dubieuze debiteuren algemene dienst	-/- 471	-/- 380
o. Debiteuren Inwonerszaken Werk en inkomen	1.448	1.354
p. Voorziening dubieuze debiteuren Werk en Inkomen	-/- 606	-/- 434
q. Debiteuren belastingen	342	354
r. Overige	19	0
Totaal overige vorderingen	**3.427**	**2.153**

Ad m. Debiteuren algemene dienst
De openstaande posten van de algemene dienst bedragen per13-05-2020 nog € 537.000,-.

Ad n. Voorziening dubieuze debiteuren
Deze voorziening dient om eventuele verliezen op oninbare vorderingen van de debiteuren van de Algemene Dienst op te vangen. Jaarlijks wordt een actuele berekening gemaakt voor het risico dat we lopen met de openstaande debiteuren. Van deze debiteuren wordt beoordeeld of ze dubieus zijn. Alle openstaande debiteuren zijn afzonderlijk beoordeeld op basis van invorderbaarheid en ouderdom van de vorderingen. Het saldo van de voorziening is ten opzichte van vorig jaar met € 92.000 afgenomen. De belangrijkste reden hiervoor is het opschonen van oude dwangsommen..

Ad o. Debiteuren Inwonerszaken Werk en Inkomen
Debiteuren PW - Bijzondere Bijstand – IOA - BBZ. Het debiteurenbestand voor de diverse uitvoeringsregelingen is op 31-12-2019 doorgelicht en gewogen voor terugbetaling van de vorderingen. Hiervoor is het voor Buren ontwikkelde doorrekenmodel met regelbevindingen gebruikt. Op basis van deze waardering gaat de gemeente Buren er van uit dat een gedeelte niet wordt ontvangen. Hiervoor is een aparte voorziening debiteuren Werk en Inkomen ingesteld. In 2019 nam

het uitstaande bedrag aan vorderingen met € 94.312 af naar € 1.354.047. Dit betreft in totaal 312 vorderingen.
N.B.: van de vorderingen m.b.t. de BBZ 2019 en eerder is bij ontvangst een terugbetalingsverplichting van 75% aan het Rijk van toepassing. Hiervoor is een crediteur opgenomen.

Ad p. Voorziening Dubieuze Debiteuren Werk en Inkomen
Deze voorziening dient om eventuele verliezen op oninbare vorderingen van de debiteuren van Werk en Inkomen op te vangen. Op 31-12-2019 is een nieuwe berekening gemaakt over alle openstaande debiteuren Werk en Inkomen. Het saldo van de voorziening nam t.o.v. vorig jaar met € 171.632 af.

Ad q. Debiteuren belastingen
Hierna volgt een specificatie van het verloop van de nog openstaande belasting debiteuren.
De vermelde bedragen x € 1.000,- zijn:

Jaar	Kohierbedrag	31-12-2019
2014	7.831	30
2015	7.966	5
2016	8.120	21
2017	8.449	38
2018	8.508	67
2019	8.582	193
Totaal	**49.456**	**354**

Voor de belasting debiteuren 2019 zijn de aanmaningen en dwangbevelen in 2019 verzonden.
Het kohierbedrag in 2019 is € 8,5 miljoen. Van dit bedrag staat per 31-12-2019 nog € 193.000 open.

Liquide middelen
Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen x € 1.000,-	2018	2019
Kassaldi	6	13
Banksaldi	115	0
Totaal	**121**	**13**

Het grootste gedeelte van het banksaldo staat aan de passiva kant van de balans omdat het om een negatief banksaldo gaat. Alleen de Rabo bankrekening heeft een positief saldo maar dat is te verwaarlozen.

Schatkistbankieren
Het verplichte schatkistbankieren is eind 2013 opgenomen in de Wet Fido. Vanaf dat moment zijn wij verplicht om onze overtollige middelen in de schatkist aan te houden. Gemeente Buren heeft met de BNG de afspraak dat de overtollige middelen boven het drempelbedrag van 0,75% van de primitieve begrotingslast (€ 420.000) dagelijks automatisch worden afgeroomd naar een bankrekening van het Rijk. Hierdoor voldoen wij automatisch aan onze verplichting om af te romen. In 2020 vindt een aanpassing plaats van de stelselrekeningen zodat de overtollige gelden boven het drempelbedrag automatisch worden overgeboekt naar het Rijk. De gemiddelde kwartaalbedragen blijven begin en eind 2019 wel onder het drempelbedrag van € 420.000. Voor overige informatie zie ook de paragraaf financiering in het jaarverslag. Het BBV verplicht ons om in een overzicht per kwartaal van het verloop van het banksaldo te maken. Daarmee wordt zichtbaar of er al dan niet sprake is van overtollige middelen en over- of onderschrijding van het drempelbedrag.

Dit wordt in de volgende tabel weergegeven:

Berekening benutting drempelbedragen schatkistbankieren (bedragen x € 1.000)					
		Verslagjaar 2019			
(1)	Drempelbedrag:	420			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	367	604	534	420

(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	54	-	-	1
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	184	113	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar 2019			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	56.033	56.033	56.033	56.033
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	56.033	56.033	56.033	56.033
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-	-	-	-
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	420	420	420	420
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	33.007	54.947	49.100	38.608
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	347	589	503	400

Overlopende activa
De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

Bedragen x € 1.000,-	2018	2019
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van de volgende begrotingsjaren komen.	696	953
Overlopende activa: nog te ontvangen bijdragen van overige overheidslichamen (EU + rijk)	5	0
Totaal	**701**	**953**

De post overlopende activa: nog te ontvangen bijdragen van overheidslichamen is in de tabellen hieronder verder gespecificeerd.

Overheidsbijdragen van het Rijk/EU (bedragen x € 1.000,-)	Saldo per 01-01-2019	Toevoe-ging	Ten gunste van exploitatie	Saldo per 31-12-2019
Subsidie uitvoeringsregeling landschap	5	0	5	0
Totaal	**5**	**0**	**5**	**0**

Vaste passiva

Vaste passiva

Eigen vermogen

Algemene opmerking: Door de afronding in duizendtallen in de toelichting, kan het voorkomen dat de afzonderlijke posten een kleine afwijking hebben ten opzichte van de cijfermatige balans.

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

Bedragen x € 1.000	2018	2019
Algemene reserve	3.861	4.600
Resultaat na bestemming	-407	6.043
Bestemmingsreserves:	8.913	5.660
Totaal incl. saldo na bestemming	**12.367**	**16.303**

Het verloop in 2019 wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven.

Reserves Bedragen x € 1.000	Saldo per 01-01-19 excl. saldo 2018 +	Toe-voe-ging +	Ont-trek-king -	Bestem ming neg. resul-taat 2018 -	Onttrek-king i.v.m. kapitaal-lasten -	Saldo per 31-12-2019 =
Algemene reserve	**3.861**	**2.924**	**1.778**	**407**	**0**	**4.600**
- Algemene reserve	1.111	2.880	1.703	407	0	1.881
- AR weerstandsvermogen	2.750	44	75	0	0	2.719
Nog te bestemmen resultaat	**0**	**6.043**	**0**	**0**	**0**	**6.043**
- Resultaat 2019	0	6.043	0	0	0	6.043
BESTEMMINGSRESERVES:	**8.913**	**2.003**	**5.064**	**0**	**192**	**5.660**
1. Bestemmingsreserve overige:						
- Omgevingsgerichte uitgaven	537	78	0	0	0	615
- Maatschappelijk	110	0	110	0	0	0
- Beheer en onderh.	1.347	0	1.287	0	0	60
- Deelfonds sociaal domein	2.581	341	2.078	0	0	844
- I&A-plan 2017-2021	470	0	273	0	0	197
- Frictiekosten organisatie	0	627	358	0	0	269
- Overlopende posten	1.569	957	958	0	0	1.569
2.Bestemmingsres. besteed:						
- Gemeentehuis	191	0	0	0	31	160
- Heractivering riolering	1.043	0	0	0	113	929
- Afbouw verplichtingen sport & dorpshuizen	60	0	0	0	17	43
- Kapitaallasten IHP '07-'16	650	0	0	0	25	625
- Onderdreef Buren	355	0	0	0	6	349
Totaal	**12.774**	**10.970**	**6.842**	**407**	**192**	**16.303**

In de Algemene Reserve zit een geblokkeerd gedeelte als buffer voor het weerstandsvermogen. Het saldo van het geblokkeerde gedeelte bedraagt per 31-12-2019 € 2.719.000.

Onder “Bestemming resultaat” staat de toevoeging of onttrekking van de bestemming van het resultaat van het voorgaande jaar. Onder de kolom “onttrekking in verband met kapitaallasten” staan de verminderingen die betrekking hebben op de bestede bestemmingsreserves. Deze verminderingen worden aangewend ter dekking van kapitaallasten.

Nadere toelichting reserves

Algemene reserves
In de raad van december 2015 is de Nota reserves en voorzieningen 2015 vastgesteld. Binnen de reserves wordt onderscheid gemaakt tussen de algemene reserve en bestemmingsreserves. De algemene reserve heeft een algemeen karakter en is vrij aanwendbaar.
Algemene reserve (bedragen x € 1.000)

Afdeling		Max. looptijd	Minimaal bedrag	Max. bedrag		
Advies		n.v.t.	2.500	Niet van toepassing		
Jaar	1 jan.	Stortingen:	Onttrekkingen	31 dec.	Rente%	Bedrag rente
2011	9.832	* 8.328	5.598	12.562	4,00-0	293
2012	12.562	* 6.666	5.038	14.190	2,25-0	119
2013	14.190	* 3.732	5.981	11.941	1,50-0	163
2014	11.941	* 1.419	2.373	10.987	1,50-0	106
2015	10.987	4.053	* 7.575	7.465	1,25-0	0
2016	7.465	*11.275	14.003	4.737	0,80-0	7
2017	4.737	*2.173	2.542	4.368	0	0
2018	4.368	*2.124	2.631	3.861	0	0
2019	3.861	2.924	*2.185	4.600	0	0

* inclusief saldo jaarrekening
Doel: De reserve dient als dekkingsmiddel bij het opvangen van financiële tegenvallers en calamiteiten. In beginsel is de algemene reserve vrij besteedbaar aangezien de raad geen bestemming heeft gegeven aan deze reserve.

Het berekende weerstandsvermogen bij de jaarrekening 2019 is € 3.410.000. Het saldo in deze reserve is per 31-12-2019 € 2.719.000. Als we rekening houden met de toevoeging in 2020 van € 691.000 is het saldo van deze reserve precies toereikend.

Risico inventarisatie	Begroting 2019	Begroting 2020	Bijgestelde ontwikkeling 2020 n.a.v. jaarrekening 2019
1. Aansprakelijkheid	375.000	335.000	615.000
2. Opvang bij rampen en calamiteiten	160.000	165.000	185.000
3. Verbonden partijen excl. WSW	140.000	110.000	295.000
4. Open einde regelingen excl. WMO/Jeugd	275.000	275.000	275.000
5. Open einde regelingen WMO/Jeugd	440.000	440.000	440.000
6.Grondexploitaties	1.000.000	1.000.000	1.000.000
6a. Grondexpl.:vrijval voorziening Doejenburg	0	750.000	0
7. Maatschappelijke risico's en veiligheid	340.000	405.000	370.000
8. Overige risico's	295.000	260.000	230.000
	2.585.000	3.740.000	3.410.000
Vrijval in 2019 en extra benodigd in 2020:	-260.000	-515.000	0
Totaal	**2.325.000**	**3.225.000**	**3.410.000**

Risico van opheffen: opheffen kan niet omdat de algemene reserve het eigen vermogen van de gemeente is waaraan de raad nog geen bestemming heeft gegeven. Elk jaar wordt het rekeningresultaat zonder bestemming toegevoegd aan de algemene reserve. Daarnaast houden we in ieder geval een minimale buffer aan om tegenvallers op te vangen (geblokkeerd gedeelte).

Type: Algemene reserve (AR)

Ontwikkeling algemene reserve in 2019 (incl. het geblokkeerde gedeelte)		
Specificatie toevoegingen en onttrekkingen	Algemene reserve	Alg. reserve geblokkeerd
Algemene reserve per 01-01-2019 (exclusief saldo jaarrekening 2018)	**1.111.075**	
Algemene reserve per 01-01-2019 (weerstandsvermogen)		**2.749.500**
Verminderingen:		
Saldo jaarrekening 2018 (zie raadsbesluit D.033100)	-406.939	
Algemene reserve per 01-01-2019 (inclusief saldo jaarrekening 2018)	**704.136**	**2.749.500**
Vermeerderingen (overboekingen vanuit andere reserve)		
Vrijval reserve Beheer/onderhoud Tollewaard naar Algemene reserve (RV/18/00892)	1.246.981	
Vrijval reserve Deelfonds sociaal domein naar Algemene reserve (D.033100)	1.558.000	
Onttrekking Weerstandsvermogen naar Algemene reserve (D.033100)	75.000	
Aanvulling Weerstandsvermogen (RV/18/00892)		44.500
Totaal vermeerderingen 2019	**2.879.981**	**44.500**
Verminderingen ten gunste van andere reserves:		
Vrijval Weerstandsvermogen naar Algemene Reserve (D.033100)		-75.000
Overboeking naar Weerstandsvermogen (RV/18/00892)	-44.500	
Overboeking naar reserve Frictiekosten organisatie (D.033100)	-627.000	
Overboeking naar reserve Deelfonds Sociaal domein (D.033100)	-341.000	
Overboeking naar reserve Overlopende posten (D.033100)	-78.000	
Verminderingen ten gunste van de exploitatie:		
Primitieve begroting: Incidenteel nieuw beleid 2018 (RV/18/00892)	-140.333	
Primitieve begroting: Thema Kerngericht werken (RV/18/00892)	-50.000	
Primitieve begroting: Thema Klimaat en duurzaamheid (RV/18/00892)	-40.000	
Primitieve begroting: Gemeentelijk Groen- en bomenbeleidsplan (RV/18/00892)	-10.000	
Wijziging 2019-9: Strategisch adviseur (D.029989)	-32.000	
Resultaatbestemming 2018 (D.033100)	-340.000	
Totaal verminderingen in 2019	**-1.702.833**	**-75.000**
Stand Algemene Reserve per 31-12-2018	**1.881.284**	**2.719.000**

Stand Algemene Reserve per 31-12-2018	**1.881.284**	**2.719.000**
Verplichtingen ten laste van de Algemene reserve per 31-12-2019:		
Bijdrage brug Rhenen *(jaar onttrekking onbekend)*	-100.000	
Toekomstige onttrekkingen		
Primitieve begroting: Incidenteel nieuw beleid 2020 (RV/18/00814)	-43.333	
Primitieve begroting: Incidenteel nieuw beleid 2020 (RV/18/00892)	-24.560	
Wijziging 2020-1: Vrijval naar Algemene Reserve (D.042703)		-59.000
Wijziging 2020-1: Overboeking naar reserve Deelfonds sociaal domein (D.042703)	-214.000	
Wijziging 2020-1: Aanvulling reserve Weerstandsvermogen (D.042703)	-750.000	
Wijziging 2020-2: Nieuw beleid 2020 conform Coalitieakkoord	-642.500	
Toekomstige toevoegingen		
Primitieve begroting: reservering correctie precariobelasting 2020 (RV/18/00814)	240.000	
Primitieve begroting: reservering correctie precariobelasting 2021 (RV/18/00814)	460.000	
Wijziging 2020-1: Reservering Doejenburg 'on hold' (D.042703)		750.000
Wijziging 2020-1: Vrijval vanuit Weerstandsvermogen	59.000	
Wijziging 2020-4: Aanvulling als gevolg van coalitieakkoord hogere OZB opbrengst	642.500	
Saldo Algemene Reserve na correctie met de lopende verplichtingen	**1.508.391**	**3.410.000**

Overige bestemmingsreserves (OBR)

Algemene opmerking: hieronder is per reserve informatie opgenomen over het verloop en het doel van de reserve. Voor verdere informatie wordt verwezen naar de Notitie reserves en voorzieningen 2015.

OBR Omgevingsgerichte uitgaven en bovenplanse verevening

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Regie en projecten	Niet bepaald	€ 0	€ 1.000.000
Saldo 31-12-2018: € 537.000		Saldo 31-12-2019: € 615.000	
Doel: de reserve is bedoeld voor de uitvoering van ruimtelijke ontwikkelingen zoals opgenomen in de Structuurvisie Buren 2009-2019. In 2019 zijn 4 ontvangen bijdragen voor sociale verevening / ruimtelijke plannen met een totaal saldo van € 78.000 gestort in deze reserve.			

OBR Maatschappelijke investeringen

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Beleid	t/m 31-12-2019	€ 0	€ 1.000.000
Saldo 31-12-2018: € 110.000		Saldo 31-12-2019: € 0	
Doel: Deze reserve is bedoeld voor investeringen met een maatschappelijk doel. In 2019 is het volledige saldo van € 110.000 conform de 5e begrotingswijziging 2019 ingezet voor de verzelfstandiging van de Burense voetbalverenigingen (Besluit D.026741/ Z.009115).			

OBR Beheer en onderhoud Tollewaard

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Beheer	Niet bepaald	€ 0	Niet van toepassing
Saldo 31-12-2018: € 1.347.000		Saldo 31-12-2019: € 60.000	
Doel: Voor het toekomstige beheer en onderhoud van de brug Tollewaard (met uitzondering van de vervanging) hebben we een eenmalige afkoopsom van Rijkswaterstaat ontvangen van afgerond € 1,4 miljoen. De belangrijkste mutaties in 2019 is de onttrekking van € 1.247.000. Dit bedrag is gestort in de Algemene Reserve (RV/18/008925).			

OBR Deelfonds sociaal domein

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
STIB	Niet bepaald	€ 0	Niet van toepassing
Saldo 31-12-2018: € 2.581.000		Saldo 31-12-2019: € 844.000	
Doel: Eventuele jaarlijkse overschotten / tekorten binnen het sociaal domein te egaliseren. Bij de behandeling van de jaarstukken 2018 (12e wijziging 2019/D33100) is besloten om € 341.000 uit de algemene reserve te onttrekken en toe te voegen aan deze reserve. Daarnaast is er € 2.078.000 aan deze reserve onttrokken. Hieronder wordt dit bedrag gespecificeerd: - onttrekking en toevoeging aan de algemene reserve € 1.558.000 (12e wijziging 2019/D33100) - onttrekking conform de primitieve begroting 2019 € 312.000 (primitieve begroting 2019) - eenmalige onttrekkingen voor incidenteel beleid € 208.000 (1e en 8e begrotingswijz. 2019) Totaal € 2.078.000			

OBR I&A-beleidsplan 2017-2021

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Backoffice	31-12-2021	€ 0	Niet van toepassing
Saldo 31-12-2018: € 470.000		Saldo 31-12-2019: € 197.000	

Doel: de overschotten en tekorten van het I&A-beleidsplan 2017 t/m 2021 egaliseren. Uitgangspunt is dat over deze periode alle kosten binnen deze reserve worden opgevangen.

In 2019 is het exploitatienadeel op ICT van € 273.000 conform het besluit bij het vaststellen van deze reserve onttrokken.

OBR Frictiekosten organisatie 2017-2021

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Backoffice	31-12-2020	€ 0	€ 627.000
Saldo 31-12-2018: € 0		Saldo 31-12-2019: € 269.000	

Doel: Bij het vaststellen van de jaarrekening 2018 is besloten om een bestemmingsreserve van € 627.000 te vormen voor de frictiekosten die voortvloeien uit de reorganisatie in 2018 (12e wijziging 2019/D33100).

Conform de 14e begrotingswijziging 2019 (tweemaandsrapportage) wordt voor de frictiekosten in 2019 € 358.000 onttrokken.

OBR overlopende posten jaarrekening

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Advies	n.v.t.	€ 0	Niet van toepassing
Saldo 31-12-2018: € 1.569.000		Saldo 31-12-2019: € 1.569.000	

Doel: Niet uitgegeven middelen in het ene jaar, hevelen we over naar het jaar waarin we de kosten maken. Bij een tweemaandsrapportage en de jaarrekening beslist de gemeenteraad of de restantbudgetten in het nieuwe jaar weer beschikbaar worden gesteld.

In 2019 is een € 957.000 toegevoegd en onttrokken. toevallig zijn de bedragen hetzelfde.
Hieronder staat de specificatie van beide bedragen

Toevoegingen 2019:

Primitieve meerjaren begroting 2019	20.000
Onttrekking Alg. reserve naar overlopende posten (12 wijz. 2019: jaarrekening '18)	78.000
Visie op kern werken (14e wijziging 2019: tweemaandsrapportage mei t/m sept.)	40.000
Sportbeleid en activering (idem)	17.000
Arbeidsparticipatie (idem)	50.000
Gym materiaal (idem)	14.000
Woonvisie (idem)	10.000
Sloopkosten 't Klokhuis (idem)	190.000
Vastgoednota (idem)	40.000
Omgevingswet (idem)	353.000
Voorstraat Lienden (idem)	77.000
Archeologiebeleid (idem)	43.000
Stad Buren Koepelvisie (idem)	25.000
Totaal toevoegingen	**957.000**

Onttrekkingen in 2019:

Opwaarderen entree Plantsoen Buren	50.000
Overheveling visie op wonen en zorg	10.000
Overheveling vastgoednota	165.000
Overheveling budget verkoop klaarmaken	23.000

Overheveling sloopkosten 't Klokhuis	190.000
Overheveling implementatie omgevingswet	75.000
Overheveling Parkeren stad Buren	25.000
Overheveling kunstgrasveld Beusichem	200.000
Gedeeltelijke vrijval budget organisatieontwikkeling.	24.000
Vrijval budget 625 jaar Buren	35.000
Vrijval budget visie stad Buren	25.000
Onttrekking Overlopende posten tgv expl.	78.000
Vrijval budget I&A-plan, strategische adviseur	58.000
Totaal (inclusief afrondingsverschil)	**957.000**

Overige Bestemmingsreserves besteed (OBRB)
De bestemmingsreserves besteed hebben allemaal als doel om de kapitaallasten van de desbetreffende investering geheel of gedeeltelijk af te dekken. Als de reserve zou worden opgeheven is er (meerjarig) geen dekking meer voor de kapitaallasten in de exploitatie.

OBRB Gemeentehuis Maurik

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Frontoffice	t/m 31-12-2064	€ 0	€ 13.015.000
Saldo 31-12-2018: € 191.000		Saldo 31-12-2019: € 160.000	
Doel: dekking kapitaallasten (afschrijving) gemeentehuis Maurik In 2019 is ter dekking van de kapitaallasten € 31.000,- onttrokken aan deze reserve. Het saldo van de reserve is gelijk aan de boekwaarde van de bijbehorende investeringen. Op het moment dat alle investeringen zijn afgeschreven is de reserve leeg.			

OBRB Heractivering riolering

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Beheer	Loopt gelijk met div. investeringen	€ 0	€ 5.300.000
Saldo 31-12-2018: € 1.043.000		Saldo 31-12-2019: € 929.000	
Doel: dekking kapitaallasten (afschrijvingen) oude investeringen riolering. In 2019 is ter dekking van de kapitaallasten € 114.000 onttrokken aan deze reserve. Het saldo van de reserve is gelijk aan de boekwaarde van de bijbehorende investeringen. Op het moment dat alle investeringen zijn afgeschreven is de reserve leeg.			

OBRB afbouw verplichtingen sport en dorpshuizen

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Beheer	Loopt gelijk met de investering	€ 0	€ 612.176
Saldo 31-12-2018: € 60.000		Saldo 31-12-2019: € 43.000	
Doel: dekking van een gedeelte van de kapitaallasten (afschrijving) voor sportaccommodaties, dorpshuizen en het kunstgrasveld van BZS. In 2019 is ter dekking van de kapitaallasten (afschrijving) € 17.000 onttrokken aan deze reserve. Het saldo van de reserve is gelijk aan de boekwaarde van de bijbehorende investeringen.			

OBRB Kapitaallasten IHP 2007-2016

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Beheer	Loopt gelijk met div. investeringen	€ 0	Niet van toepassing
Saldo 31-12-2018: € 650.000		Saldo 31-12-2019: € 625.000	
Doel: dekking van de kapitaallasten (afschrijving) vanaf 2010 van het IHP 2007-2016. In 2017 is ter dekking van de kapitaallasten € 25.000 onttrokken aan deze reserve. Het saldo van de reserve is gelijk aan de boekwaarde van de bijbehorende investeringen. Op het moment dat alle investeringen zijn afgeschreven is de reserve leeg.			

OBRB Onderdreef Buren

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Beheer	Loopt gelijk met de investering	€ 0	Niet van toepassing
Saldo 31-12-2018: € 355.000		Saldo 31-12-2019: € 349.000	
Doel: dekking van de kapitaallasten (afschrijving) van de renovatie van de Onderdreef in Buren. In 2019 is ter dekking van de kapitaallasten € 6.000 onttrokken aan deze reserve. Het saldo van de reserve is gelijk aan de boekwaarde van de bijbehorende investering. Op het moment dat de investering is afgeschreven is de reserve leeg.			

Voorzieningen
Algemene opmerking: hieronder is per voorziening informatie opgenomen over het verloop en het doel van de voorziening. Voor verdere informatie wordt verwezen naar de Notitie reserves en voorzieningen 2015.

Het verloop van de voorzieningen in 2019 wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

Bedragen x € 1.000	Saldo per 01-01-19 +	Toevoe-ging +	Onttrek-king/ vrijval -	Directe aanwen-ding -	Saldo per 31-12-19 =
Verplichtingen, verliezen en risico's					
- Pensioenen wethouders	1.510	594	78	0	2.026
- Wachtgelden Wethouders	21	492	21	0	492
Nog te maken kosten afgesloten complex					
- Bedrijventerrein Buren III	19	0	0	1	18
- Lage Korn Buren	5	0	5	0	0
- Scharenburg Zoelen	123	0	0	0	123
- Hooghendijck Beusichem	143	0	0	33	110
Door derden beklemde middelen					
- Afkoop onderhoud begraafplaats 2010	117	177	175	0	119
- Afkoop grafrechten begraafplaats 2010	36	33	27	0	42
- Beheer Rioolgemalen	752	400	0	284	868
- Vervanging riolering (vrij verval)	800	200	0	0	1.000
- Gemeentelijk Riolerings Plan	3.926	270	0	0	4.196
- Goedkope woningbouw	249	0	0	28	221
Onderhoudsegalisatievoorzieningen					
- Onderhoud gebouwen	758	397	0	250	905
- Openbare verlichting	500	298	0	99	699
- Wegen	2.687	2.700	0	2.136	3.251
- Civiele kunstwerken	448	296	0	153	591
- Baggeren watergangen	310	142	0	68	384
Totaal	**12.404**	**5.999**	**306**	**3.052**	**15.045**

Nadere toelichting van de voorzieningen

Verplichtingen, verliezen en risico's
Bij deze voorzieningen gaat het om onzekere verplichtingen die te zijner tijd tot schulden kunnen leiden of om voorzieningen die een schatting betreffen van de lasten voortvloeiend uit risico's die samenhangen met bedrijfsvoering.

VZ Pensioenen wethouders

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Advies	Doorlopend	€ 0	Niet vastgesteld
Saldo 31-12-2018: € 1.510.000		Saldo 31-12-2019: € 2.026.000	

Doel: dekking van (toekomstige) pensioenverplichtingen van de gewezen wethouders.

Wij hebben RAET een actuele berekening laten maken voor alle pensioenverplichtingen per 31-12-2019 van de huidige en voormalige wethouders. De toename in 2019 van € 516.000 is een gevolg van deze actuele berekening.
De extra storting wordt veroorzaakt door de volgende 3 oorzaken:

4. Aanpassing van de rekenrente, waardoor de pensioenpot minder snel groeit. Dit is de hoofdoorzaak van de extra storting.
5. Toepassing van een nieuwe sterftetabel, waaruit blijkt dat we wat ouder worden.
6. Wijzigen van de AOW-leeftijden bij de meeste wethouders.

VZ wachtgelden wethouders

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Advies	Doorlopend	€ 0,-	Niet vastgesteld
Saldo 31-12-2018: € 21.000		Saldo 31-12-2019: € 492.000	

Doel: dekking van de wachtgeldverplichtingen van in 2019 vertrokken wethouders.

In 2019 is het college gevallen. De vertrokken wethouders hebben recht op wachtgeld. Conform onze voorschriften (BBV) zijn we verplicht om in 2019 direct een voorziening te vormen voor het totaalbedrag van de verplichting. Dus ook voor de lasten in 2020 en later. De totale verplichting is in 2019 gestort in deze voorziening. Het resterende saldo van € 492.000 is voldoende om aan de wachtgeldverplichtingen in 2020 en later te kunnen opvangen.

VZ Nog te maken kosten afgesloten bouwgrondcomplex Bedrijventerrein Buren III

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Beheer	t/m 31-12-2018	€ 0	Afhankelijk van geraamde kosten
Saldo 31-12-2018: € 19.000		Saldo 31-12-2019: € 18.000	

Besluit/grondslag RV/13/00346
Doel: het bedrag in deze voorziening is bestemd voor nog te maken kosten voor dit in 2013 afgesloten bouwgrondcomplex.
In 2019 is € 1.000 uitgegeven ten laste van deze voorziening.

VZ Nog te maken kosten afgesloten bouwgrondcomplex Lage Korn Buren

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Beheer	t/m 31-12-2019	€ 0	Afhankelijk van geraamde kosten
Saldo 31-12-2018: € 5.000		Saldo 31-12-2019: € 0	

Besluit/grondslag RV/13/00346
Doel: het bedrag in deze voorziening is bestemd voor nog te maken kosten voor dit in 2013 afgesloten bouwgrondcomplex.
In 2019 is het restantbedrag vrijgevallen ten gunste van de exploitatie.

VZ Nog te maken kosten afgesloten bouwgrondcomplex Scharenburg Zoelen

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Regie en projecten	t/m 31-12-2019	€ 0	Afhankelijk van geraamde kosten
Saldo 31-12-2018: € 123.000		Saldo 31-12-2019: € 123.000	

Doel: het bedrag in deze voorziening is bestemd voor nog te maken kosten voor dit in 2017 afgesloten bouwgrondcomplex.
In 2019 zijn er geen uitgaven ten laste van deze voorziening.

VZ Nog te maken kosten afgesloten bouwgrondcomplex Hooghendijck Beusichem

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Regie en projecten	t/m 31-12-2019	€ 0	Afhankelijk van geraamde kosten
Saldo 31-12-2018: € 143.000,-		Saldo 31-12-2019: € 110.000	
Doel: het bedrag in deze voorziening is bestemd voor nog te maken kosten voor dit in 2018 afgesloten bouwgrondcomplex. In 2019 is € 33.000 uitgegeven ten laste van deze voorziening.			

Door derden beklemde middelen

VZ Afkoopsommen onderhoud begraafplaats 2010

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Beheer	planperiode	€ 0	Niet bepaald
Saldo 31-12-2018: € 117.000		Saldo 31-12-2019: € 119.000	
Doel: Deze voorziening is gevormd om het onderhoud van de begraafplaatsen nu en in de toekomst te kunnen dekken en fluctuaties in de uitgaven op te vangen. In 2019 is € 177.000 gestort (afkoopsommen) en € 175.000 (gemaakte kosten) onttrokken aan deze voorziening. Voor een nadere toelichting zie paragraaf 3: onderhoud kapitaalgoederen.			

VZ Afkoopsommen grafrechten begraafplaats 2010

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Beheer	Planperiode	€ 0	Niet bepaald
Saldo 31-12-2018: € 36.000		Saldo 31-12-2019: € 42.000	
Doel: Deze voorziening wordt gevormd met de afkoop(sommen) van de grafrechten begraafplaatsen. Met deze financiële middelen waarborgen we de capaciteit van begraven in de toekomst In 2019 is € 33.000 gestort (afkoopsommen) en € 27.000 (gemaakte kosten) onttrokken aan deze voorziening. Voor een nadere toelichting zie paragraaf 3: onderhoud kapitaalgoederen.			

VZ Beheer rioolgemalen

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Beheer	Planperiode	€ 0	Niet bepaald
Saldo 31-12-2018: € 752.000		Saldo 31-12-2019: € 868.000	
Besluit/grondslag RV/13/00349 (INT/1302764) Doel: Deze voorziening is gevormd om de kosten van langjarig beheer van de rioolgemalen te dekken. In 2019 is conform de primitieve begroting 2019 € 400.000 gestort. De direct ten laste van deze voorziening gemaakte kosten zijn € 284.000. Voor een nadere toelichting zie paragraaf 3: onderhoud kapitaalgoederen.			

VZ onderhoud riolering (vrij verval)

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Beheer	Planperiode	€ 0	Niet bepaald
Saldo 31-12-2018: € 800.000		Saldo 31-12-2019: € 1.000.000	
Besluit/grondslag RV/13/00349 (INT/1302764) Doel: bekostigen vervangingsinvesteringen riolering. Tot en met 2020 zijn er geen onttrekkingen uit deze voorziening. In 2019 is conform de primitieve begroting € 200.000 gestort in deze voorziening. Voor een nadere toelichting zie paragraaf 3: onderhoud kapitaalgoederen.			

VZ Gemeentelijk Riolering Plan

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Beheer	Planperiode	Egalisatiereserve	bestemmingsreserve
Saldo 31-12-2018: € 3.926.000		Saldo 31-12-2019: € 4.196.000	
Besluit/grondslag RV/14/00551 (omzetten reserve naar een voorziening) Doel: het op lange termijn egaliseren van de kosten en opbrengsten uit het gemeentelijk rioleringsplan voor een stabiele tariefontwikkeling. In 2019 is € 270.000 toegevoegd aan deze voorziening. Voor een nadere toelichting zie paragraaf 3: onderhoud kapitaalgoederen.			

VZ goedkope woningbouw

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Beleid	Onbekend	€ 0	Niet bepaald
Saldo 31-12-2018: € 249.000		Saldo 31-12-2019: € 221.000	
Besluit/grondslag RV/14/00551 Doel: stimulering van goedkope woningbouw In de jaren 2009 t/m 2014 is van de provincie geld ontvangen voor de stimulering van goedkope woningbouw. Met de provincie is afgestemd dat dit geld wordt ingezet voor "wonen in de breedste zin van het woord". In 2019 zijn de gemaakte kosten van € 28.000 rechtstreeks ten laste van deze voorziening geboekt. *N.B.: conform de BBV worden deze ontvangen gelden vanaf 2014 gerubriceerd onder voorzieningen.*			

Onderhoudsegalisatievoorzieningen

Deze voorzieningen worden gevormd ter egalisering van in de tijd onregelmatig gespreide kosten. Het gaat dan over (toekomstige) lasten waar de gemeente niet ‘onderuit’ kan. Hierbij valt te denken aan de terugkerende onderhoudswerkzaamheden.

VZ Onderhoud gebouwen

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Beheer	T/m 31-12-2018	€ 0	Niet van toepassing
Saldo 31-12-2018: € 758.000		Saldo 31-12-2019: € 905.000	
Besluit/grondslag: RV/13/00303 Doel: bekostigen van toekomstig groot onderhoud en uitgesteld groot onderhoud aan onze gebouwen. Egaliseren van uitgaven. In 2019 is € 397.000 gestort en € 250.000 onttrokken aan deze voorziening. De voorziening “onderhoud gebouwen” is toereikend om het vastgestelde onderhoudsprogramma uit te voeren. Voor een nadere toelichting zie paragraaf 3: onderhoud kapitaalgoederen.			

VZ Openbare verlichting

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Beheer	planperiode	€ 0	Niet van toepassing
Saldo 31-12-2018: € 500.000		Saldo 31-12-2019: € 699.000	
Besluit/grondslag: RV/13/00318 Doel: bekostigen van toekomstig groot onderhoud en uitgesteld groot onderhoud. Egaliseren van uitgaven. In 2019 is € 298.000 gestort en € 99.000 onttrokken aan deze voorziening. De voorziening “openbare verlichting” is toereikend om het vastgestelde onderhoudsprogramma uit te voeren. Voor een nadere toelichting zie paragraaf 3: onderhoud kapitaalgoederen.			

VZ Wegen

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Beheer	Planperiode	€ 0	Egalisatievoorziening
Saldo 31-12-2018: € 2.687.000		Saldo 31-12-2019: € 3.251.000	
Besluit/grondslag: B-2010-5900 Doel: bekostigen van toekomstig groot onderhoud en uitgesteld groot onderhoud. Egaliseren van uitgaven. In 2019 is € 2.700.000 gestort en € 2.136.000 onttrokken aan deze voorziening. De voorziening “wegen” is toereikend om het vastgestelde onderhoudsprogramma uit te voeren. Voor een nadere toelichting zie paragraaf 3: onderhoud kapitaalgoederen.			

VZ Civiele kunstwerken

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Beheer	Planperiode	€ 0	Niet van toepassing
Saldo 31-12-2018: € 448.000		Saldo 31-12-2019: € 591.000	
Besluit/grondslag: B-2010-5900 Doel: bekostigen van toekomstig groot onderhoud en uitgesteld groot onderhoud. Egaliseren van uitgaven. In 2019 is € 296.000 gestort en € 153.000 onttrokken aan deze voorziening. De voorziening “civiele kunstwerken” is toereikend om het vastgestelde onderhoudsprogramma uit te voeren. Voor een nadere toelichting zie paragraaf 3: onderhoud kapitaalgoederen.			

VZ Baggeren watergangen

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Beheer	Planperiode	€ 0	Niet van toepassing
Saldo 31-12-2018: € 311.000		Saldo 31-12-2019: € 384.000	
Besluit/grondslag: RV/13/00292 Doel: bekostigen van (incidentele) baggerwerkzaamheden. Egaliseren van uitgaven. In 2019 is € 141.000 gestort en € 68.000 onttrokken aan deze voorziening. De uitgaven op deze voorziening wisselen per jaar. De voorziening “baggeren watergangen” is toereikend om het vastgestelde onderhoudsprogramma uit te voeren. Voor een nadere toelichting zie paragraaf 3: onderhoud kapitaalgoederen.			

Bedragen x € 1.000 Onderhandse leningen	2018	2019
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	7.816	6.100
Waarborgsommen	108	71
Totaal	**7.924**	**6.171**

Vaste schulden

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden over het jaar 2019.

Bedragen x € 1.000	Saldo 01-01-2019	Vermeerdering	Aflossing	Saldo 31-12-2019
Onderhandse leningen	7.816	0	1.716	6.100
Waarborgsommen	108	13	50	71
Totaal	**7.924**	**13**	**1.766**	**6.171**

Wij hebben in 2019 nog vier onderhandse langlopende geldleningen. Twee van deze geldlening zijn eind 2019 afgelost. Onze langlopende leningen zijn allemaal afgesloten bij de Bank Nederlandse gemeenten (BNG). Er zijn in 2019 geen nieuwe leningen afgesloten. De totale rentelast in 2019 van bovenstaande leningen bedraagt afgerond € 56.000. Een verdere specificatie van de langlopende leningen wordt hieronder in een tabel weergegeven.

Overzicht van langlopende geldleningen:
Bedragen in de tabel zijn x € 1.000

Lening nr	Rente percentage	Laatste jr aflossing	Saldo 31-12-2018	Aflossing	Saldo 31-12-2019
89218	4,480	2019	276	276	0
L 89217	4,480	2019	340	340	0
40.109.531	0,930	2024	4.800	800	4.000
40.110.486	0,525	2026	2.400	300	2.100
Totaal			**7.816**	**1.716**	**6.100**

De grootste mutatie (buiten de reguliere aflossingen) bij de waarborgsommen betreft een terugbetaling van een waarborgsom van € 50.000 die diende als garantie voor een sloop.

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

Bedragen x € 1.000	2018	2019
Kasgeldlening	4.000	3.500
Banksaldi (negatief)	0	101
Overige schulden (crediteuren en vooruit ontvangen van afnemers)	5.238	3.772
Overlopende passiva	2.925	3.678
Totaal	**12.163**	**11.051**

Conform de regels van het BBV (Besluit Begroten en Verantwoorden), moeten negatieve banksaldi worden opgenomen aan de passiva kant van de balans. Vorig jaar was er sprake van positieve banksaldi en daarom is voor 2018 het bedrag nihil.

In de totaaltelling over 2018 van de tabel hierboven, zijn blijkbaar de laatste correcties niet meegenomen. Het totaal van de overlopende passiva had 3.029 moeten zijn in plaats van 2.925. De totaaltelling is dan 12.266 (met in acht neming van 1 afronding). Bij de detailinformatie van de overlopende passiva / overige vooruit ontvangen bedragen en nog te betalen bedragen staat overigens wel het juiste bedrag vermeld.

In onderstaande tabel is een specificatie van overige schulden (inclusief crediteuren) weer gegeven.

Bedragen x € 1.000	31-12-2018	31-12-2019
Crediteuren 2017	-2	-1
Crediteuren 2018	5.235	57
Crediteuren 2019	0	3.712
Vooruit ontvangen van afnemers	5	4
Totaal	**5.238**	**3.772**

Van het bovenstaande crediteurensaldo is:
- Ruim € 146.000 een schuld aan het pensioenfonds en
- Ruim € 929.000 een schuld aan de belastingdienst.

Hieronder staat de specificatie van de in de balans opgenomen overige vooruit ontvangen bedragen en nog te betalen bedragen die ten bate van het volgende begrotingsjaar komen:

Bedragen x € 1.000	2018	2019
Nog te betalen bedragen	811	560
Overlopende posten (crediteuren)	395	463
Uitkeringen sociaal domein (WMO Jeugd)	809	1.567
Financiële tussenrekeningen	592	1
Overlopende passiva bijdragen overheidslichamen	421	663
Rekening courant administratie gemeente Neder Betuwe	0	423
Diverse nog te betalen bedragen	1	1
Totaal	**3.029**	**3.678**

Het bedrag ad 1.567.000 betreft voornamelijk netto uitkering WMO (1.566.000). Van dit bedrag is op 4 mei in ieder geval al 1.075.000 afgeboekt.

In 2019 is voor het eerst de rekening courant administratie gemeente Neder Betuwe opgenomen. Deze post valt weg tegen de saldi van de bankrekeningen die gemeente Buren gebruikt voor de uitvoering van de participatiewet voor gemeente Neder Betuwe.

Het verloop van de overlopende passiva bijdrage overheidslichamen in 2019 wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

Overheidsbijdragen (bedragen x € 1.000)	saldo per 01-01-2019	toe-voeging	naar exploitatie	saldo per 31-12-2019
Programma voor de leefomgeving 2015-2018	21	0	21	0
Steengoed benutten De Kersentuin Maurik	400	0	0	400
Gemeentelijke monumenten 2019	0	11	0	11
SPUK sport 2019	0	83	35	48
Onderwijsachterstandenbeleid	0	184	0	184
Zorggericht werken	0	20	0	20
Totaal	**421**	**298**	**56**	**663**

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Leasecontracten
In juni 2017 is de aanbesteding voor het leasecontract voor print- en scanfaciliteiten afgerond. Hierbij is Ricoh wederom als economisch meest voordelig aangemerkt. Er is een nieuw contract gesloten voor 60 maanden. De jaarlijkse kosten voor de huur inclusief afdrukken zijn ongeveer € 21.500,- per jaar.

Voorts, tegemoetkomend aan de wens van het bestuur om raadsvergaderingen live te streamen, is er een meervoudig onderhandse aanbesteding geweest voor de levering en installatie van de benodigde apparatuur. Er is per 1 juni 2018 een managed service overeenkomst afgesloten met NFGD voor het leasen van de apparatuur. Dit contract loopt 48 maanden. De kosten van dit contract zijn € 24.000,- per jaar.

Verder verleent de Gemeente Buren diensten op het gebied van ICT aan de Omgevingsdienst Rivierenland. Wij schaffen onder andere de apparatuur aan, waaronder laptops en servers. Deze zijn ondergebracht in een leasecontract bij Econocom. De kosten van dit contract worden doorbelast aan de Omgevingsdienst. In verband met het vervangen van de apparatuur in 2018, is er een nieuw contract afgesloten. Dit gaat in op 1 oktober 2018 en loopt 48 maanden. Jaarlijks betalen we € 91.000,- aan rente afhankelijk van de geïnvesteerde waarde.

Tenslotte zijn we op 21 februari 2012 een contract aangegaan met Sara Lee International voor het huren van koffiemachines van Douwe Egberts. Dit contract was voor 7 jaar en liep af op 1 maart 2019 (eigenlijk 21 februari maar is een week verlengt). Er heeft een meervoudig onderhandse aanbesteding plaatsgevonden. Er is een nieuw contract afgesloten met Hilterman Lease voor het huren van koffiemachines bij Coffee@work. Dit is de partij die de aanbesteding heeft gewonnen. Het contract is ingegaan op 1 maart 2019 en loopt 60 maanden. De kosten per jaar zijn € 5.880,-.

Eigen bijdrage CAK
Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding, begeleiding of een financiële tegemoetkoming hiervoor is op grond van de WMO een eigen bijdrage verschuldigd. Deze eigen bijdrage is afhankelijk van de gemeentelijke verordening WMO en de inkomensgegevens van de aanvrager. In de wet is bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage niet wordt uitgevoerd door de gemeente maar door het CAK. Op basis van privacy overwegingen is de gegevens verstrekking van het CAK aan de gemeente Buren beperkt door het CAK. De wetgever heeft gekozen om het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK te laten uitvoeren. Hiermee geeft de wetgever aan dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is.

Het CAK is verantwoordelijk voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen. Jaarlijks geeft het CAK een mededeling af over de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen (Third party mededeling). Bij het afgeven van deze mededeling betrekt het CAK niet de juistheid, volledigheid en tijdigheid van de gegevens van andere ketenpartners. De gemeente heeft daarom geen mededeling over de volledigheid van de eigen bijdragen bij de jaarrekening 2019. Hierdoor is er beperkte

zekerheid over de eigen bijdragen WMO door het CAK in de jaarrekening 2019. De Third Party mededeling is nog niet ontvangen over 2019.

Kredietfaciliteit rekening courant
Gemeente Buren heeft de mogelijkheid om bij de Bank der Nederlandse Gemeenten (BNG) rood te staan waarbij een kredietlimiet van € 1,5 miljoen geldt en een intradaglimiet van € 3,5 miljoen. De kredietfaciliteit is begin 2019 in een nieuwe financieringsovereenkomst met de BNG in 2019 aangepast.

Het COVID-19 (Corona) virus
Het Corona-virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar wel voor naar verwachting veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.

Gewaarborgde geldleningen
Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

Bedragen x € 1.000

Geldnemer	Aard / omschrijving	Oorspron-kelijk bedrag	% borgstelling	Restant begin jaar	Restant eind Jaar
Vitens	drinkwatervoorziening	189.200	1,85%	126	128
Woningstichting	woningbouw	5.506	100%	2.044	1.874
Sportverenigingen	sportaccommodatie	127	100%	37	305
Groene Kruis	gebouw	23	100%	17	16
RAR	gebouw	10.000	13%	1.102	1.076
Totaal		204.856		3.326	3.399

Bij het onderdeel "Sportverenigingen" in bovenstaande tabel is er sprake van een nieuwe garantstelling. Het betreft hier een garantstelling voor een lening ter grootte van € 275.000,- die Voetbalvereniging B.Z.S. is aangegaan ter financiering voor de aanleg van een tweede kunstgrasveld. (Conform het Raadsbesluit D023261 van 5 maart 2019).

Verder zijn er ook nog leningen verstrekt waarvoor Gemeente Buren als achtervang garant staat. Vanwege het zeer kleine risico, werden voorheen deze waarborgen niet gepresenteerd. Echter moet dit wel volgens de regels van het BBV. De specificatie van de gewaarborgde geldleningen waarvoor Gemeente Buren als achtervang garant staat is als volgt:

Bedragen x € 1.000

Geldnemer	Aard / omschrijving	Oorspron-kelijk bedrag	% borgstelling	Restant begin jaar	Restant eind Jaar
Stichting Kleurrijk wonen	Woningbouw	22.900	50%	11.450	11.450
Stichting Woningbeheer Betuwe	woningbouw	30.964	50%	15.482	15.482
Totaal		53.864		26.932	26.932

Gemeente Buren staat slechts garant als achtervang voor 50% van de leningen. Voor de andere 50% staat de Staat der Nederlanden garant.

Meerjarige verplichtingen
In aanvulling op de balans wordt een overzicht van niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen opgemaakt. Zo ontstaat inzicht in de meerjarige verplichtingen waaraan de gemeente voor toekomstige jaren gebonden is.

Omschrijving	Laatste contractjaar	Contractwaarde (volledig - incl. verlengingsopties)*	(Resterende) verplichting	Toelichting
Bibby Financial Services BV - Onderhoud	2021	€ 3.000.000	€ 1.200.000	A
Pelle Markeringen B.V. - Belijning	2022	€ 300.000	€ 190.000	
Stichting 3xwerk - Individuele reïntegratie-trajecten	2023*	€ 288.000	€ 220.000	
Econocom Public B.V. - Lease-/huurovereenkomst van apparatuur	2022	€ 270.000	€ 225.000	B
PinkRoccade Local Government BV - Digitale oplossingen	2023*	€ 1.700.000	€ 1.700.000	C
Greenchoice - Elektra	2022	€ 1.230.000	€ 580.000	A
Coffee@work - Koffiemachines inclusief ingrediënten	2024	€ 210.000	€ 210.000	

*Er is gerekend met een resterende looptijd van 48 maanden bij contracten voor onbepaalde tijd en contracten waarvan telkens verlengen voor de hand ligt.

Nadere toelichting
A) Betreft (raam)overeenkomst zonder vast bedrag (per jaar). Waarde van de verleende opdracht is gebaseerd op het uitgavenniveau van 2018/2019.
B) Gebaseerd op de meest recente overeenkomst (bedrag wijzigt halfjaarlijks).
C) Gebaseerd op de begroting 2019 voor inkoop/ICT met betrekking tot PinkRoccade.

Overzicht van baten en lasten

(x € 1.000,-)

Programma - Taakveld	Primitieve begroting			Begroting na wijziging			Realisatie		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Bedrijfsvoering	**11.117**	**40.361**	**29.244**	**11.795**	**40.885**	**29.090**	**12.956**	**41.173**	**28.217**
Alg.uitk. en ov. uitk. gemeentefonds	3	32.112	32.110	3	32.739	32.736	3	32.900	32.897
Belastingen overig	70	1.400	1.330	70	1.421	1.351	70	1.439	1.369
Bestuur	1.666	136	-1.531	1.704	140	-1.564	2.721	137	-2.584
Overhead	8.901	851	-8.049	9.452	691	-8.761	9.356	781	-8.575
Overige baten en lasten	312	0	-312	324	12	-312	322	15	-307
OZB niet-woningen	50	1.754	1.703	50	1.754	1.703	50	1.739	1.689
OZB Woningen	323	3.970	3.647	389	4.021	3.632	415	4.054	3.640
Treasury	-208	138	346	-197	108	305	19	106	87
Inwonerszaken	**21.631**	**5.303**	**-16.328**	**22.921**	**5.905**	**-17.016**	**23.822**	**5.818**	**-18.004**
Arbeidsparticipatie	461	0	-461	375	0	-375	352	0	-352
Begeleide participatie	2.081	0	-2.081	2.523	342	-2.181	2.511	418	-2.093
Burgerzaken	982	464	-518	915	335	-580	936	358	-578
Cultuurpresentatie -prod. - participatie	22	0	-22	22	0	-22	12	0	-12
Geëscaleerde zorg 18-	442	0	-442	442	0	-442	549	0	-549
Geëscaleerde zorg 18+	347	0	-347	347	0	-347	304	0	-304
Inkomensregelingen	5.004	4.485	-519	5.079	4.485	-594	5.094	4.583	-511
Maatwerkdienstverlening 18-	4.623	0	-4.623	4.885	0	-4.885	5.477	0	-5.477
Maatwerkdienstverlening 18+	2.460	273	-2.187	2.460	273	-2.187	2.983	193	-2.790
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	625	0	-625	625	0	-625	679	10	-669
Media	148	0	-148	148	0	-148	152	0	-152
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	811	45	-765	1.275	470	-805	1.038	224	-813
Samenkracht en burgerparticipatie	1.410	35	-1.375	1.519	0	-1.519	1.698	32	-1.666
Sportbeleid en activering	0	0	0	23	0	-23	24	0	-24
Volksgezondheid	1.171	0	-1.171	1.165	-1	-1.166	1.083	0	-1.083
Wijkteams	1.044	0	-1.044	1.119	0	-1.119	932	0	-932

Ruimte	**22.017**	**8.814**	**-13.203**	**25.724**	**11.667**	**-14.058**	**35.597**	**29.321**	**-6.276**
Afval	1.788	2.012	224	1.964	2.211	247	1.865	2.106	241
Begraafplaatsen	347	389	43	347	389	43	382	382	0
Beheer ov.gebouwen/gronden	662	186	-477	810	201	-609	833	277	-556
Crisisbeheersing en Brandweer	2.058	20	-2.038	2.043	0	-2.043	2.038	0	-2.038
Cultureel erfgoed	191	67	-124	191	67	-124	199	74	-125
Economische ontwikkeling	194	0	-194	194	0	-194	192	0	-192
Economische promotie	109	188	79	144	188	44	145	257	112
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	959	799	-160	3.587	3.443	-144	14.254	21.184	6.930
Grondexploitaties (niet bedrijven)	1.168	1.005	-163	856	719	-136	189	61	-128
Milieubeheer	191	55	-136	201	5	-196	190	45	-145
Musea	12	0	-12	12	0	-12	12	1	-11
Onderwijshuisvesting	960	46	-915	984	521	-464	964	559	-405
Openb. groen en (openlucht) recreatie	1.823	8	-1.815	2.311	22	-2.289	2.394	193	-2.201
Openbaar vervoer	3	17	13	3	17	13	3	17	13
Openbare orde en veiligheid	264	29	-235	287	55	-232	280	58	-222
Parkeren	1	0	-1	26	0	-26	0	0	0
Riolering	2.372	2.721	349	2.373	2.723	349	2.395	2.727	332
Ruimtelijke Ordening	1.062	155	-907	959	146	-813	920	237	-683
Sportaccommodaties	313	0	-313	605	0	-605	410	36	-373
Verkeer en vervoer	5.003	81	-4.922	5.149	131	-5.018	5.146	201	-4.945
Wonen en bouwen	2.536	1.037	-1.499	2.679	830	-1.849	2.786	906	-1.880
Totaal baten en lasten voor bestemming	**54.765**	**54.478**	**-287**	**60.441**	**58.457**	**-1.984**	**72.375**	**76.312**	**3.937**
Mutaties reserves	1.267	2.029	762	4.849	6.836	1.987	4.928	7.034	2.107
Totaal baten en lasten na bestemming	**56.032**	**56.508**	**476**	**65.290**	**65.293**	**3**	**77.303**	**83.346**	**6.043**

Algemene dekkingsmiddelen

Bedragen x € 1.000	Begroting 2019	Werkelijk 2019
Treasury:		
Beleggingen	-95	-89
Geldleningen	-12	-16
Totale baten	**-107**	**-105**
Algemene uitkering:		
Algemene uitkering	-32.739	-32.900
Totale baten	**-32.739**	**-32.900**
Belastingen:		
O.Z.B.	-5.745	-5.771
Baten toeristenbelasting	-188	-246
Baten precariobelasting	-1.219	-1.233
Baten hondenbelasting	-202	-206
Totale baten	**-7.354**	**-7.456**
Totaal dekking & onvoorzien (excl. saldo/ mutaties reserves)	**-40.199**	**-40.461**

Overzicht onvoorzien uitgaven begroting 2019
In de primitieve begroting namen we een bedrag op van € 0,- voor onvoorziene uitgaven.

Overzicht overhead

De lasten / baten van taakveld

Wat kostte dit taakveld *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2018	Begroot 2019	**Werkelijk 2019**	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Lasten	8.605	9.452	**9.356**	9.503	9.169	9.184
Baten	-998	-691	**-781**	-957	-943	-943
Saldo taakveld	7.607	8.761	**8.575**	8.546	8.226	8.240

Met ingang van 2017 stelt het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) striktere eisen aan het in beeld brengen van de overhead. Om aan die eisen te voldoen hebben we op het taakveld overhead alle lasten en baten gecentraliseerd. Wat op het taakveld echter ontbreekt, is een specificatie van de onderverdeling per PIOFACH taken. PIOFACH staat voor:

- Personeel
- Informatievoorziening
- Organisatie
- Financiën
- Automatisering
- Communicatie
- Huisvesting

De taken zijn ondergebracht binnen de teams. Voor een verdere specificatie verwijzen we daarom naar onderstaande tabel:

Specificatie Overhead	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Werkelijk 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Directie (Organisatie ontwikkeling)	33	**24**	**0**	0	0	0
Advies (Organisatie, Personeel, Financiën, Communicatie)	5.594	**6.504**	**6.110**	6.454	6.153	6.089
Backoffice (Informatievoorziening, Automatisering)	1.284	**1.372**	**1.588**	1.243	1.215	1.294
Frontoffice (Huisvesting)	697	**861**	**877**	849	857	858
Totaal (Saldo: uitgaven -/- inkomsten)	7.607	**8.761**	**8.575**	8.546	8.226	8.240

Ontwikkelingen Vennootschapsbelasting
Met ingang van 2016 hebben wij te maken met de Wet modernisering VPB-plicht overheidsondernemingen. Voor zover de gemeente een onderneming drijft, vanuit de optiek van de vennootschapsbelasting, moet over gerealiseerde winsten maximaal 25% (tot € 200.000: 20%) vennootschapsbelasting worden betaald. Echter, indien een vrijstelling van toepassing is blijft heffing achterwege.

Veel activiteiten van gemeente Buren worden niet als ondernemingsactiviteit aangemerkt omdat niet aan het (fiscale) winstvereiste wordt voldaan. Voor zover wel sprake is van een onderneming geldt in het algemeen een vrijstelling. Bijvoorbeeld omdat sprake is van een overheidstaak.

Tot nu toen gaan we niet door de 'ondernemingspoort'. Over 2016 en 2017 is een nihil aangifte gedaan. Ook voor de jaren daarna verwachten we een nihil aangifte. In 2020 verwachten we de aangifte over 2018 en 2019 af te handelen.

De mutaties met het eigen vermogen kunnen worden gespecificeerd als volgt:					
Stortingen in het eigen vermogen	**Toelichting belangrijkste stortingen**	**Begroot**	**Werkelijk**	**Incidenteel**	**Struct.**
Algemene reserve	Vrijval weerstandsvermogen	75	75	75	
Algemene reserve	Onttrekking reserve Sociaal domein	1.558	1.558	1.558	
Algemene reserve		1.247	1.247	1.247	
Algemene reserve (geblokkeerd gedeelte)	Reservering financieel risico diverse	45	45	45	
Omg.gerichte uitgaven & bovenplanse verevening	Bijdragen derden vanuit ruimtelijke plannen	0	78	78	
Reserve Overlopende posten	Reservering actualisatie bestemmingsplannen	20	20	20	
Reserve Overlopende posten	Storting overlopende posten jaarrek. 2018 > 2019	78	78	78	
Reserve Overlopende posten	Visie op kerngericht werken	40	40	40	
Reserve Overlopende posten	Sportbeleid en activering	17	17	17	
Reserve Overlopende posten	Arbeidsparticipatie	50	50	50	
Reserve Overlopende posten	Gymmaterialen	14	14	14	
Reserve Overlopende posten	Woonvisie	10	10	10	
Reserve Overlopende posten	Sloopkosten 't Klokhuis	190	190	190	
Reserve Overlopende posten	Vastgoednota	40	40	40	
Reserve Overlopende posten	Omgevingswet	353	353	353	
Reserve Overlopende posten	Voorstraat Lienden	77	77	77	
Reserve Overlopende posten	Archeologiebeleid	43	43	43	
Reserve Overlopende posten	Stad Buren koepelvisie	25	25	25	
Reserve Deelfonds sociaal domein	Reservering financieel risico sociaal domein	341	341	341	
Reserve Frictiekosten organisatie	Reservering verplichtingen reorganisatie	627	627	627	
		4.850	**4.928**	**4.928**	**0**

Onttrekkingen aan het eigen vermogen	Toelichting belangrijkste onttrekkingen	Begroot	Werkelijk	Incidenteel	Struct.
Algemene reserve	T.g.v. exploitatie (primitieve begroting)	-272	-272	-272	
Algemene reserve	T.g.v. reserve Overlopende posten 2018 > 2019	-78	-78	-78	
Algemene reserve	T.g.v. exploitatie (resultaatbestemming 2018)	-340	-340	-340	
Algemene reserve	T.g.v. reserve Frictiekosten organisatie	-627	-627	-627	
Algemene reserve	T.g.v. weerstandsvermogen	-45	-45	-45	
Algemene reserve	T.g.v. reserve Sociaal domein	-341	-341	-341	
Algemene reserve (geblokkeerd gedeelte)	T.g.v. Algemene reserve	-75	-75	-75	
Reserve maatschappelijke investeringen	T.g.v. exploitatie (verzelfstandiging sportaccommodaties)	-110	-110	-110	
Reserve Frictiekosten organisatie	T.g.v. exploitatie (verplichtingen reorganisatie)	-358	-358	-358	
Reserve Overlopende posten	T.g.v. exploitatie (overlopende posten> 2019)	-958	-958	-958	
Reserve Deelfonds sociaal domein	T.g.v. exploitatie (diverse uitgaven)	-520	-520	-520	
Reserve Deelfonds sociaal domein	T.g.v. Algemene reserve	-1.558	-1.558	-1.558	
Reserve Beheer en onderhoud Tollewaard	T.g.v. exploitatie (beheer en onderhoudskosten)	-1.287	-1.287	-1.287	
Reserve Informatie- & automatiseringsplan	T.g.v. exploitatie (diverse uitgaven)	-63	-273	-273	
Reserve Gemeentehuis	Jaarlijks ter dekking van de kapitaallasten	-31	-31		-31
Reserve Heractivering riolering	Jaarlijks ter dekking van de kapitaallasten	-113	-113		-113
Reserve Afbouw verplichting sport & dorpshuizen	Jaarlijks ter dekking van de kapitaallasten	-17	-17		-17
Reserve Kapitaallasten IHP 2007 - 2016	Jaarlijks ter dekking van de kapitaallasten	-25	-25		-25
Reserve Onderdreef Buren	Jaarlijks ter dekking van de kapitaallasten	-18	-6		-6
		-6.836	**-7.034**	**-6.842**	**-192**
Generaal totaal		-1.986	-2.106	-1.914	-192

Overzicht van incidentele baten en lasten

Totaaloverzicht

Op grond van BBV-artikel 19, lid c is in de begroting een overzicht van de incidentele baten en lasten verplicht. Volgens BBV-artikel 28, lid c moeten we in de toelichting op de programmarekening eveneens zo'n overzicht opnemen. Tabel 1 betreft een uitsplitsing per programma. Tabel 2 betreft het voorgeschreven model vanuit de begrotingsvoorschriften. Tabel 3 geeft een nadere uitsplitsing weer van de mutaties met de reserves per programma.

Tabel 1 *Bedragen x € 1.000,-*

Programma's		Structureel		Incidenteel		Totaal	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
1	Inwonerszaken	23.677	- 5.263	145	- 555	23.822	- 5.818
2	Ruimte	20.675	- 17.766	14.922	- 11.555	35.597	- 29.321
3	Bedrijfsvoering	11.021	- 40.436	1.935	- 737	12.956	- 41.173
Gerealiseerd totaal saldo baten & lasten		**55.373**	**- 63.465**	**17.002**	**- 12.847**	**72.375**	**- 76.312**
Toevoeging/onttrekking aan reserves		0	- 192	4.928	- 6.842	4.928	- 7.034
Gerealiseerd resultaat (excl. saldo)		**55.373**	**- 63.657**	**21.930**	**- 19.689**	**77.303**	**- 83.346**

Structureel saldo is € 8.284.000 (€ 63.657.000 - € 55.373.000) positief. In tabel 2 geven we dit anders weer met dezelfde uitkomst.

Tabel 2 *Bedragen x € 1.000,-*

	2019
Saldo baten en lasten	- 3.937
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	- 2.107
Begrotingssaldo na bestemming	**- 6.043**
Waarvan incidentele baten en lasten	2.241
Structureel saldo (positief)	**- 8.284**

Tabel 3 *Bedragen x € 1.000,-*

Mutaties reserves per programma's		Structureel		Incidenteel		Totaal	
		Stor-ting	Onttrek-king	Stor-ting	Onttrek-king	Stor-ting	Onttrek-king
1	Deelfonds sociaal domein	0	0	341	- 2.078	341	- 2.078
2	Heractivering riolering	0	- 113	0	0	0	- 113
2	Omgevingsgerichte uitgaven	0	0	78	0	78	0
2	Beheer en onderhoud Tollewaard	0	0	0	- 1.287	0	- 1.287
2	Maatschappelijke investeringen	0	0	0	- 110	0	- 110
2	Integraal huisvestingsplan	0	- 25	0	0	0	- 25
2	Afbouw sport & dorpshuizen	0	- 17	0	0	0	- 17
2	Onderdreef Buren	0	- 6	0	0	0	- 6
3	Overlopende posten	0	0	957	- 958	957	- 958
3	Frictiekosten organisatie	0	0	627	- 358	627	- 358
3	Informatie- & automatiseringsplan	0	0	0	- 273	0	- 273
3	Gemeentehuis	0	- 31	0	0	0	- 31
3	Algemene reserve (geblokkeerd)	0	0	45	- 75	45	- 75
3	Algemene reserve	0	0	2.880	- 1.703	2.880	- 1.703
Toevoeging/onttrekking aan reserves		**0**	**- 192**	**4.928**	**- 6.842**	**4.928**	**- 7.034**

Incidentele lasten

In onderstaand overzicht geven we een nadere toelichting op de incidentele lasten van het gerealiseerde totaalsaldo baten en lasten. Voor een nadere toelichting op de incidentele stortingen verwijzen we naar onderdeel 4 "Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening" in hoofdstuk 4.

Bedragen x € 1.000,-

Incidentele lasten	Raming ná wijziging	Realisatie
Programma: Inwonerszaken		
Burense visie op het kind	40	51
Sportbeleid activering	23	24
Transitiegelden sociaal domein	0	28
Strategische opgave Kerngericht werken	10	40
Kerngerichte zorg	50	2
	123	**145**
Programma: Ruimte		
Vastgoednota	125	115
Energiescan gemeentelijke panden	0	15
Inhuur project restgroen	0	22
Toezicht project glasvezel buitengebied	0	111
Verwacht verlies bedrijventerrein Doejenburg II 2019 inclusief gedeelte vrijval 'on hold'	0	3.104
Doejenburg II gedeelte 'on hold' weer volledig als grondexploitatie opgenomen	0	10.412
Subsidie stichting Buren 625	35	35
Huisvesting obs Erichem: exploitatiekosten	18	18
Inrichting meubilair BBS Lienden	23	23
(Voorbereidings)kosten sportkoepel BVV	250	65
Bijdrage kunstgrasveld voetbalvereniging BZS	200	200
Energiescan monumentale panden	0	11
Inhuur project Integraal Beheer Openbare Ruimte	36	44
Opstellen Gemeentelijk Groen- en bomenbeleidsplan	25	10
Meerwerkkosten Avri	97	81
Opwaarderen entree plantsoen Buren	50	56
Uitvoeringsregeling landschap	44	52
Speeltuin Ravenswaaij	10	10
Aanleg fietsroutenetwerk Rivierenland	33	183
Klimaat en duurzaamheid	40	42
Inhuur beleidsplan begraafplaatsen	0	39
Inhuur jurist ruimtelijke plannen	35	37
Project Omgevingswet	97	138
Project Voorstraat Lienden	43	61
Overige incidentele posten < € 10.000	25	38
	1.186	**14.922**
Programma: Bedrijfsvoering		
Extra reservering pensioenen wethouders	0	494
Wachtgelden wethouders	0	492
Inhuur medewerker inkoop	60	65
Inhuur functionaris gegevensbescherming	44	34
BTW voordeel overheadkosten	0	- 66
Kosten voormalig personeel	75	59
Salaris boventallig personeel	358	382
ICT dienstverlening andere gemeenten	69	46
ICT Omgevingsdienst Rivierenland	215	372
Inhuur ten behoeve OZB	28	31
Kosten bezwaar en beroep	23	26
Diverse stortingen reserves	4.849	4.928
	5.721	**6.863**
Totaal incidentele lasten	**7.030**	**21.930**

Incidentele baten

In onderstaand overzicht geven we een nadere toelichting op de incidentele baten van het gerealiseerde totaalsaldo baten en lasten. Voor een nadere toelichting op de incidentele onttrekkingen verwijzen we naar onderdeel 4 "Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening" in hoofdstuk 4.

Bedragen x € 1.000,-

Incidentele baten	Raming 2019 na wijziging	Realisatie 2019
Programma 1: Inwonerszaken		
Provinciale bijdrage strategische opgave Kerngericht werken	0	- 30
Terugontvangen bijstandsuitkeringen afgelopen jaren	- 114	- 105
Afrekening Werkzaak 2018	- 342	- 418
Overige incidentele posten < € 10.000	0	- 2
	- 456	**- 555**
Programma 2: Ruimte		
Opbrengst grondverkopen (exclusief grondexploitaties)	- 55	- 119
Opbrengst grondverkopen project restgroen	0	- 26
Extra leges vanwege aanleg glasvezel Buitengebied	0	- 67
Verkoop voormalige basisschool Erichem	- 475	- 474
Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2019 (vergoeding vanuit het Rijk vanwege BTW nadeel op sport)	0	- 35
Provinciale bijdrage uitvoering regeling landschap	- 14	- 34
Provinciale bijdrage en bijdrage andere gemeente in het fietsroutenetwerk	0	- 150
Bijdrage derden voor particuliere bouwinitiatieven	- 21	- 190
Doejenburg II gedeelte 'on hold' weer volledig als grondexploitatie opgenomen	0	- 10.412
Overige incidentele posten < € 10.000	- 21	- 48
	- 586	**- 11.555**
Programma 3: Bedrijfsvoering		
Onttrekking voorziening wachtgelden wethouders	- 37	- 21
Detacheringsvergoeding personeel	- 28	- 74
Vergoeding andere gemeente boventallig personeel	0	- 38
ICT bijdrage Omgevingsdienst Rivierenland	- 518	- 534
ICT bijdrage andere gemeenten	- 20	- 24
Vergoeding UWV	- 12	- 15
Diverse onttrekkingen reserves	- 6.632	- 6.842
Overige incidentele posten < € 10.000	0	- 31
	- 7.247	**- 7.579**
Totaal incidentele baten	**- 8.289**	**- 19.689**

Verschillenanalyse baten en lasten

Verklaring verschil begroting / jaarrekening

Verwacht voordelig rekeningresultaat bij de tussenrapportage t/m september 2019	+ € 3.000
Werkelijk rekeningresultaat 2019	+ € 6.043.500
Te verklaren verschil	+ € 6.040.500

Totaal te verklaren verschil begroting/ rekening		x €.1.000
Programma/ taakveld	**Saldo**	**Voordeel/ Nadeel**
Inwonerszaken	**-987**	
Burgerzaken	2	V
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-8	N
Sportbeleid en activering	-1	N
Cultuurpresentatie -prod. -participatie	10	V
Media	-4	N
Samenkracht en burgerparticipatie	-147	N
Wijkteams	187	V
Inkomensregelingen	83	V
Begeleide participatie	88	V
Arbeidsparticipatie	23	V
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-44	N
Maatwerkdienstverlening 18+	-603	N
Maatwerkdienstverlening 18-	-592	N
Geëscaleerde zorg 18+	43	V
Geëscaleerde zorg 18-	-107	N
Volksgezondheid	83	V
Ruimte	**7.782**	
Beheer overige gebouwen / gronden	53	V
Crisisbeheersing en Brandweer	5	V
Openbare orde en veiligheid	10	V
Verkeer en vervoer	73	V
Parkeren	26	V
Openbaar vervoer	0	
Economische ontwikkeling	2	V
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	7.074	V
Economische promotie	68	V
Onderwijshuisvesting	59	V
Sportaccommodaties	232	V
Musea	1	V
Cultureel erfgoed	-1	N

Openb. groen en (openlucht) recreatie	88	V
Riolering	-17	N
Afval	-6	N
Milieubeheer	51	V
Begraafplaatsen	-43	N
Ruimtelijke Ordening	130	V
Grondexploitaties (niet bedrijven)	8	V
Wonen en bouwen	-31	N
Bedrijfsvoering	**-754**	
Bestuur	-1.020	N
Mutaties reserves	120	V
Overhead	186	V
Treasury	-218	N
OZB Woningen	8	V
OZB niet-woningen	-14	N
Belastingen overig	18	V
Alg.uitk. en ov. uitk. gemeentefonds	161	V
Overige baten en lasten	5	V
Verschil begroting/ rekening	**6.041**	**V**

In de programmaverantwoording is een analyse per taakveld opgenomen. Deze analyse maakt onderdeel uit van de jaarrekening. Een afwijking groter dan € 25.000,- lichten we toe.
Overzicht structurele posten

Verschillenanalyse baten en lasten			
Programma Inwonerszaken	**Voordeel**	**Nadeel**	**I/S**
Geen ontwikkelingen			

Verschillenanalyse baten en lasten			
Programma Ruimte	**Voordeel**	**Nadeel**	**I/S**
Geen ontwikkelingen			

Verschillenanalyse baten en lasten			
Programma Bedrijfsvoering	**Voordeel**	**Nadeel**	**I/S**
Geen ontwikkelingen			

Conclusie: er zijn geen ontwikkelingen met structurele financiële effecten uit de jaarrekening 2019 voor de begroting 2020 en later of we houden al met een budgetverhoging rekening.

Verschillenanalyse financiële rechtmatigheid

Inleiding
Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door u zijn vastgesteld. Om de voorgenomen programmadoelstellingen te bereiken geven we geld uit. De uitgaven die we gedurende het jaar doen, moeten binnen de vastgestelde programmakaders blijven.

Bij de rechtmatigheidbeoordeling van de overschrijdingen maken we gebruik van de volgende categorieën:
1. Kostenoverschrijdingen die niet passen binnen het bestaand beleid en waarvoor geen begrotingswijziging is ingediend;
2. Kostenoverschrijdingen die passen binnen bestaand beleid, maar waarvan de accountant vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn gesignaleerd;
3. Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door niet direct gerelateerde opbrengsten;
4. Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten;
5. Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid;
6. Kostenoverschrijdingen bij open einde regelingen.

Formeel zijn alle overschrijdingen onrechtmatig. De overschrijdingen die vallen in de categorieën 4 t/m 6 tellen alleen niet mee in de oordeelsvorming (fouten) van de accountant. Reden hiervan is dat we deze overschrijdingen niet altijd kunnen voorkomen en ze niet in strijd zijn met het vastgestelde beleid. Bijvoorbeeld een kostenstijging als gevolg van meer aanvragen paspoorten.

(x € 1.000)

Programma	Begrote lasten	Werkelijke lasten	Verschil
Inwonerszaken	22.921	23.822	-901
Ruimte	25.724	35.597	-9.873
Bedrijfsvoering	16.644	17.884	-1.239
Totaal (excl. saldo Jaarrekening)	**65.290**	**77.303**	**-12.013**

Programma Inwonerszaken (overschrijding lasten € 901.000)
Sociaal domein (categorie 6)
De kosten van het sociaal domein (WMO/Jeugd) zijn overschreden met € 1.265.000. Er was meer vraag naar zorg van jongeren en de aanvragen zijn complexer. Verder neemt de vraag naar huishoudelijke hulp door de vergrijzing toe. Het betreft hier een open einde regeling. De overschrijding telt dus niet mee voor het oordeel van de accountant.

Programma Ruimte (overschrijding lasten € 9.873.000)
Grondexploitatie bedrijventerrein Doejenburg II (categorie 4)
In 2019 is Doejenburg weer volledig een grondexploitatie geworden. Dit is enerzijds het gevolg van de inmiddels uitgegeven kavels (verspreid over het terrein) en de nog uit te geven kavels die reeds op tekening zijn gezet. Anderzijds is het principe besluit genomen door de regio dat wij het 'on hold' gedeelte weer in verkoop mogen brengen. Naar verwachting wordt dit in de zomer van 2020 door alle partijen bekrachtigd.
In de jaarrekening 2019 is de volledige 12 ha. van Doejenburg met een waarde van € 10,4 miljoen in de balans weer opgenomen onder voorraden. In de jaarrekening betekent dit dat tegenover de vrijval van de boekwaarde van materiële vaste activa een 'inkomst' staat waarbij de boekwaarde onder voorraden wordt opgenomen. De kostenoverschrijding wordt geheel gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten. De overschrijding telt dus niet mee voor het oordeel van de accountant.

Programma Bedrijfsvoering (overschrijding lasten € 1.239.000)
Voorziening wachtgelden wethouders (categorie 5)
Als gevolg van de val van het college van burgemeester en wethouders in 2019 moeten we wachtgeld (€ 492.000) reserveren. Op het moment van opstellen van de laatste tussenrapportage was het bedrag nog niet bekend. De storting verwerken we nu als last in de jaarrekening 2019. De kostenoverschrijding past binnen het bestaand beleid. De overschrijding telt dus niet mee voor het oordeel van de accountant.

Voorziening pensioenen wethouders (categorie 5)
Ieder jaar maken we een actuele berekening voor de pensioenverplichtingen van de wethouders. Op basis van deze berekening storten we € 494.000 extra in de voorziening. De kostenoverschrijding past binnen het bestaand beleid. De overschrijding telt dus niet mee voor het oordeel van de accountant.

Treasury (categorie 5)
In de begroting 2019 gingen we uit van een renteomslagpercentage van 0,5%. Bij de jaarrekening wordt dit percentage opnieuw berekend. We komen nu op basis van de werkelijke rentekosten uit op een afgerond percentage van 0%. Dit betekent dat we vanaf taakveld Treasury veel minder rentekosten doorberekenen. Dat is op dit taakveld een nadeel van € 217.500, maar dit nadeel komt als voordeel terug op alle andere taakvelden. De kostenoverschrijding past binnen het bestaand beleid. De overschrijding telt dus niet mee voor het oordeel van de accountant.

Totaalbeeld
Uit de analyse van de kostenoverschrijdingen blijkt dat er in 2019 geen financiële onrechtmatige overschrijdingen plaatsvinden. Ze tellen niet mee als fout voor het rechtmatigheidsoordeel van de accountant.

Verschillenanalyse investeringen

Belangrijkste verschillen afgesloten investeringskredieten in 2019

Omschrijving investering	Begroot	Werkelijk	Verschil	V/N
01. Documentscanner balie (2019) paspoorten	7.000	7.127	- 127	N
02. I&A 2018 zorgzoeker	40.000	0	40.000	V
03. Mobiele telefoons 2019	8.750	8.286	464	V
04. Doorontwikkeling begroting online	20.000	0	20.000	V
05. Sympodium	2.000	0	2.000	V
06. Marsdijk (vervanging fundering)	326.645	326.669	- 24	N
07. Voetgangersvoorziening Verbrughweg	102.000	91.992	10.008	V
Lienden	510.070	510.371	- 301	N
08. Essenbos (vervanging fundering)	335.793	336.301	- 508	N
09. Oostertiendweg (vervanging fundering)	0	-2.362	2.362	V
10. Verkoop grond Kastanjepoort				
Totaal	1.352.258	1.278.384	73.874	

Toelichting investeringen:
Van de afgesloten investeringen in 2019 nemen we een verschillenanalyse op:
- bij een investering onder € 250.000 bij een afwijking van meer dan € 10.000.
- bij een investering hoger dan € 250.000 bij een afwijking van meer is dan € 25.000.

02. I&A Zorgzoeker
Bij het vaststellen van de begroting 2020 is bij de bezuinigingsronde (zoekrichtingen) besloten om de Zorgzoeker niet aan te schaven. Deze raming wordt niet gebruikt en valt vrij.

04. Doorontwikkeling begroting online
Dit bedrag is in 2019 ten onrechte opgenomen onder de vervangingsinvesteringen. Deze raming wordt niet gebruikt en valt vrij.

07. Voetgangersvoorziening Verbrughweg Lienden
Omdat we de kennis en kunde zelf in huis hadden, konden we de voorbereiding van dit project zelf oppakken. We hoefden hiervoor geen ingenieursbureau in te schakelen en hebben daarmee kosten bespaard.

Toelichting nog lopende investeringskredieten 2018
In de productenrekening is een overzicht met investeringskredieten opgenomen. Uit dit overzicht blijkt dat alle restantkredieten toereikend zijn voor de nog te maken kosten.
De informatie over de nog lopende investeringen is bij het samenstellen van de jaarrekening door de diverse teammanagers verstrekt naar de financiële administratie. Iedere teammanager heeft zijn eigen investeringen beoordeeld. De afzonderlijke verslagen zijn aanwezig bij team Advies - financiën.

Wet Normering Topinkomens

WNT-verantwoording 2019 gemeente Buren

De Wet normering topinkomens ('WNT') is van toepassing op gemeente Buren. Het voor gemeente Buren toepasselijke bezoldigingsmaximum is het algemeen wettelijke bezoldigingsmaximum. Het algemeen wettelijke bezoldigingsmaximum is in 2019 € 194.000.

Bezoldiging topfunctionarissen

Gegevens 2019			
Bedragen x € 1	**I.P.C. van Wamel-Geene**	**M. van Dalen**	**G.A. van Droffelaar**
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Gemeentesecretaris (waarnemend)	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 - 31/10	01/08 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	0,9
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	88.571	44.595	79.752
Beloningen betaalbaar op termijn	16.341	6.755	13.081
Subtotaal	104.912	51.350	92.833
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	161.578	81.320	174.600
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	104.912	51.350	92.833
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2018			
Bedragen x € 1	**I.P.C. van Wamel-Geene**	**I.P.C. van Wamel-Geene**	**G.A. van Droffelaar**
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 - 31/05	01/06 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	0,925
Dienstbetrekking?	nee	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	53.779	68.221	80.359
Beloningen betaalbaar op termijn	-	9.830	12.578
Subtotaal	53.779	78.051	92.937

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum0	78.189	110.811	174.760
Bezoldiging	53.779	78.051	92.937

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT
Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen (SiSa-bijlage)

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 27 januari 2020								
OCW	D8	**Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicatornummer: D8 / 01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO) *Aard controle R* *Indicatornummer: D8 / 02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO) *Aard controle R* *Indicatornummer: D8 / 03*			
			€ 7.730	€ 21.305	€ 149.805			
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: D8 / 04*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicatornummer: D8 / 05*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: D8 / 06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicatornummer: D8 / 07*		
		1						
		2						
		3						
SZW	G2	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2019** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 02*	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers **(IOAW)** *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 03*	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers **(IOAW)** *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 04*	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen **(IOAZ)** *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 05*	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen **(IOAZ)** *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 06*
			€ 2.751.642	€ 96.624	€ 256.195	€ 75	€ 58.655	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) **(Bbz 2004)** *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 07*	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) **(Bbz 2004)** *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 08*	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 11*	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G2 / 12*
			€ 969	€ 0	€ 0	€ 136.611	€ 9.607	Ja

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 27 januari 2020

SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedel 2019** Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 01*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 02*	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 03*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 04*	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 05*	Besteding (jaar T) Bob *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 06*
			€ 17.832	€ 0	€ 1.050	€ 55.947	€ 9.362	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 07*	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 08*	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G3 / 09*			
			€ 0	€ 0	Ja			
VWS	**H4**	**Specifieke uitkering Sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R.* *Indicatornummer: H4/ 01*	Projectnaam / nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: H4 / 02*	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (automatisch berekend) *Aard controle R* *Indicatornummer: H4 / 03*	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicatornummer: H4 / 04*	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicatornummer: H4 / 05*	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicatornummer: H4 / 06*
		1	€ 82.879	SPUK / 632743				
		2		Exploitatie 1.3	€ 6.245	€ 6.245		
		3		Voorziening	€ 6.573	€ 6.573		
		4		Voorbereidingskosten sporthal	€ 6.246	€ 6.246		
		5		Stelpost		€ 0		
		6		Exploitatie 2.2	€ 7.534		€ 7.534	
		7		Exploitatie 2.3	€ 6.488		€ 6.488	
		8		Stelpost			€ 0	
		9		Exploitatie 2.1	€ 1.515		€ 1.515	
		10		Stelpost				€ 0
		11		Mengpercentage	€ 8.265			€ 8.265
		12						
			Kopie projectnaam / nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: H4 / 07*	Totale besteding (Jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening) *Aard controle R* *Indicatornummer: H4 / 08*	Percentage besteed (Jaar T) per project tenopzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening) *Aard controle R* *Indicatornummer: H4 / 09*	Toelichting Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: H4 / 10*	Overig (Jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: H4 / 11*	
		1	SPUK / 632743				€ 40.013	
		2	Exploitatie 1.3	6245	7,54%			
		3	Voorziening	6573	7,93%			
		4	Voorbereidingskosten sporthal	6246	7,54%			
		5	Stelpost					
		6	Exploitatie 2.2	7534	9,09%			
		7	Exploitatie 2.3	6488	7,83%			
		8	Stelpost					
		9	Exploitatie 2.1	1515	1,83%			
		10	Stelpost					
		11	Mengpercentage	8265	9,97%			
		12						

Controleverklaring

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2019

Pag. 1 van de controleverklaring (nog invoegen)

Pag. 2 van de controleverklaring (nog invoegen)

Pag. 3 van de controleverklaring (nog invoegen)

Controle verklaring rechtmatigheid

Verklaring van het bestuur over de rechtmatigheid 2019

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de aan haar opgedragen taken en werkzaamheden op een rechtmatige en betrouwbare manier.

De belangrijkste taken van het college zijn:
- het houden van toezicht op de werkzaamheden en de verwerking van de werkzaamheden;
- het juist omgaan met risico's;
- het rapporteren over de werkzaamheden en het afleggen van verantwoording hierover.

Een essentieel hierbij is voor het college dat de administratie een goede mate van zekerheid biedt. Om dit te borgen kent onze administratie bijvoorbeeld (interne) controlerende en corrigerende werkzaamheden zodat afwijkingen gesignaleerd worden. Op basis daarvan nemen we maatregelen om onvolkomenheden te corrigeren en/of te reduceren.

Een systeem van (interne) controlerende en corrigerende werkzaamheden biedt geen absolute zekerheid dat we onvolkomenheden vermijden. Het draagt bij aan het ontdekken van onvolkomenheden en het structureel verbeteren van de uitvoering. Daarnaast doen we in nauw overleg met onze accountant jaarlijks onderzoeken naar de rechtmatigheid van onze uitvoerende werkzaamheden.

Op basis van de uitgevoerde rechtmatigheid onderzoeken over 2019 zijn we overtuigd van de goede werking als het gaat om de rechtmatigheid van onze processen en de (interne) controlerende en corrigerende maatregelen van de processen. Dit doen we op basis van de conclusies in bijgaande rapportage 'audit bevindingen rechtmatigheid 2019'. Dit met in achtneming tot wat ons, op basis van het controleprotocol, is opgedragen.

Op grond daarvan verklaren wij dat we gedurende 2019 voldoen aan de, wat betreft rechtmatigheid, gestelde eisen.

Buren, mei 2020

Het college van Burgemeester en wethouders

De gemeentesecretaris
M. van Dalen MSc.

De burgemeester
J.A. de Boer MSc

Controle verklaring conform Ensia

Collegeverklaring ENSIA 2019 inzake Informatiebeveiliging DigiD en Suwinet

Gemeente Buren
Doel en achtergrond verklaring
Het college van burgemeester en wethouders geeft met deze verklaring aan in hoeverre de gemeente Buren voldoet aan de voor DigiD en Suwinet geselecteerde informatiebeveiligingsnormen op basis van de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA) systematiek.
ENSIA ondersteunt de gemeente bij de verantwoording over informatiebeveiliging richting de gemeenteraad en de rijksoverheid. ENSIA gaat uit van de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG), alsmede van informatiebeveiligingsnormen vanuit Basisregistratie Personen (BRP), wet- en regelgeving reisdocumenten, Digitale persoonsidentificatie (DigiD), Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT), Basisregistratie Ondergrond (BRO) en de Gezamenlijke Elektronische Voorzieningen Structuur uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (GeVS/Suwinet).
Naast deze verklaring bestaat ENSIA onder meer uit het uitvoeren van de ENSIA-zelfevaluatie, waarmee de genoemde informatiebeveiligingsnormen zijn getoetst onder verantwoordelijkheid van het management.

Reikwijdte en diepgang verklaring
Deze verklaring betreft de onderdelen van de ENSIA-systematiek waarover assurance wordt gevraagd van een onafhankelijke IT-auditor. Het is de verantwoordelijkheid van het college dat het proces voor de totstandkoming van deze collegeverklaring met zorg is uitgevoerd. Dit proces borgt dat de strekking van de collegeverklaring een juiste weergave is van de onderzochte domeinen. Voor gemeente Buren betreft dit in 2019 DigiD en Suwinet.
De verklaring omvat het op 31 december 2019 voldoen van de beoogde (opzet) en ingerichte (bestaan) beheersingsmaatregelen aan de geselecteerde normen inzake DigiD en Suwinet. De collegeverklaring omvat niet het functioneren (werking) van de maatregelen over 2019.
De beheersingsmaatregelen inzake DigiD die zijn uitbesteed aan dienstverlener[s] vallen buiten de reikwijdte van deze collegeverklaring. Uit de bijlage bij de collegeverklaring (bijlage 1 DigiD met kenmerk D.057297) blijkt welke beheersingsmaatregelen door de gemeente en door de dienstverlener worden uitgevoerd. Over de beheersingsmaatregelen die door de dienstverlener worden uitgevoerd, wordt door de dienstverlener verantwoording afgelegd aan de gemeente. Deze collegeverklaring en de verantwoording van de dienstverlener dekken tezamen de normen inzake DigiD af.
Deze collegeverklaring is opgesteld voor de gemeenteraad en de departementen die toezien op de veiligheid van DigiD en Suwinet. De verklaring geeft weer in hoeverre de beoogde (opzet) en ingerichte (bestaan) beheersingsmaatregelen voldoen aan de geselecteerde normen inzake DigiD en Suwinet. In de bij deze verklaring behorende afzonderlijke bijlagen voor DigiD (bijlage 1 DigiD met kenmerk D.057297) en Suwinet (bijlage 2 Suwinet met kenmerk D.057298) zijn de eventuele afwijkingen van de normen opgenomen.
De gemeenteraad en de departementen die toezien op de veiligheid van DigiD en Suwinet worden via bij deze collegeverklaring behorende afzonderlijke bijlagen voor DigiD (bijlage 1 DigiD met kenmerk D.057297) en voor Suwinet (bijlage 2 Suwinet met kenmerk D.057298) geïnformeerd over de afwijkingen van de normen.

Verklaring college

Het college verklaart dat bij gemeente Buren op 31 december 2019 de beoogde en ingerichte beheersingsmaatregelen voldoen aan de geselecteerde normen inzake DigiD en Suwinet.

Samenvattend beeld

Object	Wordt aan alle geselecteerde normen voldaan?	Zijn de uitzonderingen in een verbeterplan opgenomen en zijn de verbetermaatregelen belegd en worden deze gemonitord?
DigiD 1002555	Ja	N.v.t.
Suwinet voor SUWI-taken	Ja	N.v.t.
Suwinet voor niet SUWI-taken	N.v.t.	N.v.t.

Maurik, 4 mei 2020

College van B en W gemeente Buren

Bijlagen

Overzicht budgetten naar 2020

Totaaloverzicht budgetten naar 2020

Totaaloverzicht aanvragen overhevelen budget van 2019 naar 2020

Nr.	Taakveld	Project	Jaar-gebonden (eenmalig)	Meerjarige budgetten
01	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	Onderwijsachterstandenbeleid	€ 50.000	
02	Samenkracht en burgerparticipatie	Nulmeting Integraal Huisvestingsplan	€ 43.000	
03	Volksgezondheid	Ambulantisering geestelijke gezondheidszorg	€ 50.000	
04	Verkeer en vervoer	Zwerfafval (actie Buurtjutters)	€ 30.000	
05	Sportaccommodaties	Verzelfstandiging Burense voetbalverenigingen	€ 205.000	
06	Sportaccommodaties	Bomenonderhoud voetbalaccommodaties	€ 46.000	
07	Ruimtelijke ordening	Woningmarktbeleid	€ 10.000	
		Totaal	**€ 434.000**	

Totaal over te hevelen (jaar gebonden + meerjarig) **€ 434.000**

N.B.: uitgangspunt is dat overhevelingsverzoeken ≤ € 25.000,- niet worden overgeheveld naar 2020, tenzij er echt een goede reden is om het bedrag toch over te hevelen.
We zetten er op in om deze kosten onder de € 25.000 op te vangen binnen de bestaande budgetten in 2020. Mocht achteraf blijken dat dit niet lukt, rapporteren we hierover in de tussenrapportage.

Aanvraag: Overhevelen budget naar het volgende jaar

Aanvraag: Overhevelen budget naar het volgende jaar	
Over te hevelen bedrag:	€ 50.000,-
Programma:	Inwonerszaken
Team:	Beleid
Teammanager:	R. Berends
Taakveld:	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Onderwerp: Onderwijsachterstandenbeleid

Motivatie voor overheveling
Deze middelen maken deel uit van het budget voorschoolse voorzieningen. Ze zijn beschikbaar gesteld voor de 'aanpak ontwikkelingsachterstanden bij peuters'. De middelen zijn in 2019 niet besteed omdat de gemeente in 2019 een extra Rijksbijdrage van € 363.107,- kreeg om Voorschoolse- en Vroegschoolse Educatie (VVE) aan te bieden. Met deze Rijksbijdrage kon de gemeente in 2019 het VVE-aanbod voor peuters met achterstanden financieren.

Het ontwikkelingsachterstandenbeleid is een nieuw beleid en nog ontwikkeling. De gemeente heeft samen met de kinderopvang, het onderwijs en de jeugdgezondheidszorg aan een beleidsnotitie "Koffer vol kansen voor alle kinderen" gewerkt. Deze beleidsnotitie beschrijft de kaders voor een Voor- en Vroegschoolse Educatie voor peuters en kleuters. Diverse onderwerpen moeten nog verder uitgewerkt. Dat doet de gemeente met de kinderopvang, het onderwijs, de jeugdgezondheidszorg en het gebiedsteam Stib. Deze partners werken gezamenlijk aan een aanbod om achterstanden bij kinderen te voorkomen en aan te pakken. Daarvoor zijn de middelen in 2020 nodig, zoals voor programma's taal en leesstimulering en ondersteuning van kinderen en hun ouders bij (dreigende) onderwijsachterstanden.

Effecten wanneer budget NIET in het volgende jaar beschikbaar is
Dan kunnen we niet alle initiatieven en programma's realiseren die ontwikkeld en uitgewerkt worden en die gericht zijn op het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden.

Aanvraag: Overhevelen budget naar het volgende jaar

Aanvraag: Overhevelen budget naar het volgende jaar	
Over te hevelen bedrag:	€ 43.000
Programma:	Inwonerszaken
Team:	Beleid
Teammanager:	R. Berends
Taakveld:	Samenkracht en burgerparticipatie

Onderwerp: Nulmeting Integraal Huisvestingsplan

Motivatie voor overheveling
Voor het opstellen van het Integraal Huisvestingsplan in 2020 is een nulmeting noodzakelijk. Deze nulmeting (schouw van de gebouwen) is gestart in 2019 en loopt door in 2020. Dit wordt samen met het onderwijs uitgevoerd. De kosten lopen door in 2020 en daarom wordt voorgesteld het budget over te hevelen naar 2020.

Effecten wanneer budget NIET in het volgende jaar beschikbaar is
De schouw voor het IHP moet direct worden stopgezet, wat vertraging kan opleveren m.b.t. het IHP. Reeds ingezette werkzaamheden moeten we betalen.

Aanvraag: Overhevelen budget naar het volgende jaar

Aanvraag: Overhevelen budget naar het volgende jaar	
Over te hevelen bedrag:	€ 50.000,-
Programma:	Inwonerszaken
Team:	Beleid
Teammanager:	R. Berends
Taakveld:	Volksgezondheid

Onderwerp: Ambulantisering geestelijke gezondheidszorg

Motivatie voor overheveling
Het budget van € 50.313,- wordt voor de ambulantisering geestelijke gezondheidszorg in 2020 ingezet. De opgave 'ambulantisering ggz' volgt uit de beddenafbouw en extramuralisering ggz. Als stip op de horizon geldt de invoering van de decentralisatie van beschermd wonen vanaf 1 januari 2022, die betrekking heeft op de ggz-doelgroep. Met deze decentralisatie krijgt de gemeente Buren er een extra taak bij. De decentralisatie van beschermd wonen is medio 2019 uitgesteld door het Rijk, van 2021 naar 2022. Dit is onder andere gedaan doordat er nog veel onduidelijkheid is rondom het nieuwe (financiële) verdeelmodel van beschermd wonen. Helder is wel dat we als regio minder geld ontvangen als gevolg van het nieuwe verdeelmodel, terwijl we grotendeels wel dezelfde voorzieningen voorlopig in stand willen houden. Door de onduidelijkheden, eventuele nadelige financiële gevolgen en het uitstel van de door-decentralisatie zijn niet alle middelen in 2019 besteed.

Om deze decentralisatie goed op te vangen moeten er een aantal randvoorwaarden zijn ingevuld. Bijvoorbeeld het opzetten van een lokale zorginfrastructuur, Wijk-ggz en een sluitend (zorg)aanbod voor de ggz-doelgroep. Dit vraagt om extra ambtelijke inzet en het uitzetten van een opdracht en opzetten van samenwerking met zorgaanbieders en eventueel welzijnspartijen. Daarnaast is er een regionaal voorstel in voorbereiding om een (externe) projectleider aan te stellen die de regiogemeenten coördineert en ondersteunt bij het inrichten van de lokale zorginfrastructuur. Dit vraagt ook budget vanuit de gemeente Buren. De invoering van deze decentralisatie en de daarmee samenhangende opgaven vraagt, gezien de datum van 1-1-2022 nadert, om een intensivering van de inzet op deze opgave, zowel lokaal als regionaal. De middelen die we in 2019 hebben overgehouden kunnen we hiervoor gebruiken.

Effecten wanneer budget NIET in het volgende jaar beschikbaar is
Het niet goed kunnen inzetten van de transformatie/opgave rondom de ambulantisering van de GGZ.

Aanvraag: Overhevelen budget naar het volgende jaar

Aanvraag: Overhevelen budget naar het volgende jaar	
Over te hevelen bedrag:	€ 30.000,-
Programma:	Zwerfafval (actie Buurtjutters)
Team:	Beheer
Teammanager:	SJ.I. Janssen
Taakveld:	Verkeer en Vervoer

Onderwerp: Zwerfafval (actie buurtjutters)

Motivatie voor overheveling
In 2019 hebben we twee bedragen als voorschot ontvangen van NEDVANG ten behoeve van onze zwerfafval projecten. Dit op basis van 2 zwerfafvalplannen: restant 2013-2017 en het zwerfafvalplan 2019.
Hiervan hebben we ongeveer de helft besteed aan activiteiten uit beide zwerfafvalplannen. Het restant voorschot uit het plan voor 2013-2017 komt te vervallen als het niet volledig wordt besteed. Het restant van het zwerfafvalplan 2019 kan nog wel in 2020 worden besteed.

Om ervoor te zorgen dat we zoveel mogelijk budget alsnog nuttig kunnen besteden hebben we bij NEDVANG nagevraagd of het mogelijk is alle gemaakte kosten volledig te declareren op de voorschotten van het zwerfafvalplan 2013-2017. Dit is mogelijk.

Effecten wanneer budget NIET in het volgende jaar beschikbaar is
Als het budget niet wordt overgeheveld dan zullen we het voorschot van 2019 moeten terugbetalen. We kunnen voor 2020 geen nieuw voorschot meer aanvragen aangezien de deadline daarvoor inmiddels gepasseerd is. In dat geval zullen we dan achteraf de gemaakte kosten van 2020 moeten declareren. De kosten gaan we, ook zonder voorschot, maken. We hebben namelijk een zwerfafvalplan ingediend, er zijn verplichtingen met derden aangegaan door middel van verstrekte opdrachten en getekende buurtjutters overeenkomsten.

Aanvraag: Overhevelen budget naar het volgende jaar

Aanvraag: Overhevelen budget naar het volgende jaar	
Over te hevelen bedrag:	€ 205.000,-
Programma:	Ruimte
Team:	Beheer
Teammanager:	S.J.I. Janssen
Taakveld:	Sportaccommodaties

Onderwerp: Verzelfstandiging Burense voetbalverenigingen (BVV)

Motivatie voor overheveling
Aanleiding voor de overheveling is het doorschuiven van werkzaamheden die niet in 2019 uitgevoerd zijn. Reden is dat de beheer- en exploitatieovereenkomst tussen de gemeente en de BVV nog niet ondertekend is in afwachting van een uitspraak van de fiscus over de btw.

Het betreft de overheveling van de navolgden budgetten:
- € 49.964: jaarlijkse bijdrage voor wegwerken uitgesteld onderhoud voor de periode t/m 2023;
- € 105.000: verplichting restant van jaarlijkse bijdrage;
- € 50.000: verplichting met betrekking tot KIWA-inspecties.

Effecten wanneer budget NIET in het volgende jaar beschikbaar is
Als budget niet langer beschikbaar blijft, kunnen afspraken met de BVV niet worden nagekomen en zal het contract niet worden getekend door de BVV waardoor de beoogde verzelfstandiging niet kan worden geëffectueerd en het raadsbesluit van 16 april 2019 niet kan worden uitgevoerd.

Aanvraag: Overhevelen budget naar het volgende jaar

Aanvraag: Overhevelen budget naar het volgende jaar	
Over te hevelen bedrag:	€ 46.000,-
Programma:	Ruimte
Team:	Beheer
Teammanager:	S.J.I. Janssen
Taakveld:	Sportaccommodaties Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Onderwerp: Bomenonderhoud (voetbalaccommodaties)

Motivatie voor overheveling

1. Aanleiding voor de overheveling van € 31.000,- is het doorschuiven van werkzaamheden die niet in 2019 uitgevoerd zijn. Reden is dat de beheer- en exploitatieovereenkomst tussen de gemeente en de Burense voetbalverenigingen (BVV) in het kader van de verzelfstandiging nog niet ondertekend is in afwachting van een uitspraak van de fiscus over de btw.
2. Aanleiding voor de overheveling van € 15.500,- is het doorschuiven van kap werkzaamheden die niet in 2019 uitgevoerd zijn. Reden is dat het vergunningstraject vertraging heeft opgelopen door de flora en fauna uitkomsten. Werkzaamheden worden eerste kwartaal 2020 uitgevoerd.

Effecten wanneer budget NIET in het volgende jaar beschikbaar is

1. Als budget niet langer beschikbaar blijft, kunnen afspraken met de BVV niet worden nagekomen en zal het contract niet worden getekend door de BVV waardoor de beoogde verzelfstandiging niet kan worden geëffectueerd en het raadsbesluit van 16 april 2019 niet kan worden uitgevoerd.
2. Als het budget niet beschikbaar blijft kunnen we de kap niet uitvoeren en lopen we een risico met de veiligheid binnen de zorgplicht.

Aanvraag: Overhevelen budget naar het volgende jaar

Aanvraag: Overhevelen budget naar het volgende jaar	
Over te hevelen bedrag:	€ 10.000,-
Programma:	Ruimte
Team:	Beleid
Teammanager:	R. Berends
Taakveld:	Ruimtelijke ordening

Onderwerp: Woningmarktbeleid

Motivatie voor overheveling
We hebben inzicht nodig in de woningbehoefte in de gemeente Buren om de juiste keuzes te kunnen maken voor ons woningbouwprogramma. Ook hebben we een goede onderbouwing van die behoefte nodig om afspraken te kunnen maken met de regio en provincie over het aantal woningen dat we in de gemeente Buren mogen bouwen. In 2019 is afgesproken dat de kosten die te maken hebben met de opstelling van het nieuwe woonbeleid, geboekt worden op 68100105 / 4380552. Het betreft immers onderzoekskosten (woonbehoefte onderzoek). De aanbesteding voor deze werkzaamheden rondden we begin mei 2020 af. We versnelden dat omdat we voor de regionale afspraken over de bouw van woningen eind mei 2020 al gegevens aan moeten leveren. Het gemeentelijke woningbouwprogramma leggen we eind 2020 aan de gemeenteraad voor. We financieren een deel van deze werkzaamheden uit het over te hevelen budget. De overige kosten voor dit onderzoek betalen we uit de bestemmingsreserve goedkope woningbouw.

Effecten wanneer budget NIET in het volgende jaar beschikbaar is
Als de budgetten niet overgeheveld worden dan moet de opdracht die gegeven is direct worden stopgezet. Uiteraard zal het stopzetten van die opdracht kosten met zich meebrengen. We zullen dan zelf het onderzoek zelf moeten uitvoeren. We hebben daarvoor onvoldoende specifieke expertise en ambtelijke capaciteit in huis.

Motivatie voor overheveling
In 2019 is afgesproken dat de kosten die te maken hebben met de opstelling van het nieuwe woonbeleid, geboekt worden op 68100105 / 4380552. Het betreft immers onderzoekskosten (woonbehoefte onderzoek). De aanbesteding voor deze werkzaamheden rondden we begin mei 2020 af. We versnelden dat omdat we voor de regionale afspraken over de bouw van woningen eind mei 2020 al gegevens aan moeten leveren. Het gemeentelijke woningbouwprogramma leggen we eind 2020 aan de gemeenteraad voor. We financieren een deel van deze werkzaamheden uit het over te hevelen budget. De overige kosten voor dit onderzoek betalen we uit de bestemmingsreserve goedkope woningbouw.

Effecten wanneer budget NIET in het volgende jaar beschikbaar is
Als de budgetten niet overgeheveld worden dan moet de opdracht die gegeven is direct worden stopgezet. We zullen dan zelf het beleid op moeten stellen. Hier hebben wij geen specifieke expertise voor in huis.

Resultaatbestemming 2019

Totaaloverzicht resultaatbestemming 2019

Nr.	Taakveld	Project	Jaar-gebonden (eenmalig)
01	Milieubeheer	Duurzaamheid	€ 237.000
		Totaal	**€ 237.000**

Aanvraag: Overhevelen budget naar het volgende jaar

Aanvraag: Overhevelen budget naar het volgende jaar	
Over te hevelen bedrag:	€ 237.000,-
Programma:	Ruimte
Team:	Beleid
Teammanager:	R. Berends
Taakveld:	Milieubeheer

Onderwerp: Duurzaamheid

Motivatie voor resultaatbestemming
Via de decembercirculaire 2019 ontvingen we eind 2019 budget voor:
Transitie warmte: € 202.000 ,-
Wijkaanpak : € 10.000,-
Energieloket : € 25.000,-
Na het verschijnen van de decembercirculaire is er geen raadsvergadering meer geweest. We konden van de uitkomst van deze circulaire geen begrotingswijziging meer maken dus deze gelden zijn opgenomen in het resultaat van de jaarrekening 2019.

Deze gelden zijn door het Rijk toegekend en nodig voor het opstellen van een wettelijk verplicht warmteplan en de communicatie over het warmteplan in de komende jaren. Dit plan omvat een kern- of wijkaanpak met planning, warmtebronnen en de participatie van inwoners, bedrijven, etc.)

Daarbij is externe ondersteuning voor het ontwikkelen van het plan met een gedegen burgerparticipatie onmisbaar. Enerzijds omdat dit binnen de huidige formatie niet uit te voeren is, anderzijds omdat specifieke expertise gevraagd wordt. De inzet is nodig vanaf september dit jaar en over 2021 omdat het warmte plan moet in 1-1-2022.

De kosten raming is	2020	2021
Externe ontwikkelaar 20 uur per week	30.000	90.000
Informatie, communicatie en participatie	5.000	15.000
Onderzoeken naar warmtebronnen en netwerkcapaciteit	0	30.000
Acties als isolatie advies en dergelijke	2.500	7.500
Onvoorzien 10%	0	20.000
	37.500	**172.500**

Samen: 200.000

Beschikbaar na overheveling 2019 202.000

In 2019 is € 13.000 van het budget voor energiebesparing niet uitgegeven omdat de projecten en initiatieven niet allemaal van de grond zijn gekomen. Dit geld kan voor dat doel uiteraard ook in 2020 besteed worden aan bijvoorbeeld een voorlichtingscampagne door het energieloket als onderdeel van bestaande afspraken. Bijvoorbeeld over wat inwoners nu al kunnen doen om energie te besparen of een eerste stap te zetten met de energie transitie. Deze middelen zijn voor 2020 ook nodig omdat voor de inzet van de energieloket en eCoBuren feitelijk nog geen structurele middelen beschikbaar zijn en deze overheveling daarin voor 2020 incidenteel kan voorzien. Verder zullen we bij de begroting 2021 voorstellen doen voor een structureel budget voor deze twee inactieven die bijdragen aan laagdrempelig informeren, adviseren en participeren aan/over de energietransitie .
Verder zijn de middelen ook specifiek door het Rijk beschikbaar gesteld voor realisatie van de afspraken uit het klimaatakkoord.

Effecten wanneer budget NIET in het volgende jaar beschikbaar is
Geen budget voor maken verplicht warmteplan en plan voor participatie inwoners.
Geen inzet van het energieloket als onderdeel van bestaande afspraken
Geen middelen voor energiebesparing en nodig om draagvlak voor de energietransitie te ontwikkelen.